

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 269

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

52 tomas
2009 m. lapkričio 10 d.

<u>Pranešimo Nr.</u>	Turinys	Puslapis
	IV <i>Pranešimai</i>	
	EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI	
	Audito Rūmai	
2009/C 269/01	Audito Rūmų 2008 finansinių metų metinė biudžeto vykdymo ataskaita su institucijų atsakymais ...	1
2009/C 269/02	Audito Rūmų 2008 finansinių metų metinė iš septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos ataskaita su Komisijos atsakymais	257

LT

Kaina:
9 EUR

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

AUDITO RŪMAI

Vadovaudamiesi EB sutarties 248 straipsnio 1 ir 4 dalimis, 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1525/2007, 129 ir 143 straipsniais, bei 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl dešimtajam Europos plėtros fondui taikomo Finansinio reglamento 139 ir 156 straipsniais,

Europos Bendrijų Audito Rūmai 2009 m. rugsėjo 24 posėdyje priėmė

2008 finansinių metų

METINES ATASKAITAS.

Ataskaitos kartu su institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas buvo perduotos už biudžeto įvykdymo patvirtinimą atsakingoms ir kitoms institucijoms.

Audito Rūmų nariai:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (Pirmininkas), Hubert WEBER, Maarten B. ENGWIRDA, Máire GEOGHEGAN-QUINN, David BOSTOCK, Morten Louis LEVYSOHN, Ioannis SARMAS, Július MOLNÁR, Vojko Anton ANTONČIČ, Gejza HALÁSZ, Jacek UCZKIEWICZ, Josef BONNICI, Irena PETRUŠKEVIČIENĖ, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULOID, Kikis KAZAMIAS, Massimo VARI, Juan RAMALLO MASSANET, Olavi ALA-NISSILÄ, Lars HEIKENSTEN, Karel PINXTEN, Ovidiu ISPIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN.

METINĖ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITA

(2009/C 269/01)

TURINYS

	<i>Psl.</i>
Bendras įvadas	7
1 skyrius — Patikinimo pareiškimas ir patvirtinanti informacija	9
2 skyrius — Komisijos vidaus kontrolės sistema	37
3 skyrius — Biudžeto valdymas	63
4 skyrius — Pajamos	71
5 skyrius — Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių	87
6 skyrius — Sanglauda	121
7 skyrius — Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	139
8 skyrius — Išorės pagalba, vystymas ir plėtra	157
9 skyrius — Švietimas ir pilietybė	175
10 skyrius — Ekonomikos ir finansų reikalai	193
11 skyrius — Administracinės ir kitos išlaidos	213
I priedas — Finansinė informacija apie bendrąjį biudžetą	231
II priedas — Po paskutinės metinės ataskaitos Audito Rūmų priimtų specialiųjų ataskaitų sąrašas	255

BENDRASIS ĮVADAS

0.1. Europos Audito Rūmai yra Steigimo sutartimi įsteigta institucija, įgaliota atlikti ES finansų auditą. Kaip išorinis ES auditorius jie padeda tobulinti ES finansų valdymą ir veikia kaip nepriklausomas Europos Sąjungos piliečių finansinių interesų sergėtojas. Daugiau informacijos apie Audito Rūmus galima rasti jų metinėje veiklos ataskaitoje, kuri kartu su specialiosiomis ataskaitomis konkrečiomis temomis ir nuomonėmis apie naujus teisės aktus ar jų pakeitimus, yra skelbiama Audito Rūmų interneto svetainėje www.eca.europa.eu

0.2. Šis 2008 finansiniams metams skirtas dokumentas yra 32-oji Audito Rūmų metinė ataskaita dėl Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo. Ataskaitoje yra pateikti Komisijos, o prireikus ir kitų ES institucijų bei įstaigų atsakymai. Atskira metinė ataskaita skirta Europos plėtros fondams.

0.3. Kiekvienais metais Taryba ir Europos Parlamentas priima sprendimą dėl ES bendrojo biudžeto. Audito Rūmų metine ataskaita remiamasi atliekant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, kuria yra užbaigiamas metų biudžeto vykdymo procesas. Svarbiausioji šios ataskaitos dalis yra Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl Europos Bendrijų metinių finansinių ataskaitų patikimumo bei operacijų teisėtumo ir tvarkingumo.

0.4. Komisijos dalies biudžeto išlaidos yra suskirstytos į 23 dalis, apimančias įvairias politikos sritis. Pagal politikos sritis planuojama ir registruojama Europos Sąjungos veikla. Už kiekvieną sritį atsakingi subjektai turi atsiskaityti už panaudotų lėšų valdymą. ES išlaidos planuojamos septynerių metų ciklams (finansinės programos) pagal šešias atskiras išlaidų kategorijas. Politikos sritys paprastai yra susijusios su viena iš jų, tačiau kai kurios – su keliomis kategorijomis. Audito Rūmų ataskaita yra parengta pagal **1.2 lentelėje** nurodytas politikos sričių grupes (23 išlaidų antraštinės dalys, 1 pajamų antraštinė dalis ir 9 administracinių išlaidų skirsniai). Šios grupės beveik atitinka 2007–2013 m. finansinės programos išlaidų kategorijas.

0.5. 1 ataskaitos skyrių sudaro patikinimo pareiškimas ir patvirtinanti informacija. 2 skyriuje nagrinėjama Komisijos vidaus kontrolės sistema, o 3 skyrius skirtas Komisijos vykdytam 2008 m. biudžeto valdymui. Likusiuose 4–11 skyriuose specialiųjų vertinimų forma pateikti išsamūs audito metu nustatyti faktai Bendrijos biudžeto pajamų ir įvairių išlaidų srityse.

0.6. Specialieji įvertinimai visų pirma yra paremti Audito Rūmų atlikto operacijų testavimo rezultatais bei pagrindinių su pajamomis ir išlaidomis susijusių priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo įvertinimu. Audito Rūmų atiliktas bendras visų šių elementų įvertinimas sudaro patikinimo pareiškimo pagrindą.

1 SKYRIUS

Patikinimo pareiškimas ir patvirtinanti informacija

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas	I–XIII
Nuomonė apie finansinių ataskaitų patikimumą	VII–VIII
Nuomonė apie finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą	IX–XIII
Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	1.1–1.49
Įvadas	1.1–1.3
Finansinių ataskaitų patikimumas	1.4–1.19
Bendro pobūdžio informacija	1.4–1.5
Audito apimtis ir metodas	1.6
Veiksmai, vykdyti stiprinant kaupimo principu vykdomos apskaitos sistemą	1.7–1.11
Konsoliduota finansinė atskaitomybė 2008 m. gruodžio 31 d.	1.12–1.15
Kiti klausimai	1.16–1.18
Išvados	1.19
Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumas	1.20–1.49
Specialiųjų DAS įvertinimų struktūra	1.20
DAS metodo ir rezultatų paaiškinimas	1.21–1.31
Bendra 2008 m. audito rezultatų apžvalga	1.32–1.38
Kaip šalinti trūkumus	1.39–1.49

EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI TEIKIAMAS AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS

I. Laikydami Sutarties 248 straipsnio nuostaty, Audito Rūmai išnagrinėjo:

- a) 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų „Europos Bendrijų metines finansines ataskaitas“, kurias sudaro „konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinys“ ⁽¹⁾ ir „konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos“ ⁽²⁾;
- b) šiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal Sutarties 268–280 straipsnius ir Finansinį reglamentą, vadovybė ⁽³⁾ yra atsakinga už „Europos Bendrijų metinių finansinių ataskaitų“ parengimą ir teisingą pateikimą bei jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą:

- a) Su „Europos Bendrijų metinėmis finansinėmis ataskaitomis“ susijusi vadovybės atsakomybė apima: vidaus kontrolės koncepcijos nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir teisingai pateikti finansinių ataskaitų rinkinį, kuriame nebūtų reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių netikslumų; tinkamų apskaitos metodų pasirinkimą ir taikymą, atsižvelgiant į Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles ⁽⁴⁾ ir apskaitinių įvertinimų atlikimą pagal atitinkamas aplinkybes. Pagal Finansinio reglamento 129 straipsnį Komisija patvirtina „Europos Bendrijų metines finansines ataskaitas“ po to, kai jas konsoliduoja Komisijos apskaitos pareigūnas, atsižvelgęs į kitų institucijų ⁽⁵⁾ ir įstaigų ⁽⁶⁾ pateiktą informaciją, ir parengia su konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis teikiamą aiškinamąjį raštą, be kita ko nurodydamas, kad jis turi pakankamą patikinimą, jog jos tikrai ir teisingai atspindi Europos Bendrijų finansinę būklę visais reikšmingais aspektais.
- b) Tai, kaip vadovybė vykdo su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susijusius išpareigojimus priklauso nuo biudžeto vykdymo metodo. Tiesioginio centralizuoto valdymo atveju biudžeto vykdymo užduotis atlieka Komisijos tarnybos. Dalijamojo valdymo atveju vykdomos užduotys yra patikimos valstybėms narėms, decentralizuoto valdymo – trečiosioms šalims, o netiesioginio centralizuoto valdymo – kitoms įstaigoms. Dalijamojo valdymo atveju biudžeto vykdymo užduotis pasidalija Komisija ir tarptautinės organizacijos (Finansinio reglamento 53–57 straipsniai). Vykdomos užduotys turi atitikti patikimo finansų valdymo principą, todėl reikalaujama, kad būtų nustatoma, vykdoma ir palaikoma veiksminga ir efektyvi vidaus kontrolė, apimanti pakankamą priežiūrą ir tinkamas priemones, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo bei, prireikus, teismines procedūras, susigrąžinant neteisingai išmokėtas ar panaudotas lėšas. Nepriklausomai nuo biudžeto vykdymo metodo, Komisija yra paskutinė institucija, kuri atsako už Europos Bendrijų finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą (Sutarties 274 straipsnis).

⁽¹⁾ „Konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinį“ sudaro balansas, ekonominių rezultatų ataskaita, pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kiti aiškinamieji raštai (taip pat segmentų informacija).

⁽²⁾ „Konsoliduotas biudžeto vykdymo ataskaitas“ sudaro konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos, biudžeto principų santrauka ir kiti aiškinamieji raštai.

⁽³⁾ Europos institucijų ir įstaigų lygmenyje vadovybė yra institucijų nariai, agentūrų direktoriai, įgalioti ar perigalioti leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnai ir finansų, audito ar kontrolės padalinių vadovai. Valstybių narių ir valstybių naudos gavėjų lygmenyje vadovybė yra leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnai bei mokėjimo, sertifikavimo institucijų bei įgyvendinančių agentūrų vadovai.

⁽⁴⁾ Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės yra pagrįstos Tarptautinės apskaitininkų federacijos paskelbtais Tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS) arba, jei jų nėra, – Tarptautinės apskaitos standartų valdybos paskelbtais Tarptautiniais apskaitos standartais (TAS)/Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS). Pagal Finansinį reglamentą 2008 finansinių metų „konsoliduoti finansinės atskaitomybės dokumentai“ yra parengta pagal šias Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles (kaip tai yra daroma nuo 2005 finansinių metų), kuriose kaupimu grindžiamos apskaitos principai yra pritaikyti specifiniam Bendrijų kontekstui, o „konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos“ ir toliau iš esmės yra rengiamos remiantis grynujų pinigų judėjimu.

⁽⁵⁾ Prieš institucijoms priimant metines finansines ataskaitas, įvairūs apskaitos pareigūnai jas pasirašo, tuo patvirtindami, kad jie turi pakankamą patikinimą, jog finansinėse ataskaitose pateikta tikra ir teisinga institucijų finansinė būklė (Finansinio reglamento 61 straipsnis).

⁽⁶⁾ Metines finansines ataskaitas parengia atitinkami direktoriai ir nusiunčia jas Komisijos apskaitos pareigūnui kartu su atitinkamos valdybos nuomone. Be to, atitinkami apskaitos pareigūnai jas pasirašo, tuo patvirtindami, kad jie turi pakankamą patikinimą, jog finansinėse ataskaitose pateikta tikra ir teisinga įstaigų finansinė būklė (Finansinio reglamento 61 straipsnis).

Auditoriaus atsakomybė

III. Audito Rūmai, atsižvelgiant į savo audito rezultatus, Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai auditą atliko vadovaudamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais tiek, kiek jie yra pritaikomi Europos bendrijos kontekstui. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą tokiu būdu, kad būtų gautas pakankamas patikinimas, jog „Europos Bendrijų metinėse finansinėse ataskaitose“ nėra reikšmingų netikslumų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Auditas turi būti atliekamas taikant procedūras, skirtas gauti audito įrodymus apie sumas ir informaciją konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Auditorius procedūras pasirenka savo nuožiūra, be kita ko atlikdamas konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų netikslumų ir operacijų reikšmingo neatitikimo Europos Bendrijų teisinės sistemos reikalavimams, dėl sukčiavimo ar klaidų, rizikos įvertinimą. Atlikdamas šiuos rizikos įvertinimus, auditorius tikrina su konsoliduotų finansinių ataskaitų rengimu ir teisingu jų pateikimu susijusią vidaus kontrolės sistemą bei įdiegtas priežiūros ir kontrolės sistemas, skirtas užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, siekiant pagal atitinkamas aplinkybes nustatyti audito procedūras. Audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas. Taip pat įvertinamas bendras konsoliduotų finansinių ataskaitų ir metinių veiklos ataskaitų pateikimas.

V. „Pajamų“ srityje Audito Rūmai visų pirma atlieka pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) ir bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNP) pagrįstų nuosavų išteklių auditą, remdamiesi valstybių narių parengtais ir Komisijos gautais makroekonominiais suvestiniais rodikliais; po to jie įvertina Komisijos sistemas, skirtas apdoroti duomenims prieš juos įtraukiant į galutines ataskaitas ir prieš gaunant valstybių narių įnašus. Audituojami tradicinius išteklius Audito Rūmai nagrinėja muitinės institucijų finansines ataskaitas bei analizuoja muitinės priežiūroje esančių mokesčių srautą prieš tai, kai sumos įtraukiamos į galutines ataskaitas ir jas gauna Komisija.

VI. Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad jie galėtų pateikti savo patikinimo pareiškimą.

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

VII. Audito Rūmų nuomone, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles, „Europos Bendrijų metinėse finansinėse ataskaitose“ Bendrijų finansinė būklė 2008 m. gruodžio 31 d. ir su tą dieną pasibaigusiais finansiniais metais susijusių operacijų rezultatai ir pinigų srautai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

VIII. Neprieštaraujant VII dalyje išreikštai nuomonei, Audito Rūmai pažymi, kad dėl apskaitos sistemų trūkumų, kuriuos iš dalies sąlygojo sudėtingos teisinė ir finansinė sistemos, vis dar išlieka kai kurių Komisijos generalinių direktoratų finansinės informacijos kokybei kylanti rizika, visų pirma išankstinio finansavimo, susijusio atskyrimo ir sąskaitų faktūrų/išlaidų ataskaitų atvejais, taip pat Europos palydovinės programos Galileo ilgalaikio turto atveju.

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo

IX. Audito Rūmų nuomone visų politikos grupių pajamos ir išpareigojimai, taip pat politikos grupių švietimas ir pilietybė bei Administracinės ir kitos išlaidos srityse 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų ataskaitose atspindimi mokėjimai, visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi;

X. Audito Rūmų nuomone,

- a) politikos grupės Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai (išskyrus kaimo plėtrą) 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos. Šioje politikos grupėje integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS) iš esmės ir toliau išlieka veiksminga. Kai kuriose srityse, ypač kaimo plėtros, būtina išspręsti problemas, visų pirma siekiant sumažinti neteisėtų išlaidų riziką;
- b) politikos grupės Ekonomikos ir finansų reikalai (išskyrus šeštosios bendrosios mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros programos (6BP) išlaidas šiai politikos grupei) 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos. Šios politikos grupės priežiūros ir kontrolės sistemos įmonių politikos srityje, kuriuos daugiausia nulėmė su 6BP susiję trūkumai, yra iš dalies veiksmingos užkertant kelią klaidoms arba jas aptinkant ir ištaisant.

XI. Audito Rūmų nuomone, politikos grupių Sanglauda, Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas bei Išorės pagalba, vystymas ir plėtra srityse 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų ataskaitose atspindimi mokėjimai, nors ir skirtingais lygiais, yra paveiktos reikšmingų klaidų. Minėtų politikos grupių, išskyrus Sanglaudą, priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos užkertant kelią perdeklaruotų ar finansuoti netinkamų išlaidų kompensavimui, taip pat tokias išlaidas aptinkant ir ištaisant. Politikos grupėje Sanglauda valstybių narių nacionalinėmis kontrolės priemonėmis aptiktų klaidų ištaisymo sistemos daugeliu atvejų yra bent iš dalies veiksmingos.

XII. Audito Rūmai kartotinai teigia, kad sudėtingi arba neaiškūs teisiniai reikalavimai (pavyzdžiui, tinkamumo finansuoti taisyklės) turi didelės įtakos išlaidų operacijų teisėtumui ir tvarkingumui politikos grupėse Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai (visų pirma kaimo plėtros srityje), Sanglauda, Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas bei Ekonomikos ir finansų reikalai, ypač 6BP išlaidoms.

XIII. Audito Rūmai pažymi, kad Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos ir toliau buvo tobulinamos, didžiausią dėmesį kreipiant į išlygų poveikį generalinių direktorių deklaracijose teikiamam patikinimui ir šių deklaracijų atitikimo Audito Rūmų nustatytiems faktams padidinimą. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad Komisija vis dar negali įrodyti, kad jos pastangos gerinant priežiūros ir kontrolės sistemas leido sumažinti klaidų riziką X ir XI dalyse minimose politikos grupėse ir veiklos srityse.

2009 m. rugsėjo 24 d.

Pirmininkas

Vítor Manuel da Silva Caldeira

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide De Gasperi, L-1615 Luxembourg

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI INFORMACIJA

Išvadas

1.1. Pagal EB sutarties 248 straipsnį Audito Rūmai Europos Parlamentui ir Tarybai teikia finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą (DAS). Be to, Sutartis leidžia Audito Rūmams šį pareiškimą papildyti specialiaisiais kiekvienos didelės ES veiklos srities įvertinimais.

1.2. Darbo, tikrinant Europos Bendrijų finansinių ataskaitų patikimumą, tikslas – surinkti pakankamai tinkamų įrodymų, leidžiančių spręsti, kiek tinkamai buvo užregistruoti pajamos, išlaidos, turtas ir įsipareigojimai ir ar metinės finansinės ataskaitos teisingai atspindi finansinę būklę 2008 m. gruodžio 31 d. bei tą dieną pasibaigusią finansinių metų operacijų rezultatus ir pinigų srautus (žr. 1.4–1.18 dalis).

1.3. Audito Rūmų audito darbo tikslas tikrinant 2008 metų finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumą⁽⁷⁾ – sukaupti pakankamai tinkamų tiesioginių ar netiesioginių įrodymų, skirtų pateikti nuomonę, ar operacijos neprieštarauja taikomiems teisės aktams ar sutarčių nuostatomis ir ar jos buvo teisingai apskaičiuotos (dėl bendrų klausimų žr. šio skyriaus 1.20–1.49 dalis, o dėl išsamesnės informacijos – 2 ir 4–11 skyrius).

(7) Dėl trumpumo, visoje ataskaitoje vietoje termino „operacijų teisėtumas ir tvarkingumas“ vartojamas terminas „operacijų tvarkingumas“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Finansinių ataskaitų patikimumas***Bendro pobūdžio informacija***

1.4. Audito Rūmų pastabos yra skirtos 2008 finansinių metų metinėms finansinėms ataskaitoms, kurias pagal 2002 m. birželio 25 d. Finansinio reglamento⁽⁸⁾ 129 straipsnio nuostatas parengė Komisijos apskaitos pareigūnas ir patvirtino Komisija, ir kurias Audito Rūmai gavo 2009 m. liepos 29 d. Finansines ataskaitas sudaro „konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinys“, kuris visų pirma apima balansą, kuriame pateikiamas turtas ir išsipareigojimai finansinių metų pabaigoje, bei ekonominių rezultatų ataskaitą, taip pat „konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos“, apimančios finansinių metų pajamas ir išlaidas.

1.5. Komisijos apskaitos pareigūnas Audito Rūmams pateikė vadovybės pareiškimą, kuriame patvirtinama, kad konsoliduotos finansinės ataskaitos yra išsamios ir patikimos (tačiau žr. 1.9 dalį), ir kad dauguma Komisijos vietinių sistemų buvo patvirtintos (tačiau žr. 1.10 dalį).

Audito apimtis ir metodas

1.6. Audituodami 2008 m. finansines ataskaitas Audito Rūmai visų pirma siekė:

- įvertinti, ar Komisijos taikytos priemonės, skirtos pašalinti kai kurių generalinių direktoratų⁽⁹⁾ ir decentralizuotų įstaigų apskaitos sistemų trūkumus, prisideda gerinant finansinių ataskaitų patikimumą;
- patikrinti 2008 finansinių metų finansinių ataskaitų patikimumą, ypač tuos aspektus, į kuriuos Audito Rūmai atkreipė dėmesį savo nuomonėje apie 2007 m. finansines ataskaitas⁽¹⁰⁾ (išankstinis finansavimas, susijęs atskyrimas, sąskaitos faktūros/išlaidų ataskaitos ir Europos kosmoso agentūros turimas susijęs turtas, susijęs su Galileo programa⁽¹¹⁾).

⁽⁸⁾ Pagal 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (OL L 248, 2002 9 16, p. 1), su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2007 m. gruodžio 17 d. Reglamentu (EB) Nr. 1525/2007 (OL L 343, 2007 12 27, p. 9), reikalaujama, kad galutinės finansinės ataskaitos būtų išsiųstos iki ateinančių finansinių metų liepos 31 d.

⁽⁹⁾ Žr. Audito Rūmų 2007 finansinių metų patikinimo pareiškimo VIII dalį.

⁽¹⁰⁾ Žr. Audito Rūmų 2007 finansinių metų patikinimo pareiškimo VIII dalį.

⁽¹¹⁾ Galileo programa skirta sukurti ir eksploatuoti pasaulinės palydovinės navigacijos sistemą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Veiksmai, vykdyti stiprinant kaupimo principu vykdomos apskaitos sistemą

1.7. 2007 m. Komisijos apskaitos pareigūno įvestos priemonės ⁽¹²⁾, skirtos pagerinti apskaitos kontrolės aplinką atskirų generalinių direktoratų lygmeniu, turėjo poveikį ir 2008 metais bei prisidėjo stiprinant finansinės atskaitomybės sistemą ir apskaitos sistemas. Tačiau išlieka kai kurie trūkumai, kuriuos būtina pašalinti siekiant užtikrinti apskaitos duomenų kokybę (žr. 1.10 ir 1.11 dalis).

1.8. **1.1 lentelėje** apibendrintai pateikiami ir komentuojami Komisijos atsakymai į Audito Rūmų pastabas dėl 2007 m. finansinių ataskaitų patikimumo bei dėl kitų Audito Rūmų keliamų klausimų.

Vadovybės pareiškimo rašte pateikta išlyga dėl konsoliduotų finansinių ataskaitų

1.9. Komisijos apskaitos pareigūnas savo vadovybės pareiškimo rašte pažymėjo, kad tik mažiau kaip pusė institucijų ir agentūrų savo vadovybės pareiškimuose pateikė informaciją apie savo apskaitos sistemų patvirtinimą.

1.7. Komisija džiaugiasi, kad Audito Rūmai įvertino padarytą pažangą ir pripažįsta, kad dar reikia tam tikrų tolesnių veiklos pagerinimų. Todėl jos apskaitos tarnybos toliau spręs iškeltus klausimus ir stebės, kaip generaliniai direktoratai tvarko apskaitą, kad pagerintų pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą, pavyzdžiui, tokiomis iniciatyvomis kaip vykdomas apskaitos kokybės projektas.

⁽¹²⁾ Žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 1.10 dalį.

1.1 lentelė — Tolesni veiksmai dėl pastabų, pateiktų Audito Rūmų 2007 finansinių metų patikinimo pareiškime dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir kitos 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje pateiktos pastabos

2007 finansinių metų patikinimo pareiškime pateiktos pastabos	Komisijos atsakymai 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje	Pokyčiai 2008 m.	Komisijos atsakymai
<p>Iš dalies dėl sudėtingo teisinio ir finansinio pagrindo, nepaisant atliktų patobulinimų, apskaitos sistemų trūkumai kai kuriuose Komisijos generaliniuose direktoratuose vis dar kelia riziką finansinės informacijos kokybei. Visų pirma šie trūkumai yra susiję su išankstiniu finansavimu, atskyrimo procedūromis, sąskaitomis faktūromis/išlaidų ataskaitomis ir Europos kosmoso agentūros turimu turtu, įgytu pagal Galileo programą. Dėl to po negalutinių finansinių ataskaitų pateikimo reikėjo atlikti kai kuriuos pataisymus.</p>	<p>Komisijos apskaitos pareigūnas manė, kad galutinių finansinių ataskaitų apskaitos duomenys yra pakankamai tikslūs.</p> <p>Esama tam tikrų neaiškumų ir vėlavimo perduodant Europos kosmoso agentūros turtą Europos Bendrijoms. Šį turtą ketinama užregistruoti iš kart kai bus išspręstos minėtos perdavimo problemos.</p>	<p>Dėl kai kurių Komisijos generalinių direktoratų apskaitos sistemų trūkumų vis dar išlieka finansinės informacijos kokybei kylanti rizika, visų pirma išankstinio finansavimo, susijusio atskyrimo ir sąskaitų faktūrų/išlaidų ataskaitų atveju. Dėl to po negalutinių finansinių ataskaitų pateikimo reikėjo atlikti nedaug pataisymų.</p> <p>Europos kosmoso agentūros turimas turtas iki šiol į apskaitą neįvestas, kadangi yra laikoma, kad programos vykdymas dar yra tyrimų etape. Tačiau Komisija turėtų gauti būtiną informaciją, kad galėtų parengti inventorinį sąrašą, patikrinti įvedimo į apskaitą kriterijus ir įvertinti turto įverčius.</p>	<p>Apskaitos tarnybos toliau spręs iškeltus klausimus ir stebės, kaip generaliniai direktoratai tvarko apskaitą, kad pagerintų pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą.</p> <p>Komisija kartu su Europos kosmoso agentūra (EKA) siekia užtikrinti, kad atitinkamas programos GALILEO turtas būtų perduotas Komisijai ir reikiamu metu tinkamai įrašytas į finansines ataskaitas. Programos GALILEO turto perdavimą iš EKA Komisijai numatoma pradėti anksčiausiai 2010 m. pabaigoje.</p>
<p>Kitos 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje pateiktos pastabos</p>			
<p>Komisijos apskaitos pareigūnas vis dar negalėjo patvirtinti dviejų vietinių sistemų ir besąlygiškai patvirtinti trečios sistemos. Kaip ir ankstesniais metais, neišspręstos horizontalios temos ir kiti klausimai buvo svarbūs.</p>	<p>Šiuo metu vyksta darbai, leisiantys patvirtinti šias abi sistemas. 2008 m. išlyga dėl trečiosios sistemos buvo panaikinta.</p>	<p>Komisijos apskaitos pareigūnas vis dar negalėjo patvirtinti vienos vietinės sistemos ir nepatvirtino antros sistemos, kuri turėjo būti pavirtinta 2008 m. Nepaisant žymaus atvirų klausimų skaičiaus sumažėjimo, neišspręstų horizontalių problemų pobūdis ir svarba vis dar kelia riziką finansinių ataskaitų patikimumui.</p>	
<p>Buvo nustatyta klaidų sumose, apskaitos sistemoje užregistruotose kaip išankstinis finansavimas ir sąskaitos faktūros/išlaidų deklaracijos. Nors šiuose balanso straipsniuose nustatyto klaidų lygio finansinis poveikis buvo nežymus, šių klaidų dažnis rodo, kad būtina toliau gerinti pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą vykdomuosiuose generaliniuose direktoratuose.</p>		<p>Audito Rūmai nustatė, kad šiuose balanso straipsniuose nustatytas klaidų lygis buvo mažas finansinio poveikio prasme. Tačiau šių klaidų dažnis vėl parodo, kad būtina toliau gerinti pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą vykdomųjų generalinių direktoratų lygmeniu.</p>	<p>Komisija priima Audito Rūmų pastabą, ir jos apskaitos tarnybos toliau spręs iškeltus klausimus ir stebės kaip generaliniai direktoratai tvarko apskaitą, kad pagerintų pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą, pavyzdžiui, tokiomis iniciatyvomis kaip apskaitos kokybės projektas.</p>

2007 finansinių metų patikinimo pareiškime pateiktos pastabos	Komisijos atsakymai 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje	Pokyčiai 2008 m.	Komisijos atsakymai
<p>Nepaisant paminėtų patobulinimų, reikia papildomų priemonių, kad būtų užtikrintas apskaitos duomenų ir aiškinamuosiuose raštuose pateiktos informacijos apie valstybių narių finansinių pataisymų veiklą ir atskaitymus iš vėlesnių mokėjimų išsamumas ir patikimumas.</p>	<p>Veiksmų struktūriniais fondams planų srityje Komisija deda pastangas pagerinti iš valstybių narių gaunamos informacijos patikimumą ir išsamumą, visų pirma organizuodama auditus vietoje pačiose valstybėse narėse. 2008 m. apskaitos sistema buvo pritaikyta taip, kad dabar galima nustatyti ir paaiškinti visus susigrąžinimus, gautus atlikus atskaitymus iš vėlesnio mokėjimo.</p>	<p>Nepaisant Komisijos pastangų, prie finansinių ataskaitų rinkinių pridedamuose raštuose vis dar nėra pateikiami išsamūs ir patikimi duomenys apie valstybių narių vykdomą finansinių pataisymų veiklą, ypač struktūrinių veiksmų srityje.</p>	<p><i>Komisija toliau siekia gerinti ataskaitų teikimą, kad visos valstybės narės pateiktų išsamius ir patikimus duomenis.</i></p>

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Vietinių finansų valdymo sistemų tvirtinimas

1.10. Daugelis generalinių direktoratų finansų valdymui ir operacijų, kurios per vartotojo sąsają siunčiamos į centrinę apskaitos sistemą (ABAC), įrašymui naudoja savo vietines IT sistemas. Daugumą šių sistemų Komisijos apskaitos pareigūnas patvirtino⁽¹³⁾, tačiau savo rekomendacijose jis nurodė kai kuriuos neišspręstus horizontalius klausimus⁽¹⁴⁾, kurie dėl savo pobūdžio ir svarbos vis dar gali kelti riziką finansinių ataskaitų patikimumui⁽¹⁵⁾.

Atskyrimo procedūrų stiprinimas

1.11. Terminas „atskyrimas“ reiškia procedūras, kuriomis nustatoma, kokiems finansiniams metams operacija yra priskirtina. Komisijos tarnybos tokias procedūras privalo taikyti visoms sukauptoms sąnaudoms (daugiau nei 100 milijardų eurų). Dešimtyje jos patikrintų generalinių direktoratų⁽¹⁶⁾, kuriems tenka 90 % sukauptų sąnaudų Audito Rūmai nustatė per pastaruosius trejus metus nuolat gerėjančią padėtį. Tačiau būtina pažymėti, kad kai kurios tarnybos uždarymo procedūros metu naudoja atskyrimą, siekdamos pataisyti finansinių ataskaitų klaidas užuot taisiusios konkrečius apskaitos įrašus (pvz., neteisingas registruotas sumas, dukart įvestus ar praleistus įrašus). Dėl to per metus gali atsirasti apskaitos duomenų netikslumų (žr. 1.13–1.15 dalis).

1.10. Komisijos apskaitos pareigūno tarnyba kartu su generaliniais direktoratais toliau nuolat siekia surasti nustatytų problemų sprendimus. Antai 2008 m. dėl tarnybos padarytos pažangos buvo visiškai įgyvendinta pusė rekomendacijų. 2009 m. vykdomi tolesni veiksmai, siekiant įgyvendinti daugiau svarbių rekomendacijų. Tai turėtų padėti pagerinti bendrą situaciją ir dar labiau sumažinti ataskaitų patikimumui kylančią riziką.

1.11. Komisija priima Audito Rūmų pastabą, ir jos apskaitos tarnybos toliau spręs iškeltus klausimus ir stebės, kaip generaliniai direktoratai tvarko apskaitą, kad pagerintų pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą, pavyzdžiui, tokiomis iniciatyvomis kaip vykdomas apskaitos kokybės projektas.

⁽¹³⁾ 2008 m. pabaigoje dar nebuvo patvirtintos Išorės ryšių bei Teisingumo, laisvės ir saugumo generalinių direktoratų vietinės sistemos.

⁽¹⁴⁾ Neišspręstų klausimų, aptiktų 2005–2007 m. patvirtinimo ataskaitose, skaičius, apimantis keturis Komisijos apskaitos pareigūno nustatytus svarbos lygius (kritinis, labai svarbus, svarbus ir pageidautinas) per 2008 metus žymiai sumažėjo: nuo 161 jis nukrito iki 81. Tačiau iš šio 81 klausimo penki buvo pripažinti „kritiniais“, o 23 – „labai svarbiais“.

⁽¹⁵⁾ Visų pirma bendro pobūdžio klausimai, susiję su atskyrimo procedūromis, išankstinio finansavimo sumų patvirtinimu ir registravimu, savalaikiu operacijų įrašymu, ABAC sutartimis, turto valdymu, skirtingomis žiniomis apie kaupimo principu vykdomą apskaitą skirtingose tarnybose, duomenų vietinėse ir ABAC sistemose suderinamumu.

⁽¹⁶⁾ Žemės ūkio ir kaimo plėtros, Informacinės visuomenės ir žinias-klaidos, Mokslinių tyrimų, Energetikos ir transporto, Sveikatos ir vartotojų apsaugos, Regioninės politikos, Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių, Plėtros, Švietimo ir kultūros generaliniai direktoratai bei EuropeAid bendradarbiavimo tarnyba.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Konsoliduota finansinė atskaitomybė 2008 m. gruodžio 31 d.

1.12. Audituojami konsoliduotą finansinę atskaitomybę Audito Rūmai reikšmingų neatitikimų nerado. Tačiau buvo nustatytos kelios su konkrečiais elementais susijusios problemos, kurios pateikiamos toliau ir kurias būtina atidžiau panagrinėti.

Konsoliduotas balansas 2008 m. gruodžio 31 d.

Išankstinis finansavimas

1.13. Audito Rūmams atlikus apskaitos sistemoje įrašytų 80 išankstinio finansavimo operacijų reprezentatyvios statistinės imties auditą, buvo nustatytas žemas su šiuo balanso straipsniu susijusių finansinio poveikio klaidų lygis. Tačiau šių klaidų dažnis rodo, kad būtina toliau gerinti pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą vykdomuosiuose generaliniuose direktoriuose. Dažniausi klaidų tipai yra:

- trūkstanti ar dvigubi įrašai ar neteisingos sumos, kurie paprastai ištaisomi patikslinimais atsižvelgiant į finansinių metų atskyrimą;
- operacijų įrašymas į netinkamas didžiosios sąskaitų knygos sąskaitas.

1.14. Be to, atlikus papildomą išankstinio finansavimo nustatymo ir tvirtinimo audito darbą, rasta balanso išsamumo/tikslumo trūkumų:

- nebaigto išankstinio finansavimo vykdymo patvirtinimas ne visuomet tinkamai atliktas. Dalis patvirtinimų išvis nebuvo atlikti arba buvo neteisingai apskaičiuotos tvirtinamos sumos;
- Generaliniai direktoratai taiko skirtingus išankstinio finansavimo patvirtinimo metodus. Nors dauguma generalinių direktoratų patvirtina išankstinį finansavimą po to, kai gauna susijusias išlaidų ataskaitas ar sąskaitas faktūras bei patikrina tinkamumą finansuoti, kai kurie generaliniai direktoratai laukia programos užbaigimo ar net galutinės audito ataskaitos⁽¹⁷⁾. Dėl skirtingo ir netinkamo išankstinio finansavimo patvirtinimo metų pabaigoje apskaičiuojant atskyrimo sumas atsiranda tikslumo klaidų.

1.13. Komisija priima Audito Rūmų pastabas, ir jos apskaitos tarnybos toliau spės iškeltus klausimus ir stebės generalinių direktoratų vykdomą apskaitą, kaip generaliniai direktoratai tvarko apskaitą, kad pagerintų pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą, pavyzdžiui, tokiomis iniciatyvomis kaip vykdomas apskaitos kokybės projektas.

⁽¹⁷⁾ Visų pirma Mokslinių tyrimų generalinis direktoratas mokslinių tyrimų srityje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Mokėtinios sumos

1.15. Audituojant apskaitos sistemoje įrašytas, iš mokėtinų sumų populiacijos atrinktas 80 sąskaitų faktūrų/išlaidų ataskaitų reprezentatyvią statistinę imtį, buvo nustatytas žemas su šiuo balanso straipsniu susijusių finansinio poveikio klaidų lygis. Tačiau apskaitos klaidų dažnis rodo, kad būtina toliau gerinti pagrindinių apskaitos duomenų patikimumą vykdomuosiuose generaliniuose direktoratuose. Dauguma klaidų yra susijusios su neteisingų sumų įrašymu registruojant gautas sąskaitas faktūras (prieš atliekant tinkamumo finansuoti patikras) ir su klaidingų įrašų pataisymais atliekant atskyrimą.

Kiti klausimai*Neteisėtų išmokų susigrąžinimas*

1.16. Rekomendavus Audito Rūmams, prie finansinės atskaitomybės dokumentų pridėdamuose aiškinamuosiuose raštuose buvo pateikta daugiau informacijos apie neteisėtų išmokų susigrąžinimą. Audito Rūmų auditas rodo, kad Komisija teikia patikimus finansinių pataisymų skaičius, kai tie skaičiai gaunami vykdamas jos pačios audito veiklą. Tačiau valstybės narės dažnai nepateikia Komisijai išsamios ir patikimos informacijos apie savo pačių atliekamus finansinius pataisymus (žr. 6.30 dalį). Dėl didelės netinkamų finansuoti išlaidų dalies, kurią Audito Rūmai nuolat nurodo savo metinėse ataskaitose, Audito Rūmai mano, kad struktūrinių veiksmų srityje valstybių narių lygmeniu prie konsoliduotų finansinių ataskaitų pridėdamuose raštuose turėtų būti teikiami išsamūs ir patikimi apskaitos duomenys apie šiuos finansinių pataisymų mechanizmus.

1.17. Remdamiesi sertifikavimo įstaigų darbo patikrinimu ir Komisijos atlikta šio darbo analize, Audito Rūmai pakartotinai išreiškia savo abejones dėl sumų, gautinų iš valstybių narių žemės ūkio srityje (EŽŪGF skolininkų sąskaitų)⁽¹⁸⁾, patikimumo Komisija pabrėžė, kad ketvirtyje mokėjimo agentūrų skolininkų sąskaitose yra trūkumų⁽¹⁹⁾ ir pasiūlė atlikti finansinių pataisymų⁽²⁰⁾, kurie sudarytų apie 25,3 milijono eurų. Šie pataisymai sudaro apie 1,95 % nuo 1 295 milijonų eurų, kurie turi būti susigrąžinti iki 2008 finansinių metų pabaigos. Nors pataisymai sudaro tik vos mažiau nei 2 % reikšmingumo riba, jie rodo, kad bendru EŽŪGF skolininkų sąskaitų lygmeniu egzistuoja reikšmingos klaidos rizika (žr. 5.56 dalį).

1.15. Komisija priima Audito Rūmų pastabas, ir jos apskaitos tarybos toliau spręs iškeltus klausimus ir stebės, kaip generaliniai direktoratai tvarko apskaitą, kad pagerintų pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą, pavyzdžiui, tokiomis iniciatyvomis kaip vykdomas apskaitos kokybės projektas.

1.16. Dėl informacijos apie pačių valstybių narių padarytus finansinius pataisymus, Komisija labai stengėsi pagal veiksmų planą dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos, pagerinti Komisijos struktūrinių veiksmų priežiūros funkciją, pagerinti valstybių narių pateikiamų duomenų kokybę ir toliau stengiasi gerinti ataskaitų teikimą, kad visos valstybės narės pateiktų išsamius ir patikimus duomenis. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 6.30 dalies pastabas.

1.17. Komisija gavo pakankamai informacijos apie skolininkus patvirtinimo ir apskaitos tikslais. Nė vienu atveju nebuvo nustatyta reikšmingo bendro visoms sąskaitoms finansinio poveikio (atitinkamai kiek tai susiję su sprendimu).

Komisija pasiūlė 25,3 mln. EUR vertės finansinių pataisymų, remdamasi sertifikuojančių įstaigų ataskaitose pateiktos informacijos vertinimu ir su skolomis kai kuriose mokėjimo agentūrose susijusio labiausiai tikėtino klaidų lygio (ir sumos) apskaičiavimu. Skolų vertinimas pagrįstas ta pačia logika, kaip ir klaidų, aptiktų atliekant išsamų fondų išlaidų tikrinimą, vertinimas (ir galimas taisymas).

Nustatytos finansinės klaidos taisomos taikant įprastą sąskaitų patvirtinimo procedūrą.

⁽¹⁸⁾ Žr. 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 5.61 dalį ir 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 5.44 dalį.

⁽¹⁹⁾ Pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 885/2006 (OL L 171, 2006 6 23, p. 90), 10 straipsnį Komisija informuoja valstybes nares apie pateiktos informacijos patikrinimų rezultatus.

⁽²⁰⁾ Finansinių pataisymų tvarka nustatyta Reglamento (EB) Nr. 885/2006 11 straipsnyje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pasiskolintos lėšos ir suteiktos paskolos

1.18. Makroekonominės finansinės pagalbos, mokėjimų balanso ir Euratomo paskolų reikmėms Komisija skolinasi lėšas kapitalo rinkose ir pagal kompensacijos principą teikia jas numatomiems naudos gavėjams. Pagal Tarptautinius apskaitos standartus ir EB 11 apskaitos taisyklę reikalaujama, kad finansinėse ataskaitose atsispindėtų skirtumas tarp siūlomų ir rinkos palūkanų normų. Tačiau tai nebuvo parodyta. Aiškinauosiuose raštuose prie Bendrijos finansinių ataskaitų rinkinio šios neatitikties standartams priežastys ir padariniai nėra pakankamai atskleisti.

1.18. Remdamosi Tarybos reglamentais dėl makroekonominės finansinės pagalbos, mokėjimų balanso ir Euratomo paskolų, Bendrijos kapitalo rinkoje pasiskolintas lėšas valstybėms narėms ir trečiųjų šalių gavėjams skolino taikydamos tokią pačią palūkanų normą. Tokių operacijų tikslas – suteikti naudos gavėjams galimybę pasinaudoti EB kreditingumu. Tačiau, šioms kompensacinėms operacijoms nėra svarbi palūkanų rinkos norma, taip pat netaikytinas faktinių palūkanų normos metodas, numatytas 11 EB apskaitos taisyklėje. Dabartinė apskaitos tvarka geriau parodo specifinį skolinimosi ir skolinimo operacijų pobūdį ir turinį (principas: turinys svarbiau už formą).

Audito Rūmams pasiūlius, Komisija EB metinių finansinių ataskaitų pastabose pateiks išsamesnės informacijos ir apšvarstys 11 apskaitos taisyklės patikslinimą, kad ji geriau atitiktų šių operacijų specifiką.

Išvada

1.19. Audito Rūmai daro išvadą, kad pateiktos pastabos neturi reikšmingo poveikio finansinių ataskaitų patikimumui.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumas**Specialiųjų DAS įvertinimų struktūra**

1.20. 5–11 skyriuose Audito Rūmai pateikia specialiuosius įvertinimus, susijusius su biudžeto sudarymo pagal veiklos sritis (BSVS) politikos sričių grupėmis (žr. **1.2 lentelę** 4 skyrius apima pajamas. Kiekviename specialiajame įvertinime pateikiamas įvadas apie politikos grupę, nustatytus faktus ir išvadas dėl operacijų tvarkingumo, sistemų veiksmingumo bei atsižvelgimo į ankstesnes pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

DAS metodo ir rezultatų paaiškinimas

1.21. Audito Rūmų pasirinktą finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo audito metodą sudaro **du pagrindiniai ramsčiai**: tiesioginis operacijų testavimas siekiant įsitikinti, kiek jos buvo tvarkingos, ir priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo vertinimas tvarkingumo užtikrinimo požiūriu. Be to, yra naudojami iš kitų auditorių atitinkamų darbų gauti (jei yra) įrodymai ir vadovybės pareiškimų ⁽²¹⁾ analizė.

Kaip Audito Rūmai testuoja operacijas

1.22. Operacijų testavimas yra pagrįstas įplaukų ar mokėjimų, paimtų iš visos – dažniausiai politikos sričių grupės – populiacijos, **reprezentatyvia statistine imtimi**. Šis testavimas leidžia gauti atitinkamos populiacijos operacijų tvarkingumo statistinį įvertį.

1.23. Imties dydį Audito Rūmai nustato remdamiesi **audito patikinimo modeliu**. Jį taikant yra įvertinama būdinga klaidų atsiradimo operacijose rizika ir rizika, kad priežiūros ir kontrolės sistemos neužkirs kelio klaidoms atsirasti ar jų neaptiks ir neištaisys (kontrolės rizika). Dauguma atvejų Audito Rūmai pirmiausia turi remtis savo atliktu tiesioginiu testavimu, kadangi sistemos neteikia tinkamo patikinimo dėl operacijų tvarkingumo.

1.24. Testavimo metu atrinktos operacijos **nuodugniai nagrinėjamos**, siekiant patikrinti, ar prašymas ar mokėjimas buvo teisingai buvo apskaičiuotas ir ar jis atitinka šioms išlaidoms taikomas taisykles ir kitus reglamentuojančius aktus. Kai operacija yra apskaičiuota neteisingai arba neatitinka teisės aktų ar sutarties nuostatų, yra laikoma, kad joje yra **klaida**. Remdamiesi savo į biudžetines sąskaitas įrašytų apskaitos operacijų imtimi, Audito Rūmai atseka mokėjimą iki pat galutinio lėšų gavėjo lygmens (pvz., ūkininko, mokymo kursų organizatoriaus, vystymo pagalbos projekto teikėjo) ir kiekviename lygmenyje, jei reikia, testuoja atitiktį taikomiems reikalavimams.

⁽²¹⁾ Visų pirma Komisijos generalinių direktorių metinių veiklos ataskaitų, deklaracijų ir jų suvestinių ataskaitų.

1.2 lentelė — Išlaidų vykdymas 2008 m. pagal metinės ataskaitos skyrius

(milijonais eurų)

2008 m. biudžeto nomenklatūrą atitinkantys skirsniai (skn.) ir antraštinės dalys (d.) ⁽¹⁾ , suskirstytos pagal Audito Rūmų metinės ataskaitos skyrius	2008 m. atlikti mokėjimai ⁽²⁾
Metinės ataskaitos skyriai	
Pajamos	53,7 ⁽³⁾
Mokesčiai ir muitų sąjunga (14 d.)	
Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių	55 114,9
Žemės ūkis ir kaimo plėtra (05 d.) Aplinka (07 d.) Žuvininkystė ir jūrų reikalai (11 d.) Sveikata ir vartotojų apsauga (17 d.)	
Sanglauda	36 596,9
Užimtumas ir socialiniai reikalai (04 d.) Regioninė politika (13 d.)	
Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	7 516,7
Moksliniai tyrimai (08 d.) Energetika ir transportas (06 d.) Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (09 d.) Tiesioginiai moksliniai tyrimai (10 d.)	
Išorės pagalba, vystymas ir plėtra	6 323,1
Išorės santykiai (19 d.) Vystymas ir santykiai su AKR valstybėmis (21 d.) Plėtra (22 d.) Humanitarinė pagalba (23 d.)	
Švietimas ir pilietybė	1 734,9
Švietimas ir kultūra (15 d.) Komunikacija (16 d.) Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė (18 d.)	
Ekonomikos ir finansų reikalai	621,4
Ekonomikos ir finansų reikalai (01 d.) Įmonės (02 d.) Konkurencija (03 d.) Vidaus rinka (12 d.) Prekyba (20 d.)	
Administracinės ir kitos išlaidos	8 582,9
Parlamentas (I skn.) Taryba (II skn.) Komisija (III skn.) Teisingumo Teismas (IV skn.) Audito Rūmai (V skn.) Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (VI skn.) Regionų komitetas (VII skn.) Europos ombudsmenas (VIII skn.) Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (IX skn.)	
Bendra suma	116 544,5

(¹) Bendrojo biudžeto III skirsnio 24-31 antraštinės dalys, kurios pirmiausiai yra susijusios su administracinėmis išlaidomis, yra įtrauktos į Europos Komisijai skirtą 11 skyrių.
(²) Administracinės išlaidos yra atskirtos nuo politikos grupių ir pateiktos atskirai joms skirtoje antraštinėje dalyje; tai paaiškina skirtumą lyginant su 4-10 skyriuose pateiktomis sumomis.

(³) Šis skaičius susijęs su „veiklos išlaidomis“, o ne su „pajamų“ verte.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kaip Audito Rūmai vertina ir pristato operacijų testavimo rezultatus

1.25. Klaidos operacijose atsiranda dėl įvairių priežasčių ir įgyja įvairius pavidalus, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir nuo to, kokios konkrečios taisyklės ar sutartinio įsipareigojimo nebuvo laikytasi. Jos gali būti susijusios su mokėjimo sąlyga arba kitu atitikties kriterijumi.

1.26. Audito Rūmai klasifikuoja klaidas šiais dviem būdais:

- a) *į kiekybiškai įvertinamas* ar *kiekybiškai neįvertinamas*: kitaip sakant, pagal tai, ar įmanoma išmatuoti, kiek iš ES biudžeto išmokėta suma buvo neteisinga;
- b) *pagal jų pobūdį: tinkamumo finansuoti* klaidos (mokėjimas neatitinka tinkamumo finansuoti taisyklių), *tikrumo* klaidos (buvo kompensuotos išlaidos, neįrodžius, kad jos buvo atliktos), *tikslumo* klaidos (mokėjimas neteisingai apskaičiuotas ar neįrodyta, kad jis teisingas) ar *kitos atitikties* klaidos (klaidos, nekeliančios abejonų dėl mokėjimo tinkamumo finansuoti).

1.27. Klaidų atsiradimo **dažnį** Audito Rūmai išreiškia pateikdami klaidų (tiek kiekybiškai įvertinamų, tiek neįvertinamų) paveiktą imties dalį. Ši dalis parodo tikėtiną klaidų paplitimą visoje politikos grupėje (žr. skirtingų skyrių 1 priedų 1 dalių 1.3 pastraipas).

1.28. Finansinių klaidų poveikį Audito Rūmai vertina remdamiesi **klaidų lygiu**. Jis nustatomas tik pagal kiekybiškai įvertinamas klaidas. Audito Rūmai, lygindami nustatytąjį klaidų lygį su 2 % dydžio **reikšmingumo riba**, siekia – naudodami ir kitus įrodymus – nustatyti, ar tos išlaidų srities mokėjimuose nėra reikšmingų klaidų („besąlyginė“ nuomonė), ar juos yra paveikęs reikšmingas klaidų lygis („neigiamą“ nuomonė⁽²²⁾). Pristatymo tikslais klaidų lygis skirstomas pagal šiuos tris intervalus:

⁽²²⁾ Be to, kai reikšmingos klaidos paveikia tik mažą populiacijos dalį Audito Rūmai gali pareikšti sąlyginę nuomonę.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- a) mažiau nei 2 %;
- b) 2–5 %, ir
- c) daugiau nei 5 %

Ši informacija pateikta 4–11 skyrių 1 priedų 1 dalyse ir yra apibendrinta **1.3 lentelėje**.

Kaip Audito Rūmai vertina sistemas ir praneša rezultatus

1.29. Komisija (o pasidalijamojo ar decentralizuoto valdymo atveju – taip pat valstybės narės ir šalys naudos gavėjos) įdiegia **priežiūros ir kontrolės sistemas**, kad galėtų valdyti riziką biudžetui, taip pat operacijų tvarkingumui. Todėl sistemų veiksmingumo užtikrinant operacijų tvarkingumą įvertinimas yra pagrindinė audito procedūra, kuri ypač naudinga formuluojant rekomendacijas dėl patobulinimų.

1.30. Kiekvienai politikos grupei valdyti naudojama daugybė atskirų sistemų, kurių kiekvienai testuoti ir įvertinti prireikia labai daug laiko. Todėl paprastai Audito Rūmai kiekvienais metais atrinka tikrintinų sistemų imtį. **Sistemų vertinimo** rezultatai yra pateikti 4–11 skyrių 1 priedų 2 dalies lentelėse, pavadintose „atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas“. Sistemos klasifikuojamos kaip „veiksmingos“ mažinant klaidų operacijose riziką, „iš dalies veiksmingos“ (kai yra sistemos veiksmingumą mažinančių trūkumų) ar „neveiksmingos“ (kai trūkumų tiek daug, kad jie visiškai sutrikdo sistemos veikimą).

1.31. Be to, Audito Rūmai teikia priežiūros ir kontrolės sistemų **bendrą įvertinimą** (kuris taip pat pristatytas 4–11 skyrių 1 priedų antroje dalyje), kuriame atsižvelgiama tiek į atrinktų sistemų įvertinimą, tiek į operacijų testavimo rezultatus.

Bendra 2008 m. audito rezultatų apžvalga

1.32. Pajamų bei administracinių ir kitų išlaidų politikos grupės srityse priežiūros ir kontrolės sistemos iš esmės yra veiksmingos (žr. 4.29, 4.30, 11.20 ir 11.21 dalis) ir Audito Rūmai vertina, kad klaidų finansinis poveikis sudaro mažiau nei 2 % bendrų sumų (žr. **1.3 lentelę**). Be to, Audito Rūmams atlikus generalinių direktorių ir įgaliotų leidimus duodančių pareigūnų deklaracijų įvertinimą, pasitvirtino, kad nereikėjo pateikti jokių išlygų (žr. 2.3, 2.4 ir 2.9 dalis bei **2.1 lentelę**).

1.3 lentelė — 2008 finansinių metų su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susijusių DAS rezultatų santrauka

Specialieji 2008 finansinių metų metinės ataskaitos DAS įvertinimai	Metinės ataskaitos dalys	Priežiūros ir kontrolės sistemų veikimas	Klaidų lygis
Pajamos ⁽¹⁾	4.29-4.30		
Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai	5.62-5.67	⁽²⁾	⁽³⁾
Sanglauda	6.35-6.36	⁽⁴⁾	
Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	7.40-7.41		
Išorės pagalba, vystymas ir plėtra	8.33-8.34		
Švietimas ir pilietybė	9.31-9.32		
Ekonomikos ir finansų reikalai	10.27-10.28	⁽⁵⁾	⁽⁶⁾
Administracinės ir kitos išlaidos	11.20-11.21		

Šioje lentelėje apibendrinamas bendras atitinkamuose skyriuose aptartų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas ir pateikiami pagrindiniai Audito Rūmų atliktų savarankiškų testų rezultatai. Lentelėje išryškinti svarbiausi komponentai, tačiau joje negali būti pateikta visa atitinkama išsami informacija (visų pirma susijusi su priežiūros ir kontrolės sistemų trūkumais ir klaidų tipais). Jos reikia ieškoti pagrindinėje ataskaitos dalyje, atsižvelgiant į su Audito Rūmų audito metodu susijusią metodiką (žr. 1.5–1.15 dalis).

Paiškinimai:

Priežiūros ir kontrolės sistemų veikimas

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga ⁽⁷⁾
	Neveiksminga

Klaidų lygis ⁽⁸⁾

	„Mažiau nei 2 % (mažiau nei reikšmingumo riba)“
	2–5 %
	Daugiau nei 5 %

⁽¹⁾ Dėl apimties apribojimų žr. 4.4 ir 4.7 dalis.

⁽²⁾ Kaip ir ankstesniais metais Audito Rūmai, remdamiesi klaidų lygiu, nustatyti testuojant operacijas ir vertinant sistemas, pakartotinai teigia, kad apskritai IAKS yra veiksminga kontrolės sistema mažinant klaidų ar netvarkingų išlaidų riziką (žr. 5.64 dalį).

⁽³⁾ Kaimo plėtros išlaidose įvertintas klaidų lygis yra didesnis nei 2 % (žr. 1.33 ir 5.62 dalis).

⁽⁴⁾ 2007 m. Audito Rūmai įvertino valstybių narių kontrolės sistemas ir nustatė, kad jos yra iš dalies veiksmingos. Per 2008 metus esminių tesinio pagrindo pakeitimų, kurie turėtų įtakos valstybių narių kontrolės sistemoms, nepadaryta (žr. 6.23 dalį). Kadangi 2000-2006 metų programavimo laikotarpis eina prie pabaigos, Audito Rūmai manė, kad papildomas išsamus Valstybių narių 2000-2006 m. kontrolės sistemų įvertinimas nesukurs pridėtinės vertės. Kadangi 2007-2013 m. laikotarpiu beveik nebuvo tarpinių mokėjimų, atlikdami vertinimą Audito Rūmai didžiausią dėmesį skyrė tai valstybių narių sistemų daliai, kuri yra skirta nacionalinėje kontrolėje aptiktoms klaidoms registruoti ir taisyti bei pranešti apie finansinius pataisymus Komisijai (žr. 6.21 ir 6.36 dalis).

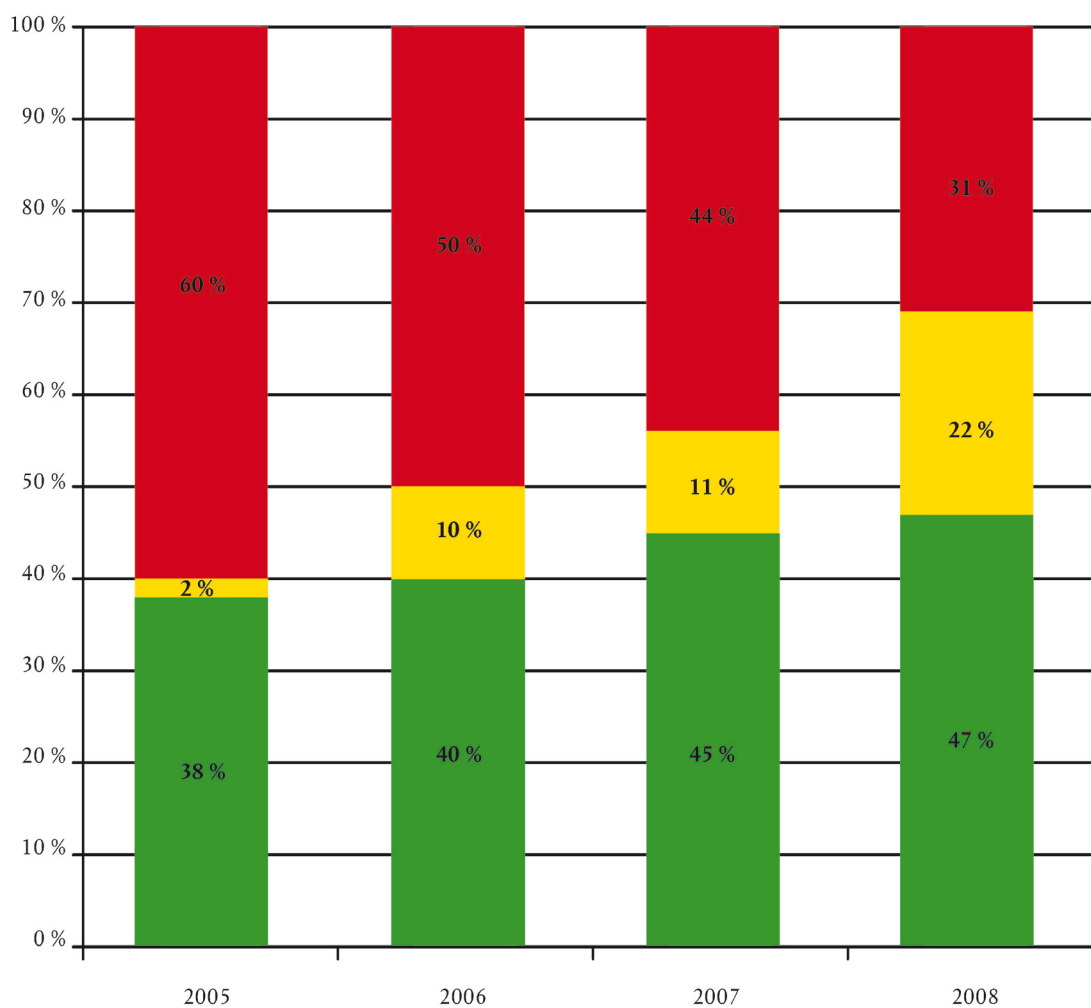
⁽⁵⁾ Tai nėra bendras politikos grupių sistemų įvertinimas. Jis susijęs tik su kai kuriomis patikrintomis sistemomis ir atspindi daugiausia šeštosios mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros bendrosios programos (6BP) priežiūros ir kontrolės sistemų trūkumus (žr. 10.28 dalį).

⁽⁶⁾ 6BP nustatytas neproporcingai didelis bendras klaidų lygis (žr. 10.27 dalį).

⁽⁷⁾ Sistemos yra iš dalies veiksmingos, nustacius, kad kai kurios kontrolės priemonės veikia tinkamai, o kitos – netinkamai. Taigi, imant apskritai, jas naudojant gali nepavykti sumažinti klaidų operacijose skaičiaus iki priimtino lygio.

⁽⁸⁾ Audito Rūmai nusprendė pristatyti klaidų lygius (žr. 1.28 dalį) pagal tris intervalus. Šie lygiai negali būti aiškinami kaip patikimumo intervalas (statistine prasme).

1.1 diagrama — Palyginimas įvairiais metais (*)

(*) Biudžeto procentinė dalis pagal atitinkamą klaidų lygį: ■ < 2 % ■ 2-5 % ■ > 5 % įvairiose politikos grupėse. Žemės ūkio ir gamtinių išteklių atveju diagramoje išskirti svarbios sudėtinės dalys (kaimo plėtros ir kitos išlaidos 2007 ir 2008 m.; IAKS ir ne IAKS ankstesniais metais).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.33. Audito Rūmai mano, kad politikos grupės Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių ir politikos grupės Švietimas ir pilietybė srityse bendras klaidų finansinis poveikis buvo mažesnis nei 2 % visų kiekvienos šių atitinkamų politikos grupių išlaidų. Tačiau Audito Rūmai atskleidė, kad kaimo plėtros išlaidos politikos grupės Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių srityje buvo paveiktos didesnio nei 2 % klaidų lygio (žr. 5.62 dalį), o Audito Rūmų testavimas leidžia manyti, kad audituotose politikos grupės Švietimas ir pilietybė tarpiniai ir galutiniai mokėjimai buvo paveikti reikšmingo klaidų lygio (žr. 9.31 dalį). Audito Rūmai mano, kad politikos grupėje Ekonomikos ir finansų reikalai klaidų lygis buvo šiek tiek didesnis nei 2 % visų šios politikos grupės išlaidų. Tačiau Audito Rūmai nustatė, kad neproporcingai didelę šio bendro klaidų lygio dalį nulėmė mokėjimai, vykdyti pagal šeštosios bendrosios mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros bendrąją programą (žr. 10.12–10.13 dalis).

1.34. Audito Rūmai daro išvadą, kad užtikrinant mokėjimų tvarkingumą politikos grupės Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos (žr. 5.63 dalį). Atsižvelgdami į tai, Audito Rūmai pakartoja savo teiginį, kad IAKS iš esmės yra veiksminga kontrolės sistema mažinant klaidų ar neteisėtų išlaidų riziką (žr. 5.64 dalį), jie taip pat nustatė, kokias problemas būtina spręsti BIS ir BIPS srityje (žr. 5.65 dalį) ir kaimo plėtros srityje (žr. 5.66 dalį). Audito Rūmai daro išvadą, kad politikos grupės Švietimas ir pilietybė priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos (žr. 9.32 dalį) ⁽²³⁾. Politikos grupėje Ekonomikos ir finansų reikalai Audito Rūmai patikrino tris priežiūros ir kontrolės sistemas. Dvi iš jų buvo įvertintos tik kaip iš dalies veiksmingos ⁽²⁴⁾ užtikrinant mokėjimų teisėtumą ir tvarkingumą (žr. 10.28 dalį).

⁽²³⁾ Nors Audito Rūmai pažymi, kad politikos grupės Švietimas ir pilietybė srityje nacionalinėms agentūroms skirtos gairės yra tinkamai parengtos ir jomis galima naudotis kaip procedūrų vadovu (žr. 9.33 dalį), jie daro išvadą, kad dabartinė taikoma priežiūros ir kontrolės sistema vis dar nesuteikia pakankamo patikinimo, kad bus užkirstas kelias tvarkingumo klaidoms arba jos bus aptiktos ir ištaisytos (žr. 9.33 ir 9.34 dalis).

⁽²⁴⁾ Tai daugiausia nulėmė šeštosios bendrosios mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros programos priežiūros ir kontrolės sistemos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.33. Komisija džiaugiasi bendru teigiamu šių politikos grupių vertinimu. Ji sutinka su Audito Rūmų nuomone, kad kaimo plėtros išlaidos yra labiau paveiktos klaidų, bet su pasitenkinimu pažymi, kad klaidų lygis šioje srityje mažėja.

Komisija atkreipia dėmesį, kad Švietimo ir pilietybės politikos grupės atveju Audito Rūmai iš 21 tikrinto tarpinio ir galutinio mokėjimo 4 nustatė kiekybiškai įvertinamų. Taip pat žr. atsakymą į 9.31 dalies pastabas.

Ekonomikos ir finansinių reikalų politikos grupės atveju 6BP sudaro tik 8 % mokėjimų, todėl Komisija mano, kad atsižvelgiant į bendrą operacijų klaidų skaičių šioje politikos srityje iš esmės reikšmingų klaidų nėra. Dėl 6BP mokėjimų Audito Rūmų audito metu nustatyti ir šiame skyriuje pateikti faktai ir išvados yra panašūs į pateiktus 7 skyriuje. Taip pat žr. atsakymus į 10.12 ir 10.13 dalių pastabas.

1.34. Per keletą metų išryškėjo bendra tendencija, kad priežiūros ir kontrolės sistemos žemės ūkio ir gamtinių išteklių srityje veikimas gerėja ir ji dabar veikia efektyviai, tačiau ją vis dar reikia gerinti kaimo plėtros srityje. Komisija mano, kad kai kurių problemų, kurias, Audito Rūmų nuomone, reikia spręsti siejant su bendrosios išmokos ir vienkartinės išmokos už plotus schemomis, atveju tektų įvesti naujas sudėtingas taisykles, būtų sukurta itin sudėtinga kontrolės sistema, kurią būtų brangu įdiegti ir kuri prieštarautų Komisijos pastangoms supaprastinti sistemą. Be to, taip būtų iš tikrųjų vėl įvestas paramos išmokų susiejimas su gamyba (žr. Komisijos atsakymą į 5.65 dalies b punkto pastabas).

2007–2013 m. laikotarpiui įdiegtoje priežiūros ir kontrolės sistemoje 2008 m. Švietimo ir kultūros generaliniam direktoratui įdiegta patikima sistema. Ją įgyvendinant padaryta žymios pažangos: analizuojami per ex post patikinimo pareiškimai, numatyti suaktyvinti stebėsenos vizitai ir auditai.

Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupės atveju Audito Rūmų pateikti faktai ir išvados dėl 6BP mokėjimų yra panašūs į pateiktus 7 skyriuje, o likusių išlaidų atveju reikšmingų klaidų nėra. Komisija įsitikinusi, kad įdiegtos kontrolės sistemos bendrai yra ekonomiškos, proporcingos ir tinkamos (žr. Komisijos atsakymus į 10.19 ir 10.28 dalių pastabas).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.35. Audito Rūmai daro išvadą, kad Sanglaudos ⁽²⁵⁾, Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros ir Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupėse priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos. (žr. 6.21, 6.23, 6.36, 7.41, 8.34 ir 10.28 dalis ir **1.3 lentelę** Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros bei Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupėse Audito Rūmų įvertintas klaidų lygis yra 2–5 % visų išlaidų, tuo tarpu Sanglaudos politikos grupėje įvertintas klaidų lygis yra didesnis nei 5 % (žr. 6.17, 6.35, 7.40 ir 8.33 dalis ir **1.3 lentelę** Dėl Sanglaudos bei Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupių Audito Rūmai mano, kad generalinių direktorių ir įgaliotųjų leidimus duodančių pareigūnų deklaracijose turėjo būti išreikšta daugiau išlygų tam, kad būtų atspindėti reikšmingi šiose išlaidų srityse vis dar išliekantys trūkumai, kaip tai matyti iš Audito Rūmų nustatytų faktų (žr. 2.6–2.7 ir 2.10–2.11 dalis ir **2.1 lentelę** Sanglauda išlieka pati problemiškesniausia sritis: joje įvertintas klaidų lygis yra žymiai didesnis nei kitose politikos srityse.

1.35. 2008 m. sanglaudos srityje labai pagerėjo kai kurių programų valdymo ir kontrolės sistemų diegimas. Regioninės politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generalinių direktorių 2008 m. metinėse audito ataskaitose paskelbti 545 veiklos programų vertinimo rezultatai rodo, kad 78 % programų vykdomos gerai arba esama nedidelį poveikį turinčių trūkumų (2007 m. – 57 %). Nors klaidų lygis išlieka nepriimtinais aukštas, tačiau klaidų daroma rečiau: 43 % Audito Rūmų imties projektų rasta klaidų, palyginti su 54 % 2007 m. Komisija pabrėžia, kad audito imtis, kuria grindžiami nustatyti faktai, apima 2000–2006 m. programos laikotarpį, nes dėl 2007–2013 m. programos laikotarpio jokių kompensavimo atvejų beveik nebuvo. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 6.23, 6.35 ir 6.36 dalių pastabas.

Daug padaryta siekiant pagerinti mokslinių tyrimų politikos valdymą pagal galiojančią teisinę ir finansinę sistemą. Komisija ir toliau vykdys griežtą kontrolę. Komisija ir toliau sieks sumažinti likutinių klaidų lygį šioje politikos grupėje.

Atliktų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo pagrįsto patikinimo pareiškimas pateikiamas generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose. Kai generalinis direktorius, teikdamas pagrįstą patikinimą, gali remtis numatomu klaidų lygiu, neviršijančiu reikšmingumo lygio, kaip, pavyzdžiui, Plėtros generalinio direktorato atveju, kurio veiklą Audito Rūmai nagrinėjo Išorės pagalbos, vystymosi ir plėtros politikos grupėje, nereikia daryti jokių išlygų.

Išorės pagalbos, vystymosi ir plėtros srityje Komisija šiai politikos grupei įdiegė visą jos daugiamečių projektų įgyvendinimo ciklą apimančią kontrolės sistemą, kad vykdydama įprastą kontrolę galėtų išvengti arba aptikti ir ištaisyti daugumą finansinių klaidų. Komisijos kontrolės sistemoje numatyti privalomi finansiniai auditai turėtų leisti Komisijai aptikti ir ištaisyti šias išankstinio finansavimo klaidas vėlesniais ataskaitiniais metais prieš atliekant galutinius mokėjimus. Komisijos ex post patikromis patvirtinama, kad likutinių klaidų lygis yra labai nedidelis.

Taip pat žr. atsakymą į 8.34 dalies pastabas.

⁽²⁵⁾ Žr. **1.3 lentelės** 4 išnašą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.36. Lyginant su ankstesniais metais buvo pastebėti šie pokyčiai: sumažėjo įvertintas klaidų lygis Žemės ūkio ir gamtinių išteklių⁽²⁶⁾ bei Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto⁽²⁷⁾ politikos grupėse. Audito Rūmai vertina, kad politikos grupėje Žemės ūkis ir gamtiniai išteklių bendras klaidų lygis yra šiek tiek mažesnis nei 2 % (žr. 5.13 dalį), o Politikos grupėje Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas jis vis dar didesnis nei 2 % (žr. 7.40 dalį). Audito Rūmai vertina, kad Švietimo ir pilietybės politikos grupėje klaidų finansinis poveikis yra šiek tiek mažesnis nei 2 %. Audito Rūmų nuomone, iš esmės tą nulemia nemaža avansų dalis, kurie yra santykinai mažiau veikiami klaidų, nei tarpiniai ir galutiniai mokėjimai (žr. 9.6–9.7 ir 9.31 dalis). Ekonomikos ir finansinių reikalų politikos grupėje įvertintas bendras klaidų lygis 2008 finansiniais metais yra šiek tiek didesnis nei 2 % (2007 m. šiek tiek mažesnis nei 2 %) dėl klaidų, aptiktų 6BP išlaidose, kurios, beje, tesudaro 8 % visų politikos grupės išlaidų (žr. 10.27 dalį).

1.36. Komisija džiaugiasi bendru teigiamu Audito Rūmų vertinimu, kuriame, palyginti su praėjusiais metais, matyti regima pažanga.

⁽²⁶⁾ Sumažėjimas buvo nustatytas Žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupėje apskritai ir konkrečiai kaimo plėtros išlaidų srityje. Tačiau šioje srityje klaidų lygis vis dar didesnis nei EŽŪGF išlaidose (žr. 5.62 dalį). Kaip ir ankstesniais metais Audito Rūmai, remdamiesi klaidų lygiu, nustatytu testuojant operacijas ir vertinant sistemas, mano kad apskritai IAKS yra veiksminga kontrolės sistema mažinant klaidų ar netvarkingų išlaidų riziką (žr. 5.64 dalį).

⁽²⁷⁾ Ankstesnę „vidaus politikų“ sritį dabar apima „Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto“, „Švietimo ir pilietybės“, „Ekonomikos ir finansų reikalų“ politikos grupės (žr. 2.1 lentelę).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.37. Audito Rūmai pabrėžia, kad jų atlikti auditai rodo, jog sudėtingi arba neaiškūs tinkamumo finansuoti kriterijai arba kiti sudėtingi teisiniai reikalavimai, ypač Žemės ūkio ir gamtinių išteklių, Sanglaudos, Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, taip pat Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupėse, didele dalimi prisideda prie klaidų rizikos (žr. 5.17–5.26, 5.34–5.52, 6.18–6.20, 7.12–7.15 ir 10.11–10.14 dalis).

1.38. Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros bei Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupėse Komisija ES išlaidas valdo bendrai su tarptautinėmis organizacijomis⁽²⁸⁾ pagal susitarimus, kurie taip pat užtikrina Audito Rūmų audito teises. Tačiau Audito Rūmams buvo dalinai arba visiškai neleista susipažinti su JT parengtų ataskaitų ir patvirtinamųjų dokumentų prie dokumentų ar atlikti tikrinimo vizitų, susijusių su 2008 m. DAS (žr. 8.13 ir 10.10 dalis).

⁽²⁸⁾ Šis ES biudžeto vykdymo būdas yra nustatytas Finansinio reglamento 53 straipsnyje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.37. Tam tikras taisyklių ir tinkamumo kriterijų sudėtingumas yra neišvengiamas, nes dažnai jie nustatomi siekiant užsibrėžtų politikos tikslų, kurie yra sudėtingos teisėkūros procedūros rezultatas, kai lemiamą žodį taria teisės aktų leidėjas.

Vis dėlto Komisija įsipareigojo teisės aktų leidėjui pateikti tolesnio jų supaprastinimo pasiūlymus. 2010 m. kas trejus metus pateikiamame finansinio reglamento patikslinimo pasiūlyme ji svarstys galimybę dar supaprastinti tinkamumo taisykles. Komisija taip pat išnagrinės, kokių sektoriams taikomų teisės aktų tolesnio supaprastinamo principų bus laikomasi per ateinantį pagrindinių teisės aktų, kurie turėtų įsigalioti 2014 m., etapą.

Žemės ūkio ir gamtinių išteklių srityse rezultatai pagerėjo dėl nuolatinių pastangų supaprastinti teisinius reikalavimus ir (arba) tinkamumo kriterijus, taikomus abiem BŽŪP ramsčiams. Taip pat žr. konkrečius atsakymus į 5.17–5.26 ir 5.34–5.52 dalių pastabas.

Sanglaudos srityje buvo atlikti 2007–2013 m. reglamentų pakeitimai, įskaitant supaprastinimus, kuriuos pasiūlė jungtinė Komisijos ir valstybių narių ekspertų grupė. 2009 m. pradžioje Komisija taip pat paskelbė tinkamumo taisyklių santrauką. Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 1.41–1.42 dalių ir 6.37 dalies a punkto pastabas.

7-oji bendroji programa buvo žingsnis į priekį supaprastinimo srityje. Remdamasi patirtimi, įgyta įgyvendinant programą, ir kai tinkama, Komisija gali pasiūlyti keisti jos teisinį pagrindą.

1.38. Komisija visiškai pritaria Audito Rūmų prašymams pateikti informacijos ir leisti naudotis dokumentais. Standartinėje paramos sutartyje su tarptautinėmis organizacijomis numatyta galimybė Audito Rūmams gauti informaciją.

Taip pat žr. atsakymą į 8.13 dalies pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kaip šalinti trūkumus

1.39. Praėjusiais metais Audito Rūmai pažymėjo, kad nepaisant teigiamų poslinkių Komisijos vidaus kontrolės sistemoje, didelę ES finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų dalį vis dar veikia reikšmingas klaidų lygis (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 1.42 dalis). Be to, Audito Rūmų DAS auditas parodė, kad skirtingose politikos grupėse bei jų viduje pažeidimų tipai, jų paplitimas ir lygis yra skirtingi, atskirais atvejais labai skirtingi. Tolesnėse dalyse pateikiama daugiau vertinimų, kokių galima būtų imtis papildomų priemonių, kad Bendrijos vidaus kontrolės sistema taptų dar veiksmingesnė⁽²⁹⁾.

1.40. Nors Europos Sąjunga teturi vieną bendrąjį biudžetą, išlaidų vykdymo būdų įvairovė yra didelė. Ši įvairovė yra susijusi su valdymo būdais, naudos gavėjų tipais, pagalbos periodiškumu, deklaravimo formomis, įvairiomis kontrolės priemonėmis ir lėšų susigrąžinimo sistemomis. Skirtumai leidžia pritaikyti prie kiekvienos biudžeto srities ypatumų ir konkrečių pagalbos tikslų, jie taip pat parodo, kaip atsižvelgta į schemų valdymo ir kontrolės sąnaudas ir sudėtingumą.

Būtinybė paprastinti

1.41. Lėšų panaudojimo taisyklės sugalvotos taip, kad pinigai būtų leidžiami „tinkamai ir laiku“, kitaip sakant, kad būtų pasiekti iškelti politiniai tikslai. Kai kurios taisyklės yra bendros visiems mokėjimų tipams, o kitos priklauso nuo išlaidų tipo. Taigi taisyklių tipas ir sudėtingumas kartais taip pat priklauso nuo politinių tikslų sudėtingumo.

1.42. Kuo taisyklės yra painesnės ir sudėtingesnės, tuo didesnė rizika, kad jų nebus laikomasi, ir tuo didesnė bus klaidų atsiradimo operacijose rizika bei rizika, kad politiniai tikslai nebus pasiekti. Be to, pernelyg smulkmeniškai nustatyti, labai konkretūs programos tikslai neišvengiamai padidina jų pasiekimo kontrolės sąnaudas. Kitaip sakant, gerai parengtos taisyklės ir teisės aktai, kuriuos lengva interpretuoti ir paprasta taikyti, mažina klaidų riziką (žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 1.45 dalį).

1.41-1.42. Komisija sutinka su Audito Rūmų analize, tačiau pabrėžia, kad nustatant taisyklės svarbu išlaikyti dažnai specifinių politikos tikslų siekimo ir perdėto sudėtingumo pusiausvyrą. Komisijos vaidmuo – siūlyti teisės aktus, tačiau gali nutikti taip, kad jie tampa labai sudėtingi juos svarstant teisės aktų leidėjui, kuris priima galutinį sprendimą.

Komisija įsipareigojo kartu su visais atitinkamais būsimais teisės aktų pasiūlymais teikti susijusių kontrolės priemonių aprašymą.

Supaprastinimas – tai pagrindinė Komisijos geresnio reglamentavimo programos dalis. Reikalaujama, kad valstybės narės savo nacionalinėse programose taip pat supaprastintų tinkamumo kriterijus. Tačiau tam tikro lygio sudėtingumas neišvengiamas, todėl reikėtų atsižvelgti į būsimas diskusijas dėl toleruotino rizikos lygio.

Taip pat žr. atsakymą į 23.5 dalies b punkto pastabą.

⁽²⁹⁾ 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 1.43–1.51 dalys.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.43. Derėtų elgtis apdairiai. Paprastinimas vien tam, kad sumažėtų pažeidimų rizika, gali turėti neigiamų pasekmių, jei priėmus bendro pobūdžio taisyklės išlaidų tikslas taptų mažiau apibrėžtas. Kita vertus, tam tikrose srityse (pvz., žr. 9.6–9.7 dalis) „paprastinimas“ gali pasitarnauti pretekstu švelninti avansų gavimo sąlygas ir didinti avansų sumas. Kad ir kaip būtų, toks paprastinimas turėtų būti paremtas veiksmingomis sistemomis, kadangi priešingu atveju netvarkingos išlaidos taps matomos tik žymiai vėliau, kai programos bus iš dalies arba visiškai užbaigtos. Nepaisant šių iššygių, paprastinimą ir toliau reikėtų laikyti esminiu tikslu.

Sanglaudos srityje 2007–2013 m. Europos socialinio fondo (ESF) reglamentu jau numatyta galimybė deklaruoti netiesiogines išlaidas pagal vienodo dydžio normą. Galimybė naudoti vienodo dydžio normą, vienkartinės išmokas, taikant nustatytas vieneto sąnaudų skales 2007–2013 m. programoms Europos regioninės plėtros fondui (ERPF) ir Europos socialiniam fondui (ESF) buvo bendrai suteikta 2009 m. gegužės mėn., iš dalies keičiant tų fondų reglamentas. Kiti supaprastinimai buvo priimti 2008 m. gruodžio ir 2009 m. gegužės mėnesį. 2009 m. liepos mėnesį Komisija taip pat pateikė pasiūlymus dar labiau supaprastinti įgyvendinimo Reglamentą Nr. 1828/2006 ir bendrąjį Reglamentą Nr. 1083/2006.

Komisija, remdamasi patirtimi, įgyta įgyvendinant programą, prirėkus, gali pasiūlyti pakeisti jų teisinį pagrindą.

1.43. Komisija pripažįsta, kad supaprastinimas – tai pusiausvyros tarp poreikio gerai valdyti viešąsias lėšas ir siekti dažnai itin specifinių politikos tikslų laikymasis. Šios pusiausvyros skirtingai siekiama kiekvienoje politikos srityje, todėl atsiranda skirtingi valdymo modeliai ir nuostatos, atsižvelgiant į įvairių skirtingų lygmenų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą. Komisija imasi priemonių užtikrinti, kad jos kontrolės sistemos veiktų kuo efektyviau, gerai suvokdama, kad daugelis programų yra daugiametės, ir veiksmingos bei efektyvios kontrolės sistemos, galinčios tinkamu laiku atlikti tinkamus kontrolės veiksmus, būtinumą.

Kuriant naujas švietimo ir kultūros politikos sričių 2007–2013 m. programas buvo supaprastintos taisyklės ir plačiai naudojamas finansavimas vienkartinėmis išmokomis. Tai, drauge su griežta nacionalinių valdymo bei kontrolės sistemų patvirtinimo tvarka, turėtų sumažinti riziką, susijusią su galutiniais mokėjimais.

Taip pat žr. atsakymą į 9.7 dalies pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Būtinios priemonės

1.44. Reikia pripažinti, kad ilgainiui ES biudžeto valdymas protrūkiškas kito, reaguojant į vėliau įvedamų išlaidų programų tipą. Rengiant lėšų panaudojimo taisykles ir jų valdymo metodus, būtina atsižvelgti į įvairių biudžeto išlaidų tikslų specifiką. Tačiau šie tikslai neturėtų tapti itin detalūs, nes tai neleistina padidintų administravimo našta ir padarytų pernelyg sudėtingas taisykles. Todėl Komisija turėtų protingai peržiūrėti konkrečių išlaidų programų norminę bazę ir konkrečių išlaidų programų valdymo struktūrą.

1.45. Šiomis aplinkybėmis pirmasis ir svarbiausias uždavinys yra pasirūpinti, kad būtų surinkta patikima ir išsami informacija, kuri leistų įtikimai įvertinti šiuo metu naudojamų kontrolės priemonių sąnaudas⁽³⁰⁾.

1.46. Kitas ne mažiau svarbus uždavinys – kruopščiai įvertinti, ar šiuo metu kontrolei skiriamų išlaidų lygis duoda maksimalią naudą. Jei būtų nustatyta, kad taip nėra, betarpiškas tikslas būtų gauti maksimalią naudą iš kontrolei šiuo metu leidžiamų pinigų ir šiam tikslui jau paruoštų išteklių⁽³¹⁾.

1.44. Komisija pabrėžia, kad taisyklių nustatymas priklauso teisės aktų leidėjo kompetencijai. Komisija neseniai pateikė įvairių supaprastinimo pasiūlymų (ir kai kurie supaprastinimai buvo priimti struktūrinių fondų atžvilgiu) ir toliau ketina siūlyti supaprastinimų ten, kur tai suderinama su specifinių politikos tikslų siekimu.

Šiuo požiūriu reikia atsižvelgti į Komisijos veiklą toleruotinos klaidų rizikos srityje, nes ji skatina aiškų požiūrį į riziką, kurią galima kontroliuoti atsižvelgiant į tinkamumo sąlygas ir kontrolės aplinką, taigi ir riziką, kurią kontroliuoti nėra brangu. 2010 m. Komisija biudžeto valdymo institucijai pateiks konkrečius pasiūlymus dėl toleruotinos klaidos rizikos mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, kaimo plėtros, išorės pagalbos ir administravimo išlaidose.

Taip pat žr. atsakymą į 1.41–1.42. dalių pastabas.

1.45. 2010 m. Komisija rengdama pasiūlymus dėl toleruotinos klaidos rizikos, pradedant mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, kaimo plėtros, išorės pagalbos ir administravimo išlaidų sritimis, rinks ir pateiks informaciją apie kontrolės išlaidas.

1.46. Komisija skatina nuolatinį savo vidinės kontrolės sistemų gerinimą (kaip pripažįstama 1.39 dalyje) ir aktyviai skatins šias pastangas. Šios kontrolės sistemos sukurtos siekiant užtikrinti pagrįstą patikinimą, nes jos yra grindžiamos tinkama skirtingų kontrolės tipų pusiausvyra („tinkama kontrolė tinkamu metu“). Pavyzdžiui, ex ante kontrole galima nustatyti tam tikrų tipų klaidas, tačiau kitų – ne, todėl nebūtų efektyvu atlikinėti visų projektų patikrą vietoje.

⁽³⁰⁾ Savo komunikato dėl „toleruotinos klaidų rizikos sąvokos“ (COM(2008) 866 galutinis) 8 ir 10 puslapiuose Komisija pripažįsta, kad iki šiol atliko tik vieną ribotą duomenų rinkimo veiksmą.

⁽³¹⁾ Savo komunikato COM(2008) 866 galutinis 7 puslapyje Komisija pripažįsta, kad struktūrinių fondų srityje „...patobulinus dabartinę ex ante kontrolę...“ galima būtų 2-3 % sumažinti klaidų lygį visiškai nepadidinus (ar labai mažai padidinus) papildomas sąnaudas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.47. Įgyvendinant sistemų veiksmingumui užtikrinti būtinus veiksmus, reikėtų nustatyti tinkamą pusiausvyrą tarp kontrolės sąnaudų ir jos duodamos naudos (žr. Audito Rūmų 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 1.52 dalies rekomendaciją).

1.48. Pageidautina, kad nagrinėjant išlaidų programas prieš jų patvirtinimą, būtų nustatyta su programomis susijusi rizika bei administravimo ir kontrolės sąnaudos, būtinos šiai rizikai sumažinti iki ekonomiškumą užtikrinančio lygio. Tokiu būdu Taryba ir Parlamentas svarbius sprendimus priimtų remdamiesi išsamesniais duomenimis, konkrečiai atsižvelgdami į susijusią riziką ir sąnaudas.

1.49. Audito Rūmai pabrėžia, kad būtina rimčiau nagrinėti paprastinimo bei kontrolės ekonomiškumo klausimus. Tai daryti reikėtų tinkamu laiku, t. y. kol dar nėra parengti su naująja daugiamete finansine programa susiję pasiūlymai⁽³²⁾.

Laikydamosi veiksmų plano gerinti struktūrinių fondų priežiūrą Komisija jau ėmėsi ex ante veiksmų kontrolės sistemoms tobulinti. Ji taip pat nurodo, kad 2–3 % klaidų sumažėjimas, pritaikius efektyvesnę ex ante kontrolę (minimą ERPF pateiktoje aiškinamojoje atvejo analizėje, pateiktoje „toleruotinos rizikos“ komunikate (COM(2008) 866), atsiranda įvertinus klaidas, Audito Rūmų nustatytas 2005 m. DAS, ir veikia matuoja „kontrolės riziką“ (riziką, kad kai kurios kontrolės formos tam tikrais atvejais yra neefektyvios).

1.47. Efektyvios ir veiksmingos vidinės kontrolės sąvoka įtvirtinta finansiniame reglamente (28a straipsnis). Atitinkamai visos Komisijos tarnybos metinėse veiklos ataskaitose privalo pateikti vidinės kontrolės rezultatus, pranešti apie jos efektyvumą ir imtis veiksmų nustatytiems trūkumams šalinti. Todėl Komisija mano, kad kontrolės struktūrų gerinimas ir procedūrų supaprastinimas yra nuolatinis procesas ir todėl šios pastangos turi būti nuolatinės.

Atsižvelgdama į Audito Rūmų nuomonę, 2010 m. Komisija, rengdama pasiūlymus dėl toleruotinos klaidos rizikos, pradedant mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, kaimo plėtros, išorės pagalbos ir administravimo išlaidų sritimis, toliau nagrinės kontrolės išlaidų ir jos naudos pusiausvyrą.

1.48. Komunikate „Siekiant bendro toleruotinos klaidų rizikos sąvokos supratimo“ (COM(2008) 866) Komisija įsipareigojo susijusių kontrolės priemonių aprašymą įtraukti į visus atitinkamus būsimus teisės aktų pasiūlymus.

1.49. Komisija pritaria, kad svarbu siekti tinkamos kontrolės išlaidų ir nustatyto supaprastinimo lygio pusiausvyros, ir svarsto, kaip suspėti tai padaryti iki naujų finansinių programų.

Taip pat žr. atsakymą į 1.37 dalies pastabas.

⁽³²⁾ Žr. Audito Rūmų atsakymą į Komisijos komunikatą „Pertvarkykime biudžetą ir pakeiskime Europą“. (<http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/1481518.PDF>).

2 SKYRIUS

Komisijos vidaus kontrolės sistema

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	2.1–2.2
Komisijos vadovybės pareiškimai	2.3–2.22
Metinės veiklos ataskaitos ir generalinių direktorių deklaracijos	2.3–2.11
Komisijos suvestinė ataskaita	2.12–2.17
Patikinimas, gautas iš metinių apibendrinimų	2.18–2.22
Komisijos vidaus kontrolės standartai	2.23–2.25
Įvadas	2.23–2.24
Veiksmingumas	2.25
Veiksmų planas	2.26–2.28
Bendras įgyvendinimo vertinimas	2.26–2.27
Veiksmų plano poveikis	2.28
Bendros išvados ir rekomendacijos	2.29–2.36
Išvados	2.29–2.33
Rekomendacijos	2.34–2.36

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

2.1. Šiame skyriuje nagrinėjama Komisijos pažanga 2008 metais šalinant priežiūros ir kontrolės sistemų trūkumus, siekiant užtikrinti iš ES biudžeto finansuojamų operacijų tvarkingumą. Konkrečiai jame nagrinėjama:

- a) koku mastu metinėse veiklos ataskaitose ir generalinių direktorių deklaracijose bei Komisijos suvestinėje ataskaitoje pateikti vadovybės pareiškimai patikimai atspindi padėtį (žr. 2.3–2.11 dalis);
- b) kokią Komisija padarė pažangą užtikrindama peržiūrėtų vidaus kontrolės standartų bei integruotos vidaus kontrolės sistemos veikimą ir veiksmingumą ir koku mastu ji galėjo parodyti jų teigiamą poveikį 2008 m. išlaidoms (žr. 2.23–2.25 dalis).

2.2. Audito Rūmai taip pat nagrinėjo struktūrinių veiksmų, Europos žuvininkystės fondo bei žemės ūkio sričių metinius apibendrinimus⁽¹⁾, siekdami įvertinti, kokią jie sukuria pridėtinę vertę ir kaip juos panaudojo Komisijos tarnybos (žr. 2.18–2.22 dalis).

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMAI

Metinės veiklos ataskaitos ir generalinių direktorių deklaracijos

2.3. Visi generaliniai direktoriai pareiškė gavę pakankamą patikinimą, kad jiems paskirti išteklių buvo panaudoti numatytiems tikslams ir kad jų įdiegtos vidaus kontrolės priemonės leido užtikrinti susijusių operacijų tvarkingumą, nors 12 atvejų buvo pareikštos išlygos.

2.1. Komisija mano, kad esamomis vidaus kontrolės sistemomis (su 2008 m. metinėse veiklos ataskaitose aprašytais apribojimais) užtikrinamas pakankamas patikinimas, kad Komisijos veiklai skirti išteklių panaudojami pagal paskirtį ir laikantis patikimo finansų valdymo principų. Be to, Komisija mano, kad esamos kontrolės procedūros leidžia suteikti būtina patikinimą dėl operacijų, už kurias Komisija yra atsakinga pagal EB sutarties 274 straipsnį, teisėtumo ir tvarkingumo.

Komisija imasi veiksmų tam, kad dar labiau pagerintų savo vidaus kontrolės sistemą atsižvelgdama į savo patirtį ir spręsdama auditorių iškeltus klausimus. 2008 m. intasi tokių veiksmų: nuo 2008 m. sausio 1 d. įsigaliojo peržiūrėti vidaus kontrolės standartai, taikomi siekiant veiksmingo valdymo, baigtas veiksmų plano dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos įgyvendinimas ir padidintas metinių veiklos ataskaitų aiškumas ir darnumas.

⁽¹⁾ Peržiūrėto Finansinio reglamento 53b straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad: „Valstybės narės atitinkamu nacionaliniu lygiu parengia metinį atlikto audito ir deklaracijų apibendrinimą“. (2006 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1995/2006, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (OL L 390, 2006 12 30, p. 1)).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.4. Iš 41-o pagrindinio generalinio direktorato ir tarnybos 2008 m. pateiktų deklaracijų dvylikoje yra viena arba daugiau išlygų, kurių daugumoje nurodomi su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susiję trūkumai. Bendras jų skaičius sumažėjo nuo 17 išlygų 2007 metais iki 15 išlygų 2008 metais. Svarbiausios išlygos operacijų tvarkingumo kontekste pateiktos **2.1 lentelės** kairėje pusėje.

2.5. Žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupėje Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktorius panaikino savo ilgą laiką (šešerius metus) taikytą išlygą, susijusią su nepatenkinamu IAKS įgyvendinimu Graikijoje, kadangi atsakingos valdžios institucijos įdiegė naują sklypų identifikavimo sistemą, bei valstybių narių sertifikuojančioms įstaigoms patikrinus ir patvirtinus patikrų statistiką buvo išsamiau suformuluota išlyga dėl kaimo plėtros. Tačiau generalinis direktorius nesuteikia patikinimo, kad su 2007 m. paraiškų procedūra susijęs veiksmų planas, kurį parengė ir įgyvendino Graikija, buvo veiksmingas. Be to, Audito Rūmų nuomone, remiantis su patikrų statistikos patvirtinimu susijusiu Komisijos ir sertifikuojančių įstaigų toje valstybėje narėje atliktu darbu, negalima gauti būtino aukšto patikinimo lygio.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.4. Komisija nurodo, kad 8 iš 15 išlygų yra susijusios su finansiniais išpareigojimais, o likusios 7 išlygos atsiranda dėl klausimų, kurie gali turėti įtakos tarnybos arba Komisijos reputacijai ir kurių finansinis poveikis buvo reikšmingesnis pagal pobūdį nei finansiniu požiūriu.

Be to, 2008 m. buvo panaikintos 3 ilgą laiką taikytos išlygos (Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato išlyga dėl IAKS įgyvendinimo Graikijoje, Komunikacijos generalinio direktorato išlyga dėl ex post kontrolės sistemos nebuvimo, Įmonių ir pramonės generalinio direktorato išlyga dėl Europos standartizacijos įstaigų finansavimo).

Atsižvelgiant į valstybių narių jau įgyvendintas taisyklingas priemonės, kitose politikos srityse, pavyzdžiui, sanglaudos politikos srityje, buvo sumažinta išlygų apimtis.

2.5. Išlyga dėl nepatenkinamo IAKS įgyvendinimo Graikijoje buvo susijusi su didele rizika Bendrijos institucijų reputacijai, kurią kėlė nurodyti nuolatiniai trūkumai Graikijoje, o ne su finansine rizika Europos žemės ūkio garantijų fondui (EŽŪGF), kuri visada buvo tinkamai dengiama finansiniais pataisymais, taikomais Graikijai atliekant atitikties patvirtinimo procedūras. Audito misijos Graikijoje iki 2009 m. vasario mėn. parodė, kad Graikijos valdžios institucijos, atsižvelgdamos į savo 2006 m. veiksmų planą, iki 2008 m. gruodžio 31 d. įdiegė naują žemės sklypų identifikavimo sistemą ir geografinę informacinę sistemą (ŽSIS-GIS), kuri apima visą Graikiją. Taigi tuo metu, kai generalinis direktorius pasirašė 2008 m. metinę veiklos ataskaitą, buvo įdiegti visi IAKS elementai ir nebeliko rizikos Komisijos reputacijai dėl pirmiau nurodytų nuolatinių trūkumų. Likusi finansinė rizika iš esmės vertinama kaip žemesnio nei reikšmingas klaidų lygio ir patenka į 2006–2008 m. paraiškų teikimo laikotarpio atitikties patvirtinimo procedūras. Dėl šios priežasties išlyga galėtų būti panaikinta.

2.1 lentelė. — Generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose pateiktų duomenų, skirtų Audito Rūmų patikinimo pareiškimui, palyginimas

Politikos grupė	Svarbiausios generalinių direktorių išlygos (įtrauktos į deklaracijas)	2007	2008	Šių ypač svarbių išlygų poveikis generalinio direktoriaus patikinimui Audito Rūmų požiūriu ⁽¹⁾		Kiti Audito Rūmų ir (arba) Komisijos auditų metu atskleisti reikšmingi trūkumai (neįtraukti į deklaracijas)	2007	2008	Metinėse veiklos ataskaitose pateikti įrodymai, skirti Audito Rūmų išvadoms ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai	Nepakankamas IAKS įgyvendinimas Graikijoje	X		B	B	Iki šiol nėra aiškesnių požymių, kad veiksmų planas, kurį parengė ir įgyvendino Graikijos valdžios institucijos, yra visiškai veiksmingas.		X	B	B+
	Kaimo plėtros išlaidos	X	X (2 kryptis „Aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas“)							
	Valstybėms narėms kompensuotų sąnaudų, susijusių su BŽP kontrolės ir įgyvendinimo srityje patirtomis išlaidomis, tinkamumas finansuoti		X							
	SAPARD valdymo ir kontrolės sistemos Bulgarijoje ir Rumunijoje		X				Dėl kontrolės, patikrų ir sankcijų sistemų, susijusių su žuvininkystės ištekliais: pagavimų duomenys yra neišsamūs ir nepatikimi, patikrų sistemos nesuteikia patikinimo.	X		

Politikos grupė	Svarbiausios generalinių direktorių išlygos (įtrauktos į deklaracijas)	2007	2008	Šių ypač svarbių išlygų poveikis generalinio direktoriaus patikinimui Audito Rūmų požiūriu ⁽¹⁾		Kiti Audito Rūmų ir (arba) Komisijos auditų metu atskleisti reikšmingi trūkumai (neįtraukti į deklaracijas)	2007	2008	Metinėse veiklos ataskaitose pateikti įrodymai, skirti Audito Rūmų išvadoms ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Sanglauda	ESF: 2000–2006 m. valdymo ir kontrolės sistemos	X Ispanija, Jungtinė Karalystė, Prancūzija, Italija, Slovakija, Portugalija, Belgija, Liuksemburgas	X Ispanija, Jungtinė Karalystė, Prancūzija, Italija, Belgija, Liuksemburgas, Vokietija	B	B	Iki šiol nėra aiškesnių požymių, kad visi 2008 m. vykdyti taisomieji veiksmai buvo visiškai veiksmingi ⁽³⁾ .			B	B
	ERPF: 2000–2006 m. valdymo ir kontrolės sistemos	X Čekija, Suomija, Graikija, Vokietija, Airija, Italija, Liuksemburgas, Lenkija, Slovakija, Ispanija	X Belgija, Vokietija, Italija, Ispanija							
	Interreg: 2000–2006 m. valdymo ir kontrolės sistemos	X Iš viso 51 programa	X Iš viso 21 programa							
	Sanglaudos fondai: 2000–2006 m. valdymo ir kontrolės sistemos	X Bulgarija, Čekija, Slovakija, Vengrija, Lenkija	X Bulgarija							

Politikos grupė	Svarbiausios generalinių direktorių išlygos (įtrauktos į deklaracijas)	2007	2008	Šių ypač svarbių išlygų poveikis generalinio direktoriaus patikinimui Audito Rūmų požiūriu ⁽¹⁾		Kiti Audito Rūmų ir (arba) Komisijos auditų metu atskleisti reikšmingi trūkumai (neįtraukti į deklaracijas)	2007	2008	Metinėse veiklos ataskaitose pateikti įrodymai, skirti Audito Rūmų išvadoms ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	Likutinis klaidų, susijusių su išlaidų ataskaitų tikslumu, lygis	X 6-oji bendroji programa	X 6-oji bendroji programa	B	B	Iki šiol nėra aiškesnių su finansiniais pataisymais ir susigrąžinimais susijusių sistemų poveikio požymių, taip pat neišku, kuriuo 6BP valdymo ciklo etapu jos turės poveikį klaidų lygiui ⁽³⁾ .		X	B	B
Išorės pagalba, vystymasis ir plėtra	Phare: potencialūs pažeidimai tam tikroms įgyvendinančioms agentūroms Bulgarijoje valdant Phare fondus	X	X	A	A	Reikia papildomų patobulinimų tam, kad įgyvendinančiose institucijose ūkinių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo priežiūros ir kontrolės sistemos būtų visiškai veiksmingos.	X	X	B	B

Politikos grupė	Svarbiausios generalinių direktorių išlygos (įtrauktos į deklaracijas)	2007	2008	Šių ypač svarbių išlygų poveikis generalinio direktoriaus patikinimui Audito Rūmų požiūriu ⁽¹⁾		Kiti Audito Rūmų ir (arba) Komisijos auditų metu atskleisti reikšmingi trūkumai (neįtraukti į deklaracijas)	2007	2008	Metinėse veiklos ataskaitose pateikti įrodymai, skirti Audito Rūmų išvadoms ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Švietimas ir pilietybė	Nėra struktūriškai apibrėžtos <i>ex post</i> kontrolės sistemos ir patikrų vietoje generaliniuose direktoratuose, taip pat patikrų atstovybėse didžiąją metų dalį – 10 iš 12 mėnesių	X		B	B	<i>Ex post</i> patikros nevisiškai atspindi faktinį audituotų sutarčių klaidų lygį	X	X	B	B
	Didelis klaidų skaičius su dotacijomis ir sutartimis susijusiose operacijose		X							
	Europos pabėgėlių fondo valdymo ir kontrolės sistemos trūkumai Italijoje 2000–2004 m. ir 2005–2007 m. programavimo laikotarpiais	X								
	Ribotas patikinimas dėl operacijų, kurias 14 valstybių narių įgyvendino Europos pabėgėlių fondo II (2005–2007 m.) srityje, teisėtumo ir tvarkingumo	X								

Politikos grupė	Svarbiausios generalinių direktorių išlygos (įtrauktos į deklaracijas)	2007	2008	Šių ypač svarbių išlygų poveikis generalinio direktoriaus patikinimui Audito Rūmų požiūriu ⁽¹⁾		Kiti Audito Rūmų ir (arba) Komisijos auditų metu atskleisti reikšmingi trūkumai (neįtraukti į deklaracijas)	2007	2008	Metinėse veiklos ataskaitose pateikti įrodymai, skirti Audito Rūmų išvadoms ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Ekonomikos ir finansų reikalai	Tikimybė, kad naujos riziką mažinančios kontrolės priemonės, pradėtos taikyti paskelbus <i>ex post</i> kontrolės ataskaitos rezultatus, nėra visiškai veiksmingos	X	X							
	Likutinis klaidų, susijusių su 6 mokslinių tyrimų bendrosios programos (6BP) išlaidų ataskaitų tikslumu, lygis	X	X	B	B				A	A
	Nepatenkinamas finansavimo, skirto europiniam standartizavimui, vykdymas	X								
Administracinės išlaidos	—	—	—	A	A				A	A

Paaškinimai:

⁽¹⁾ Šių ypač svarbių išlygų poveikis generalinio direktoriaus deklaracijai Audito Rūmų požiūriu:

A: pakankamas besąlygiškas arba su nereikšmingomis išlygomis patikinimas, kad vidaus kontrolės sistemos užtikrina operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

B: pakankamas patikinimas, tačiau su išlygomis, kurios yra susijusios su nustatytais vidaus kontrolės sistemos trūkumais.

C: nesuteikiamas patikinimas.

⁽²⁾ Metinėse veiklos ataskaitose pateikti įrodymai, skirti Audito Rūmų išvadoms:

A: pakankami (aiškūs ir nedviprasmiški) įrodymai, patvirtinantys Audito Rūmų DAS išvadą.

B: įrodymai, patvirtinantys Audito Rūmų DAS išvadą po pataisymų.

C: Audito Rūmų DAS išvadoms nėra patvirtinančių įrodymų.

„+/-“ – kai nėra pakankamai įrodymų, pagrindžiančių įvertinimo balo pokytį, tačiau nepaisant to Audito Rūmai nustatė reikšmingą pagerėjimą arba pablogėjimą, tai nurodydama prie pradinio balo įrašant „+“ arba „-“ ženklus.

⁽³⁾ Tačiau įtraukti į metines veiklos ataskaitas.

Šaltinis: Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.6. Sanglaudos politikos grupėje Regioninės politikos bei Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generaliniai direktoriai toliau taikė išlygas, susijusias su valdymo ir kontrolės sistemų trūkumais 2000–2006 m. laikotarpiu, nors bendras susijusių valstybių narių ir veiklos programų skaičius bei finansinė kiekybinė išraiška žymiai sumažėjo. Lyginant su 2007 m., kai buvo paveiktos 185 programos, 2008 m. buvo paveiktos 99 veiklos programos. Generaliniai direktoriai įvertino, kad šių išlygų poveikis sudarė 201 milijoną eurų (2007 m. 726 milijonus eurų) ⁽²⁾.

2.7. Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto bei Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupių generalinių direktorių išlygos atitinka Audito Rūmų nustatytus faktus, rodančius, kad likutinis klaidų lygis (po išskaitymo ir pataisymų) išlaidų ataskaitose, susijusiose su šeštąja bendrąja programa (6BP), vis dar viršija reikšmingumo ribą.

2.8. Švietimo ir pilietybės politikos grupėje Komunikacijos GD generalinis direktorius informavo apie pasiekimus stiprinant kontrolės sistemas, tačiau pabrėžia, kad 9,4 % tikrintų operacijų buvo paveiktos klaidų, tiesa, jos turėjo nedidelį poveikį.

2.9. **2.1 lentelės** dešinėje pusėje pateikta Audito Rūmų analizė rodo, kad metinės veiklos ataskaitos Audito Rūmų DAS išvadas atitinka tik administracinių išlaidų bei ekonomikos ir finansų reikalų srityse. Kitaip tariant, šiose politikos srityse Audito Rūmų arba Komisijos auditai neatskleidė reikšmingų trūkumų, kurie nebuvo įtraukti į generalinių direktorių deklaracijas. Žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos srityje Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktoriaus metinė veiklos ataskaita labiau nei ankstesniais metais atitinka susijusio DAS specialiojo vertinimo išvadas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.6. Komisija nurodo, kad Regioninės politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose nurodytos išlygos buvo pagrįstos išsamia kiekvienos veiklos programos ataskaita. Finansinis poveikis apskaičiuotas taikant fiksuoto dydžio pataisymus, taikytinus nustatytiems sistemų trūkumams, juos taikant mokėjimams už paveiktas susijusių programų dalis.

Išlygų finansinio poveikio mažinimas yra paaiškintas atitinkamose metinėse veiklos ataskaitose ir patvirtina, kad Komisija ėmėsi atsakomybės vadovaudamasi įsipareigojimu stiprinti savo priežiūros vaidmenį. Kiekybinis poveikis atsirado Komisijai įdėjus daug pastangų įgyvendinant visas 2008 m. programas, įskaitant tolesnius veiksmus, kurių imtasi dėl visų 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose nurodytų išlygų, įgyvendinus 14 nacionalinių taisomųjų veiksmų planų ir atlikus daugiau kaip 1,5 milijardo EUR vertės pataisymų, dėl kurių išlygos daugeliu atveju buvo panaikintos.

Taip pat žr. atsakymą į 2.17 dalies pastabas.

2.7. Komisija įgyvendina kontrolės strategiją, kuria siekiama užtikrinti mokėjimų teisėtumą ir tvarkingumą daugelį metų. Kalbant apie 6-ąją bendrąją programą (6BP), strategija siekiama iki ketvirtųjų strategijos įgyvendinimo metų pabaigos (2010 m.) sumažinti likutinį klaidų lygį. Kiekvienais metais pagrindinis tikslas vertinamas iš naujo, atsižvelgiant į nustatytų klaidų pobūdį, dažnumą ir kiekį, taip pat įvertinus ekonomiškumą.

Taip pat žr. atsakymą į 7.17 dalies pastabas.

2.8. Įgyvendintas Komunikacijos generalinio direktorato operacijų kokybės gerinimo veiksmų planas, ir, visų pirma, vykdomi mokymai.

2.9. Komisija džiaugiasi nurodytais patobulinimais ir dar kartą pabrėžia savo įsipareigojimą siekti tolesnės pažangos šioje srityje. Komisija šiuo metu vertina metinių veiklos ataskaitų kokybę įtakos turinčius veiksnius ir skatins imtis priemonių, kad jų kokybė būtų dar labiau pagerinta.

⁽²⁾ Remiantis įvertintu 5 arba 10 % nustatytos normos finansiniu pataisymu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.10. Sanglaudos politikos grupės atveju Audito Rūmai pažymi, kad 2007 m. išlygų apimtis ir mastas nepakankamai atskleidžia šioje biudžeto srityje esančių tvarkingumo problemų opumą (žr. 6.35 dalį).

2.11. Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupėje Audito Rūmai nustatė reikšmingą klaidų lygį (žr. 8.39 dalį) ir tai, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra tik iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą (žr. 8.44 dalį). Savo deklaracijose generaliniai direktoriai šių nustatytų faktų tinkamai neatskleidžia. Šią konkrečią pastabą⁽³⁾ Audito Rūmai pateikia jau ketvirtus metus iš eilės.

Komisijos suvestinė ataskaita

2.12. Patvirtindama suvestinę ataskaitą Komisija prisiima politinę atsakomybę už savo generalinių direktorių praktinį ES biudžeto vykdymą⁽⁴⁾. Ataskaitoje pateikiamas retrospektyvus finansinio valdymo įvertinimas per visą darbą baigiančios Komisijos kadencijos laikotarpį.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.10. Komisija mano, kad 2008 m. metinėse veiklos ataskaitose generalinių direktorių pateiktos išlygos atitinka nustatytą reikšmingumo kriterijų ir taikomą metodiką. Audito Rūmų nustatyti faktai rodo, kad didžiausias klaidų lygis yra programose, dėl kurių Komisija jau ėmėsi veiksmų 2008 m. (žr. atsakymą į 6.17 dalies pastabas). Komisija turi audito įrodymų, kad programų, kurios metinėse veiklos ataskaitose priskiriamos prie efektyviai arba iš dalies efektyviai veikiančių programų, rizika yra mažesnė. Be to, siekiant užtikrinti, kad likusios klaidos būtų išbrauktos iš galutinių Komisijos mokėjimų, į 2008 m. Komisijos veiksmų planą buvo įtraukti veiksmai, kuriais siekiama nustatyti užbaigimo procedūras.

Kaip ir praėjusiais metais, Komisija užtikrins, kad būtų imtasi atitinkamų tolesnių taisomųjų veiksmų visais Audito Rūmų nustatytais atvejais.

2.11. Klaidos, kurias Audito Rūmai nustatė išorės pagalbos, vystymosi ir plėtros srityse, daugiausia susijusios su išlaidomis avansams, kurias patiria organizacijos, įgyvendinančios projektus už Komisijos atliekamus avansinius mokėjimus. Atlikdama pagal Komisijos kontrolės sistemą numatytus privalomus finansinius auditus prieš galutinius mokėjimus, Komisija galėtų nustatyti ir ištaisyti tokias klaidas prieš atlikdama galutinius mokėjimus. Taip pat žr. atsakymus į 8.18 ir 8.34 dalių pastabas.

Toliau dėdamas nuolatinės pastangos tobulinti visą vidaus kontrolės sistemą bei veikdamas išvien su Komisija dėl toleruotinos klaidų rizikos, 2010 m. bendradarbiavimo biuras „EuropeAid“ pradės kontrolės strategijos peržiūrą.

⁽³⁾ 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 2.14 dalis ir 2.1 lentelė; 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 2.1 lentelė ir 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 2.1 lentelė. Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupė anksčiau buvo vadinama išorės veiksmiais.

⁽⁴⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams – Komisijos 2008 m. pasiekimų valdymo srityje apibendrinimas, COM(2009) 256 galutinis, 2009 6 8.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.13. Komisija mano, kad 2008 m. „esamos kontrolės procedūros leidžia suteikti būtiną patikinimą dėl operacijų, už kurias Komisija yra atsakinga pagal EB sutarties 274 straipsnį, teisėtumo ir tvarkingumo“.

2.14. Komisija remiasi 2009 m. atliktos metinės tarpusavio peržiūros rezultatais, kurie rodo, kad metinių veiklos ataskaitų – vienos iš esminių valdymo priemonių – kokybę dar galima gerinti. Komisija prognozuoja, kad šie patobulinimai metinėse veiklos ataskaitose atsispindės nuo 2009 m.

2.15. Suvestinėje ataskaitoje pateikiama keletas paaiškinimų apie Komisijos požiūrį į išlygas. Komisija konstatuoja, kad išlygos sistemingai taikomos reikšmingų trūkumų atveju, nebent yra patikimų audito įrodymų, kad yra patvirtintas veiksmų planas ir jis yra vykdomas. Tačiau Audito Rūmai mano, kad Komisija turėtų didesnę dėmesį atkreipti į tai, kad būtina gauti patikimesnių įrodymų, kad veiksmų planuose numatytos taisomosios priemonės buvo arba, tikėtina, bus veiksmingos, ir kad keliais atvejais išlygų apimtis turėtų būti didesnė (žr. 2.5, 2.10 ir 2.11 dalyse bei **2.1 lentelėje** aptartus pavyzdžius).

2.16. Audito Rūmai pažymi, kad Komisija pripažįsta poreikį toliau vykdyti veiksmus siekiant išspręsti kitose srityse nustatytas problemas. Šiais veiksmais be kita ko turėtų būti atsakyta į tokius rūpimus klausimus kaip:

a) vidaus kontrolės veiksmingumo vertinimas;

2.14. Komisija atliks veiksmų, kurie turi įtakos metinių veiklos ataskaitų kokybei, vertinimą ir skatins imtis priemonių tam, kad jų kokybė būtų pagerinta laiku – atsiskaitant už 2009 m. veiklą. Šiuo metu vyksta metinių veiklos ataskaitų rengimo instrukcijų supaprastinimo bei pritaikymo vartotojui procesas. Dedama daug pastangų rengiant specialius šiai temai skirtus mokymo kursus darbuotojams, kurie 2009 m. pabaigoje rengs metinių veiklos ataskaitų projektus.

2.15. Komisijos požiūriu, išlyga neturėtų būti daroma, jei taikomos veiksmingos klaidų riziką mažinančios kontrolės priemonės arba yra audito įrodymų, kad taisomieji veiksmų planai buvo sėkmingai įgyvendinti.

Kai generaliniai direktoriai pareiškia išlygą, jų paprašoma išdėstyti veiksmų planą nustatytiems trūkumams pašalinti. Vėliau pranešama, kokių veiksmų buvo imtasi, ir jie įvertinami vėlesnėje metinėje veiklos ataskaitoje. Jei yra pakankamai įrodymų, kad veiksmai turi akivaizdų poveikį trūkumams, išlyga gali būti panaikinta. Nors galutinį sprendimą priima įgaliotasis leidimus duodantis pareigūnas, sprendimai dėl išlygų pateikimo arba panaikinimo yra vienas iš svarbiausių kolegialiose peržiūrose aptariamų klausimų.

Dėl IAKS Graikijoje žr. atsakymą į 2.5 dalies pastabas.

Dėl sanglaudos politikos žr. atsakymą į 2.6 dalies pastabas.

Komisija taip pat nurodo savo atsakymus į 2.10 ir 2.11 dalies pastabas.

2.16.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) išteklių sutelkimas, siekiant gerinti 2007–2013 m. finansinės programos išlaidų valdymo kontrolės struktūrą ir šalinant ankstesniosios finansinės programos trūkumus;
- c) išsamių ir patikimų ataskaitų apie klaidų ištaisymą valstybių narių lygmeniu, teikimas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) Komisijos struktūrinių veiksmų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų plane Komisija sutelkė savo veiksmus į prevencinę veiklą 2007–2013 metų laikotarpiu, taip pat į pasiruošimą 2000–2006 metų programų užbaigimo procedūroms.
- c) Informacija apie pačių valstybių narių atliktus finansinius pataisymus įtraukta į galutines ataskaitas.

Komisija mano, kad dėl jos veiksmų padaryta pažanga teikiant patikimus įrodymus apie efektyvų daugiamečių taisyčių mechanizmų veikimą. Ji ir toliau deda pastangas tam, kad pagerintų valstybių narių teikiamų duomenų išsamumą ir kokybę.

2007–2013 m. laikotarpiu ataskaitų apie valstybių narių atliktus finansinius pataisymus pateikimo Komisijai sistema tapo aiškesnė ir tvirtesnė paskyrus atsakingą instituciją bei pateikus ataskaitų teikimo lentelę (Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 61 straipsnis ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006 20 straipsnis).

Komisija taip pat nurodo savo atsakymą į 6.30 dalies pastabas.

2.17. Komisija skelbia, kad sanglaudos politikos srityje ji priėmė daugiau oficialių sprendimų atšaukti tarpinius mokėjimus (dešimt 2008 m., palyginti su vienu 2007 m.), ir taikė gerokai didesnius finansinius pataisymus (1 587 milijonus 2008 m., palyginti su 396 milijonais 2007 m.). Tačiau dėl savo veiksmų plano, skirto priežiūros vaidmens sustiprinimui vykdant pasidalijamąjį valdymą sanglaudos srityje, Komisija pripažįsta, kad „reikia daugiau laiko, kad šie veiksmai turėtų įtaką klaidų lygio sumažėjimui“.

2.17. Savo ataskaitoje dėl Komisijos struktūrinių veiksmų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų plano įgyvendinimo (COM (2009) 42) Komisija nurodo, kad 2008 m. buvo pasiekta efektyvių rezultatų visose 10 veiklos sričių – be kita ko, paminėtinos greičiau pradedamos finansinių pataisymų procedūros ir 2008 m. pasiektas finansinių pataisymų lygis. Komisija pritaria, kad dar negalima visiškai įvertinti veiksmų plano poveikio 2000–2006 m. laikotarpiu, ir įsipareigojo 2010 m. vasario mėn. pateikti pradinio veiksmų plano poveikio ataskaitą.

Apskritai Komisija įdiegė daugiametę kontrolės sistemą, grindžiamą klaidų prevencija arba jų nustatymu ir ištaisymu. 2008 m. tiksliausias Komisijos finansinių pataisymų ir susigrąžintų sumų įvertis iš viso siekė 2,967 milijardo EUR visose srityse – tai rodo, jog dedamos ypatingos pastangos tobulinant kontrolės sistemos klaidų nustatymo ir ištaisymo aspektus (žr. 2008 m. metinių ataskaitų pastabų 6 skirsnį „Nepagrįstai išmokėtų sumų susigrąžinimas“).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Patikinimas, gautas iš metinių apibendrinimų

2.18. Savo 2007 m. metinėje ataskaitoje Audito Rūmai konstatavo, kad metiniuose apibendrinimuose pirmaisiais jų taikymo metais nebuvo teikiamas patikimas priežiūros ir kontrolės sistemų veikimo ir veiksmingumo įvertinimas ir rekomendavo, kad Komisija imtųsi veiksmų pagerinti teikiamą informaciją⁽⁵⁾.

2.19. Audito Rūmai analizavo 2008 m. metinius apibendrinimus siekdami nustatyti, ar buvo laikomasi Finansinio reglamento reikalavimų ir ar valstybės narės pateikė papildomą informaciją.

2.20. Ne visos valstybės narės laikėsi Finansiniame reglamente nustatytų reikalavimų, taip pat ne visos laikėsi Komisijos gairių⁽⁶⁾. Tačiau, lyginant su praėjusiais metais, pagerėjo visuose metiniuose apibendrinimuose pateiktos analizės kokybė.

2.18. *Kalbant apie sanglaudos sritį, 2008 m. Komisijos teisinis pagrindas (Finansinio reglamento 53b straipsnio 3 dalis) nenumatė nei patikinimo pareiškimo, nei bendrų nacionalinių deklaracijų. Nepaisant to, Komisija vadovavosi Europos Parlamento ir Audito Rūmų rekomendacijomis ir ragino valstybes nares analizuoti sistemų funkcionavimą, nustatyti problemas ir jų sprendimo būdus, aprašyti gerąją praktiką ir pateikti deklaracijas apie sistemų užtikrinamo patikinimo laipsnį.*

Kalbant apie žemės ūkį, visos valstybės narės, kuriose veikia tik viena mokėjimo agentūra, privalo pateikti mokėjimo agentūros direktoriaus patikinimo pareiškimą bei sertifikuojančios įstaigos sertifikatą, kuris iš esmės yra Finansiniame reglamente ir tarpinstituciniame susitarime nurodytas metinis apibendrinimas. Be to, metinius apibendrinimus, dar vadinamus suvestinėmis ataskaitomis, rengia ir tos valstybės narės, kuriose veikia daugiau kaip viena mokėjimo agentūra.

2.20. *Savo 2008 m. metinėse veiklos ataskaitose Regioninės politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generaliniai direktoratai pažymėjo, kad dauguma valstybių narių įvykdė arba beveik įvykdė minimalius reikalavimus. Komisija ėmėsi atitinkamų veiksmų dėl visų norminių reikalavimų nesilaikymo atvejų. Metinėse veiklos ataskaitose pateikta informacija buvo naudojama kaip papildomas patikinimo šaltinis dviejose 2008 m. generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose.*

⁽⁵⁾ Žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 2.19 dalį ir 2.41 dalies b punktą.

⁽⁶⁾ Dėl sanglaudos politikos devynios valstybės narės pateikė reikalavimus atitinkančią informaciją, 12 valstybių narių pateikė informaciją, kuri iš esmės juos atitiko, išskyrus nežymius trūkumus, susijusius su neišsamiais arba neteisingais duomenimis lentelėse. Trys valstybės narės pateikė metinius apibendrinimus, kurie neatitiko reikalavimų ir kuriuos Komisija sugrąžino, kad juos pateiktų iš naujo, o dar keturių valstybių narių atveju 2009 m. vasario 28 d. Komisija analizės nebuvo baigusi. Iš esmės panašią išvadą daro DG REGIO generalinis direktorius ir atitinkamas vertinimas pateikiamas susijusiose metinėse veiklos ataskaitose. Audito Rūmai stebi Komisijos vykdomus tolesnius veiksmus tais atvejais, kai buvo nustatyta, kad valstybės narės nesilaikė reikalavimų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pridėtinė vertė

2.21. Metiniai apibendrinimai yra vidaus kontrolės elementas ir Audito Rūmai paragino Komisiją padidinti šios procedūros teikiamą pridėtinę vertę atrandant bendras problemas, galimus sprendimus arba geriausias praktikas bei panaudoti šią informaciją savo priežiūrai vykdyti ⁽⁷⁾. Komisija panašių veiksmų ragino imtis ir valstybes nares.

2.22. Audito Rūmų analizė parodė, kad 2008 m. kelios valstybės narės ⁽⁸⁾ pateikė atskirų elementų arba analizių, leidusių padidinti metinių apibendrinimų pridėtinę vertę: bandant išsiaiškinti sisteminius trūkumus arba horizontalius klausimus ir juos komentuoti. Sanglaudos srities generaliniai direktoriai metiniuose apibendrinimuose pateiktus duomenis naudojo atlikdami nacionalinių sistemų vertinimą.

Savo 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas pažymėjo, kad valstybės narės įvykdė savo teisinius įsipareigojimus ir iš esmės vadovavosi Komisijos tarnybų nustatytais gairėmis. Palyginti su praėjusiais metais, pagerėjo visuose metiniuose apibendrinimuose pateiktos analizės kokybė, tačiau kai kuriais atvejais kai kurių pagrindinių elementų vertinimas dar turėtų būti tobulinamas. Todėl Komisija iškelė šį klausimą valstybėms narėms ir peržiūrėjo vieną iš gairių.

2.21. Metinių apibendrinimų vertinimo raštuose Komisija informavo valstybes nares, kad būtina vadovautis gerąja praktika. Atnaujindama savo gaires Komisija ir toliau skatins valstybes nares teikti informaciją, kuria didinama metinių apibendrinimų pridėtinė vertė.

Komisija taip pat nurodo savo atsakymą į 2.18 dalies pastabas.

2.22. Komisija nurodo savo atsakymą į 2.20 dalies pastabas.

Kalbant apie sanglaudos sritį, septynios valstybės narės į savo metinius apibendrinimus įtraukė Komisijos gairėse pasiūlytą patikrinimo pareiškimą. Komisija išanalizuos iki šiol pateiktas deklaracijas ir pareiškimus, kad nustatytų pagrindinius elementus, kurie gali padidinti metinių apibendrinimų pridėtinę vertę. Į šios analizės rezultatus bus atsižvelgta atnaujinant gaires.

Žemės ūkio ir kaimo plėtros srityje sąskaitų ir pagrindinių operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikrinimas suteikiamas mokėjimo agentūros direktoriaus patikrinimo pareiškimu. Atliekamas šio pareiškimo auditas, o sertifikuojanči įstaiga pateikia savo nuomonę, taip padidindama patikrinimą. Suvestinė ataskaita, kurioje patikrinimas apibendrinamas nacionaliniu lygiu ir kurių rengia valstybės narės, kuriose veikia daugiau kaip viena mokėjimo agentūra, užtikrina didesnę pridėtinę vertę.

⁽⁷⁾ Audito Rūmų nuomonė Nr. 6/2007 dėl valstybių narių metinių apibendrinimų, valstybių narių „nacionalinių deklaracijų“ ir su ES lėšomis susijusio nacionalinių audito institucijų audito darbo (OL C 216, 2007 9 14, p. 3).

⁽⁸⁾ 16 struktūrinių veiksmų ir Europos žuvininkystės fondo srityje bei 9 žemės ūkio srityje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

KOMISIJOS VIDAUS KONTROLĖS STANDARTAI

Įvadas

2.23. 2007 m. spalio mėn. Komisija priėmė komunikatą dėl vidaus kontrolės standartų (VKS) ir jų pamatinės sistemos peržiūros⁽⁹⁾. Jame buvo nustatyta 16 peržiūrėtų veiksmingo valdymo vidaus kontrolės standartų, kurie 2008 m. sausio 1 d. pakeis pirmiau galiojusius 24 standartus.

2.24. Audito Rūmai nagrinėjo 16 generalinių direktoratų vidaus kontrolės standartus, susijusius su operacijų tvarkinimo užtikrinimu, ir nustatė aukštą įgyvendinimo lygį, kaip ir praėjusiais metais⁽¹⁰⁾.

Veiksmingumas

2.25. Atliekant VKS peržiūrą taip pat buvo reikalaujama, kad generaliniai direktoriai įrodytų, kad tam tikri prioritetiniai standartai yra įgyvendinti veiksmingai⁽¹¹⁾. 2008 m. dauguma generalinių direktorių nusprendė pateikti įrodymus dėl 7–11 VKS, kurie daugiausiai susiję su „operatyvinės ir kontrolės veiklos“ sritimi⁽¹²⁾. Kita vertus, su „planavimo ir rizikos valdymo procesų“ sritimis susijusius standartus (5 ir 6 VKS) nepaisant jų svarbos pasirinko tik nedaugelis generalinių direktoratų⁽¹³⁾. Tačiau Komisija negalėjo įrodyti, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra pakankamai veiksmingos mažinant klaidų riziką šiose politikos srityse/grupėse: Žemės ūkio ir gamtinių išteklių kaimo plėtros (5.63 dalis), Sanglaudos (6.36 dalis), Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto (7.41 dalis) ir Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros (8.34 dalis).

2.24. Komisija džiaugiasi, kad Audito Rūmai pripažino, jog jos tarnybos beveik visiškai įgyvendino vidaus kontrolės standartus.

2.25. Komisija pažymi, kad, kaip rodo pastarųjų metų teigiami Audito Rūmų patikinimo pareiškimo pokyčiai, jos vidaus kontrolės sistemos tampa tobulesnės ir turi įtakos klaidų lygiui (žr. 1.36 dalį).

Trylika generalinių direktoratų (trečdalis), įskaitant keletą generalinių direktoratų, kurių išlaidos didžiausios, nusprendė teikti pirmenybę vienam arba abiem planavimo ir rizikos valdymo sričių standartams. Komisija mano, kad tai tinkamai atspindi šių standartų svarbą atitinkamiems generaliniams direktoratom.

⁽⁹⁾ Komunikatas Komisijai „Vidaus kontrolės standartų ir pamatinės sistemos peržiūra – kontrolės veiksmingumo stiprinimas“, SEC (2007) 1341. Audito Rūmai teigiamai atsiliepė apie pokyčius, žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 2.27 dalį.

⁽¹⁰⁾ Žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 2.25 dalį. 2007 ir 2008 metais apskaičiuotas įgyvendinimo lygis siekė daugiau kaip 96 %.

⁽¹¹⁾ Komunikatas Komisijai „Vidaus kontrolės standartų ir pamatinės sistemos peržiūra – kontrolės veiksmingumo stiprinimas“ (SEC (2007) 1341, 2007 10 16). Šios gairės generaliniams direktoratom leidžia įrodyti kai kurių VKS, kuriuos generaliniai direktoratai praėjusių metų metiniuose valdymo planuose atrinko kaip prioritetinius, veiksmingumą.

⁽¹²⁾ Komisijos tarnybos turėjo galimybę teikti pirmenybę tam tikriems standartams, atsižvelgiant į jų konkrečias veiklą ir rizikos rūšis, ir savo pasirinkimą paskelbti 2008 m. metiniame valdymo plane.

⁽¹³⁾ Panašus pasiskirstymas taip pat yra 2009 m. metiniuose valdymo planuose.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Bendrai kalbant apie žemės ūkį ir gamtinius išteklius, nustatyta bendra klaidų lygio vertė yra šiek tiek žemesnė už 2 % reikšmingumo lygį. Tendencija rodo, kad metams bėgant priežiūros ir kontrolės sistemos šios politikos srityje patobulėjo ir šiuo metu yra veiksmingos, tačiau patobulinimų vis dar būtina atlikti kaimo plėtros srityje.

Igyvendindama Komisijos struktūrinių veiksmų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų planą, Komisija padarė didelę pažangą tobulindama priežiūros sistemas ir mažindama klaidų rizikos lygį. Be to, Komisija ėmėsi papildomų veiksmų, pavyzdžiui, supaprastino sanglaudos politikos srities išlaidų deklaravimo taisykles įvesdama nustatytus dydžius, vienkartinės išmokas, normines vienetų sąnaudų skales, taip pat stiprindama 2007–2013 metų laikotarpio kontrolės sistemą. Komisija mano, kad tokių veiksmų poveikis klaidų lygiui gali būti įvertintas tik per ilgesnį laiką ir 2010 m. pradžioje pateiks ataskaitą apie pirmąjį poveikį 2007–2013 m. mokėjimams.

Komisija taip pat nurodo savo atsakymą į 2.17 dalies pastabas.

Siekiant pagerinti mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos valdymą nepažeidžiant taikytinos teisinės ir finansinės sistemos jau įdėta daug pastangų. Komisija ir toliau griežtai taikys kontrolės priemones (taip pat žr. atsakymą į 7.42 dalies pastabas).

Kalbant apie išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos sritį, Komisija parengė kontrolės priemones, kurios apima visą šios politikos srities daugiamečių projektų gyvavimo ciklą, kad įprastai taikydama savo kontrolės priemones Komisija galėtų užkirsti kelią daugumai finansinių klaidų arba jas nustatyti ir ištaisyti. Atlikdama pagal Komisijos kontrolės sistemą numatytus privalomus finansinius auditus prieš galutinius mokėjimus, Komisija galėtų nustatyti ir ištaisyti tokias išankstinio finansavimo klaidas (padarytas pastaraisiais apskaitos metais) dar prieš galutinius mokėjimus. Komisijos ex post kontrolės rezultatai patvirtina žemą likutinį klaidų lygį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

VEIKSMŲ PLANAS

Bendras įgyvendinimo vertinimas

2.26. 2006 m. veiksmų plane buvo numatyta šalinti konkrečias Komisijos vidaus kontrolės sistemos spragas⁽¹⁴⁾. 2009 m. vasario mėn. Komisijos komunikate⁽¹⁵⁾ pateikiamas rodikliais pagrįstas atnaujintas veiksmų plano rezultatų vertinimas.

2.27. Audito Rūmų atlikta šio komunikato analizė (žr. **2.2 lentelę**) rodo, kad Komisija įgyvendino visus 14 poveiksmių, kurie paskutinėje Audito Rūmų metinėje ataskaitoje buvo priskirti vykdomiems⁽¹⁶⁾, ir todėl baigė vykdyti veiksmų planą.

Veiksmų plano poveikis

2.28. Komisija pateikia keletą rodiklių ir deskriptorių, skirtų veiksmų plano poveikiui išmatuoti ir įvertinti⁽¹⁷⁾. Audito Rūmų analizė (žr. **2.2 lentelę**) rodo, kad dauguma jų matuojami tik rezultatai ir Komisijos veikla pagal veiksmus (poveiksmius), o ne veiksmingumas. Nors iš tikrųjų jie yra tikslūs, jais remiantis negalima nustatyti, ar veiksmų planas turėjo išmatuojamą poveikį priežiūros ir kontrolės sistemoms ir galiausiai operacijų tvarkingumui.

2.28. Komisija pripažįsta, kad dažnai sudėtinga parodyti atskirų veiksmų poveikį klaidų lygiui susijusiose operacijose. Tačiau apskritai savo paskutinėje „poveikio ataskaitoje“ (COM(2009) 43) Komisija padarė išvadą, kad dabartinės sudėties Komisijos įgaliojimų laikotarpiu atlikta didelė pažanga tobulinant vidaus kontrolės sistemas. Šis teigiamas poveikis iš dalies susijęs su veiksmiais, kurie pradėti vykdyti iki 2005 m., tačiau akivaizdu, kad pažanga iš esmės paspartėjo, kai 2006 m. pradžioje buvo pradėtas įgyvendinti veiksmų planas.

Be to, Komisija mano, kad pastarųjų kelerių metų veiksmų planas padėjo valstybių narių valdžios institucijoms ar išorės įstaigoms įgyti bendrą supratimą apie priemones, kurių būtina imtis norint išvengti klaidų ES programose. Šis poveikis labai svarbus ir yra būsimų veiksmų ir bendradarbiavimo pagrindas.

⁽¹⁴⁾ Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui ir Europos Audito Rūmams – Komisijos veiksmų planas dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos (COM(2006) 9 galutinis, 2006 1 17).

⁽¹⁵⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos Audito Rūmams – Komisijos veiksmų plano dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos poveikio ataskaita (COM(2009) 43, 2009 2 4).

⁽¹⁶⁾ Žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 2.30 dalį.

⁽¹⁷⁾ Tai nebuvo padaryta ankstesnėje 2007 m. Komisijos apibendrinamojoje ataskaitoje, žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 2.34 dalį.

2.2 lentelė. — Komisijos veiksmų plano dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos įgyvendinimo apžvalga

Nuoroda	Sritis / veiksmai (poveiksmiai) / veiksmų plane nustatytas terminas	Komisijos poveikio įvertinimas (2008 m. vasario mėn.) ⁽¹⁾ Komisijos pateikti poveikio rodikliai	Audito Rūmų poveikio įvertinimas 2008 m. gruodžio 31 d. ⁽²⁾
Supaprastinimas ir bendrieji kontrolės principai (1–4 veiksmai)			
1	Numatyti taisyklių supaprastinimą 2007–2013 metų laikotarpiui, ypač struktūrinių fondų ir mokslinių tyrimų programų išlaidų tinkamumo finansuoti srityse (2006 12 31).	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Supaprastintu metodu įvykdyto biudžeto procentinė dalis.</i> — <i>Mažesnis Europos Audito Rūmų nustatytas klaidų lygis dėl aiškesnių teisės aktų ir išsamių gairių.</i> 	Supaprastintu metodu įvykdyto biudžeto procentinė dalis padidėjo. Vis dar mažai įrodymų, kurie rodytų mažesnio Europos Audito Rūmų nustatyto klaidų lygio ir aiškesnių teisės aktų ir (arba) išsamių gairių sąsają.
2	Peržiūrint Finansinį reglamentą pasiūlyti vidaus kontrolę kaip biudžetinį principą, remiantis tarpinstitucinių konsultacijų rezultatais (2006 6 1).	Atšauktas	
3a	Įdiegti vidaus kontrolės modelius, apibrėžiančius įvairius kontrolės komponentus, kurie turėtų būti taikomi atitinkamoje kontrolės aplinkoje (2006 5 31).	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Europos Audito Rūmų pateiktas geresnis metinių veiklos ataskaitų įvertinimas.</i> 	Veiksmai (poveiksmiai) buvo įgyvendinti ir nustatyta su reikšmingumu ir darnumu susijusių patobulinimų metinėse veiklos ataskaitose, tačiau klaidų lygio poveikis nėra išmatuojamas ⁽³⁾ .
3b	Pademonstruoti kaip generaliniai direktoratai gali gauti patikinimą dėl vidaus kontrolės struktūrų pasidalijamojo valdymo ir vidaus politikų srityse, atsižvelgiant į Komisijos lygmenyje parengtus modelius ir kontrolės strategijas (2006 9 30).	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Dėl veiksmo 3N taip pat žr. į veiksmą 11N.</i> 	
3c	Organizuoti tarpusavio peržiūras siekiant sukurti darnesnes ir nuoseklesnes kontrolės strategijas kiekvienoje GD šeimoje (2007 3 31).		
3d	Pademonstruoti kaip generaliniai direktoratai gali gauti patikinimą dėl vidaus kontrolės struktūrų išorės politikos, administracinių išlaidų, pasirengimo stojimui pagalbos, EPF ir nuosavų išteklių srityse, atsižvelgiant į Komisijos lygmenyje parengtus modelius ir kontrolės strategijas (2007 12 31).		
3e	Organizuoti tarpusavio peržiūras siekiant sukurti darnesnes ir nuoseklesnes kontrolės strategijas kiekvienoje GD šeimoje (2007 12 31).		

Nuoroda	Sritis / veiksmai (poveiksmiai) / veiksmų plane nustatytas terminas	Komisijos poveikio įvertinimas (2008 m. vasario mėn.) ⁽¹⁾ Komisijos pateikti poveikio rodikliai	Audito Rūmų poveikio įvertinimas 2008 m. gruodžio 31 d. ⁽²⁾
3N	Pradedant 2006 m. suvestine ataskaita, Komisija aiškiai išdėstys bendro patikinimo išlygas ir supažindins su jomis biudžeto valdymo instituciją, pridėdama, kur reikia, pasiskirstymą pagal sektorius ir valstybes nares, taip pat informaciją apie atitinkamus finansinius pataisymus arba mokėjimų sustabdymus (2007 12 31).		
4	Pradėti tarpinstitucinį dialogą apie bazinius principus, kuriais remiantis turi būti nustatomas operacijose toleruotinas rizikos laipsnis ir rengiami šios rizikos valdymo lyginamieji standartai (2006 3 31).	Atšauktas	
Vadovybės deklaracijos ir audito patikrinimas (5–8 veiksmai)			
5	Derybose dėl 2007–2013 metų laikotarpio teisės aktų siekti, kad būtų skatinama vadovybės deklaracijos netiesioginio centralizuoto valdymo srityje naudoti operatyviniu lygiu bei steigti nacionalines koordinavimo įstaigas, galinčias teikti gaunamo patikinimo apžvalgą, pvz., operatyvinių deklaracijų suvestinių pagal politikos sritis forma (2006 6 30).	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Gautų apibendrinimų kokybė ir vykdomi gerinimo veiksmai.</i> — <i>Ex ante patikinimo pareiškimų švietimo ir kultūros srityje gavimas.</i> — <i>Valstybių narių iniciatyvos dėl deklaracijų.</i> 	<p>Metiniai apibendrinimai ir nacionalinės deklaracijos yra naudingi struktūriniai elementai, didinantys ES išlaidų skaidrumą.</p> <p>Konkrečiai nacionalinės deklaracijos vidutinės trukmės laikotarpiu gali sumažinti klaidų lygį užtikrinamos didesnį sistemų veiklos veiksmingumą.</p> <p>Audito Rūmai palankiai vertina informaciją apie <i>ex ante</i> deklaracijų gavimą ir stebėseną, tačiau dar nenustatė poveikio klaidų lygiui.</p>
6a	Parengti gaires, skirtas padidinti vadovybės deklaracijų veiksmingumą mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų srityje (2006 9 30).	Sujungta su 7 veiksmu	
6b	Papildyti gaires siekiant padidinti vadovybės deklaracijų veiksmingumą išorės veiksmų srityje (2007 12 31).	Atšauktas	

Nuoroda	Sritis / veiksmai (poveiksmiai) / veiksmų plane nustatytas terminas	Komisijos poveikio įvertinimas (2008 m. vasario mėn.) ⁽¹⁾ Komisijos pateikti poveikio rodikliai	Audito Rūmų poveikio įvertinimas 2008 m. gruodžio 31 d. ⁽²⁾
7a	Nustatyti sertifikavimo auditų kriterijus mokslinių tyrimų ir vidaus politikų srityje, akcentuojant „sutartas procedūras“ (2006 12 31).	— <i>Geresnės kokybės išorės auditorių ataskaitų teikimas.</i>	Nepaisant pasiektos pažangos, klaidų rizika dar nėra pakankamai sumažinta.
7b	Priimti sertifikavimo auditų kriterijus, ten kur jie dar nebuvo įdiegti, 2007–2013 metų laikotarpiui pasidalijamojo valdymo srityje, taip pat numatant „sutartų procedūrų“ panaudojimą (2007 3 31).	— <i>Veiksmas 7b atšauktas.</i>	
7c	Pritaikyti sertifikavimo auditų kriterijus, akcentuojant „sutartas procedūras“, kitoms valdymo formoms, kai tai tikslinga (2007 12 31).		
8	Analizuoti galimą papildomą iš AAI gautą patikinimą dėl su ES lėšomis susijusių dabartinę praktiką (2006 12 31).	— <i>Su Komisija dialogą palaikančių AAI skaičius.</i>	Tokios iniciatyvos didina informuotumą, tačiau neturi tiesioginio poveikio klaidų lygiui.
8N	Pasinaudodama šio veiksmo sukurtu postūmiu Komisija palaikys ryšius su aukščiausiomis audito institucijomis siekdama nustatyti, kaip panaudoti jų darbą teikiant patikinimą dėl jos programų vykdymo valstybėse narėse. Ji taip pat pradės svarbiausių klausimų, su kuriais AAI susiduria tikrinamos ES išlaidas, konkrečių atvejų nagrinėjimą (2007 12 31).		
Bendras audito metodas: keitimasis rezultatais ir pirmenybės teikimas ekonominei naudai (9–11 veiksmai)			
9a.1	Įvertinti galimus veiksmus, reikalingus skatinant keitimąsi audito ir kontrolės rezultatais ir registruojant jų tolesnę priežiūrą vidaus politikų, įskaitant mokslinius tyrimus, srityje (2006 12 31).	— <i>Audito priemonės naudojimas ir geresnis auditų koordinavimas.</i>	Audito Rūmai pritaria Komisijai, kad dėl geresnio koordinavimo didėja auditų veiksmingumas, o ne tiesiogiai mažėja klaidų lygis.
9a.1N	Kad galėtų kontroliuoti duomenų keitimąsi centrinėje apskaitos sistemoje ABAC pradinis etapas, Komisija prižiūrės, kaip šeštosios bendrosios programos srityje keitimasis duomenimis ir valdymo ataskaita panaudojami siekiant nustatyti pagrindinius veiksmus, leidžiančius keitimąsi duomenimis geriau integruoti į bendrą kontrolės procesą (2007 12 31).		

Nuoroda	Sritis / veiksmi (poveiksmiai) / veiksmų plane nustatytas terminas	Komisijos poveikio įvertinimas (2008 m. vasario mėn.) ⁽¹⁾ Komisijos pateikti poveikio rodikliai	Audito Rūmų poveikio įvertinimas 2008 m. gruodžio 31 d. ⁽²⁾
9a.2	Įvertinti galimus veiksmus, reikalingus skatinant keitimąsi audito ir kontrolės rezultatais ir registruojant jų tolesnę priežiūrą struktūrinių fondų srityje 2007–2013 m. (2007 5 31).		
9a.3	Įvertinti galimus veiksmus, reikalingus skatinant keitimąsi audito ir kontrolės rezultatais ir registruojant jų tolesnę priežiūrą kitų politikų srityje (2007 12 31). (Žr. poveiksmi 9b)		
9b	Išlaidoms, susijusioms su tiesioginiu valdymu, sukurti įrankį, susietą su ABAC, kuris visos Komisijos mastu leistų keistis informacija apie kontrolės ir audito vizitus į visus juridinius asmenis (2007 12 31).		
9c	Viešųjų pirkimų keliu Komisijos lygmeniu sudaryti bendrąją sutartį, siekiant generaliniams direktoratams suteikti su metodikos, kontrolės darbo vykdymo ir kontrolės veiksmingumo priežiūros klausimais susijusią pagalbą (2007 4 30).		
10a.1	Įvertinti kontrolės sąnaudas pasidalijamojo valdymo srityje: nustatyti bendrą metodiką (2006 5 31).	— <i>Pažanga siekiant vienodo toleruotinos rizikos supratimo.</i>	Komisija paskelbė komunikatą dėl vienodo toleruotinos rizikos supratimo. Jis neturi tiesioginio poveikio klaidų lygiui.
10a.2	Įvertinti kontrolės sąnaudas pasidalijamojo valdymo srityje: pradėti iniciatyvą paraginti valstybes nars teikti duomenis (2006 9 30).		
10a.3	Įvertinti kontrolės sąnaudas pasidalijamojo valdymo srityje: duomenis teikia valstybės narės (2007 2 28).		
10a.4	Įvertinti kontrolės sąnaudas pasidalijamojo valdymo srityje: gautos informacijos analizė (2007 9 30).		
10b	Atlikti pirmąjį kontrolės sąnaudų įvertinimą su tiesioginiu valdymu susijusių išlaidų srityje (2007 6 30).		
10N	Siekdama toliau tirti kontrolės ekonomiškumą, Komisija išnagrinės programų koncepcijos ir jų tinkamumo reikalavimų poveikį kontrolės sąnaudoms, kad galėtų parengti išsamią praktika paremtą toleruotinos rizikos analizę (2007 12 31).		

Nuoroda	Sritis / veiksmai (poveiksmiai) / veiksmų plane nustatytas terminas	Komisijos poveikio įvertinimas (2008 m. vasario mėn.) ⁽¹⁾ Komisijos pateikti poveikio rodikliai	Audito Rūmų poveikio įvertinimas 2008 m. gruodžio 31 d. ⁽²⁾
11	Atlikti bandomąjį privalumų įvertinimą vidaus politikų kontrolės srityje (2007 6 30).		
11N	Siekdama nustatyti, ar susigrąžinimo ir išskaitymo sistemos veikia efektyviai, Komisija, nustačiusi, kokios sumos buvo susigrąžintos 2005 ir 2006 metais ir kiek jos atitiko Komisijos patikrų metu nustatytas klaidas, tiesioginio valdymo srityje parengs klaidų tipologiją ir nustatys jų santykį su susigrąžinimais, finansiniais pataisymais ir mokėjimų patikslinimais, o pasidalijamojo valdymo srityje ji išnagrinės nacionalinių priežiūros ir atskaitomybės sistemų patikimumą (2007 12 31).	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Duomenų apie susigrąžinimus patikimumas, nuoseklumas ir išsamumas.</i> — <i>Susigrąžinimo procedūros veiksmingumas.</i> — <i>Finansinių pataisymų apimtis.</i> 	Šis poveiksmis neturi tiesioginio poveikio klaidų lygiui, tačiau parodo, kad yra taikomos kompensuojamosios priemonės ir pagerėjo duomenų apie susigrąžinimus kokybė.
Sektoriumi būdingi trūkumai (12–16 veiksmai)			
12	Imtis šalinti šiuos trūkumus, panaudojant metinius valdymo planus, pateikiant duomenis apie pasiektą pažangą metinėse veiklos ataskaitose (2007 6 15).	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Kontrolės sistemų kokybė.</i> — <i>6BP klaidų lygiai.</i> 	2008 m. TREN, ENTR, RTD ir INFSO generaliniai direktoratai pareiškė išlygų BP6 programos srityje dėl likutinio klaidų, susijusių su išlaidų ataskaitų tikslumu, lygio. Poveiksmio poveikis klaidų nustatymo ir ištaisymo atžvilgiu dar negali būti išmatuotas.
12N	Siekdama efektyviai teikti papildomą patikinimą, Komisija 2007 metais atliks 300 auditų šeštosios bendrosios programos srityje – 2006 m. jų buvo atlikta 45. Be to, Komisija, pagal 16b veiksmą parengusi sistemingą šeštosios bendrosios programos naudos gavėjų visumos analizės ir imties sudarymo metodiką, imsis nustatinėti ir taisyti klaidas, susijusias su didžiausią biudžeto dalį gaunančiais naudos gavėjais. Tai taip pat leis iki 2007 metų pabaigos susidaryti reprezentatyvų trūkumų lygio ir pobūdžio vaizdą visame mokslinių tyrimų biudžete (2007 12 31).		
13.1	Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos prašymu užbaigti dabartinių sektoriu ir regioniniu lygiu vykdomų struktūrinių fondų patikrų bei esamų ataskaitų ir deklaracijų teikiamos naudos analizę, atsižvelgiant į metinių ataskaitų, kurios turi būti pateiktos 2006 m. birželio mėn., 13 straipsnį, bei Komisijos auditų rezultatus (2007 3 31).	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Valstybių narių sistemų kokybė.</i> 	Tai neturi tiesioginio poveikio klaidų lygiui.
13.2	Metinėse veiklos ataskaitose atnaujinti informaciją, atspindinčią kaip generaliniai direktoratai gauna patikinimą iš vidaus kontrolės struktūrų struktūrinių fondų ir žemės ūkio srityse 2007–2013 metų laikotarpiu (2007 12 31).		

Nuoroda	Sritis / veiksmai (poveiksmiai) / veiksmų plane nustatytas terminas	Komisijos poveikio įvertinimas (2008 m. vasario mėn.) ⁽¹⁾ Komisijos pateikti poveikio rodikliai	Audito Rūmų poveikio įvertinimas 2008 m. gruodžio 31 d. ⁽²⁾
14a	Skleisti pirmojo lygmens patikrų gerosios praktikos patirtį, siekiant valdyti klaidų riziką vykdomose operacijose, ir rekomenduoti valstybėms narėms suintensyvinti jų vykdomą naudos gavėjų informavimo veiklą, įskaitant informavimą apie patikras ir paramos atšaukimo riziką (2006 6 30).	— Valstybių narių įvertinimai, atsižvelgiant į priežiūros lyginamuosius standartus.	Poveikis neišmatuojamas
14b	2007–2013 metų laikotarpio struktūrinių fondų ir netiesioginio centralizuoto valdymo srityse parengti naudos gavėjams ir (arba) tarpininkaujančioms įstaigoms kontrolės ir atsakomybės kontrolės grandinėje gaires (2007 12 31).		
15	Struktūrinių fondų srityje su 8 (jei pakaks norinčiųjų) valstybėmis narėmis sudaryti „pasitikėjimo sutartis“, kurios taptų patikimu pagrindu įgyvendinant naujuosius teisės aktus ir gerinant patikinimą dėl išlaidų pagal dabartinius teisinius aktus. (2007 12 31).	— Bendro audito metodo išplėtimas „pasitikėjimo sutartimis“.	Poveikis neišmatuojamas
16a	Pasiremiant esama patirtimi parengti išorės auditorių akreditavimo, mokymo ir priežiūros gaires mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų srityje (2007 6 30).	— Informuotumo lygis ir metodo nuoseklumas struktūrinių fondų srityje.	Poveikis dar neišmatuojamas
16b	Parengti bendrus rizikos ir reprezentatyvios imties sudarymo metodus mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų bei išorės politikų srityse (2007 12 31).		
16c	Koordinuoti audito standartus, informavimą apie klaidų lygį ir t.t. struktūrinių fondų srityje (2007 12 31).		

⁽¹⁾ COM(2009) 43.

⁽²⁾ Komisija taip pat konstatuoja, kad įvairių priemonių (papiemonių) poveikis klaidų mažinimui arba patikinimo didinimui bus juntamas tik po kurio laiko, kai jos pradės daryti poveikį susijusioms kontrolės sistemoms.

⁽³⁾ Žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 2.37 dalį ir šios ataskaitos 2.29 dalį.

Šaltinis: Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

BENDROS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

2.29. 2008 m. Audito Rūmai pažymi tolesnę Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemų pažangą, visų pirma atitinkamų išlygų poveikį generalinių direktorių deklaracijose teikiamam patikinimui (žr. 2.5–2.8 dalis).

2.30. Tačiau Audito Rūmų auditų metu nustatyta, kad kai kurių metinių veiklos ataskaitų ir deklaracijų atveju išlieka išlygų apimtys ir masto bei priežiūros ir kontrolės sistemų vertinimo ir jų veikimo trūkumų (žr. 2.9–2.11 dalis).

2.31. Komisija padarė pažangą taip valdydama metinius apibendrinimus, kad jais remiantis galima būtų gauti papildomą patikinimą ir jie sukurtų pridėtinę vertę generalinių direktorių teikiamoms deklaracijoms. Tačiau ne visos valstybės narės nuosekliai laikėsi Finansinio reglamento (žr. 2.20 ir 2.22 dalis).

2.32. Komisija gali įrodyti, kad buvo įgyvendinti beveik visi peržiūrėti vidaus kontrolės standartai (žr. 2.24 dalį), ir įgyvendino savo veiksmų plano dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos poveiksmius (žr. 2.27 dalį).

2.33. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad Komisija negali įrodyti, kad jos priežiūros ir kontrolės sistemų gerinimo veikla buvo veiksminga mažinant klaidų riziką kai kuriose biudžeto srityse (žr. 1.33 dalį).

2.29. Komisija džiaugiasi Audito Rūmų vertinimu, kad 2008 m. visa Komisijos vidaus kontrolės sistema buvo dar patobulinta. Reikėtų pabrėžti svarbius 2008 m. pažangos aspektus – be kita ko, efektyvų kontrolės standartų įgyvendinimą, taip pat geresnę valstybių narių metinių apibendrinimų arba patikinimo pareiškimų kokybę.

2.30. Sanglaudos srityje išlygų pateikimo metodika pagrįsta išsamia priežiūros ir kontrolės sistemų analize nacionaliniu ir (arba) vietos lygmeniu. Komisija mano, kad metinėse veiklos ataskaitose pateiktos išlygos atspindi sistemų trūkumus (taip pat žr. atsakymą 2.6 dalies pastabas).

Komisija džiaugiasi 2.1 lentelėje nurodytais patobulinimais ir dar kartą pabrėžia savo įsipareigojimą toliau siekti pažangos šioje srityje. Komisija šiuo metu vertina metinių veiklos ataskaitų kokybei įtakos turinčius veiksnius ir skatins imtis priemonių ataskaitų kokybei toliau gerinti.

Žr. atsakymus į 2.9, 2.10 ir 2.11 dalių pastabas.

2.31. 2008 m. septynios valstybės narės į savo metinius apibendrinimus įtraukė Komisijos gairėse pasiūlytą patikinimo pareiškimą. Komisija ir toliau tobulins savo gaires, kad metiniais apibendrinimais būtų prisidedama prie proceso tobulinimo.

Komisija ėmėsi atitinkamų veiksmų dėl visų norminių reikalavimų nesilaikymo atvejų ir pasiekė, kad, palyginti su praėjusiais metais, valstybės narės parengtų vertingesnius metinius apibendrinimus.

2.33. Komisija pažymi, kad per pastaruosius kelerius metus Audito Rūmų patikinimo pareiškimai nuolat gerėjo (vertinant visas politikos grupes ir kalbant apie nustatytą klaidų lygį, 2003 m. 6 % bendros išlaidų sumos buvo „uždegta žalia šviesa“, o 2008 m. ši dalis siekė 56 %). Komisija mano, kad to neabejotinai buvo pasiekta pastangomis ir veiksmų planu, kurį ji įgyvendino vidaus kontrolės sistemai patobulinti, tačiau neįmanoma išskirti, kokį poveikį klaidų lygiui padarė atskiri veiksmai.

Komisija taip pat nurodo savo atsakymus į 2.17 ir 2.25 dalių pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

2.34. Į priežiūros ir kontrolės sistemų gerinimą būtina žiūrėti kaip į nuolatinį procesą, kuris pasižymi tuo, kad prieš atitinkamas priemones pripažįstant veiksmingomis turi praėti laiko. Todėl ankstesnės Audito Rūmų rekomendacijos lieka galioti ⁽¹⁸⁾.

2.35. Ypatingą ir didesnę dėmesį būtina skirti visų pirma toms išlaidų sritims, kuriose Audito Rūmai toliau konstatuoja esant didelį klaidų lygį. Dėl to yra būtina:

- a) atlikti su politikos sričių kontrolės priemonėmis susijusių sąnaudų ir naudos įvertinimą;
- b) skatinti paprastinimą rengiant būsimus pasiūlymus dėl politikos;

2.34. Komisija toliau stengiasi įgyvendinti ankstesnes Audito Rūmų rekomendacijas. Priežiūros ir kontrolės sistemų analizė rodo, kad laikui bėgant taikomos priemonės turi vis didesnę poveikį mažinant klaidų riziką. Pagrįstai tikimasi, kad kontrolės strategija turėtų užtikrinti, jog laikui bėgant būtų pasiektas kontrolės tikslas (ypač daugiamečių programų), kadangi be to, jog programų įgyvendinimo metu atliekami taisomieji veiksmai, siekiant galutinio sąskaitų patvirtinimo programavimo laikotarpio pabaigoje numatyti papildomi patikrinimai. Atliekant taisomųjų veiksmų, kurių ėmėsi valstybės narės ir Komisija, analizę, būtina turėtų būti atsižvelgiama į daugiamečių elementą.

2.35

- a) Komisija yra įsipareigojusi įgyvendinti savo iniciatyvą dėl toleruotinos klaidų rizikos ir įvertinti kontrolės sąnaudas. Įgyvendinimas prasidės nuo to, kad bus pateikti konkretūs pasiūlymai dėl mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, kaimo plėtros, išorės pagalbos ir administracinių išlaidų 2010 m. Pasiūlymai dėl likusių politikos sričių bus pateikti vėlesniais metais.
- b) Tam tikras taisyklių ir tinkamumo kriterijų sudėtingumas neišvengiamas, nes taisyklės ir kriterijai dažnai būna nustatyti siekiant pageidaujamo politikos tikslų – tai sudėtingo teisėkūros proceso, kuriame teisėkūros institucija turi lemiamą žodį, rezultatas. Nepaisant to, Komisija įsipareigojo teikti teisėkūros institucijai pasiūlymus dėl tolesnio teisėkūros proceso supaprastinimo, kur įmanoma. Savo 2010 m. pasiūlyme dėl kas trejus metus atliekamos Finansinio reglamento peržiūros Komisija svarstys galimybę dar labiau supaprastinti tinkamumo finansuoti taisykles. Be to, Komisija išanalizuos sektoriaus teisės aktų tolesnio supaprastinimo principus, taikytinus kitam pagrindinių teisės aktų (kurie įsigalios po 2014 m.) priėmimo etapui.

Komisija nurodo pačių Audito Rūmų išvadą, pateiktą 1.39 dalyje, kad gali atsirasti sankirta tarp supaprastinimo ir užtikrinimo, kad pagalba būtų pasiekta politikos tikslų. Šiuo klausimu Komisija pažymi, kad norint užtikrinti kryptingų politikos tikslų įgyvendinimą, kartais būtinos sudėtingos taisyklės.

⁽¹⁸⁾ Žr. Audito Rūmų 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 2.41 ir 2.42 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- c) toliau tobulinti finansinių pataisymų, išėmimų arba susigrąžinimų mechanizmą, leidžiantį ištaisyti padarytas klaidas, ir vykdyti būtinus veiksmus, skirtus tam, kad šis poveikis galėtų būti įrodytas praktikoje.

- c) Komisijos struktūrinių veiksmų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų plane sprendžiamos aukšto klaidų, kurias Audito Rūmai nustatė struktūrinių veiksmų išlaidose, lygio priežasčių ir pasekmių problemos. Komisija mano, kad buvo patobulintas finansinių pataisymų mechanizmas – tai patvirtina mokėjimų sustabdymo ir finansinių pataisymų atvejų skaičius ir lygis 2008 m. Be to, Komisijos 2000–2006 m. programų užbaigimo strategijoje bus akcentuojamas likutinio klaidų lygio sumažinimas iki priimtino lygio. Komisija ir toliau dės pastangas – ji paprašė valstybių narių sugriežtinti susigrąžinimo procedūras ir ataskaitų pateikimo procesą 2009 m., patobulino norminius reikalavimus, keliamus 2007–2013 m. finansinių pataisymų metinėms ataskaitoms.

Tikimasi, jog 2009 m. mokslinių tyrimų srityje pasikartojančios klaidos bus taisomos greičiau.

2.36. Politikos srityse, kuriose valstybėms narėms nustatyti teisiniai reikalavimai kasmet teikti informaciją, Komisija turėtų užtikrinti, kad ja remiantis būtų gaunama kuo didesnė nauda. Pavyzdžiui, metinių apibendrinimų ir *ex ante* deklaracijų atveju. Ypatingas dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas savanoriškoms valstybių narių arba aukščiausiųjų audito institucijų iniciatyvoms (teikiant nacionalines deklaracijas), leidžiančioms gauti papildomų įžvalgų visais klausimais, kurie galėtų būti svarbūs užtikrinant ES biudžeto išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą.

2.36. Komisija ir toliau dės pastangas, kad pagerintų reikalaujamų metinių apibendrinimų kokybę ir padidintų jų pridėtinę vertę. Be to, Komisija toliau skatins teigiamas iniciatyvas, pavyzdžiui, savanoriškų nacionalinių vadovybės deklaracijų, kuriose pateikiamas ES išlaidų tvarkingumo patikinimą, pateikimą laiku. Komisija pritarė ir palaikė bendrus valstybių narių aukščiausiųjų audito institucijų veiksmus keistis žiniomis ir patirtimi. Tačiau, kaip Audito Rūmai nurodė savo nuomonėje Nr. 6/2007 dėl metinių apibendrinimų ir nacionalinių deklaracijų, pastarosiose pateikta informacija galima pasikliauti tik tuo atveju, jei deklaracijos yra tinkamos, panašios apimties, metodo ir parengtos laiku.

3 SKYRIUS

Biudžeto valdymas

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	3.1
Pastabos	3.2–3.12
Taisomaisiais biudžetais pasiekti tikslai	3.2–3.4
Programų įgyvendinimas	3.5–3.6
Sanglaudos politikos išlaidos	3.5–3.6
Europos ekonomikos atkūrimo planas	3.7–3.8
Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai („RAL“)	3.9–3.12
Išvados ir rekomendacijos	3.13–3.15

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

3.1. Šiame skyriuje nagrinėjami klausimai, susiję su ES bendrojo biudžeto vykdymu 2008 metais. Skyrius visų pirma skiriamas biudžeto įvykdymo lygiui, ES programų įgyvendinimui, visų pirma ES sanglaudos politikos išlaidoms, taisomiešiams biudžetams ir neįvykdytų biudžetinių įsipareigojimų lygiui aptarti.

PASTABOS

Taisomaisiais biudžetais pasiekti tikslai

3.2. Patvirtinti 2008 m. biudžetiniai asignavimai (patvirtintas biudžetas ir taisomieji biudžetai) kartu su 2007 m. perkėlimais iš viso sudarė 132,3 milijardo eurų įsipareigojimų ir 117 milijardų eurų mokėjimų, t. y. atitinkamai buvo 4,7 % ir 1,7 % didesni nei 2007 m. galutiniame biudžete ⁽¹⁾. Bendri metiniai biudžetiniai įsipareigojimų asignavimai buvo 2,2 milijardo eurų mažesni nei finansinės programos riba, o mokėjimų asignavimai – ir toliau 14,0 milijardo eurų mažesni nei ši riba (žr. **I priedo III** ir **IV diagramas**).

3.3 Dėl patvirtintų 10 taisomųjų biudžetų finansiniais metais asignavimai įsipareigojimams iš viso padidėjo 1,4 milijardo eurų, o asignavimai mokėjimams sumažėjo 4,6 milijardo eurų. Sumažėjimą daugiausia lėmė mažesnės, nei tikėtasi išlaidos sanglaudos politikos (4,5 milijardo eurų) bei išorės santykių (0,3 milijardo eurų) srityse. Toks asignavimų mokėjimams sumažėjimas pasitelkus taisomuosius biudžetus atspindi gerą biudžeto valdymą, nes taip tinkamiau atsižvelgiama į pokyčius bei sumažėja biudžeto perteklius ⁽²⁾ (visų pirma sudarant sąlygas valstybėms narėms anksčiau sugrąžinti nuosavus išteklius).

3.4. Komisija rengia dokumentus, kuriuose, be kita ko, nurodoma ši informacija apie Europos Bendrijų biudžeto vykdymą ⁽³⁾:

⁽¹⁾ Išskyrus 2008 m. asignuotąsias pajamas. Asignuotąsias pajamas, be kita ko, sudaro lėšos, atsiradusios susigrąžinus klaidingai sumokėtas sumas, kurios yra perskirstomos į savo pradinę biudžeto eilutę; ELPA narių įnašai, kuriais padidinamos atitinkamos biudžeto eilutės; ar trečiųjų šalių pajamos, jei buvo sudarytos sutartys, kuriomis numatomas finansinis įnašas į ES veiklą.

⁽²⁾ Biudžeto perteklius (biudžeto rezultatai) yra biudžeto vykdymo rezultatas. Tai nėra rezervas, kurį galima kaupti ir panaudoti išlaidoms finansuoti ateinančiais metais. Nepanaudotos pajamos, kurios ir sudaro perteklių, yra atimamos iš nuosavų išteklių, kurie turi būti surinkti kitiems finansiniams metams.

⁽³⁾ Su išsamia informacija apie 2008 m. biudžeto vykdymą galima susipažinti Europos Bendrijų 2008 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų II dalyje ir Europos Komisijos (DG Budget) dokumentuose „2008 finansinių metų biudžeto ir finansų valdymo ataskaita“ bei „2008 m. struktūrinių ir sanglaudos fondų biudžeto įvykdymo analizės ataskaita“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- biudžeto perteklius 2008 m. pabaigoje (1,8 milijardo eurų) buvo beveik to paties lygio kaip ir 2007 m. (1,5 milijardo eurų);
- tiek išpareigojimų, tiek mokėjimų panaudojimo lygis, atitinkamai 99 % ir 97 % (po taisomųjų biudžetų), 2008 m. išlieka panašaus aukšto lygio kaip ir 2007 m., pirmaisiais naujo programavimo laikotarpio metais, (96 % ir 98 %);
- 2,1 milijardo eurų nepanaudotų mokėjimų asignavimų (išskyrus asignuotąsias pajamas, žr. 1 išnašą) nebuvo panaikinti, o perkelti iš 2008 į 2009 m. Tai, lyginant su 2007 m. (1,2 milijardo eurų) atspindi aukštesnį asignavimų lygį;
- sanglaudos srityje ⁽⁴⁾ (į kurią įeina 04, 05, 11 ir 13 antraštinės dalys ⁽⁵⁾) mokėjimų asignavimams sumažėjus 4,5 milijardo eurų, galutinis panaudojimo lygis siekė 99 % (be devintojo taisomojo biudžeto jis būtų buvęs 88 %);
- paskutinius trejus metus gerėjo su 2000–2006 m. priimtais išpareigojimais susijusių valstybių narių mokėjimų prognozės. Bendras pervertinimas sumažėjo nuo 33 % 2006 m. iki 18 % 2007 m. ir iki 16 % 2008 m. Dabartiniu programavimo laikotarpiu (2007–2013 m.) priimtų išpareigojimų atveju 2008 m. buvo pervertinta 27 % mokėjimų.

Programų įgyvendinimas**Sanglaudos politikos išlaidos**

3.5. 2000–2006 m. struktūrinių fondų programų atveju 2008 m. mokėjimų asignavimų įvykdymas buvo žymiai didesnis nei buvo numatyta. Vietoj numatytų 16,3 milijardo eurų, mokėjimai sudarė 24,0 milijardo eurų. Numatytoji suma buvo pagrįsta prielaida, kad 2008 m. mokėjimų prašymų skaičius sumažės, kadangi pagal „n+2“ taisyklę ⁽⁶⁾ nustatytas terminas nebuvo taikomas ir nuo 2006 m. nebuvo pasirašyta jokia išpareigojimų sutartis. Tačiau numatytojo sumažėjimo nebuvo.

⁽⁴⁾ Politikos sritį apibūdinantis terminas „sanglauda“ (žr. 6 skyrių) buvo pradėtas taikyti 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui ir apima struktūrinius fondus (Europos regioninės plėtros fondą ir Europos socialinį fondą) ir Sanglaudos fondą. Iki tol (2000–2006 m. programavimo laikotarpiu) struktūriniai fondai buvo Europos regioninės plėtros fondas, Europos socialinis fondas bei Žemės ūkio fondo Orientavimo skyrius ir Žuvininkystės orientavimo finansinis instrumentas. Sanglaudos fondas nebuvo laikomas struktūriniu fondu dėl atskiro teisinio pagrindo. Kadangi šiame skyriuje nagrinėjami įvairūs programavimo laikotarpiai, abu terminai „sanglaudos sritis“ ir „struktūriniai fondai“ vartojami sąmoningai.

⁽⁵⁾ Antraštinė dalis apima 04 politikos sritį „Užimtumas ir socialiniai reikalai“, 05 sritį „Žemės ūkis ir kaimo plėtra“, 11 sritį „Žuvininkystė ir jūrų reikalai“ bei 13 sritį „Regioninė politika“.

⁽⁶⁾ Pagal „n+2“ taisyklę turi būti automatiškai panaikinti su visomis antrųjų metų po asignavimų skyrimo pabaigoje nepanaudotomis lėšomis susiję išpareigojimai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.6. Valstybės narės neskubėjo Komisijos patvirtinimui teikti atitikties įvertinimus, kurie yra būtina išmokų pagal 2007–2013 m. sanglaudos programą sąlyga (žr. 6.26 dalį). Todėl mokėjimų asignavimų įvykdymas buvo žymiai mažesnis nei numatyta (12,6 milijardo eurų). Beveik visus 2008 m. mokėjimus nauju programavimo laikotarpiu sudarė pradiniai avansai.

Europos ekonomikos atkūrimo planas

3.7. 2008 m. lapkričio 26 d. Komisija nustatė Europos ekonomikos atkūrimo planą, kuriuo Europa siekia bendrai reaguoti į esamą finansinę ir ekonominę krizę, struktūrą (7).

3.8. Siekiant, kad ES prisidėtų prie šios paskatos, plane pasiūlyta paspartinti struktūrinių fondų mokėjimus. Buvo siūloma supaprastinti Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Europos socialinio fondo paramos skyrimo kriterijus, nuo 2009 m. pradžios perprogramuoti išlaidas ir paspartinti avansų mokėjimą. Tokiu būdu valstybės narės galėjo greičiau iš Europos socialinio fondo gauti iki 1,8 milijardo eurų siekiančią avansų sumą, skirtą patobulinti aktyvią darbo rinkos politiką, perorientuoti paramą labiausiai pažeidžiamiems gyventojams ir sustiprintų priemones, kuriomis siekiama pagerinti igūdžius. Taip pat buvo numatyta greičiau panaudoti papildomą 4,5 milijardo eurų ERPF sanglaudai skirtų avansų sumą. Siekiant patobulinti energetikos tinklų sujungimą ir plačiau juosčio ryšio infrastruktūrą, Komisija 2009 ir 2010 m. ketina skirti papildomą 5,00 milijardų eurų sumą. Šį paketą sudaro 3,98 milijardo eurų investicijoms į anglies dioksido surinkimą ir saugojimą, jūrų vėjo jėgainių projektus ir energetikos tinklų sujungimą, 1,02 milijardo eurų didelės spartos interneto plėtrai ir modernizavimui kaimo bendruomenėse bei atsakui į naujus iššūkius agrarinės aplinkosaugos srityje. Europos ekonomikos atkūrimo plano poveikis biudžetui bus juntamas tik nuo 2009 m.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.6. Valstybės narės turi per 12 mėnesių nuo programų patvirtinimo pateikti atitikties įvertinimo dokumentus. Dauguma atvejų valstybės narės šiuos dokumentus pateikė baigiantis terminui, o kai kuriais atvejais – jam pasibaigus. Gavusi atitikties įvertinimus Komisija, laikydamasi teisės aktuose nustatytų terminų, atliko patvirtinimo procedūras.

Kai kuriais atvejais valstybės narės nepateikė tarpinių mokėjimų prašymų, net kai atitikties įvertinimo dokumentai jau buvo patvirtinti. Iš to matyti, kad daugelis programų įgyvendinamos lėtai.

(7) Komisijos komunikatas Europos Vadovų Tarybai – Europos ekonomikos atkūrimo planas (COM(2008) 800 galutinis, 2008 11 26), iš dalies pakeistas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo, iš dalies keičiančio 2006 m. gegužės 17 d. tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo daugiametės finansinės programos atžvilgiu, pasiūlymu (COM(2009) 171 galutinis, 2009 4 8).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai („RAL“)

3.9. Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai (t. y. nepanaudoti įsipareigojimai, perkelti būsimų išlaidų finansavimui), kurie yra daugiausiai susiję su daugiametėmis programomis, išaugo 16,4 milijardo eurų (11,8 %) ir pasiekė 155,0 milijardo eurų. Vien tik diferencijuotais asignavimais⁽⁸⁾ finansuojamose politikos srityse neįvykdytų įsipareigojimų suma sudarė 153,8 milijardo eurų, kas prilygsta 1,8 metų įsipareigojimams arba 2,3 metų mokėjimams pagal 2008 m. biudžeto įvykdymo lygį atitinkamose politikos srityse. Tačiau beveik 80 % neįvykdytų įsipareigojimų yra iš 2007 ir 2008 m. ir jie susiję su 2007–2013 m. finansine programa. Susikaupusių neįvykdytų įsipareigojimų struktūra atspindi pastangų atlikti mokėjimus iki šie įsipareigojimai bus panaikinti pagal struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo srityje taikomą automatinio įsipareigojimų panaikinimo taisyklę („n+2“ taisyklė/„n+3“ taisyklė), poveikį.

3.10. Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai yra tiesioginė diferencijuotų išlaidų pasekmė, kai išlaidų programos vykdomos kelerius metus iš eilės, o įsipareigojimai prisiimami kelerius metus anksčiau, nei atliekami atitinkami mokėjimai. Kadangi įsipareigojimai įvykdomi atliekant mokėjimus, įsipareigojimams žymiai viršijant mokėjimus neįvykdytų įsipareigojimų suma nuolat kaupiasi ir tokia situacija kartojasi kiekvienais metais.

3.9. Bendras neįvykdytų įsipareigojimų lygis atitinka maždaug dviejų metų įsipareigojimus – tai yra normalus lygis struktūrinių fondų atveju.

⁽⁸⁾ Biudžete skiriami dviejų tipų asignavimai – nediferencijuoti ir diferencijuoti. Nediferencijuoti asignavimai naudojami finansuoti metinio pobūdžio operacijas, pavyzdžiui, administracines išlaidas. Diferencijuoti asignavimai buvo sukurti daugiametėms operacijoms valdyti. Susiję mokėjimai gali būti atliekami įsipareigojimo metais ir vėliau. Diferencijuoti asignavimai iš esmės naudojami struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo srityje.

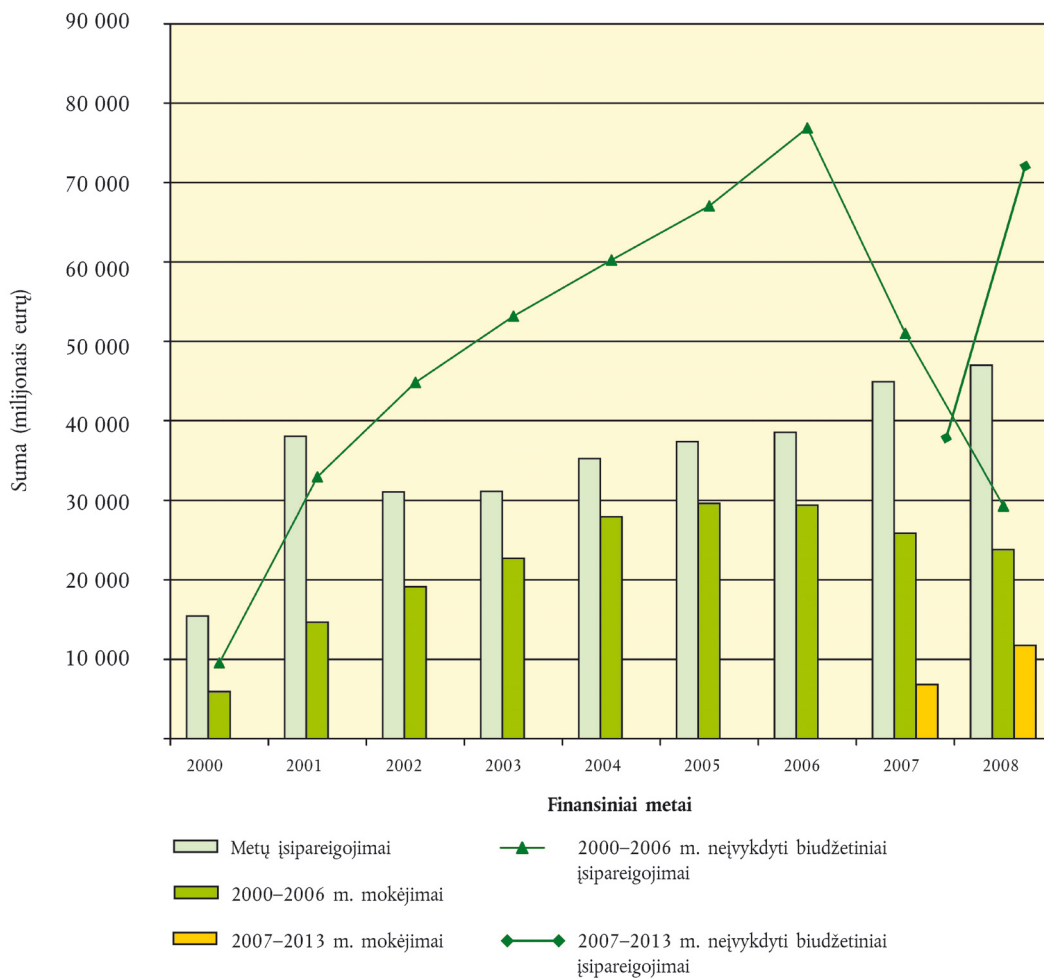
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.11. Didžioji neįvykdytų įsipareigojimų dalis yra susijusi su sanglaudos sritimi (žr. **3.1 diagramą**). Šioje srityje neįvykdytų įsipareigojimų suma siekė 103 milijardus eurų⁽⁹⁾ (apie 66 % visos sumos), kuri yra lygi 2,2 metų įsipareigojimams arba 2,9 metų mokėjimams pagal 2008 m. biudžeto įvykdymo lygį. Didžioji neįvykdytų įsipareigojimų dalis šioje srityje (73,8 milijardo eurų) yra susijusi su dabartiniu 2007–2013 m. laikotarpiu. Neįvykdyti 2000–2006 m. finansinės programos įsipareigojimai sudaro 29,3 milijardo eurų.

3.11. Neįvykdytų įsipareigojimų sanglaudos srityje lygis panašus kaip ir kitose srityse, kuriose numatomi diferencijuoti įsipareigojimų asignavimai (pavyzdžiui, mokslinių tyrimų, transeuropinių tinklų arba išorinių veiksmų). 3.9 dalyje Audito Rūmai paaškina, kad pagal daugiametį sanglaudos politikos finansavimą privaloma perkelti nepanaudotus įsipareigojimus į kitus metus. Biudžetinė drausmė užtikrinama taikant automatinio įsipareigojimų panaikinimo taisyklę („n+2/n+3“ taisyklę), kaip teigia Audito Rūmai. Tai, kad ši drausmė užtikrinama matyti iš to, kad neįvykdyti įsipareigojimai yra daugiausia susiję su 2007 ir 2008 m., o ankstesniems metams jau buvo pritaikyta minėta taisyklė.

3.1 diagrama — Neįvykdyti įsipareigojimai struktūrinių fondų srityje 2000–2006 m. laikotarpiu bei sanglaudos srityje 2007 ir 2008 m. laikotarpiu⁽¹⁾

(1) Taip pat įtraukiant Sanglaudos fondą nuo 2007–2013 m. programavimo laikotarpio pradžios.

Šaltinis: Europos Bendrijų negalutinės metinės finansinės ataskaitos, II dalis: konsoliduotos Europos Bendrijų biudžeto vykdymo ataskaitos.

(9) Dėl sanglaudos žr. „2008 finansinių metų biudžeto ir finansų valdymo ataskaita“, p. 41.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.12. Apie 13,4 % visų neįvykdytų įsipareigojimų (20,9 milijardo eurų) yra su Sanglaudos fondu susiję įsipareigojimai, nepriklausomai nuo to, kad jie sudaro tik apie 6,2 % visų patvirtintų įsipareigojimų asignavimų 2008 m. Lyginant su 2007 m. jie padidėjo 2,8 milijardo eurų arba maždaug 15,5 %. Aukštas neįvykdytų biudžetinių Sanglaudos fondo įsipareigojimų lygis prilygsta 1,4 metų įsipareigojimams arba 4,9 metų mokėjimams pagal 2008 m. biudžeto įvykdymo lygį.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

3.13. Biudžeto įvykdymo lygis 2008 m. išliko aukštas. Sanglaudos politikos srityje pradiniai mokėjimų asignavimai taisomaisiais biudžetais sumažėjo 4,5 milijardo eurų dėl vėlavimų įgyvendinant naujas 2007–2013 m. programas.

3.14. Valstybės narės pagerino savo išlaidų prognozes struktūrinių fondų srityje, sumažindamos perversinimo lygį.

3.15. Diferencijuotų išlaidų neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai išlieka labai aukšto lygio, kuris viršija visus 2008 m. biudžetinių įsipareigojimų asignavimus. Vis dėlto didžiąją neįvykdytų biudžetinių įsipareigojimų dalį šiuo metu sudaro 2007 ir 2008 m. įsipareigojimai. Taigi jie yra susiję su dabartine finansine programa. Audito Rūmai rekomenduoja, kad Komisija ragintų valstybes nares kiek įmanoma greičiau pateikti likusius valdymo kontrolės sistemų atitikties įvertinimų dokumentus, kad jie būtų pakankamos kokybės ir kad būtų galima išvengti kitų su tarpiniais mokėjimais susijusių vėlavimų ir naujo neįvykdytų biudžetinių įsipareigojimų padidėjimo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.12. Pagal 2000–2006 m. Sanglaudos fondo reguliavimo sistemą, mokėjimai sustabdomi, kai tik įvykdoma 80 % projekto biudžeto (o ne 95 %, kaip yra kitų struktūrinių fondų programų atveju). Dauguma šių projektų jau pasiekė šią ribą ir todėl natūralu, kad laikantis reguliavimo nuostatų pasiekiamas didelis neįvykdytų įsipareigojimų lygis.

Be to, priešingai nei kitų struktūrinių fondų atveju, 2000–2006 m. laikotarpiu Sanglaudos fondo projektams netaikomas automatinis įsipareigojimų panaikinimas.

2007–2013 m. laikotarpiu Sanglaudos fondas programuojamas kartu su ERPF ir abiem fondams taikomos automatinio įsipareigojimų panaikinimo taisyklės. Dėl to ateityje sumažės Sanglaudos fondo neįvykdytų įsipareigojimų.

3.13. 3.3 dalyje Audito Rūmai pastebi, kad mokėjimų asignavimų sumažėjimas pasitelkus taisomuosius biudžetus parodo gerą biudžeto valdymą.

3.14. Nors 2000–2006 m. prognozės buvo pagerintos, tačiau 2007–2013 m. laikotarpio (padarytos pirmųjų metų prognozės) perversinimo lygis buvo 27 %.

3.15. Didžiąją dalį neįvykdytų įsipareigojimų (RAL) 2008 m. pabaigoje sudaro tik naujo programavimo laikotarpio įsipareigojimų ir sumokėtų avansų skirtumas. Dėl nedidelio tarpinių mokėjimų skaičiaus, neįvykdyti įsipareigojimai neišvengiamai padidėjo.

2008 ir 2009 m. Komisija ėmėsi veiksmų atitikties įvertinimo procedūrai pagerinti – siuntė priminimo raštus, palaikė ryšius ir rengė susitikimus su valstybėmis narėmis. Taikant reguliavimo nuostatas, susijusias su išankstinio finansavimo kompensavimu, jei per 24 mėnesius nebus pateikta mokėjimo paraiška, ir taikant automatinio įsipareigojimų panaikinimo taisyklę, valstybėms narėms taip pat bus daromas spaudimas. Taip pat žr. atsakymą į 3.6 dalies pastabas.

2009 m. birželio 30 d. bendras gautų ir patvirtintų ataskaitų skaičius atitinkamai sudaro 93 % ir 58 % 2007–2013 m. asignavimų.

4 SKYRIUS

Pajamos

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	4.1–4.9
Audito apimtis	4.3–4.9
Tradiciniai nuosavi ištekliai	4.4–4.6
PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	4.7–4.9
Operacijų tvarkingumas	4.10–4.12
Tradiciniai nuosavi ištekliai	4.10–4.11
PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	4.12
Sistemų veiksmingumas	4.13–4.28
Tradiciniai nuosavi ištekliai	4.13–4.16
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	4.17–4.21
PVM direktyvų taikymo priežiūra	4.18–4.19
Ataskaita pagal Tarybos reglamento (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 12 straipsnį	4.20–4.21
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	4.22–4.28
Metiniai BNPj duomenys	4.22
Nacionalinių sąskaitų valstybėse narėse rengimas	4.23–4.24
Bendrosios ir specialiosios išlygos	4.25–4.27
BNPj inventorių valstybėse narėse patikrinimas	4.28
Išvados ir rekomendacijos	4.29–4.36
Tradiciniai nuosavi ištekliai	4.31–4.32
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	4.33–4.34
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	4.35–4.36

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

4.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų specialusis pajamų vertinimas. Europos Sąjungos biudžeto pajamas sudaro nuosavi ištekliai ir kitos pajamos. Kaip parodyta **4.1 lentelėje**, nuosavi ištekliai yra pagrindinis biudžeto išlaidų finansavimo šaltinis (89,4 %).

4.1 lentelė — 2008 finansinių metų pajamos

Biudžeto antraštinė dalis	Pajamų tipas	Aprašymas	2008 m. mokėjimai (milijonais eurų)	%
1	Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI)	Žemės ūkio mokesčiai (10 skyrius) Cukraus ir izokliukozės mokesčiai (11 skyrius) Muitai (12 skyrius)	1 278 708 15 297	1,0 0,6 12,6
1	PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	Einamųjų finansinių metų PVM (pridėtinės vertės mokesčiu) pagrįsti ištekliai (13 skyrius)	17 966	14,8
1	BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai	Einamųjų finansinių metų BNPj (bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis) pagrįsti ištekliai (14 skyrius)	73 015	60,1
1	Biudžeto disbalanso korekcija	JK korekcija (15 skyrius)	385	0,3
NUOSAVI IŠTEKLIAI, IŠ VISO			108 649	89,4
3		Perviršiai, likučiai ir patikslinimai	4 174	3,4
4		Pajamos iš Bendrijos institucijose ir kitose Bendrijos įstaigose dirbančių asmenų	977	0,8
5		Pajamos iš institucijų administracinės veiklos	353	0,3
6		Įmokos ir grąžinamosios išmokos pagal Bendrijos susitarimus ir programas	5 564	4,6
7		Palūkanos už pavėluotus mokėjimus ir baudos	1 794	1,5
8		Skolinimosi ir skolinimo operacijos	34	0,0
9		Įvairios pajamos	39	0,0
KITOS PAJAMOS, IŠ VISO			12 935	10,6
Visos finansinių metų pajamos			121 584	100,0

Šaltinis: 2008 m. metinės finansinės ataskaitos.

4.2. 2009 m. sausio 26 d. Taryba patvirtino iš dalies pakeistas taisykles⁽¹⁾, įgyvendinančias naująjį sprendimą dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (2007/436/EB, Euratomas)⁽²⁾, kuris 2009 m. kovo 1 d. atgaline data įsigaliojo nuo 2007 m. sausio 1 d. Kadangi 2008 m. pabaigoje ratifikavimo procedūra dar nebuvo baigta, būtini 2007 m. ir 2008 m. valstybių narių PVM ir BNPj pagrįstų įnašų perskaičiavimai buvo atlikti 2009 metais.

⁽¹⁾ 2009 m. sausio 26 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 105/2009, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinantį Sprendimą 2000/597/EB, Euratomas dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 36, 2009 2 5, p. 1).

⁽²⁾ OL L 163, 2007 6 23, p. 17.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Audito apimtis

4.3. Audito Rūmai sudarė 60 susigražinimo pavedimų, paimtų iš Komisijos visų pajamų gavimo įrašų, reprezentatyvią statistinę imtį ir išnagrinėjo operacijų tvarkingumą Komisijos lygmeniu (žr. **4.1 priedą**). Auditas apėmė tolesnius veiksmus dėl tam tikrų anksčiau nustatytų faktų (žr. **4.2 priedą**). Papildomas Audito Rūmų atliktas audito darbas apibūdintas 4.4–4.8 dalyse.

Tradiciniai nuosavi ištekliai

4.4. Audito Rūmų atliekamas finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų auditas negali apimti importo, kuris nebuvo deklaruotas ar kuriam nebuvo taikyta muitinės priežiūra.

4.5. Audito Rūmai atliko priežiūros ir kontrolės sistemų trijose valstybėse narėse⁽³⁾ įvertinimą ir patikrino jų tradicinių nuosavų išteklių apskaitos sistemas. Kiekvienoje iš šių trijų valstybių narių auditoriai tikrino atsitiktinę 30 importo deklaracijų imtį.

4.6. Audito Rūmai įvertino Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemas, įskaitant pastarosios valstybėse narėse atliktus patikrinimus. Jie išnagrinėjo tradicinių nuosavų išteklių sąskaitas ir išanalizavo mokesčių srautą, siekdami gauti pagrįstą patikrinimą, kad sumos buvo registruojamos išsamiai ir teisingai. Taip pat buvo vertinamas ACOR⁽⁴⁾ priežiūros vaidmuo.

PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

4.7. PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai – tai lėšos, gaunamos taikant vienodus tarifus valstybių narių abstrakčiai suderintoms PVM apskaičiavimo bazėms arba valstybių narių BNPj, apskaičiuotoms pagal Bendrijos nustatytas taisykles. Šios dvi nuosavų išteklių rūšys yra pagrįstos makroekonominė statistika, kurios atspindimi duomenys negali būti audituojami tiesiogiai. Dėl šios priežasties audito išeities taškas pasirinktas tada, kai Komisija gauna valstybių narių parengtus visuminius makroekonominis duomenis. Tuomet buvo įvertintos Komisijos sistemos, skirtos apdoroti duomenis prieš juos įtraukiant į galutines finansines ataskaitas. Taigi audito metu buvo nagrinėjamas metinio biudžeto sudarymas bei valstybių narių įnašų teisingumas.

⁽³⁾ Čekijos Respublikoje, Graikijoje ir Nyderlanduose.

⁽⁴⁾ Nuosavų išteklių patariamasis komitetas: Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 20 straipsnis (OL L 130, 2000 5 31, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.8. Audito metu taip pat buvo vertinamos Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos, skirtos suteikti patikinimą, kad šie ištekliai yra teisingai apskaičiuoti ir surinkti, bei ACOR ir BNP⁽⁵⁾ komitetų vaidmenys. Be to, Audito Rūmai išnagrinėjo keturių valstybių narių nacionalinių statistikos institutų (NSI) su nacionalinių sąskaitų rengimu susijusias priežiūros ir kontrolės sistemas⁽⁶⁾.

4.9. BNPj pagrįsti ištekliai naudojami biudžetui subalansuoti. Bet koks konkrečios valstybės narės tikrųjų BNPj sumažinimas – nors jis ir nepaveikia visos BNPj pagrįstos nuosavų išteklių sumos – reiškia, kad iki tol, kol problema yra nustatoma ir klaida ištaisoma, padidėja kitų valstybių narių įmokos.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

Tradiciniai nuosavi ištekliai

4.10. Tradicinius nuosavus išteklius nustato ir surenka valstybės narės. Trys ketvirtadaliai šių sumų sumokami Bendrijai, o likęs ketvirtadalis paliekamas surinkimo išlaidoms padengti. Kiekviena valstybė narė siunčia Komisijai nustatytų mokesčių mėnesio išrašą (su „A“ sąskaita susijusį išrašą) ir tų nustatytų mokesčių, kurie nėra į jį įtraukti, ketvirčio išrašą („B“ sąskaita)⁽⁷⁾.

4.11. Audito Rūmai nustatė, kad apskritai valstybių narių Komisijai siunčiamuose išrašuose reikšmingų klaidų nebuvo.

PVM ir BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

4.12. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad valstybių narių įnašų apskaičiavimuose ir jų mokėjimuose nebuvo reikšmingų klaidų.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

Tradiciniai nuosavi ištekliai

4.13. Audito Rūmų atlikti auditai vietose patvirtino, kad apskritai audituotos muitinių ir tradicinių nuosavų išteklių apskaitos priežiūros ir kontrolės sistemos veikė gerai.

⁽⁵⁾ Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 – BNPj reglamento – 4 straipsnis (OL L 181, 2003 7 19, p. 1).

⁽⁶⁾ Belgijos, Italijos, Liuksemburgo ir Lenkijos.

⁽⁷⁾ Tais atvejais, kai muitai ar mokesčiai yra nesumokėti ir kai nepateikiama jokių garantijų, arba kai garantijos yra pateiktos, tačiau užginčytos, valstybės narės gali suspenduoti šių išteklių prieinamumą ir įrašyti juos į šią atskirą („B“) sąskaitą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.14. Tačiau kaip ir ankstesniais metais, Audito Rūmų auditas išryškino į B sąskaitas įtrauktoms sumoms įtakos turinčias problemas, kurios nors ir nebuvo tiek reikšmingos, kad paveiktų bendrą išvadą, turėtų būti ištaisytos:

- mokesčių nustatymo ir susigrąžinimo vėlavimo atvejai, nors muitinės pareigūnams ⁽⁸⁾ jau buvo žinomos mokėtinos sumos ir skolininkų tapatybė;
- nacionalinių instrukcijų ⁽⁹⁾, skirtų apskaičiuoti skolų, kurių nesitikima išieškoti, sumoms, trūkumas.

4.15. Be to, ankstesnėje metinėje ataskaitoje ⁽¹⁰⁾ Audito Rūmai pažymėjo, kad importo fizinių patikrų dažnis buvo labai mažas. Atsakydama Komisija teigė, kad šį trūkumą kompensuoja vėlesnės „auditais pagrįstos patikros“. Tačiau Audito Rūmai kritikavo tokių auditų, pagrįstų po muitinio įforminimo atliekamomis patikromis, dažnį keliose valstybėse narėse ⁽¹¹⁾.

4.14. Dėl to, kad yra daug B sąskaitų, kurios dažnai tvarkomos vietos muitinės įstaigose ir dažnai susijusios su sudėtingais muitų susigrąžinimo po muitinio įforminimo atvejais, B sąskaitų nagrinėjimas siekiant nustatyti ir ištaisyti atskiras šių sąskaitų klaidas buvo Komisijos patikrinimų 2008 m. ir 2009 m. objektas. Iš tikrųjų daugelį metų B sąskaitų nagrinėjimas visuomet buvo bendras Komisijos patikrinimų objektas. Šis nagrinėjimas atliktas visose valstybėse narėse. Be to, 2007 m. Komisija taip pat teikė valstybėms narėms konkrečias konsultacijas B sąskaitų klausimais, siekdama geriau informuoti jas apie tinkamą šių sąskaitų naudojimą.

- Atsižvelgdama į nustatytus faktus, Komisija imsis tolesnių veiksmų atitinkamose valstybėse narėse. Vėlavimo atvejais bus reikalaujama mokėti delspinigius, sudarant galimybę papildyti ES biudžetą nuosavaisiais ištekliais.
- Dviejose atitinkamose valstybėse narėse bus imamasi tolesnių veiksmų atsižvelgiant į Audito Rūmų rekomendaciją nustatyti oficialią procedūrą.

4.15. Pagal Bendrijos teisinę sistemą pačios valstybės narės atsakingos už savo kontrolės strategijų, skirtų apsaugoti ES tradicinių nuosavųjų išteklių srities finansinius interesus, apibrėžimą. Tačiau vykdant bet kokią kontrolės veiklą daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama faktinei rizikai, apibrėžiamai naudojant tinkamus rizikos analizės metodus. Taip lengviau pasiekti geriausių rezultatų tinkamiausiai panaudojant išteklius. Tokia kontrolė turėtų būti skirta didelės rizikos operacijų vykdytojams ir operacijoms, kartu deramai kontroliuojant ir vidutinės bei mažos rizikos operacijų vykdytojus.

2009 m. Komisija bendru patikrinimų objektu pasirinko valstybių narių tradicinių nuosavųjų išteklių kontrolės strategijas. Atlikdama šiuos patikrinimus, Komisija nagrinėja nustatytą kontrolės strategiją, rizikos analizės naudojimą rengiant kontrolės programas, kontrolės programų įgyvendinimą ir po muitinio įforminimo atliekamų patikrų kokybę.

⁽⁸⁾ Čekijos Respublikoje, Graikijoje ir Nyderlanduose.

⁽⁹⁾ Čekijos Respublikoje ir Graikijoje.

⁽¹⁰⁾ 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 4.18 dalis (21 išnaša).

⁽¹¹⁾ 2004 finansinių metų metinės ataskaitos 3.15 dalis; 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 4.22 dalis; 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 4.18 dalis (23 išnaša) ir 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 4.19 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.16. 2008 m. vienos šių valstybių narių Aukščiausioji audito institucija (AAI) paskelbė ataskaitą⁽¹²⁾, kurioje buvo pateikti faktai, panašūs į Audito Rūmų nustatytus faktus ir kurioje buvo kritikuojama tos valstybės narės apmuitinamo importo kontrolės sistema. Konkrečiai joje buvo pabrėžta, kad:

- nors muitinė tinkamai dirbo sudarydama prekybai palankias sąlygas, ji turi plėtoti reikiamą su jos vykdomomis dokumentų patikromis susijusią patirtį ir išteklius;
- mažėja auditų, pagrįstų po muitinio įforminimo atliekamomis patikromis, skaičius, o jų kokybė nepaisant didėjančio jų metu aptinkamų klaidų skaičiaus yra nevienoda;
- nustatytas poreikis apibrėžti šių auditų dažnio ir kokybės tikslus bei standartus siekiant užtikrinti fiskalinės kontrolės ir režimo vientisumą.

Audito Rūmai pažymi, kad tokios AAI ataskaitos – tai papildoma Bendrijos finansinių interesų apsaugos priemonė.

PVM pagrįsti nuosavi ištekliai

4.17 Išlygomis Komisija naudojami kaip priemonė, leidžiančia ištaisyti abejones keliančius duomenis valstybių narių teikiamose PVM apyskaitose pasibaigus Bendrijos teisės aktais nustatytam ketverių metų terminui. 2008 m. buvo suformuluota 41 išlyga, o 15 išlygų panaikinta, tokiu būdu metų pabaigoje esamų išlygų skaičius padidėjo iki 163 (žr. **4.2 lentelę**). Iš jų 34 išlygos buvo suformuluotos iki 2000 m. Nė viena iš 15 išlygų, panaikintų 2008 m., nebuvo susijusi su 1989, 1993 ir 1995 metais, t. y. seniausiais metais, kada išlygos buvo suformuluotos. Komisija vis dar neturi veiksmingų priemonių, užtikrinančių, kad valstybės narės teiktų tinkamą savalaikę informaciją, leidžiančią jai panaikinti galiojančias PVM pagrįstų nuosavų išteklių išlygas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.16. Komisija jau paskelbė atitinkamose valstybėse narėse atlikus du patikrinimus 2006 m. ir vieną 2008 m. nustatytus panašius faktus, o tolesni veiksmai atsižvelgiant į šiuos nustatytus faktus ir toliau vykdomi. Atitinkamos valstybės narės visa kontrolės strategija bus nagrinėjama atliekant 2009 m. patikrinimą. Atliekant šį patikrinimą bus atsižvelgta į Aukščiausiosios audito institucijos (AAI) ataskaitoje pateiktus nustatytus faktus ir bus tikrinama, ar nustatytus faktus imtasi kokių nors taisomųjų veiksmų.

Komisija palankiai vertina nacionalinių audito tarnybų veiksmus, visų pirma tradicinių nuosavųjų išteklių srityje. Atlikdama patikrinimus Komisija, kai tai įmanoma, susipažįsta su nacionalinio audito ataskaitomis siekdama užbaigti savo vertinimą.

4.17. 2008 m. Komisija ėmėsi naujos iniciatyvos, skirtos tobulinti iniciatyvų išlygų valdymą, grindžiamą keliais objektyviais kriterijais. Pasitvirtino, kad tokiomis aplinkybėmis organizuojami Komisijos ir valstybių narių vadovų posėdžiai yra veiksminga priemonė ne tik mažinant išlygų, priskiriamų prie reikšmingų (visų pirma daugiau kaip penkerius metus nepanaikintų išlygų) skaičių, bet ir tobulinant Komisijos ir suinteresuotųjų valstybių narių keitimąsi informacija. Iki šiol gauti rezultatai šiuo metu daro nemažą poveikį kelioms ilgai nepanaikintoms išlygoms ir yra pagrindas toliau taikyti šį naują metodą.

⁽¹²⁾ Jungtinės Karalystės nacionalinė audito tarnyba: Jos Didenybės mokesčių ir muitų inspekcija: Importo kontrolė ir palankesnių importo sąlygų sudarymas, 2008 m. lapkričio 7 d. (http://www.nao.org.uk/publications/0708/hmrc_import_control.aspx).

4.2 lentelė — PVM išlygos 2008 m. gruodžio 31 d.

Valstybės narės	Galiojančių išlygų skaičius 2007 m. gruodžio 31 d.	2008 m. nustatytos išlygos	2008 m. panaikintos išlygos	Galiojančių išlygų skaičius 2008 m. gruodžio 31 d.	Seniausi metai, kuriems taikomos išlygos
Belgija	8	0	0	8	1989
Danija	0	0	0	0	
Vokietija	18	0	0	18	1999
Graikija	10	0	0	10	1998
Ispanija	6	1	4	3	2001
Prancūzija	4	0	0	4	1993
Airija	12	5	1	16	1998
Italija	14	3	3	14	1995
Liuksemburgas	1	2	1	2	2004
Nyderlandai	2	3	0	5	2002
Austrija	8	3	0	11	1995
Portugalija	7	2	0	9	1996
Suomija	7	3	2	8	1995
Švedija	9	0	0	9	1995
Jungtinė Karalystė	5	1	2	4	1998
Kipras	3	0	0	3	2004
Čekijos Respublika	1	8	1	8	2004
Estija	0	9	1	8	2004
Latvija	1	1	0	2	2004
Lietuva	2	0	0	2	2004
Vengrija	5	0	0	5	2004
Malta	6	0	0	6	2004
Lenkija	3	0	0	3	2004
Slovakija	5	0	0	5	2004
Slovėnija	0	0	0	0	
Bulgarija	0	0	0	0	
Rumunija	0	0	0	0	
Iš viso	137	41	15	163	
ES-15	111	23	13	121	
ES-10	26	18	2	42	

Šaltinis: Europos Komisija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

PVM direktyvų taikymo priežiūra

4.18. DG TAXUD yra atsakingas už PVM direktyvų teisingo taikymo užtikrinimą ir turėtų prižiūrėti, kaip jos perkeliama į nacionalinę teisę, bei tikrinti valstybių narių įdiegtų nacionalinių įgyvendinimo priemonių atitiktį. 2008 m. įsigaliojo dvi PVM direktyvos⁽¹³⁾, tačiau DG TAXUD neprižiūrėjo visų su šiomis dvejomis direktyvomis susijusių nacionalinių perkėlimo priemonių. Neteisingas arba neišsamus perkėlimas gali turėti įtakos surinktai PVM sumai bei sumokėtai nuosavų išteklių sumai. Tai taip pat gali iškreipti bendrosios rinkos veikimą.

4.19. Jei Komisija mano, kad kuri nors valstybė narė nevykdo savo pareigų pagal PVM direktyvą, ji gali perduoti šį reikalą svarstyti Teisingumo Teismui⁽¹⁴⁾. 2008 m. buvo trys tokios bylos⁽¹⁵⁾; vienos iš jų atveju byla išnagrinėjus galėjo būti sumažinta PVM pagrįstų nuosavų išteklių suma. Šiuo atveju nuo bylos įregistravimo bendrame galimų pažeidimų registre iki tol, kol Komisija 2008 m. išsiuntė raštą, kad byla perduota Teisingumo Teismui, praėjo daugiau kaip ketveri metai, o nuo šio skundo įregistravimo iki oficialaus įspėjimo rašto išsiuntimo praėjo daugiau kaip 20 mėnesių⁽¹⁶⁾.

4.18. Komisija reguliariai stebi PVM teisės aktų taikymą valstybėse narėse ir imasi atitinkamų veiksmų.

Atsižvelgiant į dvi PVM direktyvas, kurios įsigaliojo 2008 m., pirmoje⁽¹⁾ valstybėms narėms suteikiama galimybė, o ne nustatoma pareiga, priimti nacionalines nuostatas nukrypstant nuo įprastų taisyklių, nustatytų VAT direktyvoje, siekiant spręsti mokesčio sukčiavimo ar mokesčių vengimo klausimus. Apie šias priemones turi būti pranešta PVM komitetui ir, jei jos bus priimtos, darys teigiamą įtaką PVM nuosaviesiems ištekliams. Antroje direktyvoje⁽²⁾ nenustatyta reikšmingų galiojančių teisės aktų pakeitimų, jos pagrindiniai pakeitimai išsamiai išdėstyti 412 straipsnyje, o suinteresuotosios valstybės narės jų atitinkamai laikėsi.

4.19. Komisija pripažįsta, kad minėtoji byla itin ilgai užsitęsė. Tačiau tai itin sudėtinga byla.

Valstybių narių teisinės aplinkybės dažnai detalios ir sudėtingos, jas reikia išsamiai išanalizuoti. Komisija skiria ypatingą dėmesį bylų dėl netiesioginio apmokestinimo teisės aktų aiškinimo rengimui.

Be to, pernai Komisija pakeitė procedūras, kad padažnintų sprendimų priėmimą, siekdama sumažinti vėlavimą, kai valstybės narės pranešimai būdavo gaunami jau rengiantis atlikti kitą procedūrinį veiksmą, suteikiant galimybę tęsti bylą iš karto, kai tik išanalizuojama nauja informacija. Kai nustatomas galimas poveikis nuosaviesiems ištekliams, Komisija imasi atitinkamų priemonių taikydama išlygas.

⁽¹³⁾ Tarybos direktyva 2006/69/EB (OL L 221, 2006 8 12, p. 9) ir Tarybos direktyva 2006/112/EB (OL L 347, 2006 12 11, p. 1) (PVM direktyva).

⁽¹⁴⁾ Po pažeidimų nagrinėjimo procedūros: Europos bendrijos steigimo sutarties 226 straipsnis.

⁽¹⁵⁾ Byla Nr. 2004/4282 (Suomija), kurią išnagrinėjus galėjo būti sumažinta PVM pagrįstų nuosavų išteklių suma; Bylos Nr. 2005/4756 (Jungtinė Karalystė) ir Nr. 2005/5051 (Prancūzija) poveikio neturėjo. Žr. taip pat **4.2 priedą**, kuriame pateikti tolesni veiksmai atsižvelgiant į panašią 2007 m. išreikštą pastabą.

⁽¹⁶⁾ Maksimalus Komisijos nustatytas terminas yra 12 mėnesių (žr. COM(2002) 141).

⁽¹⁾ Tarybos direktyva 2006/69/EB (OL L 221, 2006 8 12, p. 9).

⁽²⁾ Tarybos direktyva 2006/112/EB (OL L 347, 2006 12 11, p. 1) (PVM direktyva).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Ataskaita pagal Tarybos reglamento (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 12 straipsnį

4.20. Savo šeštąją ataskaitą pagal minėtą 12 straipsnį⁽¹⁷⁾ Komisija pateikė 2008 m. lapkričio mėn. nepaisant to, kad ji turėjo būti pateikta 2007 m. pabaigoje. Pagrindinis šios ataskaitos tikslas – sudaryti sąlygas Komisijai, kartu su suinteresuotąja valstybe narė, aptarti galimybę atlikti patobulinimus siekiant pagerinti apmokestinamų asmenų registravimo, PVM nustatymo ir surinkimo procedūrų bei PVM kontrolės sistemų efektyvumą.

4.21. Šeštojoje ataskaitoje kritiškai vertinamos ankstesnės ataskaitos. Joje buvo padaryta išvada, kad biudžeto valdymo institucija neatsakė į ankstesnėse ataskaitose iškeltus klausimus ir jų nesvarstė. Komisija rado mažai įrodymų, kad pagal rekomendacijas valstybėse narėse buvo padaryti kokie nors tiesioginiai pakeitimai, ar išvis jų neaptiko. Surinktas PVM yra vertinimo nustatant, kokią PVM pagrįstų nuosavų išteklių sumą turi mokėti valstybės narės, ataskaitos taškas.

BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai**Metiniai BNPj duomenys**

4.22. 2008 m. valstybėms narėms pateikus BNPj duomenis Komisijai, BNPj komitetas konstatavo, kad tinkamai atsižvelgiant į esamas išlygas⁽¹⁸⁾, ES-15 valstybių narių duomenys buvo tinkami naudoti apskaičiuojant nuosavus išteklius. Kadangi vis dar yra atliekama BNPj inventorių⁽¹⁹⁾ analizė, BNPj komitetas negalėjo suformuluoti nuomonės apie ES-12 valstybių narių duomenis, kurie yra taisytini arba kuriems taikomos išlygos (žr. 4.25 ir 4.26 dalis).

⁽¹⁷⁾ 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 dėl galutinių vienodų nuosavų išteklių, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių (OL L 155, 1989 6 7, p. 9) 12 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija kas treji metai Parlamentui ir Tarybai pateiktų ataskaitą apie valstybėse narėse taikomas apmokestinamų asmenų registravimo, PVM nustatymo ir surinkimo procedūras bei apie jų PVM kontrolės sistemų modalumus ir rezultatus. Valstybės narės privalo pateikti Komisijai būtiną informaciją apie šias procedūras.

⁽¹⁸⁾ Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 10 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad po ketvirtųjų metų, einančių po atitinkamų finansinių metų, rugsėjo 30 d., į BNPj/BNPj pakeitimus nebeatsižvelgiama, išskyrus atvejus, apie kuriuos per šį laikotarpį praneša Komisija arba valstybė narė. Šie atvejai yra vadinami išlygomis.

⁽¹⁹⁾ Pagal BNPj reglamento 3 straipsnį valstybės narės pagal ESS 95 inventorių pateikia Komisijai (Eurostatui) procedūrų ir pagrindinių statistinių duomenų, naudojamų BNPj bei jų sudėtinėms dalims apskaičiuoti, aprašą.

4.20. Ataskaitą pateikti pavėluota dėl to, kad kai kurios valstybės narės vėlavo pateikti duomenis ir dėl to, kad buvo strategiškai apgalvotas jos turinys.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Nacionalinių sąskaitų valstybėse narėse rengimas

4.23. Audito Rūmai išnagrinėjo keturių valstybių narių pagrindines su BNPj duomenų, apie kuriuos buvo pranešta 2008 m., rinkimo procesu susijusių priežiūros ir kontrolės sistemų sudėtines dalis ir nustatė procedūrų, naudojamų šiems duomenims rengti, dokumentavimo trūkumų: statistinių duomenų kokybės patikros nebuvo sistemingai dokumentuojamos ir (arba) ne visuomet buvo atliekamas statistinių duomenų rengimo sistemų įvertinimas.

4.24. Audito Rūmai ir toliau laikosi nuomonės ⁽²⁰⁾, kad NSI priežiūros ir kontrolės sistemų skirtumai gali sumažinti nacionalinių sąskaitų palyginamumą, patikimumą ir išsamumą.

4.23. Komisija atsižvelgė į dokumentavimo ir vertinimo trūkumus, kuriuos nurodė Audito Rūmai, turėdami omenyje keturių valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemas. Komisija atsižvelgs į šias pastabas tikrindama šių šalių BNPj.

4.24. Komisija mano, kad nacionalinių sąskaitų patikimumas visų pirma priklauso nuo konkrečių statistinių duomenų šaltinių bei naudotų metodų, ir BNPj tvirtinimo metodą pagrindė jų tikrinimu bei tobulinimu. Valstybių narių nacionaliniuose statistikos institutuose (NSI) gerai parengtos priežiūros ir kontrolės sistemos gali padėti nustatyti ir sumažinti klaidų pasitaikymo riziką.

Komisija atsižvelgė į Audito Rūmų pastabas dėl priežiūros ir kontrolės sistemų. Visų pirma BNPj komitetas aptarė nuo 2006 m. veikusias priežiūros ir kontrolės sistemas. Į atnaujintą Komisijos BNPj inventoriaus vertinimo klausimyną (2007 m. balandžio mėn. GIAQ dokumentas GNIC/081) įtraukti konkretūs 3 ir 4 klausimai dėl priežiūros ir kontrolės sistemų apibūdinimo bei vertinimo. Peržiūrėtose BNPj inventoriaus gairėse (GNIC/053 2 peržiūra) reikia išsamiau aprašyti valstybių narių naudojamas procedūras. Komisija ir toliau skatins šalis dalytis šios srities gerąja patirtimi, visų pirma 2009 m. gruodžio mėn. organizuos seminarą.

Bendrosios ir specialiosios išlygos

4.25. Kol nėra atlikta atnaujintų BNPj inventorių analizė, 2008 m. pabaigoje galiojo 2002–2004 m. laikotarpiui taikomos bendrosios išlygos ⁽²¹⁾ dėl ES-15 valstybių narių BNPj duomenų. 2008 m. birželio mėn. buvo nustatytos 2004–2006 m. laikotarpį apimančios bendrosios išlygos dėl ES-10 valstybių narių BNPj duomenų.

4.26. 2008 m. pradžioje buvo 25 galiojančios specialiosios ⁽²²⁾ BNPj išlygos, susijusios su 1995–2001 m. laikotarpiu. 2008 m. Komisija panaikino 15 išlygų, metų gale palikdama galioti 10 ⁽²³⁾ išlygų.

4.26. 2009 m. liepos mėn. panaikintos 6 specialiosios išlygos, taigi 2009 m. liepos 10 d. liko galioti 4.

⁽²⁰⁾ Žr. 2004 finansinių metų metinės ataskaitos 3.47–3.49 dalis ir 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 4.23–4.25 dalis.

⁽²¹⁾ Bendroji išlyga apima visus valstybės narės duomenis.

⁽²²⁾ Specialioji išlyga apima atskirus BNPj inventoriaus elementus.

⁽²³⁾ Šios galiojančios išlygos taikomos Graikijai ir Jungtinei Karalystei ir yra susijusios su pasenusiais šaltiniais, kuriais buvo grindžiami kai kurie įvertinimai, arba metodologiniais ar duomenų rinkimo aspektais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.27. NSI pateiktų dokumentų patikrinimo vietoje metu Audito Rūmai nustatė, kad dviejų išlygų, kurias Komisija panaikino 2008 m., atveju nebuvo galima pasinaudoti visa BNPj pagrįstų nuosavų išteklių skaičiavimo pakeitimus patvirtinančia informacija. Vienu atveju eksperto įvertinimas, kuriuo buvo naudotasi nustatant nacionalinių sąskaitų sudėtinę dalį, nebuvo dokumentuotas, o kitu atveju Komisijai pateikti duomenys nebuvo visapusiškai pagrįsti pagrindiniais statistiniais duomenimis, tokiu būdu nebuvo galima laikytis nuoseklios audito sekos. Kaip ir 2007 m. ⁽²⁴⁾, Audito Rūmai nustatė, kad Komisijai atliekant darbą, leidžiantį panaikinti išlygas, nebuvo atliktos dokumentų patikros, kuriomis būtų galima patvirtinti valstybių narių pateiktos informacijos tikslumą ją palyginant su kitais šaltiniais, bei nebuvo atliktos patikros vietoje, siekiant patvirtinti pateiktus nacionalinių sąskaitų visuminius dydžius.

BNPj inventorių valstybėse narėse patikrinimas

4.28. Iki 2008 m. pabaigos Komisija buvo gavusi atnaujintus arba naujus BNPj inventorius ⁽²⁵⁾ ir buvo atlikusi 16 kontrolės vizitų valstybėse narėse. Šešiais atvejais buvo atliktas tiesioginis BNPj visuminių dydžių patikrinimas. Tačiau dėl to, kad nėra patvirtintų šio kontrolės metodo įgyvendinimo vidaus gairių, pavyzdžiui, kriterijų, kuriais remiantis turi būti atrinktos ir tokiu būdu tikrinamos BNPj sudėtinės dalys, iškyla rizika, kad šiose valstybėse narėse tiesioginis tikrinimas nebuvo nuosekliai taikomas. Be to, Komisija dar nebuvo įvertinusi nacionalinių sąskaitų rengimui skirtų NSI priežiūros ir kontrolės sistemų.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

4.29. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad:

- valstybių narių deklaracijose ir tradicinių nuosavų išteklių mokėjimuose,
- Komisijos atliktuose valstybių narių įnašų apskaičiavimuose, kuriuos ji atliko remdamasi iš valstybių narių gautais PVM ir BNPj duomenimis, ir
- kituose pajamų tipuose

2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais reikšmingų klaidų nebuvo.

⁽²⁴⁾ 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 4.35 dalis.

⁽²⁵⁾ Išskyrus Bulgariją ir Rumuniją, kurios savo inventorius turi pateikti vėliausiai 2009 m. gruodžio 31 d. Liuksemburgas ir Austrija savo proceso lentelių dar nepersiuotė.

4.27. Komisija mano, kad 2008 m. atlikus dokumentų patikras gauta pakankamai informacijos dviem konkrečioms minėtoms išlygoms panaikinti, taip pat atsižvelgiant į tai, kad sumos, apie kurias kalbama, nėra didelės. Atliekant šias dokumentų patikras, vienu atveju apsvaistyta ekspertų nuomonė, o kitu – atitikties patikros. Tas atvejis, kai išlygos panaikintos, Komisijai atlikus dokumentų patikras neįrodyta, kad būtina rengti vizitus vietose ar kad reikia juos lyginti su kitais šaltiniais arba pagrindiniais statistiniais duomenimis. Komisija ir toliau stengsis labiau tobulinti savo atliktų patikrų dokumentavimą.

4.28. Komisija pradėjo taikyti tiesioginį tikrinimą 2007 m. Remiantis šia patirtimi ir konkrečiomis jos darbuotojų profesinėmis žiniomis, parengtas gairių projektas ir 2008 m. rugsėjo mėn. išplatinamas darbuotojams. 2009 m. balandžio mėn. BNPj komitetas aptarė ir patvirtino šias gaires. Atsižvelgiant į nacionalinių sąskaitų šaltinių savitumą ir skirtingose valstybėse narėse taikomus metodus, tiesioginis tikrinimas gali būti taikomas tik priderinus jį prie kiekvienos šalies padėties. Remdamasi konkrečiomis savo darbuotojų šios srities profesinėmis žiniomis, Komisija nenurodė jokių nesuderinamumo atvejų, susijusių su tuo, kaip buvo atliekamas tiesioginis tikrinimas. Komisija nuolat vertina valstybių narių statistikos duomenų šaltinius ir metodus, kuriais grindžiamas tiesioginio tikrinimo metodas. Komisija vertina NSI priežiūros ir kontrolės sistemas taikydama metodus, apibūdintus atsakyme į 4.24 dalies pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.30. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra veiksmingos užtikrinant pajamų tvarkingumą (žr. **4.1 priedą**). Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į trūkumus: nors jie ir nėra tiek reikšmingi, kad paveiktų bendrą sistemų veiksmingumą, jų atžvilgiu būtina imtis veiksmų, kaip nurodyta toliau.

Tradiciniai nuosavi ištekliai

4.31. Audito Rūmų auditų metu vis dar aptinkamos su B sąskaitų naudojimu susijusios problemos, todėl jie rekomenduoja Komisijai ir toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti teisingą jų naudojimą ir jos vykdomą mokesčių nustatymo ir susigrąžinimo priežiūrą (4.14 dalis).

4.32. Atsižvelgdami į ankstesnėse metinėse ataskaitose pastebėtus kontrolės strategijos trūkumus, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai atsižvelgti į šiuos nustatytus faktus atliekant patikrinimus valstybėse narėse. Visų pirma ji turėtų skatinti sudaryti tinkamą importo metu atliekamų fizinių patikrų ir po muitinio įforminimo atliekamų ūkinės veiklos vykdytojų auditų pusiausvyrą. Jų dažnis ir kokybė turėtų būti pakankami, kad būtų apsaugoti Bendrijos finansiniai interesai (4.15 ir 4.16 dalys).

PVM pagrįsti nuosavi ištekliai

4.33. Komisija vis dar neturi veiksmingų priemonių, užtikrinančių, kad valstybės narės teiktų tinkamą savalaikę informaciją, kuri jai leistų panaikinti galiojančias PVM pagrįstų nuosavų išteklių išlygas. Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai ir toliau dėti pastangas ⁽²⁶⁾ siekiant kartu su suinteresuotosiomis valstybėmis narėmis surasti problemos sprendimo būdą, kad šios išlygos būtų kaip galima greičiau panaikintos ir būtų atlikti būtini valstybių narių PVM bazių pataisymai (4.17 dalis).

4.31. Rengiant B sąskaitas sukuriamas pagrindas nuolat atlikti patikrinimus, todėl Komisija ir toliau tikrins, ar valstybės narės teisingai tvarko šias sąskaitas. Komisija išnagrinės Audito Rūmų atitinkamose valstybėse narėse nustatytus trūkumus ir tam tikrais atvejais imsis priemonių susigrąžinti visas neperduotų nuosavųjų išteklių ar susikaupusių delpinigių sumas.

4.32. Valstybių narių muitinės kontrolės strategijos kaip visuma nagrinėjamos atliekant 2009 m. TNI patikrinimus siekiant gauti patikinimą, kad jų muitinių pareigūnų vykdoma kontrolė veiksminga ir efektyvi saugant Bendrijos finansinius interesus.

4.33. Neseniai Komisija pradėjo rengti vadovų posėdžius – veiksmingą ir efektyvią priemonę, skirtą išlygų, kurioms reikia skirti ypatingą dėmesį, klausimams nagrinėti. Iki šiol surengti keturi tokie posėdžiai, o kiti planuojami rengti. Gauti rezultatai (panaikinta 15 išlygų) nuo 2009 m. darys didelę įtaką kelioms nepanaikintoms išlygoms ir patvirtins tai, kad reikia ir toliau taikyti šį metodą, kuris taip pat turi teigiamą šalutinį poveikį – didina valstybių narių ir Komisijos informacijos perdavimo srautų veiksmingumą.

⁽²⁶⁾ Savo rekomendacijoje dėl 2007 m. finansinių ataskaitų patvirtinimo Taryba pakartojė savo raginimą Komisijai, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, toliau dėti pastangas užtikrinant, kad išlygos būtų panaikintos per priimtą laikotarpį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.34. Dėl ataskaitos, teikiamos pagal 12 straipsnį, Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai į savo kontrolės vizitus įtraukti valstybių narių teikiamoje informacijoje esančių tvirtinimų patikimumo tikrinimą. Tokiu būdu ši ataskaita padėtų užtikrinti faktinį visos mokėtinos PVM sumos surinkimą. Surinktas PVM yra vertinimo nustatant, kokią PVM pagrįstų nuosavų išteklių sumą turi mokėti valstybės narės, ataskaitos taškas (4.21 dalis). Tai tampa ypač aktualu atsižvelgiant į Europos Bendrijų Teisingumo Teismo jurisprudenciją byloje Nr. C-132/06 ⁽²⁷⁾.

BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai

4.35. 2008 m. Komisija panaikino 15 specialiųjų išlygų neatlikusi dokumentų patikrų, kuriomis būtų galima patvirtinti valstybių narių pateiktos informacijos tikslumą, ar kontrolės vizitų vietoje siekiant atlikti tiesioginį patikrinimą (4.27 dalis). Audito Rūmų nuomone, to ne visuomet pakanka siekiant suteikti pagrįstą patikinimą dėl pateiktų duomenų tikslumo.

4.36. Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai parengti ir taikyti konkrečias BNPj inventoriams tikrinti skirtas taisykles (4.28 dalis), įskaitant tiesioginio patikrinimo naudojimą ir atsižvelgiant į riziką, susijusią su nacionalinių sąskaitų rengimu, NSI priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimą bei ekonomiško principą.

4.34. *Pagal Bendrijos teisės aktus Komisijai PVM nuosavųjų išteklių srityje nesuteikiama jokia teisinė galia apskaičiuoti nesurenkamo PVM sumas dėl to, kad atskiri mokesčių mokėtojai vengė mokėti mokesčius. Atlikdama patikrinimą, Komisija daugiausia dėmesio skiria užtikrinti, kad būtų tinkamai deklaruojamos gautos PVM sumos, faktiškai surinktos nurodytais kalendoriniais metais, ir nagrinėti, ar teisingi ir išsamūs kiti valstybių narių metinėse PVM apyskaitose teikiami duomenys. Komisija stebi, kokį poveikį PVM nuosaviesiems ištekliams gali daryti Bendrijos PVM direktyvų netaikymas, ir imasi taisomųjų veiksmų užtikrinti, kad būtų pataisyta nacionalinio PVM bazė siekiant tam tikrais atvejais į ją įtraukti atsisakymo PVM sumą ir reikalaujamus mokėti delspinigius.*

4.35. *Kalbant apie panaikintas išlygas, 2008 m. Komisijai atlikus dokumentų patikras, skirtas patikrinti valstybių narių perduotą informaciją, neįrodyta, kad būtina rengti vizitus vietoje, siekiant atlikti tiesioginį patikrinimą, ar vykdyti tolesnį vertinimą. Komisija mano, kad pateikta pakankamai informacijos išlygoms panaikinti (taip pat žr. atsakymą į 4.27 dalies pastabas). Komisija ir toliau stengsis labiau tobulinti savo atliktų patikrų dokumentavimą.*

4.36. *Komisija sukūrė išsamią BNPj patvirtinimo sistemą, kuria grindžiama daugiausia šaltinių ir metodų, naudojamų surenkant BNPj, patikimumo bei tinkamumo ir jų atitikties Europos sąskaitų sistemai tikrinimu bei tobulinimu atsižvelgiant į rizikos analizę. Komisija mano, kad toks metodas yra nepaprastai svarbus siekiant padaryti išvadą dėl BNPj patikimumo, palyginamumo ir išsamumo atsižvelgiant į BNPj reglamento nuostatas (tarp jų ekonomiško principą). Be to, nuo 2007 m. Komisija pradėjo taikyti tiesioginį patikrinimą (žr. atsakymą į 4.28 dalies pastabas). Komisija atsižvelgė į Audito Rūmų pastabas dėl nacionalinių priežiūros ir kontrolės sistemų ir visų pirma skatina plėsti gerąją patirtį ir ja dalytis atsakyme į 4.24 dalies pastabas aprašytais būdais.*

⁽²⁷⁾ Šiame sprendime (37–39 punktai) teigiama, jog „iš Šeštosios direktyvos 2 ir 22 straipsnių bei EB 10 straipsnio išplaukia, kad kiekviena valstybė narė turi pareigą imtis visų įstatyminių ir administracinių priemonių, būtinų užtikrinant viso mokėtino PVM surinkimą jos teritorijoje. (...) šiuo atžvilgiu joms [valstybėms narėms] suteikta tam tikra diskrecija, ypač dėl turimų išteklių panaudojimo būdo. Tačiau šią diskreciją riboja pareiga užtikrinti veiksmingą Bendrijos nuosavų išteklių surinkimą ir pareiga nesukelti didelių požiūrio į apmokestinamuosius asmenis skirtumų tiek vienos valstybės narės rėmuose, tiek bendrai visose valstybėse narėse. (...) Visi valstybių narių veiksmai renkant PVM turi atitikti šį principą“.

4.1 PRIEDAS

TESTAVIMO REZULTATAI

1 DALIS. PAGRINDINĖS IMTIMI PAGRĮSTO OPERACIJŲ TESTAVIMO YPATYBĖS

1.1. — (Pajamų Komisijos lygmeniu) imties dydis

Metai	Testuotų operacijų skaičius (*)
2008	60
2007	66

1.2. — (Pajamų Komisijos lygmeniu) imties struktūra

Procentinė dalis testuotų operacijų, kurios buvo	2008			
	TNI (*)	PVM/BNPj	Kita	Iš viso
Susigrąžinimo pavedimai	10 %	78 %	12 %	100 %

(*) Atliktas darbas apėmė pagrindinio mėnesinio išrašo ir apskaitos įrašų rengimo atitinkamoje valstybėje narėje tikrinimą. Kiekvienoje iš trijų aplankyto valstybių narių buvo patikrinta papildoma atsitiktinė 30 importo deklaracijų imtis (žr. 4.5 dalį).

2 DALIS. BENDRAS PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SISTEMŲ ĮVERTINIMAS

2.1. — Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Pajamų tipas	Pagrindinė vidaus kontrolės priemonė (Komisija)				Pagrindinės vidaus kontrolės priemonės atliekant nacionalinę muitinės priežiūrą/ rengiant nacionalines sąskaitas tikrintose valstybėse narėse	Bendras įvertinimas
	Komisijos patikros valstybėse narėse	Komisijos dokumentų patikros	Pajamų valdymas	Išlygų valdymas		
TNI				n.d.	(²)	
PVM					n.d.	
BNPj				(¹)		

(¹) Komisijos atliekamo darbo, leidžiančio panaikinti BNPj išlygas, ne visuomet pakanka siekiant suteikti pagrįstą patikinimą dėl pateiktų duomenų tikslumo (4.27 ir 4.35 dalys).

(²) Yra su TNI susijusios rizikos, kad importo metu atliekamų fizinių patikrų lygis yra per mažas ir kad po muitinio įforminimo atliekami auditai jų nekompensuoja (4.15 ir 4.16 dalys).

Bendras įvertinimas (*)	2008	2007

(*) Žr. 4.4 ir 4.7 dalyse nurodytus apimties apribojimus (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 4.4 ir 4.9 dalys).

Paaiškinimai:

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

TOLESNI VEIKSMAI, ATSIŽVELGIANT Į ANKSTESNES DAS PASTABAS

Audito Rūmų pastaba	Vykyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
Tradicioniai nuosavi ištekliai: Komisija ir Vokietija nesutaria dėl galimų mokesčių			
<p>2004 finansinių metų metinės ataskaitos 3.23 dalyje Audito Rūmai pažymėjo, kad 2003 m. Vokietija iš savo B sąskaitos panaikino įrašus, kurių bendra suma sudarė 40,1 milijono eurų, šio sumažinimo išsamiai nepaaiškindama.</p> <p>2005 m. Audito Rūmai nurodė, kad Komisija ir Vokietija vis dar nesutaria dėl 22,7 milijono eurų galimų mokesčių.</p>	<p>2007 ir 2008 m. vis dar buvo diskutuojama dėl 22,7 milijono eurų likučio. Komisija Vokietijos paprašė pateikti B sąskaitoje esančių, tarkim, 2005 ir 2006 m. garantuotų ir negarantuotų skolų dalis bei šiuos duomenis panaudoti įvertinant sumų, kurios galų gale gali būti atgautos, tikrumo lygį.</p>	<p>Siekiant galutinai išspręsti šį klausimą, nedelsiant turėtų būti nustatyta galutinė susigrąžintina suma.</p>	<p>Komisijos 2007 m. patikrinimo ataskaita, kurioje nagrinėjamas šis sudėtingas klausimas, 2008 m. gruodžio mėn. aptarta Nuosavųjų išteklių patariamajame komitete. Tolesniems veiksams Komisijai vis tiek reikėjo prašyti geresnio išaiškinimo dėl mažos atitinkamų operacijų dalies. Kai bus gautas atsakymas, Komisija ketina parengti galutines išvadas.</p>
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai: su pažeidimų nagrinėjimo procedūra susiję vėlavimo atvejai			
<p>Savo 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje Audito Rūmai pažymėjo, kad nė viena iš 2003–2005 m. laikotarpiui priskirtų trijų bylų (kurių viena turėjo įtakos nuosaviems ištekliams) 2007 m. pabaigoje dar nebuvo perduota Teisingumo Teismui, nors toks sprendimas buvo priimtas 2007 m. birželio mėn. (4.24 dalis).</p>	<p>Šios bylos buvo galiausiai perduotos Teisingumo Teismui 2008 m. balandžio, birželio ir lapkričio mėn.</p>	<p>Audito Rūmai dar kartą patvirtina, kad Komisija turėtų sparčiau nagrinėti bylas ir pagreitinti pažeidimų nagrinėjimo procedūros valdymą siekdama per nustatytą terminą perduoti bylas Europos Bendrijų Teisingumo Teismui.</p>	<p>Pernai Komisija pakeitė procedūras, kad padažintų sprendimų priėmimą, siekdama sumažinti vėlavimą, kai valstybės narės pranešimai būdavo gaunami jau rengiantis atlikti kitą procedūrinį veiksmy, suteikiant galimybę tęsti bylą iš karto, kai tik išanalizuojama nauja informacija. Kai nustatomas galimas poveikis nuosaviesiems ištekliams, Komisija imasi atitinkamų veiksmy taikydama išlygas.</p> <p>Valstybių narių teisinės aplinkybės dažnai detalios ir sudėtingos, jas reikia išsamiai išanalizuoti. Komisija skiria ypatingą dėmesį bylų dėl netiesioginio apmokestinimo teisės aktų aiškinimo rengimui.</p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
BNPj pagrįsti nuosavi ištekliai: peržiūros politika (įskaitant atsižvelgimą į Graikijos atliktą peržiūrą)			
<p>Savo 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje Audito Rūmai pareiškė keletą pastabų dėl Graikijos BNPj atliktos peržiūros (4.24–4.26 dalys) ir 4.32 dalyje rekomendavo Komisijai, visų pirma:</p> <p>a) nustatyti informavimo taisykles, kurios leistų jai ir BNPj komitetui iš anksto susipažinti su pagrindinėmis peržiūromis;</p> <p>b) įgyvendinti koordinuotą nacionalinių sąskaitų duomenų peržiūros politiką, užtikrinant reguliarią lyginamąją analizę;</p> <p>c) užtikrinti, kad Graikijos inventoriaus patikros išvados būtų padarytos pakankamai anksti, kad būtų galima įtraukti ištaisytus duomenis į 2007 finansinių metų finansines ataskaitas.</p> <p>Savo 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje Audito Rūmai atkreipė dėmesį į Komisijos pasiektą pažangą ir papildomą darbą, kuris yra būtinas kartu su valstybėmis narėmis įgyvendinant pirmiau minėtas rekomendacijas (4.28–4.32 dalys ir 4.2 priedas).</p>	<p>a) Gavusi pirmuosius išankstinius pranešimus apie valstybių narių atliktas pagrindines peržiūras, Komisija įgyvendino sistemą, skirtą prižiūrėti, kaip taikomos Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos komiteto (CMFB) pasiūlytos gairės.</p> <p>b) 2008 m. liepos mėn. įvykusio CMFB posėdžio metu Eurostatas pasiūlė Europos lygmeniu taikyti suderintą nacionalinių sąskaitų peržiūros politiką, įskaitant pagrindinius aspektus, kurie turi būti apvarstyti ir išnagrinėti nustatant bendrą peržiūros politiką.</p> <p>2009 m. vasario mėn. įvykusio CMFB posėdžio metu Eurostatas pristatė pirmą nacionalinės peržiūros praktikos rengiant nacionalines sąskaitas apžvalgą, pagrįstą iš 17 valstybių narių gautais klausimynų rezultatais.</p> <p>c) 2008 m. Graikija pateikė išsamiai užpildytą BNP/BNPj klausimyną ir Kokybės ataskaitą.</p> <p>Kol dar nebuvo baigtas pagrindinių skaičiavimų patikrinimas, 2008 m. pabaigoje Komisija nebuvo panaikinusi septynių 1995–2001 m. laikotarpio specialiųjų išlygų dėl BNP duomenų.</p>	<p>a) Komisijos įgyvendinta stebėjimo sistema turėtų būti įvertinta vos tik įvykdžius visus informavimo proceso etapus ir atlikus pirmąsias pagrindines nacionalinių sąskaitų peržiūras.</p> <p>b) Nepaisant pasiektos pažangos, Komisija ir valstybės narės ir toliau turi dirbti, kad Europos Sąjungos mastu įgyvendintų bendrą peržiūros politiką.</p> <p>c) Komisija, bendradarbiaudama su Graikijos valdžios institucijomis, 2009 m. turėtų užbaigti Graikijos BNP duomenų patikrinimą, kad galėtų panaikinti likusias specialiąsias išlygas.</p>	<p>a) Komisija nuolat prižiūri, kaip taikomos Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos komiteto (CMFB) pasiūlytos gairės, visų pirma BNPj komitete reguliariai primindama valstybėms narėms apie šias gaires. Iki šiol gauti rezultatai teigiami, todėl tai skatina ir toliau taikyti šį metodą. Atsižvelgdama į Audito Rūmų pastabas, Komisija taip pat atliks bendrą stebėjimo sistemos vertinimą, kai tik bus atliktos pirmosios pagrindinių nacionalinių sąskaitų peržiūros.</p> <p>b) Komisija, atsižvelgdama į Audito Rūmų pastabas, toliau tęsia darbą bei diskusijas su valstybėmis narėmis, siekdama ES mastu įgyvendinti bendrą peržiūros politiką.</p> <p>c) 2009 m. liepos mėn. panaikintos šešios iš septynių išlygų. Komisija ir toliau bendradarbiauja su Graikijos valdžios institucijomis, kad galėtų panaikinti likusias specialiąsias išlygas.</p>

5 SKYRIUS

Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	5.1–5.12
Žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupės specifinės ypatybės	5.3–5.9
Audito apimtis	5.10–5.12
Operacijų tvarkingumas	5.13–5.26
Žemės ūkis ir kaimo plėtra	5.16–5.22
Aplinka, žuvininkystė ir jūrų reikalai, sveikata ir vartotojų apsauga	5.23–5.26
Sistemų veiksmingumas	5.27–5.61
Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritis	5.27–5.59
Sistemos, susijusios su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu	5.27–5.52
Sistemos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais	5.53–5.59
Aplinkos, žuvininkystės ir jūrų reikalų, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritys	5.60–5.61
Išvados ir rekomendacijos	5.62–5.67

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

5.1. Šiame skyriuje pristatomas Audito Rūmų specialusis įvertinimas, susijęs su žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupe, apimančia šias politikos sritis: 05–Žemės ūkis ir kaimo plėtra; 07–Aplinka; 11–Žuvininkystė ir jūrų reikalai; 17–Sveikata ir vartotojų apsauga. Išsami informacija apie nagrinėtas sritis, metų išlaidas ir valdymo tipą pateikta šios ataskaitos 5.1 lentelėje.

5.1. lentelė — Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai – mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2008 m. mokėjimai	Biudžeto valdymo būdas
5	Žemės ūkis ir kaimo plėtra	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	124	Tiesioginis centralizuotas
		Intervencijos į žemės ūkio rinkas	5 442	Pasidalijamasis
		Tiesioginė pagalba	37 569	Pasidalijamasis
		Kaimo plėtra	10 527	Pasidalijamasis
		Pasirengimo stojimui priemonės	144	Pasidalijamasis
		Kita	– 3	Pasidalijamasis
		53 803		
7	Aplinka	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	82	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	182	Tiesioginis centralizuotas / netiesioginis centralizuotas
		264		
11	Žuvininkystė ir jūrų reikalai	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	38	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	841	Centralizuotas / pasidalijamasis
		879		
17	Sveikata ir vartotojų apsauga	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	102	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	413	Tiesioginis centralizuotas / netiesioginis centralizuotas
		515		
Administracinės išlaidos iš viso			346	
Veiklos išlaidos iš viso			55 115	
Metų mokėjimai iš viso			55 461	
Metų įsipareigojimai iš viso			59 964	

Šaltinis: Europos Bendrijų 2008 finansinių metų metinės ataskaitos B priedas.

(¹) Administracinių išlaidų auditas pateiktas 11 skyriuje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.2. Pagal Sutartį visa atsakomybė už ES biudžeto įgyvendinimą tenka Komisijai. Beveik visos žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidų operacijos yra atliekamos taikant pasidalijamąjį valdymą, kai įgyvendinimo užduotys pavedamos valstybėms narėms. Biudžeto asignavimus panaudojant kitose srityse – išskyrus Europos žuvininkystės fondą, kuriam taikomas pasidalijamasis valdymas pagal daugiametes programas, – taikomas tiesioginis Komisijos valdymas.

Žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupės specifinės ypatybės

5.3. Didžioji dalis bendrosios žemės ūkio politikos išlaidų yra finansuojamos iš Bendrijos biudžeto per du fondus ⁽¹⁾: iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) finansuojamos rinkos priemonės ir tiesioginė pagalba, o iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) – kaimo plėtros programos.

5.4. Pagrindinės iš EŽŪGF finansuojamos priemonės yra šios:

— Tiesioginės pagalbos schema „Bendrosios išmokos schema“ (BIS): BIS buvo įdiegta tam, kad būtų nutraukta sąsaja tarp žemės ūkio produkcijos ir ūkininkams mokamų išmokų („atsiejimas“). Kad galėtų būti finansuojami pagal BIS, ūkininkai pirmiausiai privalo gauti „teises į išmokas“. Kiekvieno ūkininko teisių į išmokas skaičių ir vertę nacionalinės institucijos apskaičiavo pagal vieną iš ES teisės aktuose pateiktų modelių ⁽²⁾. Kiekviena teisė į išmoką, susieta su vienu hektaru ūkininko deklaruotos reikalavimus atitinkančios žemės ⁽³⁾, leidžia gauti BIS išmoką. BIS skirtų lėšų suma nuolat didėjo ir 2008 m. sudarė 28 234 milijonus eurų išlaidų.

⁽¹⁾ 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005 8 11, p. 1).

⁽²⁾ Taikant istorinį modelį, teisės į išmokas ūkininkams apskaičiuojamos remiantis gautos paramos vidurkiu ir per referencinį 2000–2002 m. laikotarpį dirbtu plotu. Taikant regioninį modelį, viso regiono teisių į išmokas vertė yra lygi nustatyto dydžio sumai, o ūkininkui suteikiama teisė į išmoką už kiekvieną reikalavimus atitinkantį hektarą, kuris deklaruojamas pirmais paraiškos metais. Mišrusis modelis sujungia istorinį ir nustatyto dydžio sumos elementus, o jo dinaminiame variante istorinis elementas kasmet mažėja, kol modelis beveik supanašėja su nustatyto dydžio sumos sistema.

⁽³⁾ „Reikalavimus atitinkantis hektaras“ – tai valdos žemės ūkio paskirties žemė, kurioje yra ariamoji žemė ir daugiametė ganykla, išskyrus miškus ar ne žemės ūkio veiklai naudojamus plotus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- Tiesioginės pagalbos schema „Bendrosios išmokos už plotą schema“ (BIPS): tai vienodo nustatyto dydžio išmokos už kiekvieną reikalavimus atitinkantį žemės ūkio paskirties hektarą. Reikalavimus atitinkanys hektarai yra apibrėžiami kaip žemės ūkio paskirties žemė, kuri buvo geros agrarinės būklės 2003 m. birželio 30 d. ⁽⁴⁾ Pagrindinis skirtumas tarp BIPS ir BIS yra tas, kad taikant BIPS nėra nustatomos „teisės į išmokas“. Šiuo metu BIPS yra taikoma dešimtyje naujųjų valstybių narių ⁽⁵⁾ ir 2008 m. jos suma sudarė 2 974 milijonus eurų išlaidų.
- Kitos tiesioginės pagalbos schemos (neatsieti mokėjimai) ⁽⁶⁾: jų suma sudarė 6 361 milijoną eurų išlaidų.
- *Intervencijos į žemės ūkio rinkas*: pagrindinės priemonės yra intervencinės atsargos ir eksporto grąžinamosios išmokos. Per keletą pastarųjų metų išlaidos sumažėjo dėl politinių sprendimų, priimtų vykdant pastarojo meto BŽŪP reformas, taip pat dėl vyraujančių rinkos sąlygų (5 442 milijonai eurų).

5.5. ES tiesioginę pagalbą gali gauti tik ūkininkai. Ūkininkas yra apibrėžiamas kaip žemės ūkio veikla užsiimantis fizinis ar juridinis asmuo. Žemės ūkio veikla yra apibrėžiama kaip žemės ūkio produktų gamyba, auginimas, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimą, gyvūnų veisimą ir ūkinių gyvūnų laikymą arba geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės (GAAB) palaikymą.

5.6. ES teisės aktuose numatyta, kad valstybės narės apibrėžia minimalius GAAB reikalavimus, remdamosi ES teisės aktuose nustatyto teisiniu pagrindu. ES teisės aktuose nustatytuose pievų standartuose reikalaujama laikytis minimalus gyvulių tankumo ir (arba) atitinkamų režimų, kad būtų užtikrintas minimalus priežiūros lygis ir būtų išvengta buveinių būklės blogėjimo.

5.6. Atliekant BŽŪP reformos patikrinimą nuspręsta, kad nuo 2009 m. sausio 1 d. nenustatomas privalomas gyvulių tankis.

⁽⁴⁾ Bulgarijoje ir Rumunijoje reikalavimus atitinkantį plotą sudaro naudojama žemės ūkio paskirties žemė, kuri yra geros agrarinės būklės pagal nacionalinius kriterijus.

⁽⁵⁾ Bulgarijoje, Čekijos Respublikoje, Estijoje, Kipre, Latvijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir Slovakijoje.

⁽⁶⁾ Įdiegus BIS dauguma ūkininkų gauna išmokas nepriklausomai nuo tikrosios jų produkcijos apimtys. Vis dėlto kai kurios pagalbos schemos išlieka arba gali būti susietos su produkcija, kad būtų išvengta gamybos apleidimo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.7. Reikalavimas užtikrinti gerą agrarinę ir aplinkosauginę žemės būklę yra nustatytas atsižvelgiant į kompleksinį paramos susiejimą, kuris taikomas tiek BIS, tiek BIPS atveju. Jei GAAB reikalavimų nesilaikoma, tiesioginė pagalba yra sumažinama arba panaikinama pagal kompleksinį paramos susiejimą (7).

5.8. Europos žemės ūkio plėtros fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) finansuoja *kaimo plėtros* išlaidas, kurios apima daugelį priemonių, tokių kaip agrarinės aplinkosaugos schemos, kompensacijos už ūkininkavimą mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, investicijos į ūkius ir į kaimo vietovių infrastruktūrą (10 527 milijonai eurų).

5.9. *Aplinkos, žuvininkystės ir jūrų reikalų, taip pat sveikatos ir vartotojų apsaugos sritis* Komisija valdo naudodama specialias kontrolės sistemas. Jos yra susijusios su visuomenės sveikatos, aplinkos, gyvūnų gerovės, vartotojų apsaugos priemonėmis, taip pat su tarptautiniais žuvininkystės susitarimais ir Europos žuvininkystės fondu (1 658 milijonai eurų).

Audito apimtis

5.10. Siekdami gauti pagrįstą patikinimą, kad Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose atspindėtos *operacijos* yra teisėtos ir tvarkingos, Audito Rūmai testavo iš 204 atsitiktinai atrinktų operacijų sudarytą vieną reprezentatyvią statistinę imtį, apimančią visas šiame skyriuje aptariamas išlaidas (žr. 5.1 dalį) ir įvertino priežiūros ir kontrolės sistemas. Audito Rūmų DAS audito apimtis ir metodika apibūdinta 1 skyriuje.

5.11. Audito Rūmai ištyrė EŽŪGF paraiškoms taikomų *priežiūros ir kontrolės sistemų* patikimumą atrinktose mokėjimo agentūrose keturiose valstybėse narėse, taikančiose Bendros išmokos už plotą schemą (BIPS): Bulgarijoje, Estijoje, Lenkijoje, Rumunijoje, ir keturiose valstybėse narėse, taikančiose Bendros išmokos schemą (BIS): Belgijoje (Valonijos regione), Ispanijoje (Katalonijoje), Slovėnijoje ir Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje). Reikia pažymėti, kad Bulgarijai ir Rumunijai 2008 m. buvo pirmieji pilni žemės ūkio srities paraiškų teikimo metai. *Kaimo plėtros* išlaidų priežiūros ir kontrolės sistemas Audito Rūmai testavo Čekijos Respublikoje, Airijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Italijoje, Vengrijoje ir Portugalijoje. Audito Rūmai taip pat auditavo *Europos žuvininkystės fondo* priežiūros ir kontrolės sistemas.

(7) Tarybos reglamento (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 270, 2003 10 21, p. 1) 6 straipsnio 1 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.12. Be to, Audito Rūmai išnagrinėjo 62 *sertifikuojančių įstaigų parengtus sertifikatus ir ataskaitas*, susijusius su 57 mokėjimo agentūromis⁽⁸⁾. Dar aštuonių kvalifikuotus sertifikatus turinčių mokėjimo agentūrų atveju buvo patikrintas kvalifikacijos pagrindimas.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

5.13. [Remdamiesi savo audito rezultatais, Audito Rūmai daro išvadą, kad per 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus visoje šioje politikos grupėje įvykdytuose mokėjimuose įvertintas bendras klaidų lygis buvo šiek tiek mažesnis nei 2 % reikšmingumo lygis. Kaimo plėtros išlaidas vis dar veikia didesnis klaidų lygis nei EŽŪGF, nors įvertintas jų klaidų lygis yra mažesnis nei ankstesniais metais.]

5.13. *Komisija džiaugiasi bendru teigiamu įvertinimu ir sutinka su Audito Rūmų nuomone, kad kaimo plėtros išlaidos yra labiau paveiktos klaidų, bet su pasitenkinimu pažymi, kad klaidų lygis šioje srityje mažėja.*

5.14. Iš 204 patikrintų operacijų 66 (32 %) buvo paveiktos klaidų, iš kurių 45 (48 %) buvo kiekybiškai įvertinamos ir susijusios su tinkamumu finansuoti ir tikslumu. Imtimi grįsto operacijų testavimo rezultatai pateikti **5.1 priede**. Audito Rūmų taikoma klaidų klasifikacija paaiškinta 1 skyriuje. Toliau pateikti įvairių aptiktų klaidų tipų pavyzdžiai.

5.15. Žemės ūkio generalinio direktoriaus metinėje veiklos ataskaitoje pateiktos išlygos dėl išlaidų pagal SAPARD programą Bulgarijoje ir Rumunijoje ir dėl kaimo plėtros priemonių pagal 2 kryptį (aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas)⁽⁹⁾. Jūrų reikalų ir žuvininkystės ir generalinio direktoriaus (DG MARE) metinėje veiklos ataskaitoje taip pat pateikiama išlyga dėl bendrosios žuvininkystės politikos išlaidų⁽¹⁰⁾.

⁽⁸⁾ Į DAS imtį buvo įrauktos mokėjimų agentūros ir atitinkami fondai – ją sudarė 57 sertifikatai ir ataskaitos, susiję su EŽŪGF, ir penki susiję su EŽŪFKP.

⁽⁹⁾ Išlygoje dėl SAPARD minimi „reikšmingi valdymo ir kontrolės sistemos trūkumai“. Išlygoje dėl kaimo plėtros priemonių pagal 2 kryptį minimas „klaidų lygis, kuris gerokai viršija šiuo metu Europos Audito Rūmų taikomą reikšmingumo ribą“.

⁽¹⁰⁾ Išlygoje teigiama, kad „valstybėms narėms buvo kompensuota reikšminga reikalavimų neatitinkančių BŽP (bendrosios žuvininkystės politikos) kontrolės ir įgyvendinimo veiklos išlaidų dalis“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Žemės ūkis ir kaimo plėtra

5.16. Iš 151 patikrintų EŽŪGF operacijų 42 (28 %) buvo paveiktos klaidų, iš kurių 30 (54 %) buvo kiekybiškai įvertinamos. Iš 42 patikrintų EŽŪFKP operacijų 17 (40 %) buvo paveiktos klaidų, iš kurių 11 (55 %) buvo kiekybiškai įvertinamos. Tačiau finansiniu požiūriu šios klaidos yra santykinai mažos.

5.17. Audituodami EŽŪGF Audito Rūmai aptiko *tinkamumo finansuoti* ⁽¹⁾ klaidų: BIPS išmokas ūkininko apibrėžties neatitinkantys naudos gavėjai, nevykdę jokios žemės ūkio veiklos ir neužtikrinę savo žemės GAAB (žr. 5.46 dalį).

5.17. BŽŪP reformos patikrinimo metu Komisija sprendė Audito Rūmų nurodytą ūkininko apibrėžties klausimą. Ji pasiūlė valstybėms narėms neįtraukti į tiesioginių išmokų schemas fizinių ar juridinių asmenų, kurie neužsiima žemės ūkio veikla arba kurių žemės ūkio veikla sudaro nedidelę jų vykdomos ekonominės veiklos dalį. Tačiau Tarybos sprendimu ši nuostata valstybėms narėms neprivaloma (Reglamento (EB) Nr. 73/2009 28 straipsnio 2 dalis). Dėl Audito Rūmų nurodyto klausimo, pagal 2008 m. taikomus teisės aktus, užsiimantys žemės ūkio veikla arba išlaikantys žemę geros agrarinės būklės (GAB) fiziniai ar juridiniai asmenys turi teisę gauti išmokas pagal BIPS.

Pavyzdys

Vienas naudos gavėjas pateikė BIPS paraišką kelių ūkininkų, naudojančių bendrą vietos savivaldybei priklausančią žemę, vardu. Išmoka buvo sumokėta pareiškėjo vardu, kuris vėliau deklaravo, kad pasidalijo ja su kitais ūkininkais proporcingai laikomų gyvulių skaičiui. Buvo atrinkti ir išmatuoti aštuoni sklypai; visi jie 2007 m. buvo deklaruoti kaip nuolatinės ganyklos. Nė viename iš šių sklypų nebuvo aptikta jokių gyvulių ganymo ar šienavimo per pastaruosius kelerius metus pėdsakų. Didžioji šių sklypų dalis buvo apaugusi krūmais ir paparčiais, o likusioji dalis šurkščia aukšta augmenija. Visi apžiūrėti sklypai buvo pripažinti apleistais ir neatitinkančiais pagalbos teikimo reikalavimų.

Savivaldybės gavo BIPS išmokas už bendras ganyklas, kurias naudojo vietos ūkininkai savo gyvuliams ganyti. Dalis šios žemės buvo naudojama kaip sąvartynas.

Pavyzdys ⁽¹⁾

Atsiejus tiesiogines išmokas, nėra reikalaujama užsiimti konkrečia žemės ūkio veikla. Ūkininkams pakanka laikytis geros agrarinės būklės (GAB) reikalavimų. Pagal taikomus teisės aktus, valstybė narė gali pati apibrėžti gerą agrarinę būklę (GAB). Nurodytoji valstybė narė nustatė GAB reikalavimų laikymosi kriterijus, bet, kaip leidžiama pagal ES sistemą, į šiuos kriterijus neįtraukti ganymo ar šienavimo įpareigojimai.

Fiziniai arba juridiniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio veikla arba palaikantys žemę geros agrarinės būklės (GAB), turi teisę gauti išmokas pagal BIPS. Kadangi žemė buvo išlaikoma GAB, nurodytoji savivaldybė turėjo teisę gauti BIPS išmokas.

Jei tam tikra pagalbos dalis buvo suteikta reikalavimų neatitinkančiai žemei, bus imtasi tolesnių veiksmų atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 5.49 dalies pastabas.

⁽¹⁾ Naudos gavėjas neturėjo teisės į visą išmoką ar jos dalį.

⁽¹⁾ Komisija mano, kad Audito Rūmų nustatyti pavieniai faktai nereiškia, jog susijusios pagalbos schemos pasižymi sisteminiais trūkumais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.18. Audituodami EŽŪFKP išlaidų tinkamumą finansuoti, Audito Rūmai atskleidė atvejus, kai nebuvo laikytasi agrarinės aplinkosaugos ir miškininkystės priemonėms taikomų specialių sąlygų, ir kai pagal agrarinės aplinkosaugos priemones buvo deklaruoti reikalavimų neatitinkantys plotai.

Pavyzdys

Parama buvo skirta agrariniams aplinkosauginiams išsipareigojimams aptverti ganyklos plotą ir išvalyti dalį krūmokšniais apaugusios vietovės. Priemonė buvo skirta išplėsti ganyklų plotus, kadangi dėl skurdaus dirvožemio ir didelio galvijų tankio esamuose išvalytuose plotuose per intensyviai nuganius nespėdavo užaugti nauja žolė. Audito Rūmų auditoriai nustatė, kad nuo krūmokšnių išvalytas plotas ne visiškai atitiko pagalbos paraiškoje nurodytą plotą ir buvo šiek tiek mažesnis nei visas deklaruotas plotas. Todėl naudos gavėjas turėjo teisę tik į apie 90 % išmokėtos sumos. Be to, tokiais atvejais yra taikoma 18 % nuobauda.

5.19. Didžioji dalis EŽŪGF srityje Audito Rūmų aptiktų *tikslumo klaidų* ⁽¹²⁾ yra susijusios su remtinų plotų perdeklaravimais ir atitinkamais permokėjimais.

Pavyzdys

Buvo aptiktas (35 %) perdeklaravimas, kurį iš esmės nulėmė tai, kad ūkininkas deklaravo visus hektarus, o ne iš tikrųjų naudojamą plotą. Taip pat buvo keli nedideli reikalavimų neatitinkantys plotai, kurie turėjo būti atimti. Dėl tokio didelio neatitikimo (8 hektarai iš 23 išmatuotų) BIPS išmoka neturėjo būti išmokėta.

5.20. Audituodami EŽŪFKP išlaidų *tikslumą*, Audito Rūmai aptiko klaidų apskaičiuojant finansuoti tinkamas išlaidas ir mokėtinas sumas; remtino ploto perdeklaravimų ir Bendrijos taisyklėse numatytos minimalios sumos už hektarą nesilaikymo atvejų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.18. *Apskritai atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą bus imtasi tolesnių veiksmų, atsižvelgiant į Audito Rūmų nustatytus faktus.*

5.19.

Pavyzdys

Valstybės narės BIPS mokėjimų kontrolės sistemoje rastų trūkumų atžvilgiu imamasi tolesnių veiksmų atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.

5.20. *Komisija sutinka su Audito Rūmų nustatytais faktais, susijusiais su remtino ploto perdeklaravimu.*

⁽¹²⁾ Mokėjimas neteisingai paskaičiuotas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pavyzdys

Kadangi pagal atitinkamos kaimo plėtros programos finansavimo planą skirtos lėšos buvo ribotos, nacionalinės institucijos negalėjo išmokėti nepalankiose žemėse esantiems ūkininkams Bendrijos taisyklėse nustatytos minimalios sumos už hektarą.

5.21. Audituodami EŽŪFKP, Audito Rūmai aptiko tikrumo ⁽¹³⁾ klaidą kai nebuvo atlikti visi finansuoti darbai.

Pavyzdys

Viena į imtį įtraukta operacija buvo susijusi su savivaldybei suteikta pagalba, skirta išasfaltuoti kaimo kelią. Tačiau vienam ūkininkui nedavus sutikimo kloti asfaltą jo žemėje, maždaug aštuoni procentai kelio nebuvo išasfaltuoti. Vietoj to, rangovo buvo paprašyta išasfaltuoti privažiavimus prie šalia kelio esančių sklypų. Kadangi projektas oficialiai nebuvo pakeistas, Audito Rūmai mano, kad nepaisant to, jog savivaldybė sumokėjo už visus atliktus kelio darbus, ji turėjo teisę tik į 90 % visos gautos paramos.

5.22. Audito Rūmai aptiko kito tipo klaidų, nepriklausančių tinkamumo finansuoti, tikslumo ir tikrumo klaidų kategorijoms: EŽŪGF srityje iš gamintojų nebuvo surinktas pieno mokestis, nebuvo atnaujinti gyvulių registrai, neveikė duomenų bazės. Be to, viena valstybė narė išmokėjo eksporto gražinamąją išmoką 3 metais pavėluotai. EŽŪFKP srityje dviejose valstybėse narėse Audito Rūmai negalėjo nustatyti kelių žemės sklypų, už kuriuos buvo išmokėta ES pagalba, ribų. Be to, Audito Rūmai pažymi, kad toliau kartojasi kai kurios rimtos klaidos, kurios negalėjo būti kiekybiškai įvertintos ir į kurias buvo atkreiptas dėmesys 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje (žr. 5.2 priedą).

5.22. Komisijai žinomos problemos, susijusios su gyvulių registrais ir gyvulių identifikavimo ir registravimo duomenų bazėmis, jos tiriamos atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.

Komisija toliau vykdo veiksmus palūkanų normos subsidijų problemai, kurią Audito Rūmai nurodė 2007 m. metinėje ataskaitoje, spręsti. Valstybė narė įdiegė naują administravimo sistemą, kuri nuo 2008 m. padeda lengviau atsekti paskolą nuo banko iki galutinio naudos gavėjo. Be to, Komisija išnagrinėjo valstybės narės neseniai atliktų auditų rezultatus, siekdama nustatyti finansinį poveikį anksčiau programavimo laikotarpiams.

⁽¹³⁾ Deklaruotų išlaidų ar veiksmų nebuvo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Pavyzdys

Pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1788/2003 ⁽¹⁴⁾ nacionalinės institucijos yra teisiškai įpareigos mokėti pieno mokesčių, kurių po to turi atsiimti iš gamintojų. Visus surinktus pinigus, kartu su delpinigiais už pavėluotą mokėjimą, nacionalinės institucijos pasilieka sau. Italija sumokėjo mokesčių (174,5 milijono eurų) už visus pieno gamintojus, tačiau sugebėjo iš jų surinkti tik 21,5 milijono eurų. Audito Rūmų nagrinėtu atveju, šiuo metu gamintojas nuo 1995/1996 pieno kvotos metų yra išskolinęs 614 157 eurus plius 5 244 eurus delpinigių.

Aplinka, žuvininkystė ir jūrų reikalai, sveikata ir vartotojų apsauga

5.23. Aplinkos, žuvininkystės ir jūrų reikalų, sveikatos ir vartotojų apsaugos srityse iš 11 į imtį įtrauktų EŽŪFKP operacijų septynios (64 %) buvo paveiktos klaidų, iš kurių keturios (24 %) buvo kiekybiškai įvertinamos.

5.24. Išauditavę LIFE ⁽¹⁵⁾ instrumentą Audito Rūmai aptiko trūkumų viešųjų pirkimų procedūrose ir klaidų mokėjimuose, atsiradusių dėl to, kad nebuvo tinkamų patvirtinamųjų dokumentų ir buvo klaidingai paskaičiuotos personalo išlaidos.

Pavyzdys

Vienu atveju buvo visiškai apeita viešųjų pirkimų procedūra, kitu atveju bendrovė, naudodavė užsakymu dalyvavusi rengiant kvietimą teikti pasiūlymus, pati ir tapo viešųjų pirkimų laimėtoju, nepaisant gauto teisinio patarimo tai bendrovei neleisti dalyvauti. Be to naudodavė nedeklaravo nuo išankstinio finansavimo gautų palūkanų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pavyzdys

Valstybės narės yra teisiškai įpareigos mokėti pieno mokesčių kaip asignuotąsias pajamas į Bendrijos biudžetą. Italija sumokėjo atitinkamas sumas, todėl Bendrijos biudžetas nepatyrė nuostolių. Be to, Italija šiuo metu siekia susigrąžinti išskolintas sumas iš gamintojų, taip pat ir iš nurodyto gamintojo, kurie dar nesumokėjo mokėtino mokesčio, ir, esant tokiai padėčiai, reikalauja mokėti delpinigių už nesumokėtas sumas, kaip numatyta taikomose Bendrijos taisyklėse. Susigrąžinimo procedūrą reglamentuoja nacionalinės teisės aktai ir Italija privalo jų laikytis, net jei dėl to susigrąžinimo procesas truks ilgiau.

5.23. Sveikatos ir vartotojų apsaugos sričių klausimu Komisija nesutinka su Audito Rūmų aiškinimu (žr. atsakymą į 5.26 dalies pastabas).

Žuvininkystės ir jūrų reikalų srityje iš 7 į imtį įtrauktų operacijų 4 buvo paveiktos klaidų, iš jų 2 buvo kiekybiškai įvertinamos.

Dėl aplinkos srities žr. Komisijos atsakymą į 5.24 dalies pastabas.

5.24. Audito Rūmų nustatyti faktai susiję su mokėjimais, kurie nėra galutiniai ir yra atlikti gavus pagrįstą patikinimą, kad sąlygos šioms išmokoms gauti yra įvykdytos. Paprastai su deklaruotomis išlaidomis susiję patvirtinamieji dokumentai šiuo etapu nėra nagrinėjami ir juos pateikti reikalaujama tik su galutine ataskaita. Tad Komisija klaidas paprastai nustato ir pataiso prieš atlikdama galutinį mokėjimą.

⁽¹⁴⁾ OL L 270, 2003 10 21, p. 123.

⁽¹⁵⁾ LIFE – Finansinis aplinkos instrumentas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.25. Audituojami Žuvininkystės orientavimo finansinį instrumentą (FIFG) Audito Rūmai aptiko reikalavimų neatitinkančias išlaidas žvejybos laivui modernizuoti ir reikalavimų neatitinkančias subrangos išlaidas darbuotojams.

Pavyzdys

Buvo deklaruotos išlaidos keičiant žvejybos įrangą, kuri reglamente buvo konkrečiai nurodyta kaip netinkama finansuoti ⁽¹⁶⁾.

5.26. Su užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos (USE) stebėjimais susijusių testų išlaidos kai kuriais atvejais viršijo teisės aktais nustatytą ribą, o kai kurių testuotų gyvulių amžius buvo mažesnis už nustatytą.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritis**Sistemos, susijusios su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu**

5.27. Pagrindinė kontrolės sistema, leidžianti užtikrinti žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidų operacijų tvarkingumą, yra integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS) ⁽¹⁷⁾.

5.28. Kiekvienoje valstybėje narėje IAKS sudaro valdų ir paraiškų duomenų bazę, žemės ūkio paskirties sklypų atpažinimo ir, susietos priemokos atveju, gyvulių registravimo sistemos, o BIS taikančiose valstybėse narėse – dar ir teisių į išmokas registras. Sistema apima keletą atitikties reikalavimams skirtų kontrolės priemonių: mokėjimo agentūros atlieka visų paraiškų administracinę patikrą, kryžmines patikras, naudojant duomenų bazes, kad būtų išvengta atvejų, kai paraiška dėl to paties žemės ploto ar gyvulių teikiama du kartus, ir mažiausiai 5 % ūkių patikras vietoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.25. Priimdama sprendimą dėl išmokų nurodytosioms valstybėms narėms, Komisija nežinojo apie galimas klaidas, kurias nustatė Audito Rūmai ir kurios buvo padarytos galutinio naudos gavėjo lygmeniu. Tačiau Komisija įdiegė kontrolės strategiją ir vykdo ex post auditą, siekdama patikrinti, ar valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemos yra veiksmingos ir gali užkirsti kelią tokioms klaidoms.

Pavyzdys

Komisija išskaičiuoja netinkamas finansuoti sumas iš vėlesnių išlaidų deklaracijų (jei dar yra likę nepateiktų deklaracijų) arba vėliausiai iki programos pabaigos.

5.26. Komisija mano, kad tyrimų išlaidų viršutinės ribos turėtų būti taikomos nacionaliniu lygmeniu.

⁽¹⁶⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 2792/1999 9 straipsnis (OL L 337, 1999 12 30, p. 10).

⁽¹⁷⁾ Reglamentas (EB) Nr. 1782/2003, vėliau panaikintas ir pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 73/2009 (OL L 30, 2009 1 31, p. 16) ir Komisijos reglamentu (EB) Nr. 796/2004 (OL L 141, 2004 4 30, p. 18).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.29. IAKS apima pagrindines valstybių narių lygmeniu audituotas iš EŽŪGF finansuojamas schemas – BIS ir BIPS. EŽŪFKP atveju, ypač agrarinės aplinkosaugos ir mažiau palankių vietovių srityse, kai kuriuos pagrindinius elementus, kaip antai plotą, gyvulių skaičių, apima IAKS, kitus – specialiai numatytos kontrolės priemonės.

5.30. Audito Rūmai mokėjimo agentūros lygmeniu įvertino 8 specialias IAKS priežiūros ir kontrolės sistemas EŽŪGF srityje ir 7 tokias priemones – EŽŪFKP srityje (žr. 5.11 dalį).

5.31. Audito Rūmų auditas apėmė tiek atitinkamų teisės aktų nuostatų laikymąsi, tiek sistemų veiksmingumo užtikrinant operacijų tvarkingumą įvertinimą. Konkrečiai Audito Rūmai nagrinėjo šiuos elementus:

- I) Administracines procedūras ir kontrolės priemones užtikrinant teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę.
- II) Kontrolės sistemas, pagrįstas patikromis vietose.
- III) Sistemą, užtikrinančią kompleksinio susiejimo įgyvendinimą ir kontrolę.

5.32. Paprastai EŽŪGF imtį sudarančių operacijų testavimo naudojant IAKS rezultatai rodo, kad ši kontrolės sistema yra veiksminga. Audito Rūmai nustatė, kad penkiose iš aštuonių audituotų mokėjimo agentūrų naudojamos kontrolės sistemos buvo arba visiškai, arba iš dalies veiksmingos. Rimtų trūkumų taikant pagrindinius sistemos elementus aptikta Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje), Bulgarijoje ir Rumunijoje. Taigi Audito Rūmai mano, kad šiose valstybėse narėse IAKS nėra veiksminga užtikrinant mokėjimų tvarkingumą. Bulgarijos ir Rumunijos atveju Komisijai pateikti nacionalinių patikrų rezultatai ⁽¹⁸⁾ atitinka Audito Rūmų įvertinimą.

5.32. Komisija pripažįsta, kad Jungtinės Karalystės (Škotijos) IAKS yra trūkumų, bet dėl toliau išvardytų priežasčių nemano, kad dėl jų sistema tampa neveiksminga:

- referencinių sklypų sutapimas ŽSIS yra labai nedidelis, nes susijęs tik su 0,3 % tinkamos finansuoti žemės (galbūt 15 000 ha iš deklaruotų 4,5 mln. ha). Vykdoma galimų finansinių padarinių, įskaitant už ankstesnįjį laikotarpį nepagrįstai išmokėtų sumų susigrąžinimą, analizė (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 5.36 dalies pastabas),
- kitose valstybėse narėse buvo rasta panašių su baudų apskaičiavimu susijusių trūkumų ir Komisija vykdo tolesnius veiksmus jų atžvilgiu atlikdama atitikties patvirtinimo procedūrą,

⁽¹⁸⁾ Atlikus nacionalines patikras paaiškėjo, kad paraiškų patikros vietose buvo smarkiai paveiktos klaidų: Bulgarijoje – 6,20%; Rumunijoje – 12,57 % (Šaltinis: DG AGRI).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- galimo teisių į išmokas viršutinės ribos viršijimo Jungtinėje Karalystėje atžvilgiu imtasi veiksmų atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.

Kaip Audito Rūmai nurodė 5.11 dalyje, 2008 biudžetiniai metai buvo pirmieji metai po Bulgarijos ir Rumunijos įstojimo į ES, kai IAKS buvo pradėta taikyti šiose valstybėse narėse. Audito Rūmų nustatyti trūkumai jau buvo pastebėti 2008 m. Komisijos atliktuose audituose ir daugiausia yra susiję su žemės sklypų identifikavimo sistemos (ŽSIS) kokybe bei patikrų vietoje kokybe ir skaičiumi. Šie trūkumai buvo atskleisti Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje ir jų atžvilgiu imtasi tolesnių veiksmų atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.

Be to, siekdamas visapusiškai ir laiku pašalinti šiuos trūkumus, 2009 m. abi valstybės narės Komisijos prašymu sudarė veiksmų planus.

5.33. Išauditavę septynias EŽŪFKP priežiūros ir kontrolės sistemas Audito Rūmai nustatė, kad šios sistemos yra iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą.

5.34. Tolesnėse dalyse pateikiami pagrindiniai Audito Rūmų nustatyti faktai. Audito Rūmų įvertinimo pagal valstybes nares suvestinė yra pateikta **5.1 priede**.

l) *Administracinės procedūros ir kontrolės priemonės užtikrinant teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę*

5.35. Pagal teises nuostatas⁽¹⁹⁾ administracinės patikros taikomos visoms paramos paraiškoms ir mokėjimų prašymams ir apima visus aspektus, kuriuos įmanoma ir tikslinga patikrinti administracinėmis priemonėmis. Kur tai yra įmanoma ir tikslinga, administracinės patikros apima kryžmines patikras, taip pat sutikrinant ir su IAKS duomenimis. Audito Rūmų audito metu buvo tikrinama duomenų bazių kokybė, taip pat šių patikrų veiksmingumas aptinkant anomalijas ir taikant taisomuosius veiksmus. Pagrindiniai aptikti sistemų trūkumai pateikti toliau.

⁽¹⁹⁾ Komisijos reglamento (EB) Nr. 1975/2006 (OL L 368, 2006 12 23, p. 74) 11 straipsnis ir Reglamento (EB) Nr. 796/2004 24 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

EŽŪGF

5.36. The Žemės sklypų identifikavimo sistema (ŽSIS) – tai duomenų bazė, kurioje registruojamas visas valstybės narės žemės ūkio paskirties plotas. Administracinių patikrų, skirtų nustatyti plotų tinkamumą finansuoti, veiksmingumas priklauso nuo į ŽSIS įrašytų duomenų kokybės. Dviejose valstybėse narėse Audito Rūmai aptiko esminių ŽSIS trūkumų, rimtai paveikiančių administracinių kryžminių patikrų efektyvumą (BG, UK). Taip pat Audito Rūmai nustatė, kad vienoje valstybėje narėje nebuvo nustatytos atitinkamos viršutinės išmokos ribos remiantis ortofotografinėmis nuotraukomis (PL). Kitoje valstybėje narėje (ES) netinkami finansuoti plotai (iš dalies miškingos ir (arba) uolotos ganyklos) buvo pripažintos tinkamos finansuoti dėl joms taikomų pelningų koeficientų.

5.36. Kalbant apie Jungtinę Karalystę (Škotiją), Komisija nurodo savo atsakymą į 5.32 dalies pastabas. Komisija vykdo tolesnius veiksmus atlikdama atitikties patvirtinimo procedūrą.

Lenkijoje ir Ispanijoje nustatyti trūkumai yra žinomi Komisijai ir jų atžvilgiu imtasi tolesnių veiksmų atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.

Dėl Bulgarijos žr. toliau.

Pavyzdys

Bulgarijoje į ŽSIS nebuvo įvestas tikslus finansuoti tinkamų referencinių sklypų plotas. Kiekvienas referencinis sklypas yra priskirtas vienai iš 5 tinkamos finansuoti procentinės dalies kategorijai. Auditorių atliktos patikros vietoje parodė, kad ŽSIS nurodytos finansuoti tinkamos procentinės dalies kategorijos nėra patikimos. Be to, maksimalus finansuoti tinkamas plotas, paskaičiuotas remiantis ŽSIS nurodytomis finansuoti tinkamos procentinės dalies kategorijomis, neturėjo jokio poveikio nustatant apmokėti patvirtinto bendro ploto viršutinės ribas. Galiausiai buvo pastebėta, kad po 2007 paraiškų teikimo metų valstybių narių institucijos pakeitė „kitos žemės ūkio paskirties“ ir „ne žemės ūkio paskirties“ referencinius sklypus į kitokio žemės naudojimo kategorijas su didesne finansuoti tinkama procentine dalimi.

Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje) buvo nustatyta, kad ŽSIS užregistruota 12 000 vienas su kitu persidengiančių referencinių plotų, dėl ko išmokos buvo skirtos už maždaug 15 000 ha besidubliuojančio ploto.

Pavyzdys

Komisija sutinka, kad Bulgarijos ŽSIS dar reikia tobulinti. Komisijos atsakyme į 5.32 dalies pastabas nurodytame veiksmų plane numatyta, kaip pašalinti nustatytus trūkumus.

Ši problema yra labai nereikšminga. Atliekama galimų finansinių padarinių, įskaitant už ankstesnįjį laikotarpį nepagrįstai išmokėtų sumų susigrąžinimą, analizė (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 5.32 dalies pastabas).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.37. Patikima teisių į išmokas duomenų bazė būtina tam, kad pirmaisiais ir visais vėlesniais metais atskiri paramos gavėjai gautų teisingas BIS išmokas. Bendra visų ūkininkams skirtų teisių į išmokas suma neturi viršyti ES teisės aktais nustatytos nacionalinės viršutinės ribos ⁽²⁰⁾. Audito Rūmai nustatė atvejų, kai nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis buvo įregistruoti skirtingi duomenys, susiję su svarbiu nacionalinių viršutinių ribų komponentu (ES); taip pat buvo aptikta neišsami, netiksli ir pasenusi teisių į išmokas duomenų bazė (UK).

5.37. Komisija nurodo savo atsakymą į 5.32 dalies pastabas.

Pavyzdys

Jungtinė Karalystė padalijo savo teisių į išmokas skyrimo nacionalinę viršutinę dalį į keturias antrines viršutines ribas – po atskirą viršutinę ribą kiekvienai regioninei mokėjimo agentūrai. Viena regioninė mokėjimo agentūra viršijo jai skirtą viršutinę ribą daugiau kaip 25 milijonais eurų, kurie sudarė 4 % Škotijai nustatytos regioninės viršutinės ribos. Valdžios institucijos pranešė, kad viršutinė riba buvo viršyta tik 2,8 milijonais eurų, kadangi, pasak institucijos, kita regioninė mokėjimo agentūra teisių į išmokas skyrė gerokai mažiau nei jos viršutinė riba. Audito Rūmai negalėjo patikrinti visos šiai mokėjimo agentūrai priklausančios teisių į išmokas sumos dėl nepatikimos duomenų bazės (kuri yra neišsami, netiksli ir neatnaujinta ir kurioje aptikta 1 200 neatitikimo atvejų, kuriuos dar reikia išsiaiškinti).

Pavyzdys

2,8 mln. EUR viršutinės ribos viršijimas, apie kurį pranešė Jungtinės Karalystės institucijos, sudaro 0,1 % nacionalinės viršutinės ribos. Šiuo klausimu imtasi tolesnių veiksmų atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.

⁽²⁰⁾ Žr. Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 41 straipsnį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.38. Vienoje valstybėje narėje Audito Rūmai aptiko esminių, su mokėjimų tikslumu susijusių trūkumų, todėl pasitaikė atvejų, kai savivaldybės deklaravo žemę savo vardu ir nepersikirstė pagalbos tiems, kas ganė savo gyvulius toje žemėje ir užtikrino jos GAAB (RO); kai buvo dukart išmokėta ta pati išmoka arba išmokėta per didelę sumą; taip pat kai buvo neteisingai taikoma „akivaizdžios klaidos“ sąvoka⁽²¹⁾ (RO). Audito Rūmai taip pat aptiko sistemingo klaidingo pagalbos apskaičiavimo klaidų, kai paraiškų teikėjai deklaravo mažesnę atidėtą plotą, nei turėjo teisių į išmokas už atidėtą plotą, ar kai paaiškėjo, kad paraiškų teikėjai turėjo mažiau finansuoti tinkamų hektarų, nei jų deklaravo ir turėjo skirtingo dydžio teises į išmokas (BE, UK, ES, SI).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.38. Dėl atvejų, kai savivaldybės gavo išmokas pagal BIPS, Komisija nurodo savo atsakymą į 5.17 dalies pastabas.

Dėl atvejų Rumunijoje, kai išmokos buvo išmokamos du kartus arba buvo permokėta, Rumunijos mokėjimo agentūra kiekybiškai įvertino problemą ir vykdo taisomuosius veiksmus pagal savo veiksmų planą. Be to, Komisija mano, kad 2007 m. Rumunija teisingai taikė akivaizdžios klaidos sąvoką.

Su išmokų apskaičiavimu susijusios problemos Ispanijoje, Slovėnijoje ir Jungtinėje Karalystėje Komisijai yra žinomos, dėl jų jau imtasi tinkamų veiksmų atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.

Su Belgija susijusi gauta informacija rodo, kad Audito Rūmų nurodytais atvejais dėl procedūros, taikytos apskaičiuojant pagalbą, atsiradę suteiktos pagalbos sumos skirtumai nepadarė jokių nuostolių Bendrijos biudžetui.

Pavyzdys

Rumunijoje daugiau nei 5 500 ūkininkų gavo dukart išmokėtas ar didesnes nei priklauso išmokas, sudarančias iš viso 2,2 milijonų eurų sumą. Pasitaikė atvejų, kai ūkininkui paprašius sumažinti arba atšaukti sklypus, kurie administracinių kryžminių patikrų metu pasirodė esantys didesni už referencinį sklypą, šie prašymai buvo priimti netaikant baudų, o tai prieštarauja ES teisės aktams. Ši valstybė narė taip pat neteisingai taikė akivaizdžios klaidos sąvoką, leisdama priskirti referencinius sklypus viršijančius plotus prie kitų referencinių plotų. Tokiu būdu buvo atlikta 64 000 akivaizdžių klaidų ištaisymų.

Pavyzdys

Rumunijos mokėjimo agentūra pati nustatė problemą ir jau ėmėsi taisomųjų veiksmų pagal savo veiksmų planą.

⁽²¹⁾ Reglamento (EB) Nr. 796/2004 19 straipsnis. Akivaizdi klaida yra klaida, kuri yra aiškiai atpažįstama paraiškos formoje ir už kurią nėra skiriama bauda.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

EŽŪFKP

5.39. Administracinėmis patikromis pagrįstos kontrolės sistemos buvo įdiegtos Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1975/2006⁽²²⁾ kiekvienam kaimo plėtros, 2007–2013 m. laikotarpiu patvirtintam priemonių tipui. Panašios sistemos taikomos ankstesniuoju programavimo laikotarpiu patvirtintoms kaimo plėtros priemonėms.

5.40. Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS) leidžia identifikuoti tik žemės ūkio paskirties sklypus, bet ne miškus ir medžiais apželdintus sklypus. Tačiau šie sklypai gali būti tinkami finansuoti pagal specialiąsias kaimo plėtros priemones. Buvo nustatyta, kad šia identifikavimo sistema pagrįstos administracinės patikros buvo ne visiškai patikimos kai kuriais atvejais, kai medžiais apželdinti sklypai vis dar buvo registruoti IAKS kaip žemės ūkio paskirties (ES), ir nepakankamos kitais atvejais, kai medžiais apželdinti ar dėl kitų priežasčių nedirbami plotai buvo tinkami finansuoti pagal kaimo plėtros programą (IT).

5.41. Audito metu taip pat buvo aptikta trūkumų, susijusių su netinkamais patvirtinamaisiais dokumentais (HU, PT), netvarkingai ar nepakankamai dokumentuotų administracinių patikrų (PT, IT, IE), neteisingai įvestų duomenų ir skaičiavimo (IT, PT) klaidų.

II) Kontrolės sistemos pagrįstos patikromis vietose

5.42. Pagal teisės aktus⁽²³⁾ valstybės narės kiekvienais metais atlieka patikras vietoje apimdamos ne mažiau kaip 5 % visų paramos gavėjų. Atskleidus reikšmingų trūkumų, patikrų vietoje skaičius didinamas. Audito Rūmų audito metu dėmesys buvo sutelktas į rizikos analizės procedūrų, susijusių su naudos gavėjų atranka šioms patikroms, adekvatumą, patikrų kokybę ir padarytų pataisymų adekvatumą. Minėtų procedūrų analizė bei Audito Rūmų pakartotinai atliktos patikros leido išaiškinti specifinius patikrų vietoje trūkumus.

⁽²²⁾ 2006 m. gruodžio 7 d. Reglamentas (EB) Nr. 1975/2006 nustantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 kontrolės procedūrų įgyvendinimo ir kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimo taisykles, susijusias su paramos kaimo plėtrai priemonėmis.

⁽²³⁾ Reglamento (EB) Nr. 1975/2006 12 straipsnis ir Reglamento (EB) Nr. 796/2004 26 straipsnis.

5.40. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1975/2006 7 straipsnį turi būti sukurti tinkami alternatyvūs metodai, skirti vienodai nustatyti plotą, pvz., mišką ar žemę, už kuriuos skiriamos agrarinės aplinkosaugos išmokos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.43. EŽŪGF srityje Audito Rūmai aptiko finansuoti netinkamų plotų ar sklypų, kuriuos turėjo atmesti nacionaliniai inspektoriai, ir nustatė, kad nebuvo laikomasi privalomo patikrų lygio (BG). Dėl didelio pažeidimų lygio, nustatyto pirminėje 5 % patikrų imtyje, Bulgarija turėjo 5 kartus padidinti savo imtį⁽²⁴⁾, tačiau jai pavyko pasiekti tik 10,1 % apimties. Ji priėmė nuotolinio aptikimo rezultatus neatlikusi kokybės patikros. Be to, Audito Rūmai patikrino 34 sklypus, kuriuos vietos Žemės ūkio ministerija deklaravo kaip tinkamus finansuoti ir nustatė, kad 12 iš jų – gausiai apaugę krūmokšniais ir medžiais ir netinkami žemdirbystei arba jau daug metų visiškai apleisti arba naudojami kaip sąvartynai.

5.44. EŽŪFKP srityje Audito Rūmai nustatė vietoje tikrintinų naudos gavėjų imties sudarymo trūkumų dėl nepakankamos arba neatnaujintos rizikos analizės (CZ, IT, ES, PT). Be to, dėl patikrų sutelktumo į ribotą laiko tarpą kai kuriose valstybėse narėse (IT, PT) buvo neįmanoma patikrinti kaip laikomasi kai kurių specialiųjų įsipareigojimų kitais žemės ūkio metų laikotarpiais.

5.45. Kiti trūkumai buvo susiję su atvejais, kai nepaisant didelio pažeidimų lygio, nebuvo padidintas patikrų skaičius (ES) ir su atvejais, kai kontrolės ataskaitose buvo nurodytos ne visos arba buvo neišsamiai apibūdintos atliktos patikros (IE).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.43. Komisija pripažįsta, kad 2007 m. Bulgarija atliko 10,1 % paraiškų išmokoms pagal BIPS gauti patikras vietoje, o tai yra daugiau nei 5 % privalomas patikrų lygis, bet turėjo atlikti dar daugiau patikrų. Remdamasi savo veiksmų planu, Bulgarija vykdo tolesnius veiksmus spręsdama Audito Rūmų nurodytas problemas. Be to, Komisija šių problemų atžvilgiu imasi tinkamų veiksmų atlikdama atitikties patvirtinimo procedūrą.

Kalbant apie patikrintų sklypų tinkamumą finansuoti, valstybė narė gali pati apibrėžti gerą agrarinę būklę (GAB). Pagal 2007 paraiškų teikimo metams Bulgarijos institucijų nustatytą apibrėžtį gamyba, gyvulių laikymas ar šienavimas nebuvo privalomi siekiant atitikti GAB reikalavimus.

5.44-5.45. Panašūs trūkumai pastebėti Komisijai atliekant savo auditą ir jų atžvilgiu tinkamų veiksmų bus imamasi atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.

⁽²⁴⁾ Pagal Komisijos darbinį dokumentą dėl tikrintinų paraiškų išmokoms už plotą gauti procentinės dalies padidinimo, kai nustatomi reikšmingi trūkumai (DS/2006/24 rev 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

III) Sistema, užtikrinanti kompleksinio susiejimo įgyvendinimą ir kontrolę

5.46. Kompleksinis paramos susiejimas reiškia tiesioginių išmokų ir kai kurių išmokų vyndariams iš EŽŪGF, taip pat kai kurių išmokų iš EŽŪFKP susiejimą su taisyklėmis, susijusiomis su aplinka, visuomenės, gyvūnų ir augalų sveikata bei gyvūnų gerove ir su žemės ūkio paskirties žemės agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) užtikrinimu. Šios taisyklės yra pateiktos teisės aktais nustatytuose valdymo reikalavimuose (TANVR) ir GAAB standartuose. Jei ūkininkas šių išpareigojimų nesilaiko, jam mokamos išmokos gali būti sumažintos. Audito Rūmų audito metu buvo patikrinta, kaip Bendrijos nuostatos buvo perkeltos į nacionalinę teisę, kaip atrinktieji naudos gavėjai atitinkamų nuostatų laikėsi ir įvertino, kaip nesilaikymo atvejais taikomos baudos.

5.47. Kad turėtų teisę gauti pagalbą, ūkininkas turi užsiimti žemės ūkio veikla. „Žemės ūkio veikla“ yra apibrėžiama kaip žemės ūkio produktų gamyba, kultivavimas, auginimas, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimas, gyvulių veisimas ir ūkinių gyvulių laikymas arba geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės (GAAB) palaikymas.

5.48. Bendrijos GAAB standartuose⁽²⁵⁾, tarp kita ko nustatytos atitinkamos priemonės, skirtos mažinti dirvos eroziją ir išsaugoti ganyklas, išvengti nepageidaujamos augmenijos plitimo ir minimalus gyvulių tankis ir (arba) atitinkamas režimas. Valstybės narės nacionaliniu arba regioniniu lygiu turi nustatyti minimalius GAAB reikalavimus.

5.49. Audito Rūmai nustatė trūkumų valstybių narių žemės GAAB užtikrinimo reikalavimų apibrėžtyse, kad kai kuriems naudos gavėjams yra mokama parama pagal BIS arba pagal BIPS, nors jie atitinkamoje žemėje nieko nedaro.

5.46. Ūkininkų kompleksinio paramos susiejimo reikalavimų laikymasis nėra tinkamumo finansuoti kriterijus. Šių reikalavimų nesilaikantys ūkininkai turi teisę gauti tiesiogines išmokas, bet jiems mokamos išmokos sumažinamos, atsižvelgiant į nustatytą nesilaikymo atvejų rimtumą, mastą, pastovumą ir pasikartojimą, taip pat į naudos gavėjo aplaidumą ir jo tikslus.

5.49. BŽŪP reformos patikrinimo metu Komisija sprendė Audito Rūmų nurodytą ūkininkavimo klausimą. Ji pasiūlė valstybėms narėms neįtraukti į tiesioginių išmokų schemas fizinių ar juridinių asmenų, kurie neužsiima žemės ūkio veikla arba kurių žemės ūkio veikla sudaro nedidelę jų vykdomos ekonominės veiklos dalį. Tačiau Tarybos sprendimu ši nuostata valstybėms narėms neprivaloma (Reglamento (EB) Nr. 73/2009 28 straipsnio 2 dalis).

⁽²⁵⁾ Reglamentas (EB) Nr. 1782/2003 ir ypač jo IV priedas, vėliau panaikintas ir pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 73/2009.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Valstybės narės neprivalo nustatyti ganymo ar šienavimo įpareigojimų, kaip leidžia suprasti Audito Rūmai, pateikdami Jungtinės Karalystės (Škotijos), Bulgarijos ir Rumunijos pavyzdžius. GAAB reikalavimų atitikties kriterijus gali apibrėžti pačios valstybės narės, remdamosi taikomame Reglamente (EB) Nr. 1782/2003 nustatytomis minimaliomis sąlygomis. Šie nacionaliniai kriterijai neturėtų įpareigoti gaminti, nes toks įpareigojimas būtų nesuderinamas su PPO reikalavimais.

Pavyzdys

Škotijoje valdžios institucijos leido teikti paraiškas gauti BIS paramą už skurdžias ganyklas (apaugusias daugiausia viržiais ir stambialapiais šakiais), kuriems nereikalinga jokia žemės ūkio veikla ir jokio naudos gavėjo darbo palaikant jos GAAB ⁽²⁶⁾. Dėl to didelės vertės teisės įsigiję ir jokios žemės ūkio veiklos nevykdantys paraiškų teikėjai už labai mažą mokestį (kuris Audito Rūmų patikrintais atvejais svyravo nuo 2 eurų/ha iki 18 eurų/ha) kasmet tam tikriems laikotarpiams išnuomoja didelius žemės sklypus, siekdami aktyvuoti teises į išmokas (kurių vidutinė vertė gali siekti kelis šimtus €/ha). Tokią žemę „prižiūri“ pati gamta, dažnai tai daro laukiniai elniai, o vienintelė vykdoma veikla yra retkarčiais organizuojamos medžioklės.

Bulgarijoje ir Rumunijoje BIPS pagalba buvo skirta už ganyklas naudos gavėjams, nevykdžiusiems jokios gamybinės veiklos ir jokios priežiūros. Be to, Audito Rūmai aptiko visiškai apleistų bei krūmokšniais ir medžiais apaugusių plotų.

Pavyzdys

Kad naudos gavėjas gautų pagalbą, atsiejus tiesiogines išmokas pakanka, jei žemės ūkio paskirties sklypas atitinka geros agrarinės būklės (GAB) reikalavimus. Abi valstybės narės nustatė GAB reikalavimų atitikties kriterijus, bet, kaip leidžiama pagal ES sistemą, į šiuos kriterijus neįtraukti ganymo ar šienavimo įpareigojimai (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 5.17 dalies pastabas).

⁽²⁶⁾ GAAB įpareigojimus skurdžių ganyklų atžvilgiu sudaro draudimas vykdyti tam tikrą veiklą, kaip antai atlikti naujus drenažo darbus, arti, plėsti velėną ir pan. ... tačiau nėra įpareigojimo žemę nuganyti ar nušienauti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.50. Tokie naudos gavėjai neatitinka „ūkininko“ apibrėžties. Pagal Bendrijos taisykles⁽²⁷⁾ „išmokos neskiriamos paramos gavėjams, jei nustatoma, kad jie dirbtinai sudarė sąlygas tokioms išmokoms gauti, siekdami pasinaudoti pranašumu, kuris prieštarauja atitinkamos pagalbos schemos tikslams“.

5.51. Kalbant apie *baudų taikymą*, 2007 paraiškų teikimo metais bendra kompleksinio paramos susiejimo baudų suma EŽŪGF srityje sudarė 17,5 milijonų eurų. Valstybėse narėse, kuriose Audito Rūmai atlieka sistemų auditą vidutiniškai nubaustų paraiškų teikėjų dalis abiejų fondų (EŽŪGF ir EŽŪFKP) srityje sudarė 27 % – mažiausiai Rumunijoje (0 %) ir daugiausiai Slovėnijoje (86 %).

5.52. Pagrindinės nustatytos mokėjimų agentūrų problemos buvo atvejai, kai už GAAB standartų nesilaikymą dažnai buvo taikoma nustatyta 1 % dydžio bauda, nors paprastai išmokas reikalaujama sumažinti 3 % (SI); ir kai trūko patvirtinamųjų dokumentų, reikalingų apskaičiuojant su GAAB susijusias baudas (PL).

Sistemos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais*Komisijos sąskaitų patvirtinimo procedūros*

5.53. Kadangi dažniausiai žemės ūkio išlaidų valdymas yra padalintas tarp valstybių narių ir Komisijos, pagalbą sumoka valstybės narės, o Komisija po to ją joms gražina. Šie sugrąžinimai yra laikomi avansais, nors Komisijos teikiamose finansinės atskaitomybės dokumentuose jie yra įrašomi kaip mokėjimai. Išlaidoms galutinai pripažinti taikoma dviejų etapų procedūra, vadinama sąskaitų patvirtinimu. Šiuos du etapus sudaro metinis finansinis sprendimas ir daugiamečiai sprendimai dėl atitikties, kuriuos priima Komisija.

5.50. BŽŪP reformos patikrinimo metu Komisija sprendė Audito Rūmų nurodytą ūkininko apibrėžties klausimą. Ji pasiūlė valstybėms narėms neįtraukti į tiesioginių išmokų schemas fizinių ar juridinių asmenų, kurie neužsiima žemės ūkio veikla arba kurių žemės ūkio veikla sudaro nedidelę jų vykdomos ekonominės veiklos dalį. Tačiau Tarybos sprendimu ši nuostata valstybėms narėms neprivaloma (Reglamento (EB) Nr. 73/2009 28 straipsnio 2 dalis). Dėl Audito Rūmų nurodyto klausimo, pagal 2008 m. taikomus teisės aktus fiziniai arba juridiniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio veikla arba palaikantys žemę geros agrarinės būklės (GAB), turi teisę gauti išmokas pagal BIPS.

5.51. Remiantis Komisijos turimais duomenimis, paskelbtais 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje, ES-27 už reikalavimų nesilaikymą vidutiniškai buvo nubausta 16,25 % patikrintų paraiškų teikėjų, gavusių pagalbą pagal pirmąjį ir antrąjį BŽŪP ramstį.

5.52. Komisija panašių trūkumų nustatė kai kuriose valstybėse narėse ir priemonių jiems pašalinti imasi atlikdama atitikties patvirtinimo procedūrą.

5.53. Pagal teisine normas Komisijos kompensacijos valstybėms narėms apibrėžiamos ne kaip išankstiniai mokėjimai, o kaip mėnesinės išmokos⁽²⁾.

⁽²⁷⁾ Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 29 straipsnis.

⁽²⁾ 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo 14 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Finansinis patvirtinimas

5.54. 2009 m. balandžio 29 d. Komisija priėmė tris finansinio patvirtinimo sprendimus dėl išlaidų, susijusių su EŽŪGF, EŽŪFKP ir LKPP, ir atliko mokėjimo agentūrų sąskaitų patvirtinimą, išskyrus **5.3 priede** parodytas išlaidas. Šie sprendimai dažniausiai grindžiami nepriklausomų auditorių (sertifikavimo įstaigų) sertifikatais. Audito Rūmai nenustatė nė vieno Komisijos patvirtintų išlaidų atvejo, kuris neturėtų būti įtrauktas į finansinio patvirtinimo sprendimą (atsietas nuo jo).

5.55. Tačiau finansiniai sprendimai apima tik mokėjimo agentūrų sąskaitų tikrumą, išsamumą ir tikslumą. Sertifikavimo įstaigų savarankiški testai neapima operacijų teisėtumo ir tvaringumo („atitikties klausimų“) ir sertifikavimo įstaigos paprastai neatlieka paraiškų ES paramai gauti patikrų vietoje. Taigi finansiniai sprendimai dar nereiškia, kad „patvirtintose“ išlaidose nėra neteisėtų išmokų.

5.55. *Audito patikinimo pareiškimas susijęs ne vien su apskaitos klausimais. Visuose sertifikatuose taip pat pateikiama nuomonė, ar nagrinėjama finansiniais metais mokėjimo agentūros vidaus kontrolės sistema veikė patenkinamai, šiuo atžvilgiu taip pat įvertinamos patikros vietoje.*

Be to, sertifikuojančios įstaigos pateikia atskirą nuomonę dėl mokėjimo agentūrų direktorių teikiamo patikinimo pareiškimo, taip pat dėl patikrų vietoje veiksmingumo analizės ir patikrų statistinių duomenų tikslumo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.56. Nuo 2006 finansinių metų Komisija patvirtino naujas skolų atskleidimo taisykles (per skolininkų sąskaitas), o vėliau, nuo 2008 finansinių metų, šias taisykles pakeitė⁽²⁸⁾. Šie pakeitimai, kurių mokėjimo agentūros privalo laikytis, pareikalauja didelio darbo per nedidelį laiko tarpą ir dėl to atsiranda klaidų skolininkų sąskaitose rizika. Remdamiesi sertifikavimo įstaigų darbo patikrinimu ir Komisijos atlikta šio darbo analize, Audito Rūmai pakartotinai išreiškia savo abejones dėl skolininkų sąskaitų patikimumo⁽²⁹⁾. Komisija nustatė su skolininkų sąskaitomis susijusių trūkumų ketvirtyje mokėjimo agentūrų⁽³⁰⁾ ir pasiūlė maždaug 25,3 milijono eurų vertės finansinių pataisymų⁽³¹⁾. Šie pataisymai sudaro apie 1,95 % nuo 1 295 milijonų eurų, kurie turi būti susigrąžinti 2008 finansinių metų pabaigoje. Nors tai yra šiek tiek mažiau nei 2 % reikšmingumo lygis, šie trūkumai rodo, kad bendru skolininkų sąskaitų lygmeniu egzistuoja reikšmingų klaidų rizika.

⁽²⁸⁾ Iki 2006 finansinių metų valstybės narės turėdavo pateikti Komisijos reglamento (EB) Nr. 296/96 (OL L 39, 1996 2 17, p. 5) 3 straipsnio 6a punkte numatytą 105 lentelę, kurioje metų pabaigoje buvo parodytos visos esančios skolos. 2006 ir 2007 finansiniais metais valstybės narės turėjo pateikti lenteles, numatytas Komisijos reglamento (EB) Nr. 885/2006 (OL L 171, 2006 6 23, p. 90) 6 straipsnio f punkte, kuriose EŽŪGF yra atskiriamas nuo EŽŪFKP ir administracinės procedūros nuo teisminių. Be to, nuo 2008 finansinių metų valstybės narės privalo teikti Reglamento (EB) Nr. 885/2006 6 straipsnio h ir i punktuose numatytas lenteles, vadinamas „III ir IIIa priedus“, kuriuose pažeidimai yra atskiriami nuo gražintinų sumų, kurios nėra susijusios nei su pažeidimais, nei, atitinkamai, su administracinėmis klaidomis.

⁽²⁹⁾ 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 5.61 dalis ir 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 5.44 dalis.

⁽³⁰⁾ Reglamento (EB) Nr. 885/2006 10 straipsnis, pagal kurį Komisija informuoja konkrečią valstybę narę apie Komisijai pateiktos informacijos patikrinimų rezultatus.

⁽³¹⁾ Finansinius pataisymus reglamentuoja Reglamento (EB) Nr. 885/2006 11 straipsnis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.56. *Naujosiomis taisyklėmis ir vėlesniais jų pakeitimais siekiama pagerinti valstybių narių atsiskaitymą Komisijai, kad būtų kuo geriau apsaugomi Bendrijos finansiniai interesai. Komisija mano, jog pakeitimai padaryti pakankamai anksti, kad mokėjimo agentūros galėtų prisitaikyti prie naujų reikalavimų, ir todėl nekilo klaidų skolininkų sąskaitų knygoje rizikos.*

Komisija gavo pakankamai informacijos apie skolininkus, kiek tai susiję su sąskaitų patvirtinimu ir apskaita. Nustatyta, kad finansinis poveikis nebuvo reikšmingas bendru apskaitos lygmeniu (ir todėl buvo priimtas patvirtinimo sprendimas).

Komisija pasiūlė 25,3 mln. EUR vertės finansinių pataisymų, remdamasi sertifikuojančių įstaigų ataskaitose pateiktos informacijos vertinimu ir su skolomis kai kuriose mokėjimo agentūrose susijusio labiausiai tikėtino klaidų lygio (ir sumos) apskaičiavimu. Skolų vertinimas pagrįstas ta pačia logika, kaip ir klaidų, aptiktų atliekant išsamų fondų išlaidų tikrinimą, vertinimas (ir galimas taisymas).

Nustatytos finansinės klaidos taisomos taikant įprastą sąskaitų patvirtinimo procedūrą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Atitikties patvirtinimas

5.57. Sprendimai dėl atitikties priimami po to, kai Komisija atlieka papildomas valstybių narių deklaruotų išlaidų patikras. Jie apima kelerius metus iš eilės, o jų tikslas – nefinansuoti iš ES biudžeto tų išlaidų, kurias Komisija nustatė esant „padarytas pažeidžiant ES taisykles“⁽³²⁾.

5.58. Audito Rūmai savo ankstesnėse metinėse ataskaitose nurodė trūkumus, kurie iš dalies yra būdingi tvirtinimo sistemai, pavyzdžiui, dėl to, kad atitikties patvirtinimas atliekamas atbuline data ir pagal daugiamečių principą, ar dėl to, kad faktiškai finansinių pataisymų našta uždedama ne galutiniams naudos gavėjams, o valstybėms narėms. Be to, Komisijos naudojamas šių atitikties pataisymų skaičiavimo metodas, kuris iš esmės yra grindžiamas nustatytos normos pataisymais, reiškia, kad negali būti atsektas joks pagrįstas ryšys tarp tokiu būdu susigrąžintų sumų ir tikrosios neteisėtai išmokėtos sumos⁽³³⁾. Dėl savo savaiminio pobūdžio šie trūkumai išlieka 2008 m., beje, į juos buvo atkreiptas dėmesys 2007 m. Europos Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo rezoliucijoje.

5.58. *Tai, ką Audito Rūmai apibūdina kaip trūkumus, yra būdingos sistemos savybės, ir priimant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1290/2005 Audito Rūmai joms neprieštaravo.*

Atitikties patvirtinimas skirtas tam, kad iš ES biudžeto nebūtų finansuojamos tos išlaidos, kurios buvo padarytos nesilaikant Bendrijos taisyklių. Atitikties patvirtinimas nėra mechanizmas naudos gavėjams sumokėtoms neteisėtoms išmokoms susigrąžinti. Remiantis pasidalijamojo valdymo principu, jų susigrąžinimas tenka tik valstybių narių atsakomybei.

Kai atliekant atitikties patvirtinimą gali būti nustatytos nepagrįstos išmokos naudos gavėjams, valstybės narės privalo imtis tinkamų veiksmų, siekdamas susigrąžinti šias sumas iš naudos gavėjų. Tačiau net jei nereikia susigrąžinti naudos gavėjams išmokėtų sumų, nes finansiniai pataisymai susiję tik su valstybės narės valdymo ir kontrolės sistemos trūkumais, o ne su nepagrįstomis išmokomis, šie pataisymai yra svarbūs siekiant patobulinti valstybių narių sistemas ir išvengti neteisėtų išmokų arba nustatyti ir susigrąžinti naudos gavėjams neteisėtai išmokėtas sumas.

Finansiniai pataisymai nustatomi atsižvelgiant į pažeidimų pobūdį bei sunkumą ir Bendrijos patirtus finansinius nuostolius. Suma apskaičiuojama remiantis realiai patirtais nuostoliais arba taikant ekstrapoliaciją. Kai tai neįmanoma, naudojamos nustatytos normos, kurias nustatant atsižvelgiama į nacionalinių kontrolės sistemų trūkumų rimtumą, kad būtų atspindėta Bendrijos finansinė rizika. Todėl Komisija mano, kad yra pagrįstas ryšys tarp tokių finansinių pataisymų ir neteisėtų išmokų galutiniams naudos gavėjams lygio.

Nustatytų normų naudojimą Teisingumo Teismas pripažįsta atitinkančiu atitikties tikrinimą reglamentuojančias taisykles, jų naudojimui tam tikromis aplinkybėmis pritarė Europos Parlamentas 2007 m. rezoliucijoje dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo (83 pastraipa).

⁽³²⁾ Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 31 straipsnis.

⁽³³⁾ 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 5.63 dalis ir 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 5.47 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Valstybių narių kontrolės priemonės IAKS srityje ir patikrų rezultatai

5.59. Komisijai teikiami mokėjimų agentūrų pagal IAKS atliktų patikrų rezultatai leidžia įvertinti ūkininkų pateiktų paraiškų teisėtumą ir tvarkingumą; pirmą kartą sertifikuojančios institucijos šiuos rezultatus patikrino 2007 m. Tačiau dauguma sertifikuojančių įstaigų tikrindamos ir tvirtindamos IAKS statistiką neišplečia savo darbo iki galutinių naudos gavėjų. Be to, nors Komisija išsipareigojo tvirtinti šią statistiką, iki šiol ji aprėpia tik dalį šios srities.

5.59. Sertifikuojančių įstaigų buvo prašoma atlikti mažiausiai 10 patikrinimų imties iš kiekvienos generalinės aibės patikrų vietoje (t. y. iš viso 40 atvejų, jei jos valdo visų rūšių išlaidas) ir sulyginti duomenų bazių bei įrašų informaciją su ne mažiau kaip 20 patikrinimų vietoje ataskaitų kiekvienai statistinių duomenų grupei (t. y. iš viso 60, jei įstaigos valdo visų rūšių išlaidas).

Gautų sertifikavimo ataskaitų analizė parodė, kad apie 75 % atvejų sertifikuojančios įstaigos tikrino su tiesiogine pagalba ir kaimo plėtra susijusius statistinius duomenis, atsižvelgdamos į pagrindinių patikrų vietoje kokybę ir pačių kontrolės statistinių duomenų tikslumą, nors atliktas darbas ne visada toks išsamus, kaip reikalauja Komisija (patikrinta apie 60 % informacijos, susijusios su kaimo plėtos kontrolės statistinių duomenų tikslumu ir kaimo plėtos priemonių patikrų vietoje kokybe, kai IAKS netaikoma). Daugiau nei 90 % šių atvejų (80 % kaimo plėtos priemonių tikrinimo atvejų, kai IAKS netaikoma) sertifikuojančių įstaigų išvados apie patikrų vietoje kokybę buvo teigiamos, ir apie 65 % atvejų sertifikuojančios įstaigos padarė teigiamas išvadas apie kontrolės statistinių duomenų kokybę.

Tačiau Komisija sutinka, kad patikras galima ir reikia toliau tobulinti, ir nuolat diskutuoja šiuo klausimu su valstybėmis narėmis. Komisija daro išvadą, kad nors patikras reikia tobulinti, ši statistika yra tinkama priemonė žemės ūkio išlaidų tvarkingumui ir teisėtumui įvertinti.

Aplinkos, žuvininkystės ir jūrų reikalų, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritys

5.60. Aplinkos, žuvininkystės ir jūrų reikalų, taip pat sveikatos ir vartotojų apsaugos sritis Komisija valdo naudodama specialias kontrolės sistemas. Audito metu buvo išnagrinėta, kaip buvo pradėtos taikyti 2007–2013 m. laikotarpio EŽF priemonės.

Nacionalinių veiklos programų tvirtinimas ir nacionalinių Europos žuvininkystės fondo audito strategijų vertinimas

5.61. Audito Rūmai auditavo dvi Jūrų reikalų ir žuvininkystės GD (DG MARE) vidaus kontrolės sistemas: pirmoji jų susijusi su Europos žuvininkystės fondo (EŽF) veiklos programų tvirtinimu, antroji – su atitinkamų audito strategijų vertinimu. Siekiant išsiaiškinti, ar egzistuoja pagrindinės kontrolės priemonės ir ar jos tinkamai taikomos, buvo patikrintos programos ir audito strategijos, kurių tvirtinimo ir priėmimo procedūros buvo baigtos 2008 finansiniais metais. Audito Rūmų audito metu nebuvo pareikšta jokių konkrečių pastabų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

5.62. Remdamiesi savo audito rezultatais, Audito Rūmai daro išvadą, kad, išskyrus kaimo plėtros sritį⁽³⁴⁾, per 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus visoje šioje politikos grupėje įvykdytuose mokėjimuose reikšmingų klaidų nebuvo. Kaimo plėtros išlaidas vis dar veikia didesnis klaidų lygis nei EŽŪGF, nors įvertintas jų klaidų lygis yra mažesnis nei ankstesniais metais.

5.63. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad užtikrinant mokėjimų tvarkingumą, didžioji dalis šiame skyriuje nagrinėjamų politikų sričių priežiūros ir kontrolės sistemų yra iš dalies veiksmingos⁽³⁵⁾.

5.64. Audito Rūmai remdamiesi klaidų lygiu, nustatyti testuojant operacijas ir vertinant sistemas, kaip ir ankstesniais metais dar kartą patvirtina, kad IAKS iš esmės yra veiksminga kontrolės sistema mažinant klaidų ar neteisėtų išlaidų riziką. Tačiau atlikus auditą buvo padaryta išvada, kad būtina žymiai pagerinti trijose valstybėse narėse atsirinktų mokėjimo agentūrų darbą (žr. 5.32 dalį).

5.65. Audito Rūmų auditas parodė, kad šalinant trūkumus BIS ir BIPS srityje, yra būtina:

- a) šalinti sisteminius trūkumus dėl kurių randasi klaidos, susijusios su žemės ploto perdeklaravimais ar neleistinai suteiktomis teisėmis į išmokas, visų pirma užtikrinant duomenų bazių patikimumą;

5.62. Komisija džiaugiasi bendru teigiamu įvertinimu, kuris rodo, kad visoje politikos grupėje, įskaitant žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritį, įvertintas bendras klaidų lygis yra kiek žemesnis nei 2 % reikšmingumo riba. Komisija sutinka su Audito Rūmų nuomone, kad kaimo plėtros išlaidas veikia didesnis klaidų lygis, bet su pasitenkinimu pažymi, kad klaidų lygis šioje srityje mažėja.

5.63. Šiame skyriuje nagrinėjamų politikų sričių Audito Rūmų išsamaus tikrinimo rezultatai pastaraisiais metais buvo palyginti pastovūs, ir klaidų lygis išliko ties 2 % reikšmingumo riba. Tai patvirtina, kad apskritai priežiūros ir kontrolės sistemos yra veiksmingos.

5.64. Komisija pripažįsta, kad Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje) yra IAKS trūkumų, bet nemano, kad dėl jų sistema tampa neveiksminga (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 5.32 dalies pastabas).

Su IAKS veikimu Bulgarijoje ir Rumunijoje susijusių trūkumų šalinimas numatytas išsamiau ir visapusiškuose veiksmų planuose, kuriuos sudaryti 2009 m. valstybėms narėms pavedė Komisija, šių trūkumų atžvilgiu tolesnių veiksmų taip pat imtasi atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą. Apie minėtuosius trūkumus taip pat buvo tinkamai pranešta Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje.

5.65.

- a) Daugelis Audito Rūmų nurodytų trūkumų yra žinomi ir tolesnių veiksmų jų atžvilgiu imamasi atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą. Valstybės narės skatinamos tobulinti savo sistemas ir glaudžiai bendradarbiauti su Komisijos tarnybomis sprendžiant susijusius klausimus;

⁽³⁴⁾ Mokėjimai kaimo plėtros srityje sudaro 19 % visų mokėjimų šiame skyriuje nagrinėjamose politikos srityse.

⁽³⁵⁾ Pagrindinė to priežastis – kaimo plėtros priežiūros ir kontrolės sistemos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) toliau griežtinti taisykles siekiant, kad ES tiesioginė pagalba nebūtų išmokama paraiškų teikėjams, kurie niekada žemės nedirbo ir niekada aktyviai nepalaikė jos GAAB;

- c) sugriežtinti minimalius reikalavimus ganykloms, kurioms teikiama ES tiesioginė pagalba.

5.66. Audito Rūmai taip pat pakartotinai teigia, kad kaimo plėtros srityje būtinos papildomos pastangos, siekiant užtikrinti, kad naudos gavėjai laikytųsi savo įsipareigojimų; taip pat būtina toliau paprastinti taisykles ir sąlygas.

5.67. Pagaliau būtina imtis veiksmingų priemonių tam, kad būtų išspręstos aplinkos, žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos srityse nustatytos problemos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) BŽŪP reformos patikrinimo metu Komisija sprendė Audito Rūmų nurodytą ūkininko apibrėžties klausimą. Ji pasiūlė valstybėms narėms neįtraukti į tiesioginių išmokų schemas fizinių ar juridinių asmenų, kurie neužsiima žemės ūkio veikla arba kurių žemės ūkio veikla sudaro nedidelę jų vykdomos ekonominės veiklos dalį. Tačiau Tarybos sprendimu ši nuostata valstybėms narėms nepivaloma (Reglamento (EB) Nr. 73/2009 28 straipsnio 2 dalis).

Komisija mano, jog dabartinė sistema yra tinkama ir pakankamai garantuoja, kad žemė būtų tvarkoma laikantis GAAB reikalavimų. Įvedus naujas sudėtingas taisykles būtų sukurta itin sudėtinga kontrolės sistema, kurią būtų brangu įdiegti ir kuri prieštarautų Komisijos pastangoms supaprastinti sistemą. Be to, taip būtų iš naujo įvestas tam tikras susiejimas;

- c) dabar galiojančiose taisyklėse numatyti minimalūs reikalavimai, kurių valstybės narės privalo laikytis nustatydamos savo GAAB kriterijus. Komisija šių reikalavimų laikymosi auditą atlieka atlikdama atitikties patvirtinimo procedūrą.

5.66. Komisija su pasitenkinimu pažymi, kad klaidų lygis kaimo plėtros srityje mažėja, ir mano, kad šis mažėjimas bent iš dalies susijęs su naująja 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui taikoma reglamentavimo sistema, kurioje numatytos paprastesnės taisyklės bei sąlygos ir sustiprinta kontrolė. Konkrečiai, Reglamente (EB) Nr. 1975/2006 dabar numatytos išsamios visoms kaimo plėtros priemonėms taikomos kontrolės taisyklės, ir Komisija ėmėsi priemonių užtikrinti, kad valstybės narės šias taisykles veiksmingai ir efektyviai taikytų. Tačiau Komisija pripažįsta, kad šioje srityje dar reikia daug nuveikti.

5.67. Komisija imasi tinkamų tolesnių veiksmų visų Audito Rūmų nustatytų klaidų atžvilgiu ir prirėikus atliks finansinius taisymus.

5.1. PRIEDAS

I DALIS. IMTIMI GRĮSTO OPERACIJŲ TESTAVIMO PAGRINDINĖS YPATYBĖS

1.1. — Imties dydis

Metai	Testuotų operacijų skaičius
2008	204
2007	196

1.2. — Imties struktūra

Procentinė dalis testuotų operacijų, kurios buvo	2008				2007
	EŽŪGF	KP	SANCO, ENV, MARE	Iš viso	
Galutiniai/tarpiniai mokėjimai	74 %	21 %	5 %	100 %	100 %
Avansai	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Iš viso	74 %	21 %	5 %	100 %	100 %

1.3. — Klaidų dažnis ir įvertintas jų poveikis

Klaidos	2008				2007
	EŽŪGF	KP	SANCO, ENV, MARE	Iš viso	
Testuotų operacijų, kurios buvo paveiktos klaidų, dažnis	28 % {42}	40 % {17}	64 % {7}	32 % {66}	31 % {61}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų dažnis	54 % {30}	55 % {11}	24 % {4}	48 % {45}	49 % {39}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų poveikis: Labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalas (*)	mažiau nei 2 %				tarp 2 % ir 5 %

(*) Audito Rūmai skiria tris labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalus : mažiau nei 2 %, tarp 2 % ir 5 %, daugiau nei 5 %.
{ } skliausteliuose pateikti absoliutūs operacijų skaičiai.

1.4. — Imtyje aptiktų klaidų tipai

Procentinė dalis operacijose aptiktų klaidų, susijusių su	2008				2007
	EŽŪGF	KP	SANCO, ENV, MARE	Iš viso	
Tinkamumu finansuoti	5 %	15 %	18 %	10 %	18 %
Tikrumu	0 %	5 %	0 %	1 %	1 %
Tikslumu	50 %	35 %	12 %	40 %	31 %
Veiksniais be finansinio poveikio	45 %	45 %	70 %	49 %	50 %
Iš viso	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

2 DALIS. BENDRAS PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SISTEMŲ ĮVERTINIMAS

2.1. — Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas – IAKS priežiūros aspektai – BIS/BIPS

Valstybė narė	Schema	Išlaidos (milijonais eurų)	Administracinės procedūros ir kontrolės priemonės užtikrinant teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę	Tikrinimo vietoje metodika, atranka, vykdymas, kokybės kontrolė ir konkrečių rezultatų ataskaitų teikimas	GAAB/kompleksinio susiejimo įgyvendinimas ir kontrolė (*)	Bendras įvertinimas (**)
Belgija (Valonija)	BIS	230	1, 2			
JK (Škotija)	BIS	579	1, 2, 3, 4		a	
Ispanija (Katalonija)	BIS	178	1, 2, 5		b	
Slovenija	BIS	49	1			
Estija	BIPS	40				
Bulgarija	BIPS	166	6, 7, 8	A, B, C	b	
Rumunija	BIPS	421	8, 9, 10		b	
Lenkija	BIPS	1 123	11, 12		c	

(*) Pagal Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 143b straipsnio 6 dalį valstybės narės neprivalo įgyvendinti įstatymuose nustatytų valdymo reikalavimų (kompleksinio susiejimo) iki 2008 m. gruodžio 31 d. (Bulgarija ir Rumunija iki 2011 m. gruodžio 31 d.). Todėl naujose valstybėse narėse buvo audituotas tik GAAB reikalavimų laikymasis.

(**) Bendras įvertinimas negali būti geresnis nei administracinių procedūrų ir kontrolės priemonių įvertinimas.

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga

- 1 Neteisingai paskaičiuota pagalba tais atvejais, kai nustatyto ploto nepakanka, kad būtų aktyvuotos visos paraiškoje nurodytos teisės į išmokas, arba kai ūkininkas nedeklaravo visų turimų teisių į išmokas už atidėtą žemę.
- 2 Neteisingai nustatytos nacionaliniam rezervui priskirtinos teisės į išmokas.
- 3 Škotijai nustatyta viršutinė riba buvo viršyta 25,4 milijono eurų, JK nacionalinės viršutinės ribos laikymosi neįmanoma įvertinti dėl nepatikimos Anglijos duomenų bazės.
- 4 ŽSIS užregistruota daugiau nei 12 000 vienas su kitu persidengiančių referencinių plotų, dėl ko 2007 paraiškų metais išmokos buvo skirtos už maždaug 15 000 ha besidubliuojančio ploto.
- 5 Neatitiktys tarp regioninių ir centrinių teisių į išmokas duomenų bazių.
- 6 ŽSIS neužregistruotas tikslus finansuoti tinkamas plotas.
- 7 Nustatyta, kad ŽSIS užregistruotas finansuoti tinkamas plotas yra nepatikimas ir neturėjo jokio poveikio nustatant patvirtinto ir apmokėto ploto viršutinę ribą.
- 8 Fizinio asmens arba svaivaldybės pateiktos paraiškos dėl žemės, kurią faktiškai dirba kiti asmenys.
- 9 Reikšmingas paraiškų pataisų skaičius kai nebuvo taikomos baudos.
- 10 Dukart išmokėtos ar didesnės nei priklauso išmokos 5 500 ūkininkų.
- 11 Išmokos už plotus, viršijančius ŽSIS užregistruotus finansuoti tinkamus plotus.
- 12 Nebaigta visų referencinių sklypų vektorizacija.
- A Mokėjimas atliktas remiantis nepatikrintais nuotolinio stebėjimo rezultatais.
- B Neatlikta privaloma patikrų dalis.
- C Finansuoti netinkama žemė patvirtinta BIPS išmokoms.
- a Pagal BIS patvirtintos skurdžios ganyklos, nereikalaujančios jokios žemės ūkio ir žemės palaikymo GAAB veiklos.
- b Nepakankamai griežti nacionaliniai GAAB/KS reikalavimai ganykloms.
- c Nebuvo audito sekos GAAB baudų atžvilgiu.

2.2. — Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas – Kaimo plėtra

Valstybė narė	Administracinės procedūros ir kontrolės priemonės užtikrinant teisingas išmokas, įskaitant duomenų bazių kokybę	Tikrinimo vietoje metodika, atranka, vykdymas, kokybės kontrolė ir konkrečių rezultatų ataskaitų teikimas	GAAB/kompleksinio susiejimo įgyvendinimas ir kontrolė	Bendras įvertinimas
Čekijos Respublika			n.d.	
Graikija				
Vengrija			n.d.	
Airija			n.d.	
Italija			n.d.	
Portugalija			n.d.	
Ispanija				

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų (audituotos išmokos nesusijusios su kompleksiniu susiejimu)

2.3. — Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2008	2007

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga

5.2. PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į PAGRINDINES PATIKINIMO PAREIŠKIME PATEIKTAS PASTABAS (*) (**)

Audito Rūmų pastabos	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
Kaimo plėtra			
<p>Palūkanų normų subsidijos: taikomos procedūros neužtikrina adekvačios audito sekos ir dėl to neįmanoma patikrinti ES subsidijų mokėjimo galutiniam gavėjams tvarkingumo (Prancūzija) (5.15 (*) dalis).</p>	<p>Prancūzija pripažįsta, kad šiuo metu taikoma sistema yra netobula, ir ketina įdiegti naują sistemą, leidžiančią suderinti administracijos ir bankų duomenų bazes. Sistemai pradėjus veikti, bus lengviau atsekti banko paskolą galutiniam naudotojui.</p>	<p>Audito Rūmų nurodyta problema neišnyks tol, kol visu pajėgumu nepradės veikti naujoji sistema.</p>	<p>Komisija ėmėsi tolesnių veiksmų šiam klausimui spręsti. Valstybė narė įdiegė naują administravimo sistemą, kuri nuo 2008 m. padeda lengviau atsekti paskolą nuo banko iki galutinio naudotojo. Be to, Komisija išnagrinėjo valstybės narės neseniai atliktų auditų rezultatus, siekdama nustatyti finansinį poveikį ankstesniems programavimo laikotarpiams.</p>
Kaimo plėtra			
<p>Tai, kad nacionaliniuose teisės aktuose netiksliai apibrėžtos kai kurios tinkamumo finansuoti sąlygos ir tai, kad taisyklės, ir ypač tos, kurios susijusios su agrarinės aplinkosaugos priemonėmis, dažnai būna sudėtingos, neigiamai paveikia ūkininkų atitikties atitinkamiems reikalavimams patikrų kokybę (5.32 (*) dalis).</p>	<p>2008 m. nebuvo imtasi jokių pastebimų veiksmų, siekiant supaprastinti kaimo plėtros išlaidoms taikomas taisykles. Komisija mano, kad „agrarinės aplinkosaugos priemonės dėl savo pobūdžio yra ypatingai sudėtingos ir galimybių jas supaprastinti mažai, jei nenorima pakenkti jų tikslams“. (2008 m. Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato metinės veiklos ataskaitos, p. 117).</p>	<p>Sudėtingų taisyklių, ypač susijusių su agrarinės aplinkosaugos klausimais, supaprastinimo klausimas išlieka aktualus.</p>	<p>Konkretūs pradėti ir (arba) numatomi atlikti veiksmai:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Reglamento Nr. 1975/2006 pakeitimas, siekiant geriau išaiškinti tam tikrus klausimus ir geriau suderinti jame nurodytas taisykles su pirmajam ramsčiui galiojančiomis taisyklėmis, — tolesnis sistemos paprastinimas, paskatinęs pateikti pasiūlymų, kaip supaprastinti antrojo ramsčio įgyvendinimą, — veiksmingesnės procedūros, skirtos aptarti su valstybėmis narėmis problemas, su kuriomis jos susiduria įgyvendindamos ir kontroliuodamos kaimo plėtros priemones, įdiegimas siekiant skatinti valstybės nares dalytis patirtimi ir žiniomis. Tokių susitikimų rezultatai galėtų būti panaudoti dabartinėms gairėms toliau tobulinti ir atnaujinti, o tai savo ruožtu padėtų pagerinti susijusių priemonių kūrimą, įgyvendinimą ir kontrolę.

Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
IAKS			
<p>Graikijoje žemės ūkio sklypų identifikavimo sistema yra neišsami ir joje yra sklypų ženklavimo klaidų. Be to, kai kuriose šalyse žemės sklypų identifikavimo sistemos (pagal GIS) grafinį lygmenį sudaro daugiau kaip 5 metų senumo (Prancūzija ir Švedija) aeronuotraukos. Portugalijoje atnaujinimas smarkiai vėluoja (5.30 b ir c punktai (*)).</p> <p>Žemės ūkio generalinio direktoriaus 2007 m. metinėje veiklos ataskaitoje vėl yra išlyga dėl nepakankamo IAKS įgyvendinimo Graikijoje.</p>	<p>Žemės ūkio generalinio direktoriaus 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje pažymėta, kad, pradedant paraiškų 2009 finansiniams metams teikimo procedūra, visi IAKS elementai Graikijoje yra įdiegti ir veikia ir kad išlyga gali būti atšaukta.</p> <p>Tai jokių būdu nekeičia šiuo metu vykdomų atitikties tvirtinimo procedūrų, apimančių su 2006–2008 finansinių metų ŽSIS trūkumais susijusių riziką. Vykdamas šias procedūras būtina konkrečiai įvertinti ŽSIS-GIS įsisenėjusių trūkumų pasekmes.</p>	<p>2009 m. Audito Rūmai audituos BIS ir IAKS/ŽSIS Graikijoje.</p>	<p>Komisija atidžiai stebi padėtį Graikijoje. Naują Komisijos audito vizitą planuojama surengti 2009 m. rudenį.</p>
BIS			
<p>Audito metu nustatyti sistemingi teisių į išmokas apskaičiavimo trūkumai (5.22 (*))–5.26 (*) dalys).</p> <p>Audito Rūmai pakartotinai atlikę patikras nustatė specifinių patikrų vietoje kokybės trūkumų ir identifikavo netinkamus finansuoti plotus ar sklypus, kuriuos nacionaliniai tikrintojai privalėjo pašalinti (Graikija, Italija, Ispanija, Portugalija) (5.28 (*)).</p>	<p>Vykdamas atitikties procedūras 2006 ir 2007 m. metinėse ataskaitose nurodytos problemos jau iš esmės sprendžiamos.</p>	<p>Audito Rūmai nustatė atvejų, kai nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis buvo įregistruoti skirtingi duomenys apie nacionalines viršutines ribas (Ispanija), taip pat buvo aptikta neišsami, netiksli ir pasenusi teisių į išmokas duomenų bazė (Jungtinė Karalystė) (5.37 (**)).</p> <p>Audito Rūmai taip pat aptiko sistemingų pagalbos apskaičiavimo klaidų, kai paraiškų teikėjai deklaruoja mažesnę plotą nei turi teisių į išmokas ir kai jie turi įvairaus dydžio teises į išmokas (5.38 (**)).</p>	<p>Galimo teisių į išmokas viršutinės ribos viršijimo Jungtinėje Karalystėje atžvilgiu veiksmų imtasi atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.</p> <p>Komisijai žinoma su išmokų skaičiavimu susijusi padėtis Ispanijoje, Slovėnijoje ir Jungtinėje Karalystėje, jau imtasi veiksmų atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.</p> <p>Su Belgija susijusi gauta informacija rodo, kad Audito Rūmų nurodytais atvejais dėl procedūros, taikytos apskaičiuojant pagalbą, atsiradę suteiktos pagalbos sumos skirtumai nepadarė jokių nuostolių Bendrijos biudžetui.</p>
Alyvuogių aliejus			
<p>Tai, kad alyvuogių aliejaus GIS tikslumas paveikė pagalbos gamybai schemos integravimą į BIS, buvo patvirtinta Graikijoje ir Italijoje, kur keturiose iš penkių patikrintų alyvuogių aliejaus BIS operacijų buvo klaidų, iš kurių kai kurios tapo didelių permokėjimų priežastimi (5.14 dalies c punktas (*)).</p>	<p>Pasak Komisijos, 2007 ir 2008 m. buvo taikyti kiti pataisymai susiję su pagalba alyvuogių aliejaus gamybai.</p>	<p>Audito Rūmai vėl aptiko neteisingo su aliejaus gamyba susijusių teisių į išmokas apskaičiavimo klaidų (Graikija).</p>	<p>Komisija patvirtina, kad Audito Rūmų nurodytų trūkumų atžvilgiu tinkamų veiksmų imamasi atliekant atitikties patvirtinimo procedūrą.</p>

Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
Ex post patikros			
<p>Audito Rūmų atlikta sertifikavimo įstaigų ataskaitų analizė taip pat parodė, kad yra būtina gerinti mokėjimo agentūrų patikrinimus ir atskaitomybę, susijusius su ataskaitose nurodytų galimų pažeidimų šalinimu (5.36 (*)).</p>	<p>Sertifikavimo įstaigos įvertino 90 % atvejų, susijusių su mokėjimo agentūrų vykdomais tikėtinų trūkumų prevencijos patikrinimais ir atskaitomybe (tiesa, atlikti darbai ne visuomet buvo tiek išsamūs kiek to reikalauja Komisija) ir 74 % iš jų buvo duotas teigiamas šios mokėjimo agentūrų vykdomos prevencijos įvertinimas.</p>	<p>Komisijos taikomos pataisos parodė, kad reikšmingos klaidos rizika bendru skolininkų sąskaitų lygmeniu egzistuoja. Todėl Audito Rūmai dar kartą pareiškia savo abejones dėl skolininkų sąskaitų.</p>	<p>Komisija gavo pakankamai informacijos apie skolininkus, kiek tai susiję su patvirtinimu ir apskaita. Nustatyta, kad finansinis poveikis tikrai nebuvo reikšmingas bendru apskaitos lygmeniu (ir todėl buvo priimtas patvirtinimo sprendimas). Nustatytos finansinės klaidos taisomos taikant įprastą atitikties patvirtinimo procedūrą.</p>
<p>(*) Audito Rūmų 2007 m. metinės ataskaitos dalies numeris. (**) Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos dalies numeris.</p>			

5.3. PRIEDAS

MOKĖJIMO AGENTŪRŲ 2008 M. ATSIETOSIOS SĄSKAITOS

(milijonais eurų)

Valstybė narė	Mokėjimo agentūra	Atsietosios sąskaitos ⁽¹⁾		
		EŽŪGF	EŽŪFKP	LKPP
Belgija	ALV	274	29	
Prancūzija	ODARC		7	
Vokietija	Baden-Württemberg	421		
Vokietija	Bayern		127	
Vokietija	Brandenburg		47	
Vokietija	Niedersachsen		70	
Vokietija	Schleswig-Holstein		29	
Graikija	OPEKEPE	2 461	224	
Italija	ARBEA	102	18	
Malta	MRRA	2		3
Portugalija	IFAP	720	253	
Rumunija	PIAA	462		
Slovakija	APA		98	
Ispanija	Galicia		40	
Iš viso		4 442	942	3

(¹) Sąskaitos, kurių Komisija manė negalinti patvirtinti savo 2009 m. balandžio 29 d. sprendimais. Tai lėmė su konkrečiomis valstybėmis narėmis susijusios priežastys, kurias reikia papildomai iširti.

Šaltinis: Komisijos sprendimai 2009/366/EB, 2009/367/EB ir 2009/373/EB (OL L 111, 2009 5 5 ir OL L 116, 2009 5 9).

6 SKYRIUS

Sanglauda

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	6.1–6.15
Sanglaudos politikos ypatumai	6.2
Politikos tikslai ir priemonės	6.3–6.5
Kaip išleidžiami pinigai	6.6–6.8
Priežiūros ir kontrolės sistemos	6.9–6.11
Finansiniai pataisymai	6.12–6.15
Operacijų tvarkingumas	6.16–6.20
Sistemų veiksmingumas	6.21–6.34
Sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu	6.23–6.28
2000–2006 m. laikotarpis	6.23
2007–2013 m. laikotarpis	6.24–6.28
Sistemos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais	6.29–6.34
Valstybės narės (2000–2006 m. laikotarpis)	6.29–6.30
Komisijos priežiūra (2000–2006 m. laikotarpis)	6.31–6.34
Išvados ir rekomendacijos	6.35–6.37
Išvados	6.35–6.36
Rekomendacijos	6.37

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

6.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų specialusis vertinimas, susijęs su Sanglaudos politikos grupe, apimančia šias politikos sritis: 4-Užimtumą ir socialinius reikalus ir 13-Regioninę politiką ⁽¹⁾ **6.1 lentelėje** pateikiama išsami informacija apie nagrinėjamas veiklos sritis, finansinių metų išlaidas ir taikomą valdymo tipą.

6.1. Komisija pažymi, kad 4 ir 13 išlaidų kategorijos apima daugiau nei sanglaudos politika. Į jas įtrauktas socialinis solidarumas, lyčių lygybės politika, pasirengimo narystei pagalba ir veiklos dotacijos Europos agentūroms.

6.1 lentelė — 2008 m. mokėjimai politikos sritims Nr. 4 ir Nr. 13

Budžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2008 m. atlikti mokėjimai (milijonais eurų)	Budžeto valdymo būdas
4	Užimtumas ir socialiniai reikalai	Administracinės išlaidos	25,93	Tiesioginis centralizuotas
		Europos socialinis fondas	8 788,53	Pasidalijamasis
		Darbas Europoje. Socialinis dialogas ir judumas	56,63	Tiesioginis centralizuotas
		Užimtumas, socialinis solidarumas ir lyčių lygybė	105,14	Tiesioginis centralizuotas
		Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas	49,04	Pasidalijamasis
13	Regioninė politika	Pasirengimo narystei pagalbos priemonė	0,00	Decentralizuotas
		Administracinės išlaidos	15,64	Tiesioginis centralizuotas
		Europos regioninės plėtros fondas ir kitos regioninės operacijos	21 455,21	Pasidalijamasis
		Sanglaudos fondas (įskaitant buvusią ISPA priemonę)	5 826,46	Pasidalijamasis
		Pasirengimo narystei veikla, susijusi su struktūrine politika	42,71	Decentralizuotas
		Solidarumo fondas	273,19	Pasidalijamasis
Visos administracinės išlaidos ⁽¹⁾			41,57	
Visos veiklos išlaidos			36 596,91	
Visi finansinių metų mokėjimai			36 638,48	
Visi finansinių metų įsipareigojimai			48 189,59	

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų auditas aprašytas 11 skyriuje.

Sanglaudos politikos ypatumai

6.2. ES išlaidos sanglaudai didinti planuojamos daugiamečiais „programavimo laikotarpiais“; kiekvieno programavimo laikotarpio mokėjimai atliekami dar keletą metų po šio laikotarpio pabaigos. ES sanglauda finansuojama pagal bendro finansavimo principą. Šiame skyriuje daugiausia dėmesio skiriama 2000–2006 m. programavimo laikotarpio išlaidoms; 2008 m. buvo išmokėta gana nedaug 2007–2013 m. programavimo laikotarpio kompensacijų (tarpinių mokėjimų) (žr. 6.8 dalį).

6.2. Komisija pažymi, kad Audito Rūmų pastabos daugiausia skirtos tik 2000–2006 m. mokėjimams iš struktūrinių ir Sanglaudos fondų, o jie sudaro apie 68 % su sanglaudos politika susijusių 2008 m. atliktų mokėjimų. Išankstinis finansavimas 2007–2013 m. siekė 32 %.

⁽¹⁾ Kaimo plėtros ir žuvininkystės išlaidos pateikiamos pagal šias politikos sritis: 5–Žemės ūkis ir kaimo plėtra ir 11–Žuvininkystė.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Politikos tikslai ir priemonės

6.3. 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu Sanglaudos politikos išlaidos buvo sutelktos į šiuos tris tikslus:

- a) mažinti menkiau išsivysčiusių regionų struktūrinį atotrūkį (1 tikslas);
- b) skatinti ekonominę ir socialinę teritorijų, kuriose kyla struktūrinių sunkumų, pertvarką (2 tikslas);
- c) modernizuoti švietimo ir užimtumo sistemas (3 tikslas);

ir į keletą konkretesnių „Bendrijos iniciatyvų“, pvz., skirtų ES tarpregioniniam bendradarbiavimui, miestų atnaujinimui ir lygių galimybių skatinimui darbo rinkoje.

6.4. ES finansavimas daugiausia užtikrinamas per du struktūrinius fondus ir Sanglaudos fondą⁽²⁾:

- a) Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) remia 1 ir 2 tikslus, finansuodamas investicijas į infrastruktūrą, darbo vietų kūrimą arba išsaugojimą, vietos plėtros iniciatyvas ir mažųjų bei vidutinių įmonių veiklą;
- b) Europos socialinis fondas (ESF) remia 1, 2 ir 3 tikslus, teikdamas finansinę pagalbą nedarbui mažinti, žmogiškiems ištekliams vystyti ir integracijai į darbo rinką skatinti;
- c) Sanglaudos fondas remia aplinkosaugos ir transporto infrastruktūros gerinimą valstybėse narėse, kurių bendras nacionalinis produktas, tenkantis vienam gyventojui, nesiekia 90 % Europos Sąjungos vidurkio.

⁽²⁾ Per šiuos tris fondus finansuota 97 % 2008 m. mokėjimų pagal Bendrojo biudžeto 4 ir 13 antraštinės dalis. Likę 3 % finansuoti per kitus instrumentus, nurodytus **6.1 lentelėje**.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.5. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu ERPF, ESF ir Sanglaudos fondas sutelkti trims tikslams pasiekti (konvergencijos, regionų konkurencingumo ir užimtumo bei Europos teritorijų bendradarbiavimo). Programos skirtos naujovėms, verslumui, užimtumui ir žinių ekonomikai skatinti, regionų ekonomikai vystyti ir naujoms bei geresnėms darbo vietoms kurti.

Kaip išleidžiami pinigai

6.6. Struktūrinių fondų lėšomis bendrai finansuojami **projektai** pagal daugiametes **veiklos programas**. Valstybės narės taip pat privalo prisidėti prie remiamų projektų finansavimo. 2000–2006 m. buvo įgyvendinamos 545 veiklos programos, kurių vertė siekė nuo mažiau kaip 500 000 eurų iki daugiau kaip 8 milijardų eurų. Pagal šias programas įgyvendinamų projektų išlaidos svyravo nuo kelių šimtų eurų atskiram naudos gavėjui iki šimtų milijonų eurų didelės apimties infrastruktūros projektui. 2000–2006 m. Sanglaudos fondas bendrai finansavo tik atskirus projektus, o veiklos programų nebuvo. Šiuo laikotarpiu buvo įgyvendinama 1 170 Sanglaudos fondo projektų; jų vertė siekė nuo 50 000 eurų iki daugiau kaip 1 milijardo eurų. 2008 m. iš visų fondų ir operacijų pagal abi **6.1 lentelėje** nurodytas politikos sritis iš viso sumokėta 24,8 milijardo eurų kompensacijų.

6.7. Struktūrinis fondas arba Sanglaudos fondas paprastai projektus bendrai finansuoja **kompensuodamas** išlaidas⁽³⁾ pagal projektų teikėjų⁽⁴⁾ pateiktas **išlaidų deklaracijas**, kurios yra sujungiamos į mokėjimo prašymus, kuriuos mokėjimo ir (arba) sertifikavimo institucija teikia Komisijai. Paprastai projekto teikėjas gauna išankstinį finansavimą, pateikia vieną ar kelias tarpines išlaidų deklaracijas ir vieną galutinę išlaidų deklaraciją projekto pabaigoje.

6.8. 2007–2013 m. taikomi finansavimo mechanizmai iš esmės nesiskiria nuo taikytų ankstesniu laikotarpiu. Iš pradžių programos buvo įgyvendinamos lėtai. 2008 m. mokėjimai sudarė 11,8 milijardo eurų, iš jų 11,7 milijardo eurų buvo išankstinio finansavimo mokėjimai.

6.8. *Komisija mano, kad 2007–2013 m. finansavimo mechanizmas labai pasikeitė, nes dabar bendras finansavimas nustatomas pagal prioritetines kryptis. Dėl šio supaprastinimo turėtų sumažėti klaidų, susijusių su bendro finansavimo dalies nustatymu pagal projektą, kurių pasitaikydavo ankstesniais programavimo laikotarpiais.*

⁽³⁾ Atsižvelgiant į projekto pobūdį ir sudėtingumą, prašymas kompensuoti išlaidas gali būti grindžiamas įvairiais išlaidų straipsniais ir rūšimis.

⁽⁴⁾ Projektų teikėjai yra naudos gavėjai, kuriais gali būti privatūs asmenys, asociacijos, privačiosios arba viešos įmonės arba vietos, regioninės arba nacionalinės įstaigos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Priežiūros ir kontrolės sistemos

6.9. Už lėšų panaudojimo įgyvendinant Sanglaudos politiką teisėtumą ir tvarkingumą pirmiausia atsako valstybės narės, bet galutinė atsakomybė už tinkamą biudžeto vykdymą tenka Komisijai.

6.10. Sanglaudos politikos projektai kontroliuojami dviem lygmenimis. Pirmasis lygmuo – valstybės narės kontrolės sistema. Ji skirta netinkamo projekto išlaidų kompensavimo ir kitų pažeidimų prevencijai užtikrinti arba šiems pažeidimams nustatyti ir ištaisyti. Antrasis lygmuo – Komisijos priežiūra. Jos paskirtis – užtikrinti, kad valstybės narės kontrolės sistemos būtų įdiegtos ir veiktų pagal reikalavimus, taip pat mažinti nepakankamos kontrolės riziką.

6.11. Naujajam, 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui skirtuose reglamentuose⁽⁵⁾ kontrolės nuostatos yra dar labiau patobulintos, o atitinkami Komisijos ir valstybių narių įgaliojimai – dar geriau išaiškinti. Gerokai patobulintos audito nuostatos. Iš valstybių narių reikalaujama teikti Komisijai tvirtinti nepriklausomos audito įstaigos parengtą kiekvienos veiklos programos sistemų aprašo atitikties vertinimo ataskaitą ir nuomonę bei audito strategiją. Taip pat reikalaujama teikti metines kontrolės ataskaitas su sistemų auditų ir reprezentatyvios operacijų imties audito rezultatais, pagal kuriuos rengiama metinė audito nuomonė.

Finansiniai pataisymai

6.12. Finansavimo sąlygų neatitinkančioms Sanglaudos politikos išlaidoms ES finansavimas neturėtų būti skiriamas, šiuo tikslu taikant finansinių pataisymų procedūras.

6.9. Valstybės narės pagal sektoriams taikomus reglamentus privalo užtikrinti, kad Komisijai deklaruotos bendro finansavimo išlaidos yra tvarkingos. Pagal pasidalijamojo valdymo principą Komisija atlieka priežiūros funkciją ir tikrina, ar valstybių narių kontrolės sistemos veikia efektyviai, o nustačiusi, kad taip nėra, imasi taisomųjų priemonių, kad galėtų priimti atsakomybę už biudžeto vykdymą (Finansinio reglamento 53b straipsnio 4 dalis). Komisija priežiūros funkciją atlieka ne tik vykdydama audito veiklą, bet ir vesdama derybas dėl programų, kurdama stebėsenos komitetus, rengdama metinius valdymo ir audito institucijų posėdžius, skelbdama gaires ir organizuodama seminarus.

6.11. Svarbi 2007–2013 m. laikotarpio naujovė – kiekvienai programai įsteigiama audito institucija, kuri tikrina, ar sukurta valdymo ir kontrolės sistema ir ar ji efektyviai veikia visą programos įgyvendinimo laikotarpį. Audito institucijos teikiama metinė kontrolės ataskaita ir nuomonė turėtų gerokai sustiprinti nacionalinių kontrolės sistemų teikiamą patikinimo pareiškimą. Audito institucija taip pat turi pranešti apie klaidų lygį, nustatytą atlikus operacijų statistinių imčių auditą.

⁽⁵⁾ Pirmiausia Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 210, 2006 7 31, p. 25) ir Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1828/2006 (OL L 371, 2006 12 27, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.13. Pirminė atsakomybė už finansinius pataisymus, susijusius su Komisijai patvirtintomis netvarkingomis išlaidomis, tenka valstybėms narėms. Pagal nacionalines kontrolės sistemas nustačiusi patvirtintų išlaidų klaidų, valstybė narė privalo imtis veiksmų, kad susigrąžintų galutiniams naudos gavėjams neteisėtai išmokėtas sumas ir, prireikus, atimti netinkamas finansuoti išlaidas iš deklaruotos sumos ⁽⁶⁾.

6.14. Komisijai atlikus auditą ir nustačius, kad valstybės narės neištaisė klaidų, susijusių su netvarkingomis išlaidomis, arba atskleidus, kad yra rimtų valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, ji „sustabdo tarpinius mokėjimus“ ⁽⁷⁾ ir pareikalauja, kad valstybė narė imtųsi veiksmų rimties sistemų trūkumams pašalinti ir (arba) atliktų finansinius pataisymus. Jei valstybės narės atlieka reikalaujamus finansinius pataisymus, jos gali pakeisti atsisakytas finansuoti išlaidas kitomis tinkamomis finansuoti išlaidomis.

6.15. Jei valstybė narė nesiima reikalaujamų taisomųjų priemonių ir (arba) neatlieka finansinių pataisymų, Komisija finansinius pataisymus gali atlikti priimdama Komisijos sprendimą, kuriuo sumažinamos grynosios disponuojamos lėšos.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

6.16. Nustatytų faktų dėl ES Sanglaudos finansavimo operacijų tvarkingumo santrauka pateikta **6.1 priedo 1.3 ir 1.4 lentelėse**.

6.17. 2008 m., kaip ir anksčiau, daugybė kompensacijų pagal Sanglaudos projektus buvo paveiktos klaidų, t. y. daugeliui projektų skirtos per didelės kompensacijos. Reprezentatyvioje statistinėje imtyje projektai, kuriuose nustatyta klaidų (žr. 1.9–1.12 dalis), sudarė 43 % ⁽⁸⁾. Audito Rūmų skaičiavimais, ne mažiau kaip 11 % ⁽⁹⁾ visos kompensuotos sumos ⁽¹⁰⁾ neturėjo būti kompensuota.

6.13. Valstybėms narėms tenka pirminė atsakomybė nustatyti netikslumus prieš patvirtinant išlaidas Komisijai ir nustatyti patvirtintų išlaidų netikslumus.

6.17. Komisija pažymi, kad daugelis projektų, kuriuose nustatyta kiekybiškai įvertinamų klaidų, yra tik trijose valstybėse narėse. Komisija jau žinojo apie esamus trūkumus penkiose iš šešių programų ir ėmėsi atitinkamų taisomųjų priemonių, įskaitant veiksmų planų įgyvendinimą ir sustabdymo procedūras; 2008 m. buvo priimti du sprendimai dėl trijų programų.

⁽⁶⁾ Šiuos finansinius pataisymus valstybės narės ataskaitose Komisijai vadina „atšaukimais“, „susigrąžinimais“ arba „numatomais susigrąžinimais“.

⁽⁷⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999 39 straipsnio 2 dalis (OL L 161, 1999 6 26, p. 1).

⁽⁸⁾ Žr. **6.1 priedo 1.3 lentelę**. 2007 m. šis rodiklis buvo 54 %.

⁽⁹⁾ 2007 m. šis rodiklis buvo 11 % (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 6.27 dalis), o 2006 m. – 12 % (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 6.39 dalis).

⁽¹⁰⁾ Šis santykis atitinka 24,8 milijardo eurų kompensacijų, nurodytų paskutiniame 6.6 dalies sakinyje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.18. Didelė apskaičiuoto klaidų lygio dalis susijusi su tinkamumo finansuoti klaidomis; tai dažniausiai audito imtyje pasitaikanti kiekybiškai įvertinamų klaidų rūšis. Tokių klaidų rasta 41 audito patikrintoje kompensacijoje. Tinkamumo finansuoti klaidų priežastys:

- a) projektai arba naudos gavėjai neatitiko specialiųjų finansavimo sąlygų;
- b) padaryta rimtų viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų; ir
- c) įtraukta nekompensuotinių išlaidų.

Dėl pirmųjų dviejų iš minėtų trijų tinkamumo finansuoti klaidų priežasčių padaryta beveik 80 % klaidų, įtrauktų skaičiuojant klaidų lygį.

Komisija taip pat pabrėžia, kad 58 % klaidų nėra kiekybiškai įvertinamos, įskaitant atitikties klaidas, kurių daugelis nebūtų turėjusios jokio poveikio išlaidų kompensavimui, net jeigu būtų buvusios pastebėtos anksčiau. Tokios klaidos yra, pavyzdžiui, vėlavimas paskelbti apie sutarties sudarymą, audito sekos trūkumai arba nepakankamas projekto viešumas.

Komisija mano, kad tarp 73 projektų, kuriuose nustatyta **6.1 priede** nurodytų klaidų, yra šeši atvejai, kai Audito Rūmų nurodytos aplinkybės nesuteikia pagrindo taikyti finansinius pataisymus arba bent jau ne siūlomą lygmeniu. Tai ypač pasakytina apie keturias klaidas, susijusias su viešaisiais pirkimais, kurios prisideda prie bendro klaidų lygio.

Komisija taip pat atkreipia dėmesį į savo atsakymą į 6.2 dalies pastabas.

6.18. Komisija toliau tirs audito metu nustatytus faktus, siekdama užtikrinti, kad būtų imtasi tinkamų priemonių.

- b) Komisija taip pat pažymi, jog viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas yra pagrindinis pažeidimų šaltinis, todėl atlikdama auditą didžiausia dėmesio skyrė šiai rizikos sričiai ir ėmėsi kitų veiksmų, pavyzdžiui, išleido valstybėms narėms skirtas gaires dėl taikytinų finansinių pataisymų. Tačiau Komisija taip pat atkreipia dėmesį į 6.17 dalyje pateiktą atsakymą dėl tokių klaidų kiekybinio įvertinimo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pavyzdžiai

- a) Pagal vieną ERPF projektą deklaruotos tik žemės pirkimo išlaidos. Tačiau pagal ERPF tinkamumo finansuoti taisykles žemės pirkimo kaina negali sudaryti daugiau kaip 10 % visų tinkamų finansuoti išlaidų. Nepaisydama to, valdymo institucija patvirtino projektą kaip kompensuotiną. Deklaruotos 25 milijonų eurų išlaidos neatitiko struktūrinių fondų bendro finansavimo sąlygų.
- b) Pagal kitą ERPF projektą ketinta sukurti IT sistemą. Perkančioji organizacija buvo įpareigota pagal deramą konkurso procedūrą sudaryti paslaugų sutartį, kurios vertė viršijo 236 000 eurų. Regioninės valdžios institucijos, kurios buvo galutinės šio projekto naudos gavėjos, sutartį su įmone sudarė tiesiogiai, nesurengusios konkurso, todėl 1,8 milijono eurų išlaidos, deklaruotos pagal šį projektą, tapo netinkamos finansuoti.
- c) Kad išlaidos atitiktų finansavimo sąlygas, jos turi būti susijusios su bendrai finansuojamomis operacijomis. Pagal vieną ESF projektą administratoriaus atlyginimas, kelių tiekėjų sąskaitos faktūros ir kai kurie įrangos pirkimai buvo deklaruoti pagal projektą, nors šios išlaidos buvo susijusios ir su kita naudos gavėjo veikla. Be to, tinkamos finansuoti yra tik įsigytos įrangos nusidėvėjimo sąnaudos, tačiau buvo deklaruota visa įsigijimo kaina. Deklaruotos, bet netinkamos finansuoti išlaidos sudarė 88 705 eurus arba 13,5 %.

6.19. Pagal dvi ERPF veiklos programas, patekusias į Audito Rūmų imtį, nustatyta, kad nacionalinės valdžios institucijos deklaravo septynis projektus, kuriuos iš pradžių finansavo nacionaliniai fondai. Šie projektai buvo baigti dar iki jų pateikimo ES bendram finansavimui, siekiant įtraukti papildomas naujas išlaidas arba pakeisti netinkamas finansuoti išlaidas. Audito Rūmai nustatė, kad pagal šiuos projektus klaidų pasitaiko daugiau nei pagal atrinktus įprastu būdu⁽¹⁾. Nacionalinės valdžios institucijos neatliko veiksmingo jų atitikties ES finansavimo taisyklėms ex ante patikrinimo⁽²⁾. Kadangi 2000–2006 m. programavimo laikotarpis baigiasi, nacionalinės valdžios institucijos jaučia vis didesnę spaudimą įsisavinti skirtas ES lėšas. Dėl to didėja rizika, kad iš ES biudžeto gali būti kompensuoti netinkami finansuoti projektai.

6.19. 2005 m. Komisija pateikė gaires, kuriose nurodė, jog tokie projektai gali būti įtraukti į programas, tik jeigu jie atitinka visas būtinas sąlygas, įskaitant atitiktį programų atrankos kriterijams, kontrolės vykdymą, viešumą ir pan. Komisijos atstovai priminė valstybių narių valdžios institucijoms apie šiuos reikalavimus, kai tokių projektų įtraukimas buvo svarstomas stebėsenos komitetų posėdžiuose. Kai kuriais atvejais, kai Komisija manė, kad būtinos sąlygos neįvykdytos, buvo atliekami finansiniai pataisymai.

Dėl keturių iš penkių projektų, kurie, Audito Rūmų nuomone, yra visiškai netinkami finansuoti, nes yra neveikiantys, Komisija mano, jog pagal taisykles leidžiama apie tai spręsti tik pasibaigus programai. Jei aplinkybės nepasikeis, projektai nebus bendrai finansuojami. Kitu atveju nacionalinės valdžios institucijos sutiko atsiimti projektą.

⁽¹⁾ Iš septynių projektų penki buvo visiškai netinkami bendrai finansuoti, o dėl vieno nustatyta rimtų klaidų.

⁽²⁾ Specialioms fondo tinkamumo finansuoti taisyklėms ir kitoms Bendrijos taisyklėms, pvz., ES viešųjų pirkimų taisyklėms ir valstybės pagalbos taisyklėms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Pavyzdys

Pagal vieną ERPF projektą buvo remiama trijų vandens slėgio išlyginimo bokštų statyba vandentiekio vamzdyne, paskirstančiame vandenį iš vietos užtvankos. Šis projektas buvo įgyvendinamas 2000–2004 m. Vamzdynas niekada nebuvo panaudotas, nes užtvanka nebuvo pripildyta vandens.

Valdymo institucija žinojo, kad projektas negalėjo pasiekti nustatytų specialiųjų tikslų ir kad dėl šios priežasties jis buvo netinkamas finansuoti. Tačiau ji nusprendė įtraukti šį projektą į veiklos programą ir juo pakeisti kitą projektą, kurį Komisija buvo atmetusi. Pagal šį projektą Komisijai deklaruotų išlaidų suma sudarė 5,7 milijono eurų.

6.20. 58 % audito imtyje rastų klaidų yra kiekybiškai neįvertinamos klaidos, todėl neįtrauktos skaičiuojant klaidų lygį. Daugelis jų buvo atitikties klaidos, t. y.:

- a) konkursų rengimo ir sutarčių sudarymo procedūrų trūkumai;
- b) viešumo taisyklių nepaisymas.

Pavyzdys

Pagal ERPF projektą rengiant konkursus dviem sutartims sudaryti, vertinant finansinius pasiūlymus taikyta vidutinių kainų formulė. Pagal šią formulę mažiausių kainų pasiūlymams suteikiamas mažesnis reitingas nesuteikiant siūlytojams galimybės jų pagrįsti.

Pagal Europos Teisingumo Teismo sprendimą (byloje C-147/06, SECAP SpA) tokia praktika yra diskriminacinė.

Be to, taikant tokią praktiką gali būti pasirinktas pasiūlymas, pagal kurį siūloma kaina nėra mažiausia kaina, o tai tam tikrais atvejais prieštarauja 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvai 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo⁽¹³⁾, pirmiausia nuostatoms dėl ekonominiu požiūriu naudingiausio pasiūlymo nustatymo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pavyzdys

Pasibaigus programai Komisija patikrins, ar projektas veikia, ir, jei jis neveikia, taikys būtiną finansinį pataisymą.

6.20.

Pavyzdys

Komisija rado tokių klaidų savo atliekamų auditų metu ir prirėkusių ėmėsi taisomųjų priemonių.

⁽¹³⁾ OL L 199, 1993 8 9, p. 54.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

6.21. Kadangi 2000–2006 m. programavimo laikotarpis baigiasi, Audito Rūmai nusprendė, kad papildomas visapusiškas valstybių narių 2000–2006 m. kontrolės sistemų vertinimas nesuteiks pridėtinės vertės. Kadangi tarpinių 2007–2013 m. programavimo laikotarpio mokėjimų beveik nebuvo (žr. 6.8 dalį), Audito Rūmai atlikdami vertinimą didžiausią dėmesį sutelkė į tam tikrą valstybių narių sistemų, įdiegtų nustatytoms klaidoms tvarkyti ir ataskaitoms apie finansinius pataisymus Komisijai teikti, dalį.

6.22. Be to, Audito Rūmai patikrino, kaip Komisija prižiūri valstybių narių kontrolės sistemas. Patikrinimas buvo dvejopas. Audito Rūmai patikrino:

- a) Komisijos auditus, susijusius su valstybių narių sistemų, skirtų 2000–2006 m. programavimo laikotarpiui, veikimu; ir
- b) Komisijos taikomą valstybių narių kontrolės sistemų, skirtų 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui, modelio tvirtinimo procedūrą. Audito Rūmai, be kitų klausimų, išnagrinėjo Komisijos taikomą pareiškimų dėl atitikties ir audito strategijų, valstybių narių rengiamų einamajam programavimo laikotarpiui, tvirtinimo procedūrą.

Sistemos, susijusios su operacijų tvarkingumu

2000–2006 m. laikotarpis

6.23. 2007 m. Audito Rūmai įvertino valstybių narių kontrolės sistemas ir nustatė, kad jos yra iš dalies veiksmingos. Per šiuos metus esminių norminės bazės pakeitimų, kurie turėtų įtakos valstybių narių kontrolės sistemoms, nepadarėta. Be to, ankstesniais ir šiais metais nustatytas klaidų lygis ir toliau gerokai viršija reikšmingumo ribą.

6.21. 2007–2013 m. valstybių narių ataskaitų apie finansinius pataisymus teikimo Komisijai sistema tapo gerokai aiškesnė ir tvirtesnė, paskyrus atsakingą instituciją ir parengus metinės ataskaitos lentelę (Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 61 straipsnis ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006 20 straipsnis).

6.22. Be dviejų Audito Rūmų patikrintų aspektų, susijusių su Komisijos vykdoma valstybių narių kontrolės sistemų priežiūra, Komisija vykdydama priežiūrą taip pat atlieka daug veiksmų, nurodytų Komisijos struktūrinių veiksmų priežiūros stiprinimo veiksmų plane (COM(2008) 97).

Komisija taip pat atkreipia dėmesį į 6.9 dalyje pateiktą atsakymą.

6.23. Komisija mano, kad dėl ankstesniaisiais metais vykdytų veiksmų, ypač pagal 2008 m. struktūrinių veiksmų priežiūros stiprinimo veiksmų planą, 2008 m. labai pagerėjo kai kurių programų valdymo ir kontrolės sistemų įgyvendinimas.

Regioninės politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generaliniai direktoratai savo 2008 m. metinėse audito ataskaitose paskelbė 545 veiklos programų valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingumo vertinimo rezultatus. Nagrinėjant bendrus skaičius matomi ryškūs pokyčiai:

— 31 % sistemų veikia gerai (2007 m. - 31 %);

— 47 % sistemų veikia, bet jas reikia tobulinti (nedidelį poveikį turintys trūkumai) (2007 m. - 26 %);

— 16 % sistemų veikia, bet jas reikia tobulinti (reikšmingą poveikį turintys trūkumai) (2007 m. - 29 %);

— 16 % sistemų veikia, bet jas reikia tobulinti (reikšmingą poveikį turintys trūkumai) (2007 m. - 14 %);

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2007–2013 m. laikotarpis

6.24. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui (kaip paaiškinta 6.11 dalyje), įdiegti nauji kontrolės sistemų elementai, skirti operacijų klaidų rizikai mažinti nuo pat operacijų pradžios. Iki pirmojo tarpinio mokėjimo pagal programą arba ne vėliau kaip per dvylika mėnesių nuo programos patvirtinimo valstybės narės turi pateikti Komisijai tvirtinti sistemos aprašą su pridėtu nepriklausomos audito įstaigos atliktu atitikties vertinimu. Be to, per devynis mėnesius nuo programos patvirtinimo audito institucijos Komisijai turi pateikti audito strategiją.

6.25. Audito Rūmų atliktas auditas rodo, kad Komisija patvirtinimo procedūras, susijusias su atitikties vertinimais ir audito strategijomis, atliko per nustatytus terminus. Sistemų aprašų ir atitikties vertinimų patvirtinimai buvo pagrįsti, o atsisakymai patvirtinti buvo grindžiami valstybių narių pateiktų dokumentų trūkumais (neužbaigtumu, taigi ir neatitiktimi taisyklėms, ir (arba) nepakankama kokybe).

6.26. Iki 2008 m. pabaigos Komisija gavo 282 (65 %) patvirtintų programų (iš 432) sistemų aprašus ir atitikties vertinimus, 88 (20 %) iš jų patvirtino. 38 % atvejų valstybės narės dokumentus Komisijai tvirtinti pateikė pavėluotai.

6.27. Panaši padėtis buvo su valstybių narių audito strategijų tvirtinimu. Iki 2008 m. pabaigos Komisija gavo 363 (84 %) (iš 432) patvirtintų programų audito strategijas. Patvirtintos 206 strategijos (47 %). 39 % šių dokumentų valstybės narės pateikė pavėluotai.

6.28. 2007–2013 m. projektai jau įgyvendinami. Naudos gavėjai nacionalinėms valdžios institucijoms arba nacionalinės valdžios institucijos Komisijai projektų išlaidas deklaruoja dar nepatvirtinus kontrolės sistemų⁽¹⁴⁾. Audito Rūmų nuomone, pavėluotai patvirtinus valstybių narių sistemų aprašus, atitikties vertinimus ir audito strategijas, didėja tikimybė, kad kontrolės sistemos neužkirs kelio klaidoms ir nepadės jų nustatyti pradiname etape.

6.26. Iki 2009 m. birželio 30 d. Komisija gavo 88 % programų atitikties vertinimų ataskaitas ir, jas išnagrinėjusi per teisės aktuose nustatytą laikotarpį, patvirtino 48 % programų ataskaitas.

6.27. Iki 2009 m. birželio 30 d. Komisija gavo 91 % programų audito strategijas ir, jas išnagrinėjusi per teisės aktuose nustatytą laikotarpį, patvirtino 85 % programų audito strategijas.

6.28. Komisija per nustatytą laikotarpį atliko patvirtinimo procedūras. Audito Rūmai nurodo, jog rizika yra susijusi su 2007–2013 m. programoms skirtuose reglamentuose numatytu laikotarpiu, skiriamu atitikties vertinimo ataskaitoms ir audito strategijoms pateikti ir patvirtinti. Komisija mano, kad tokia rizika yra nedidelė, nes kontrolės sistemos gali atitikti reikalavimus ir efektyviai veikti net prieš patvirtinant atitikties vertinimo ataskaitas. Visos programų audito institucijos turės pateikti Komisijai reprezentatyvių operacijų imčių audito išvadas, kuriose bus įvertintos 2008 m. ir vėlesniais metais deklaruotos išlaidos bei pateikta nuomonė apie sistemų veikimą.

Komisija taip pat atsižvelgė į šią riziką savo 2009 m. audito strategijoje.

⁽¹⁴⁾ Sistemų aprašų ir pareiškimų dėl atitikties patvirtinimas yra būtina pirmojo tarpinio mokėjimo sąlyga.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Sistemos, susijusios su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais**Valstybės narės (2000–2006 m. laikotarpis)**

6.29. Audito Rūmai įvertino valstybių narių sistemas, skirtas klaidoms, nustatytoms taikant įvairias nacionalines ex post kontrolės priemones, registruoti ir taisyti bei ataskaitoms apie finansinius pataisymus Komisijai teikti. Tai padaryta siekiant patikrinti Komisijos informacijos apie valstybių narių atliekamus finansinius pataisymus patikimumą. Audito Rūmai patikrino, ar klaidos, nustatytos taikant valstybių narių kontrolės sistemas, tiksliai ir išsamiai registruojamos valstybių narių lygmeniu, ar jos ištaisomos per pagrįstus terminus ir ar šie pataisymai tinkamai ⁽¹⁵⁾ registruojami nacionalinėse sistemose ir perduodami Komisijai ⁽¹⁶⁾.

6.30. **6.1 priedo 2 dalyje** parodyta, kad mažiausiai patenkinamas su patikrintomis susigrąžinimų ir finansinių pataisymų sistemomis susijęs aspektas yra ataskaitų apie pataisymus Komisijai teikimas. Keturių patikrintų veiklos programų atveju jis buvo nepatenkinamas, o kitų šešių programų atveju – iš dalies patenkinamas. Kai kuriais atvejais Komisijai apskritai nebuvo pranešta apie finansinius pataisymus, o kitais atvejais informacija nebuvo pateikta, kaip nustatyta Komisijos (Regioninės politikos generalinio direktorato) išsiuntinėtose instrukcijose, todėl nebuvo galima daryti išvados, kad pateikti skaičiai yra patikimi. Tai reiškia, kad Komisija nėra gavusi išsamios ir patikimos informacijos apie šiuos finansinius pataisymus iš visų valstybių narių.

Komisijos priežiūra (2000–2006 m. laikotarpis)

6.31. Audito Rūmai išnagrino pagrindinę Komisijos priežiūros veiklą, susidedančią iš Komisijos atliktų ex post auditų ⁽¹⁷⁾ ir sustabdymo bei finansinių pataisymų procedūrų taikymo.

6.30. Komisija pažymi, kad vienuolika iš šešiolikos Audito Rūmų patikrintų sistemų yra visais atžvilgiais patenkinamos arba iš dalies patenkinamos. Komisija įdėjo daug pastangų, kad pagerintų valstybių narių pateikiamų duomenų kokybę. Remdamasi Komisijos veiksmų planu, 2008 m. ji dešimtyje valstybių narių atliko auditą, panašų į atliekamą Audito Rūmų. Komisija toliau stengiasi gerinti teikiamų ataskaitų kokybę, kad būtų galima gauti išsamių ir patikimų duomenų apie visas valstybes nares. Komisija taip pat atkreipia dėmesį į savo atsakymus į 6.21 ir 6.36 dalių pastabas.

6.31. Komisija atkreipia dėmesį į savo atsakymus į 6.9 ir 6.22 dalių pastabas.

⁽¹⁵⁾ Valstybės narės privalo pranešti Komisijai apie jų pačių atliktus finansinius pataisymus, išskirdamos atšaukimus, susigrąžinimus ir numatomus susigrąžinimus (kaip paaiškinta 6.13 dalyje).

⁽¹⁶⁾ Audito Rūmai nevertino, ar valstybės narės veiksmingai nustatydavo klaidas.

⁽¹⁷⁾ Audito Rūmų tolesnių priemonių atsižvelgiant į audito ataskaitas rezultatai apibendrinti **6.2 priede**.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.32. 2008 m. Komisija pradėjo 52 oficialaus mokėjimų sustabdymo procedūras ir priėmė 10⁽¹⁸⁾ sustabdymo sprendimų⁽¹⁹⁾ susijusių su 2000–2006 m. laikotarpiu. Dėl to finansinių pataisymų, susijusių su 2000–2006 m. programomis ir 2008 m. taikytų ERPF, ESF ir Sanglaudos fondui, vertė padidėjo nuo 220 milijonų eurų⁽²⁰⁾ 2007 m. iki 1 169 milijonų eurų⁽²¹⁾ 2008 m.⁽²²⁾ 2008 m. iš tiesų buvo atlikta apie 60 % finansinių pataisymų, apie kuriuos buvo pranešta (t. y. lėšos buvo atšauktos, susigražintos arba panaikintos). 94 % atliktų finansinių pataisymų valstybės narės atliko atšaukdamos netinkamas finansuoti išlaidas, kurias jos galėjo pakeisti deklaruojamos naujas papildomas tinkamas finansuoti išlaidas. Tai rodo, kad valstybės narės sutinka ištaisyti pažeidimus pačios, kad išvengtų Komisijos sprendimo, kuriuo būtų sumažintos gryniosios skirtos lėšos.

6.33. Audito Rūmai pabrėžia, kad netinkamų finansuoti išlaidų pakeitimas naujomis išlaidomis (atšaukimas) valstybėms narėms neatliekant veiksmingo ex ante patikrinimo neužtikrina, kad iki programos pabaigos iš ES finansavimo bus atimtos visos netvarkingos išlaidos.

6.34. Dėl „Komisijos dalijamojo struktūrinių veiksmų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų plano“⁽²³⁾ Komisija praneša, kad įgyvendino 28 veiksmus iš 37. Penki svarbiausi veiksmai, galintys turėti įtakos klaidoms, yra susiję su ex post auditais, finansiniais pataisymais, sustabdymais ir taisomųjų priemonių planais, yra tebevykdomi, nes jie yra neatsiejama sudedamoji Komisijos vykdomos kontrolės įsipareigojimų dalis. Veiksmų plano poveikio dar negalima įvertinti, nes Komisijos kompensuojamoms išlaidoms tebeturi įtakos anksčiau metais padarytos klaidos.

6.33. Komisija taip pat nustatė šią problemą ir konkrečiai ją spyrę 2000–2006 m. programų užbaigimo strategijoje. Komisija taip pat atkreipia dėmesį į 6.19 dalyje pateiktą atsakymą.

6.34. Komisija sutinka, kad dar negalima iki galo įvertinti veiksmų plano poveikio 2000–2006 m. laikotarpiu. Todėl Komisija įsipareigoja pateikti ataskaitą apie pirminį savo veiksmų plano poveikį 2010 m. vasario mėn.

Vis dėlto Komisijos galutinėje veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitoje (COM(2009) 42) matyti, kad 2008 m. įgyvendinant Komisijos veiksmų planą pasiekta svarių rezultatų, pavyzdžiui, buvo priimta 10 sustabdymo sprendimų ir įgyvendinta 14 nacionalinių veiksmų planų. Be to, 2008 m. finansinių pataisymų, susijusių su visais 2000–2006 m. mokėjimo prašymais (ir ankstesnių laikotarpių galutinėmis išlaidų deklaracijomis), suma siekė 1,527 mlrd. EUR, ir buvo vykdomas dar 2,832 mlrd. EUR susigrąžinimas.

⁽¹⁸⁾ 2007 m. priimtas vienas toks sprendimas.

⁽¹⁹⁾ Sustabdymo procedūros pradėjimas yra pirmasis žingsnis, atliekamas įgyvendinant programą, Komisijai siekiant užtikrinti galimus finansinius pataisymus. Jei valstybė narė pati nesiima reikiamų taisomųjų veiksmų ir neatlieka finansinių pataisymų, Komisija gali sustabdyti mokėjimus ir priimti sprendimą dėl finansinio pataisymo.

⁽²⁰⁾ Bendra 220 milijonų eurų suma yra susijusi su finansiniais pataisymais, atliktais be Komisijos sprendimo.

⁽²¹⁾ 1 109 milijonai eurų be Komisijos sprendimo ir 60 milijonų eurų priėmus Komisijos sprendimą.

⁽²²⁾ Bendra finansinių pataisymų, atliktų taikant Komisijos priežiūros veiksmus, vertė, susijusi su 2000–2006 m. laikotarpiu, yra 3 313 milijonų eurų.

⁽²³⁾ COM(2008) 97, patvirtintas 2008 m. vasario 19 d. ir galutinė įgyvendinimo ataskaita, COM(2009) 42/3.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

6.35. Audito Rūmai, remdamiesi jų pačių atliktu auditu (žr. 6.17 dalį), daro išvadą, kad atliekant mokėjimus (išlaidų kompensacijas) pagal Sanglaudos politikos grupę už metus, pasibaigusius 2008 m. gruodžio 31 d., padaryta reikšmingų klaidų.

6.36. Audito Rūmai nustatė, kad valstybių narių sistemos, skirtos nacionalinėmis kontrolės priemonėmis nustatytoms klaidoms ištaisyti, daugeliu atvejų buvo bent iš dalies veiksmingos.

Rekomendacijos

6.37. Audito Rūmai Komisijai rekomenduoja:

- a) valstybėms narėms teikiamose gairėse dėmesį sutelkti į sritis, kuriose daroma daugiausia klaidų – tinkamumo finansuoti klausimams ir viešiesiems pirkimams;
- b) stengtis užtikrinti, kad klaidos būtų veiksmingai nustatomos ir ištaisomos valstybių narių lygmeniu, įskaitant susigrąžinimo procedūras ir ataskaitų teikimą Komisijai;
- c) tęsti rizikos vertinimu pagrįstą veiklos programų auditą, dėmesį sutelkiant į klausimus ir programas, kuriuos sprendžiant ar kurias įgyvendinant daroma daugiausia klaidų;
- d) užtikrinti tikslų taisomųjų mechanizmų taikymą veiklos programoms, kurias patikrinus nustatyta trūkumų, kartu užtikrinant, kad vykdam šį procesą nebūtų daroma naujų klaidų.

6.35. Dauguma Audito Rūmų nurodytų reikšmingų klaidų nustatyta keliuose valstybėse narėse. Komisija daugeliu atvejų jau žinojo apie sistemų trūkumus ir 2008 m. ėmėsi atitinkamų su šiomis programomis susijusių taisomųjų priemonių. 2008 m. Komisijos struktūrinių veiksmų priežiūros stiprinimo veiksmų plano įgyvendinimas davė realių rezultatų. Sustiprinta 2007–2013 m. kontrolės sistema ir Komisijos pastangos šio laikotarpio pradžioje turėtų padaryti poveikį klaidų, susijusių su Bendrijos mokėjimais, lygiui naujuoju laikotarpiu.

6.36. Komisija pastebi, kad dauguma pataisymų sistemų, kurias tikrino Audito Rūmai, veikė patenkinamai arba iš dalies patenkinamai. Ji mano, kad pavyko pateikti patikimų įrodymų, kad daugia-mečiai taisomieji mechanizmai veiksmingi. Komisija toliau stengiasi tobulinti valstybių narių pateikiamų duomenų kokybę ir 2009 m., kaip ir pagal veiksmų planą 2008 m., vėl atliks auditus vietoje, panašius į atliekamus Audito Rūmų.

6.37.

- a) Komisijos 2008 m. veiksmų plane numatyti veiksmai buvo skirti šiai rekomendacijai įgyvendinti, ir 2009 m. Komisija toliau tęsia šį darbą. Ji pateikė gaires dėl svarbių su tinkamumu finansuoti susijusių klausimų, pavyzdžiui, investicijų, iš kurių gaunamos pajamos, ir supaprastinto išlaidų kompensavimo (pastovaus dydžio mokėjimų ir vienkartinį išmokų), kuris buvo įtrauktas į neseniai priimtus 2007–2013 m. taisyklių pakeitimus. Komisija surengė seminarus, skirtus viešųjų pirkimų klausimams, ir toliau aktyviai prisidės prie valstybių narių valdžios institucijų mokymų.
- b) Komisija į šį klausimą atsižvelgė keliuose 2008 m. veiksmų plane numatytuose veiksmuose. Ji toliau tęs šį darbą ir paprašė valstybių narių 2009 m. sustiprinti susigrąžinimo procedūras ir ataskaitų teikimą, atsižvelgiant į 2000–2006 m. programų pabaigą.
- c) Komisija 2008 m. veiksmų plano 1.1 veiksmą skyrė šiai rekomendacijai įgyvendinti. 2009 m. Komisija toliau sieks šio tikslo, kaip nurodyta jos 2009–2011 m. bendroje struktūrinių fondų audito strategijoje.
- d) Komisija 2008 m. veiksmų plano 8.1 ir 8.2 veiksmus skyrė šiai rekomendacijai įgyvendinti ir toliau tikrins – kol programos bus užbaigtos ir jas užbaigus, – ar atšauktos netvarkingos išlaidos pakeistos tinkamomis finansuoti išlaidomis.

6.1 PRIEDAS

1 DALIS: PAGRINDINĖS IMTIMI PAGRĮSTO OPERACIJŲ TESTAVIMO YPATYBĖS

1.1 — Imties dydis

Metai	Testuotų operacijų skaičius
2008	170 (*)
2007	180

(*) 170 tarpinių kompensacijų iš 180 pavyzdžių atrankos vienetų. Audito Rūmai taiko piniginiu matu įregistruotų pavyzdžių atranką, pagal kurią kompensacijos gali būti atrinktos daugiau kaip vieną kartą, jei jų piniginė vertė viršija atrankos intervalą.

1.2 — Imties struktūra

Procentinė dalis testuotų operacijų, kurios buvo	2008				2007
	ESF	ERPF	Sanglaudos fondas	Iš viso	
Galutiniai ir (arba) tarpiniai mokėjimai	29 %	55 %	16 %	100 %	100 %
Avansai	—	—	—	—	—
Iš viso	29 %	55 %	16 %	100 %	100 %

1.3 — Klaidų dažnis ir įvertintas jų poveikis

Klaidos	2008				2007
	ESF	ERPF	Sanglaudos fondas	Iš viso	
Testuotų operacijų, kurios buvo paveiktos klaidų, dažnis	18 % {9}	51 % {48}	59 % {16}	43 % {73}	54 % {97}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų dažnis	44 % {4}	47 % {37}	21 % {4}	42 % {45}	43 % {63}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų poveikis: Labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalas (*)	Daugiau nei 5 %				Daugiau nei 5 %

(*) Audito Rūmai skiria tris labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalus: mažiau nei 2 %, 2–5 %, daugiau nei 5 %.
{ } skliausteliuose pateikti absoliutūs operacijų skaičiai.

1.4 — Klaidų tipai imtyje

Klaidų testuotose operacijose procentinė dalis pagal jų tipus	2008				2007
	ESF	ERPF	Sanglaudos fondas	Iš viso	
Tinkamumas finansuoti	22 %	46 %	16 %	38 %	34 %
Tikrumas	0 %	0 %	0 %	0 %	5 %
Tikslumas	33 %	10 %	10 %	12 %	18 %
Kita (atitiktis, neturinti įtakos mokėjimui)	45 %	44 %	74 %	50 %	43 %
Iš viso	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

2 DALIS: BENDRAS PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SISTEMŲ ĮVERTINIMAS

2.1 — Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas. Sistemos, susijusios su susigražinimais ir finansiniais pataisymais valstybių narių lygmeniu

	Klaidų registravimas	Klaidų taisymas	Taisyčių registravimas	Pranešimas apie taisyčius Komisijai	Pranešimas apie pažeidimus OLAF
ERPF – Graikija – Epyras					
ERPF – INTERREG – Vokietija/Lenkija – Vokietijos sistema					
ERPF – INTERREG – Vokietija/Lenkija – Lenkijos sistema					
ERPF – INTERREG – Ispanija/Portugalija					
ERPF – Italija – Kalabrija					
ERPF – Italija – Apulija					
ERPF – Ispanija – Andalūzija					
ERPF – Lenkija – Konkurencingumas					
ERPF – Portugalija – Prieinamumas ir transportas					
ERPF – Ispanija – 1 tikslas					
ERPF – JK – Kornvalis – 1 tikslas					
ESF – Belgija – Heno					
ESF – Prancūzija – 3 tikslas					
ESF – Graikija – Konkurencingumas					
ESF – Nyderlandai – 3 tikslas					
ESF – Švedija – 3 tikslas					

Paaiškinimai:

	Patenkinama
	Iš dalies patenkinama
	Nepatenkinama

TOLESNĖS PRIEMONĖS, ATSIŽVELGIANT Į PAGRINDINES PATIKINIMO PAREIŠKIMO PASTABAS

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
1. Komisijos veiksmai, kuriais siekiama pagerinti Sanglaudos projektų valdymą			
<p>Audito Rūmai Sanglaudos projektuose jau ne pirmą kartą nustatė reikšmingą klaidų lygį. Audito Rūmai įvertino, kad kontrolės sistemos valstybėse narėse yra neveiksmingos arba tik iš dalies veiksmingos, ir nustatė, kad pačios Komisijos priežiūra yra neveiksminga užtikrinant klaidų prevenciją valstybių narių lygmeniu.</p> <p>(Pvz., žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 6.22–6.32 dalis, 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 6.37–6.45 dalis, 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 6.38–6.45 dalis, 2004 finansinių metų metinės ataskaitos 5.47–5.54 dalis ir 2003 finansinių metų metinės ataskaitos 5.55, 5.56 ir 5.66–5.69 dalis).</p>	<p>2008 m. pradžioje Komisija priėmė Komisijos dalijamojo struktūrinių veiksmų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų planą (COM(2008) 97 galutinis, paskelbta 2008 2 19).</p>	<p>Komisija įgyvendina veiksmų planą; pranešta, kad 2008 m. įgyvendinti 28 veiksmai iš 37. Tačiau Komisijos veiksmų poveikį bus galima vertinti tik per kelerius ateinančius metus, kai bus gauti taikytų priemonių rezultatai.</p>	<p><i>Komisija įsipareigojo pateikti ataskaitą apie pirmąjį jos veiksmų plano poveikį 2010 m. vasario mėn.</i></p>
2. 2006 m. patikinimo pareiškimas: Tolesni veiksmai, kurių Komisija ėmėsi atsižvelgdama į Audito Rūmų pastabas			
<p>2006 m. Audito Rūmai nustatė reikšmingą klaidų lygį visų tikrintų programų projektų išlaidų deklaracijose. Iš 177 patikrintų 2000–2006 m. programavimo laikotarpio projektų, 77-iose rasta reikšmingų klaidų.</p> <p>(2006 finansinių metų metinės ataskaitos 6.13–6.15 ir 6.26–6.28 dalys).</p>	<p>Komisija užtikrino geresnį audito pastabų paisymą, įskaitant mokėjimų sustabdymus ir finansinius pataisymus.</p>	<p>Audito Rūmai išnagrinėjo tolesnius veiksmus, kurių Komisija ėmėsi atsižvelgdama į pastabas, pateiktas Audito Rūmams atlikus 20 auditų, ir pateikė savo išvadą 2006 finansinių metų patikinimo pareiškime. Audito Rūmų analizė rodo, kad buvo atsižvelgta į visus atvejus.</p>	<p><i>2008 m. Komisijos priežiūros stiprinimo veiksmų plano įgyvendinimas padėjo Komisijai patobulinti priežiūrą ir tolesnius veiksmus, vykdomus atsižvelgiant į audito rezultatus, taip pat į Audito Rūmų nustatytus faktus.</i></p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
3. Tolesni veiksmai, kurių imtasi atsižvelgiant į pagrindinius Komisijos audito metu nustatytus faktus			
<p>Rengiant 2006 m. metinę ataskaitą, atliktas penkiolikos Regioninės politikos generalinio direktorato ir Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generalinio direktorato atliktų auditų vertinimas. Tik daugiau kaip pusė šių Komisijos auditų atitiko visus veiksmingos priežiūros priemonės kriterijus. (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 6.23 ir 6.36 dalys, 6.3 lentelė. Taip pat žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 6.30 dalį).</p>	<p>Pagal struktūrinėms priemonėms skirtą veiksmų planą Komisija yra įsipareigojusi imtis priemonių, kad sustiprintų savo audito darbo poveikį, paspartindama mokėjimų sustabdymo ir finansinių pataisymų procedūros taikymą (žr. 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje pateiktą Komisijos atsakymą dėl 6.30 dalies).</p>	<p>Norėdami patikrinti tolesnius veiksmus, kurių buvo imtasi, Audito Rūmai pasirinko naują penkiolikos Komisijos atliktų auditų imtį ir įvertino audito seką bei svarbius dokumentus, taip pat patikrino audito darbą. Audito Rūmai padarė išvadą, kad visais šiais penkiolika atvejų Regioninės politikos generalinis direktoratas ir Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generalinis direktoratas taikė pagrįstas audito procedūras valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų veikimui įvertinti.</p> <p>Tačiau būtina šiek tiek pagerinti padėtį, susijusią su atlikto audito darbo dokumentavimu, pirmiausia audito procedūrų išsamumu.</p>	<p><i>Komisija mano, kad daugeliu atvejų dokumentai buvo išsamūs. Ji įsipareigoja ir toliau taikyti aukštus tikrinimo ir dokumentavimo reikalavimus.</i></p>

7 SKYRIUS

Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	7.1–7.10
Kaip panaudojami pinigai	7.6–7.10
Operacijų tvarkingumas	7.11–7.16
Sistemų veiksmingumas	7.17–7.39
Su operacijų tvarkingumu susijusios sistemos	7.18–7.34
<i>Ex ante</i> išlaidų ataskaitų dokumentų patikros	7.18–7.20
Išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas	7.21–7.27
Komisijos <i>ex post</i> audito strategija	7.28–7.34
Su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais susijusios sistemos	7.35–7.39
Išvados ir rekomendacijos	7.40–7.42
Išvados	7.40–7.41
Rekomendacijos	7.42

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

7.1. Šiame skyriuje pateiktas Audito Rūmų specialusis vertinimas, susijęs su mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupe, apimančia šias politikos sritis: 06-Energetika ir transportas; 08-Moksliniai tyrimai; 09-Informacinė visuomenė ir žiniasklaida; 10-Tiesioginiai moksliniai tyrimai. Išsami informacija apie nagrinėjamą veiklą, finansinių metų išlaidas ir susijusį valdymo tipą pateikta **7.1 lentelėje**.

7.2. Energetikos ir transporto politikos tikslai – Europos piliečiams ir įmonėms suteikti galimybę naudotis konkurencingomis energetikos ir transporto sistemomis, padidinti energijos gamybos ir vartojimo tvarumą, sudaryti sąlygas nenutrūkstamai bei patikimai tiekti energiją ir teikti transporto paslaugas Europos Sąjungoje, gerinti transporto ir energetikos saugumą bei tarptautiniu mastu skleisti transporto ir energetikos konkurencingumo, tvarumo, saugos ir patikimumo ES politikas.

7.3. Mokslinių tyrimų politika yra skirta Europos mokslinių tyrimų erdvės (ERA) sukūrimui. Prisidedama prie bendrosios rinkos sukūrimo ERA atlieka pagrindinį vaidmenį įgyvendinant su užimtumu, tarptautiniu konkurencingumu, ekonominėmis reformomis ir socialine sanglauda susijusią Lisabonos strategiją, visų pirma sukuriant švietimo, mokymo, mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvę.

7.4. Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos politikos srityse didžiausias dėmesys skiriamas ES i2010 strateginei iniciatyvai, kurioje numatyta skatinti inovacijas ir konkurencingumą, remiant su informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis susijusius mokslinius tyrimus ir jas vystant, bei prisidėti prie Europos audiovizualinio sektoriaus stiprinimo.

7.5. Tiesioginėmis mokslinių tyrimų išlaidomis finansuojama Jungtinio tyrimų centro (JTC), kuris yra Komisijos generalinis direktoratas, mokslinių tyrimų ir susijusi veikla. JTC tikslas – teikti užsakovo interesus atitinkančią mokslinę ir techninę pagalbą rengiant, plėtojant, įgyvendinant ir prižiūrint ES politikas.

7.1 lentelė — Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2008 m. mokėjimai (milijonais eurų)	Biudžeto valdymo būdas
6	Energetika ir transportas	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	128	Tiesioginis centralizuotas
		Vidaus, oro ir jūrų transportas	278	Tiesioginis centralizuotas
		Transeuropiniai tinklai (TEN)	888	Tiesioginis centralizuotas
		Tradiciniai ir atsinaujinantys energijos šaltiniai	72	Tiesioginis centralizuotas
		Branduolinė energetika	215	Tiesioginis centralizuotas Netiesioginis centralizuotas ir jungtinis
		Energetikos ir transporto srities moksliniai tyrimai (7BP)	108	Tiesioginis centralizuotas
		Ankstesnių bendrųjų programų (5BP ir 6BP) užbaigimas	92	Tiesioginis centralizuotas
		Energijos ir transporto naudotojų saugumas ir apsauga	3	Tiesioginis centralizuotas
		1 784		
8	Moksliniai tyrimai	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	241	Tiesioginis centralizuotas
		7BP	2 223	Tiesioginis centralizuotas
		ITER	96	Netiesioginis centralizuotas
		Ankstesnių bendrųjų programų (5BP ir 6BP) užbaigimas	1 836	Tiesioginis centralizuotas
		Kita	42	Tiesioginis centralizuotas
		4 438		
9	Informacinė visuomenė ir žiniasklaida	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	129	Tiesioginis centralizuotas
		7BP	749	Tiesioginis centralizuotas
		Žiniasklaida	82	Tiesioginis centralizuotas
		Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa ir kitos programos	141	Tiesioginis centralizuotas
		Ankstesnių programų užbaigimas	607	Tiesioginis centralizuotas
		1 708		
10	Tiesioginiai moksliniai tyrimai	Personalas, einamosios išlaidos ir investicijos ⁽²⁾	306	Tiesioginis centralizuotas
		7BP	38	Tiesioginis centralizuotas
		Ilgalaikiai įsipareigojimai dėl branduolinės veiklos	23	Tiesioginis centralizuotas
		Ankstesnių bendrųjų programų (5BP ir 6BP) užbaigimas	22	Tiesioginis centralizuotas
		389		

Visos administracinės išlaidos	804
Visos 7BP išlaidos ⁽²⁾	3 214
Visos ankstesnių BP išlaidos	2 557
Visos TEN išlaidos	888
Visos kitos išlaidos	857
Visos veiklos išlaidos	7 516

Visi finansinių metų mokėjimai **8 320**

Visi finansinių metų įsipareigojimai **9 157**

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų auditas aprašytas ataskaitos 11 skyriuje.

⁽²⁾ Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintoji bendroji programa (7BP) yra pagrindinė Europos Sąjungos priemonė, skirta mokslinių tyrimų 2007–2013 m. finansavimui. „Ankstesnių BP“ išlaidos – tai tarpiniai ir galutiniai mokėjimai, skirti pagal ankstesnes bendrąsias programas (t. y. 6BP (2002–2006 m.) arba BP5 (1998–2002 m.)) atrinktiems projektams. Taip pat žr. 7.6 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kaip panaudojami pinigai

7.6. Apie 80 % šios politikos grupės veiklos išlaidų skiriama mokslinių tyrimų projektams pagal daugiametes bendrąsias programas (BP), turinčias daugybę finansavimo schemų, kuriomis remiamos įvairios teminės sritys ir įvairūs projektų tipai.

7.7. Komisija paprastai atlieka mokėjimus naudos gavėjams visiškai nedalyvaujant valstybių narių nacionalinėms, regioninėms ar vietos institucijoms. Nuo 2008 m. ES įnašas į kai kurias stambius mokslinių tyrimų projektus, tokius kaip ITER branduolių sintezės jėgainės kūrimas, teikiamas per bendrąsias įmones. Jos yra Bendrijos įstaigos, valdančios Komisijos ir kitų viešojo ir privataus sektoriaus partnerių skiriamas lėšas.

7.8. Naudos gavėjai gali būti mokslinių tyrimų institutai, universitetai, viešojo administravimo institucijos, bendrovės arba atskiri asmenys. Naudos gavėjai arba partneriai⁽¹⁾ paprastai projekte dalyvauja konsorciumo pagrindu keliose valstybėse narėse ar asocijuotose valstybėse. Projektai dažniausiai trunka kelerius metus. Lėšos skiriamos su Komisija sudarius susitarimą dėl dotacijų. Dotacijų suma varijuoja nuo 20 000 eurų atskiriems tyrėjams iki 30 milijonų eurų pagrindiniams bendradarbiavimo projektams. Nors naudos gavėjų yra daugiau nei 15 000, 240 didžiausiųjų gauna apie 50 % visų išmokų.

7.9. Kitą didelę išlaidų kategoriją (apie 12 % visų išlaidų) sudaro stambūs energetikos ir transporto projektai, vykdomi pagal transeuropinių tinklų programą⁽²⁾. Naudos gavėjai paprastai yra valstybių narių valdžios institucijos, bet taip pat gali būti valstybinės arba privačios įmonės.

7.10. Mokslinių tyrimų bei transporto ir energetikos projektų dotacijos mokamos dalimis: pirmiausiai – avansas pasirašius susitarimą dėl dotacijos, po to atliekami tarpiniai ir galutiniai mokėjimai, kuriais kompensuojamos naudos gavėjų periodinėse išlaidų ataskaitose nurodytos tinkamos finansuoti išlaidos.

7.6-7.10. Mokslinių tyrimų bendrosios programos apima techniniu ir finansiniu atžvilgiu sudėtingus projektus. Kontrolė ypatinga tuo, kad yra daug naudos gavėjų, kurių kiekvienas naudoja savas kontrolės sistemas.

Mokslinių tyrimų bendrųjų programų valdymą galima suskirstyti į keturis atskirus etapus: pasiūlymų vertinimą, pasiūlymų atranką ir derybas dėl sutarties, projektų ir sutarčių valdymą ir finansinius auditus bei kitas ex post kontrolės priemones.

Daugelio naudos gavėjų padarytų klaidų Komisija nepastebi tol, kol neatlieka mokėjimų. Kad to išvengtų, Komisija įgyvendina kontrolės strategiją, kuria siekiama užtikrinti daugiametį mokėjimų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši strategija pagrįsta sistemisku klaidų, kurių nebuvo įmanoma pastebėti prieš atliekant mokėjimą, aptikimu ir ištaisymu. Tai tapo įmanoma sustiprinus esminį kontrolės strategijos elementą – ex post auditus – ir susigrąžinant visas audituotiems naudos gavėjams permokėtas sumas.

Be to, vykdant 7BP imtasi iniciatyvų sustiprinti kitų rūšių kontrolę. Siekiami, kad audito sertifikatai būtų aukštesnės kokybės, mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai pradėjo taikyti „sutartas procedūras“ ir naudos gavėjo apskaitos metodikos, taikomos vidutinių personalo išlaidų ir (arba) visų išlaidų apskaitai (įskaitant netiesiogines išlaidas), ex ante sertifikavimą.

Kitų šiame skyriuje apžvelgiamų programų, kaip antai transeuropinių tinklų ir atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimo fondų, kontrolės strategijos tam tikrais aspektais skiriasi nuo tų, kurios nustatytos mokslinių tyrimų bendrosiose programose, siekiant atsižvelgti į konkrečias šių programų ypatybes.

(¹) Kiekviename projekte vidutiniškai dalyvauja apie 20 partnerių, tačiau jų skaičius gali sudaryti nuo 4 iki 95. Partneriai gali dalyvauti keliuose projektuose.

(²) 2008 m. buvo vykdomi 434 transporto (TEN-T) projektai, kurių vidutinė dotacija sudarė 16,43 milijono eurų, ir 53 energetikos (TEN-E) projektai, kurių vidutinė dotacija sudarė 1,34 milijono eurų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

7.11. Operacijų testų rezultatai apibendrinti **7.1 priedo 1 dalyje**. Audito Rūmai nustatė, kad iš 150 imtį sudarančių mokėjimų 33 buvo paveikti klaidų. Tikrintuose 63 7BP avansuose ir viename tarpiniame mokėjime klaidų nebuvo nustatyta. Audito Rūmų nustatytas labiausiai tikėtinas klaidų lygis siekia 2–5 %.

7.12. Dauguma klaidų susijusios su netinkamų finansuoti išlaidų kompensavimu atliekant tarpinius ir galutinius mokėjimus 6BP mokslinių tyrimų projektams. Šiais atvejais Komisija prieš atlikdama mokėjimą nenustatė netinkamų finansuoti išlaidų arba neteisingai apskaičiavo tinkamą kompensacijos sumą.

7.13. Šie nustatyti faktai atitinka pačios Komisijos auditų programą ir mokslinių tyrimų GD generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose pateiktas išlygas dėl 6BP išlaidų deklaracijų tikslumo.

7.14. Dažniausiai pasitaikantis klaidų tipas išlieka netinkamų finansuoti personalo ir netiesioginių išlaidų kompensavimas. Naudos gavėjai iš tikrųjų dažnai nesilaiko teisės aktuose nustatyto reikalavimo deklaruoti faktines išlaidas, kurios buvo padarytos vykdant projektą, visų pirma naudodami neteisingus projekte dirbančių darbuotojų apmokėjimo tarifus. Tai rodo toliau pateiktas pavyzdys.

7.12-7.14. *Dauguma klaidų susijusios su neteisingai deklaruotomis personalo ir pridėtinėmis išlaidomis. Didelę dalį tokių klaidų galima aptikti tik atlikus auditą naudos gavėjų patalpose. Dėl šios priežasties Komisija sukūrė kontrolės strategiją ir ex post auditą. Dėl taisomųjų priemonių pastaraisiais metais sumažėjo klaidų lygis. Tolesnės taisomosios priemonės pradėtos vykdant 7BP, pirmiausia audito sertifikavimo srityje.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Pavyzdys: netinkamos finansuoti personalo ir netiesioginės išlaidos

Į Audito Rūmų audito imtį buvo įtrauktas su transporto sistemų moksliniais tyrimais ir jų vystymu susijęs 6BP projektas, kuriame dalyvavo daugiau kaip 30 partnerių keliose valstybėse narėse. Šiam kelerius metus trukusiam projektui ES skirtos lėšos sudarė 10 milijono eurų.

Audito Rūmai auditavo vieno iš partnerių 2006 m. sausio–gruodžio mėn. išlaidų ataskaitą, pagal kurią 2008 m. Komisija įvykdė kompensavimą.

Komisijos ir naudos gavėjo susitarime dėl dotacijų nustatytoje standartinėse tinkamumo finansuoti sąlygose numatyta, kad „tinkamos finansuoti išlaidos turi būti faktiškos, ekonomiškos ir būtinos projekto [...] įgyvendinimui“. Be to, kad išlaidas būtų galima kompensuoti, jos „[...] turi būti užfiksuotos tiekėjo (t. y. projekto partnerio) sąskaitose [...]“ ir „[...] taikomos apskaitos procedūros turi sudaryti sąlygas tiesiogiai patikrinti, ar deklaruotos projekto išlaidos ir pajamos atitinka finansines ataskaitas, atspindinčias bendrą tiekėjo veiklą“.

Projekto lėšomis finansuojamas personalo išlaidas naudos gavėjas apskaičiavo remdamasis dviem projekto dirbusių darbuotojų kategorijų (vyresniojo inžinieriaus ir (arba) projekto vadovo ir inžinieriaus ir (arba) techniko) valandiniais tarifais. Audito Rūmai nustatė, kad taikyti tarifai neatspindėjo faktinių išlaidų, kurias patyrė naudos gavėjas vykdydamas projekto veiklą, nustatytą susitarime dėl dotacijų.

Audito Rūmų auditoriai perskaičiavo personalo išlaidas, remdamiesi faktinėmis atlyginimų išlaidomis, užregistruotomis naudos gavėjo sąskaitose. Paaiškėjo, kad naudos gavėjas daugiau kaip 13 000 eurų suma padidino projekto personalo išlaidas. Todėl turi būti taip pat proporcingai sumažintos projektui priskiriamos tinkamos finansuoti netiesioginės išlaidos.

Iš viso naudos gavėjas tinkamas finansuoti išlaidas padidino didesne nei 16 000 eurų suma, o Komisija nepagrįstai kompensavo šiek tiek daugiau nei 8 000 eurų (pagal 50 % bendro finansavimo normą).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pavyzdys

Šiuo konkrečiu atveju Komisija būtinos kompensacijos klausimą išspręs per ateinančią ataskaitinį laikotarpį. Tačiau Komisija norėtų pabrėžti, kad tokio tipo klaidą buvo galima pastebėti tik atlikus ex post auditą.

Pagal 6BP projekto išlaidos turi būti nustatytos pagal dalyviui įprastus apskaitos principus. Komisijos tarnybos tai išaiškino kaip leidimą turėti vidutinių išlaidų (jeigu buvo įvykdyti visi kiti tinkamumo reikalavimai), jeigu tos išlaidos numatomos dalyviui įprastus apskaitos principus. Tačiau nebuvo aišku, koks galėtų būti leistinas vidutinių išlaidų ir projektą vykdančių asmenų realiųjų išlaidų skirtumas.

Pagal dalyvavimo 7BP taisyklės vidutinės išlaidos leistinos tol, kol jos „reikšmingai nesiskiria“ nuo faktinių išlaidų. Dėl šios priežasties Komisija numatė galimybę patvirtinti dalyvių vidutinių personalo išlaidų metodikos sertifikatus (žr. atsakymą į 7.6–7.10 ir 7.27 dalių pastabas).

Taip turėtų sumažėti klaidų dėl deklaruojamų vidutinių personalo išlaidų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.15. Kitos reikšmingos Audito Rūmų nustatytos klaidos buvo šios:

- a) kompensacija 6BP naudos gavėjui, kuris negalėjo pateikti įrodymų, kad paraiškoje nurodytos išlaidos buvo iš tikrųjų padarytos ir kad buvo vykdoma bet kokia reikšminga projekto veikla;
- b) kompensuojant 6BP tarpines išlaidas Komisijos apskaičiavimo lentelėje padaryta duomenų įvesties klaida, kuri nebuvo nustatyta mokėjimų patvirtinimo procedūrų metu ir dėl kurios naudos gavėjas gavo 76 % permoką;
- c) reikšmingų subrangovų išlaidų naudos gavėjui 5BP projekte kompensavimas, negavus būtino išankstinio Komisijos patvirtinimo;
- d) į Komisijos ir naudos gavėjo finansavimo susitarime nustatytą laikotarpį nepatenkančių išlaidų kompensavimas TEN-T projekte.

7.16. Audito Rūmai taip pat tikrino, ar buvo atsižvelgta į ankstesnes pastabas, kaip nurodyta **7.2 priede**. Audito Rūmai nustatė, kad Komisija vykdė DAS 2006 nurodytų klaidų taisomuosius veiksmus, nors kartais ir buvo vėluojama. Dėl mokėjimų vėlavimo Audito Rūmai nustatė, kad 2008 m. Komisija labai pagerino savo laiku atliekamų mokėjimų naudos gavėjams rezultatus.

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

7.17. Audito Rūmų priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo įvertinimo rezultatai pateikti **7.1 priedo 2 dalyje**. Įvertinant didžiausias dėmesys buvo skiriamas 6BP, kuri sudarė 82 % į imtį įtrauktų tarpinių ir galutinių mokėjimų 2008 m. Audito Rūmai nustatė, kad užtikrinant operacijų tvarkingumą sistemos buvo iš dalies veiksmingos.

7.15.

- a) *Prieš Audito Rūmams paskelbiant auditą, Komisija jau buvo nustatčiusi su šiuo naudos gavėju susijusias problemas ir jos jau buvo pradėtos spręsti remiantis Komisijos kontrolės sistema.*
- b) *Komisijos turimos kontrolės priemonės skirtos tam, kad būtų išvengta tokių klaidų, kiek tai įmanoma. Šiuo konkrečiu atveju Komisija ėmėsi taisomųjų priemonių, kad susigrąžintų tą sumą per vėlesnius ataskaitinius laikotarpius.*
- c) *Iš tiesų atliekant mokėjimą išankstinis šių išlaidų patvirtinimas nebuvo gautas. Komisija aptiko šią problemą, prieš atlikdama galutinį mokėjimą, ir paprašė rangovo papildomų įrodymų. Remdamasi pateikta papildoma informacija, Komisija nusprendė, kad įrodymų pakanka ir mokėjimą galima atlikti.*
- d) *Tai buvo formos klaida apsirikus Komisijai. Iš tiesų išlaidos buvo pagrįstos.*

7.16. *Komisija pritaria teigiamoms Audito Rūmų pastaboms dėl tolesnių veiksmų po audito ir laiku atliekamų mokėjimų. Abiejose srityse dėta daug pastangų ir 2008 m. jau buvo pasiekta teigiamų rezultatų. Komisija ir toliau atidžiai stebės šias sritis.*

7.17. *Komisija įgyvendina kontrolės strategiją, skirtą daugiamečiam mokėjimų teisėtumui ir tvarkingumui užtikrinti. Pagal 6BP strategijos tikslas – užtikrinti, kad priartėjus ketvirtųjų programos įgyvendinimo metų (2010 m.) pabaigai likutinių klaidų lygis neviršytų 2 % reikšmingumo ribos. Šis tikslas kasmet peržiūrimas pagal aptiktų klaidų pobūdį, dažnumą ir skaičių ir atsižvelgiant į ekonominę naudą.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Su operacijų tvarkingumu susijusios sistemos***Ex ante išlaidų ataskaitų dokumentų patikros***

7.18. *Ex ante* dokumentų patikros iš esmės sudaro Komisijos atliekamą išlaidų ataskaitų apskaitos ir skaičiavimo patikrinimą prieš kompensuojant išlaidas. Tam tikrais atvejais patikros taip pat gali apimti atskirų išlaidų eilučių patikrinimą, remiantis papildoma informacija, kurios prašoma pateikti naudos gavėjų, pavyzdžiui, sąskaitomis faktūromis ar algalapiais.

7.19. Audito Rūmai išnagrinėjo DG INFSO gaires ir procedūras bei *ex ante* dokumentų peržiūrų ataskaitų rengimo ir priežiūros tvarką. Audito Rūmai patikrino, kaip šios patikros veikė trisdešimties operacijų ⁽³⁾ atvejais.

7.20. Atliekant auditą nenustatyta jokių būdingų trūkumų ir buvo galima patvirtinti, kad patikros buvo vykdomos kaip numatyta. Audito Rūmai pažymi, kad nors dokumentų patikros leidžia aptikti pagrindinius išlaidų ataskaitų trūkumus, daug klaidų gali būti nustatytos tik atliekant patikras naudos gavėjų lygmeniu. Šį dokumentų patikrų ribotumą būtina kompensuoti kitais priežiūros ir kontrolės sistemų elementais (audito sertifikavimu ir *ex post* auditais).

Išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas

7.21. Susitarimo dėl dotacijų nuostatose ⁽⁴⁾ gali būti numatyta, kad su naudos gavėjo išlaidų ataskaitomis, teikiamomis siekiant gauti kompensaciją, turi būti pateiktas audito sertifikatas, išduotas nepriklausomo auditoriaus. Auditorius patvirtina, kad jis gali suteikti pagrįstą patikinimą, kad deklaruojamos išlaidos yra tinkamos finansuoti.

7.22. Audito Rūmai naudos gavėjų lygmeniu tikrindami 39 operacijas, kurioms buvo išduotas sertifikatas, palygino savo pačių testų ir sertifikato rezultatus. 17 (43 %) atvejų Audito Rūmai nustatė klaidų išlaidų ataskaitose, apie kurias sertifikuojantis auditorius pateikė besąlyginę nuomonę prieš pateikiant kompensavimo prašymą.

7.22. Komisija pritaria Audito Rūmų susirūpinimui dėl 6BP audito sertifikatų teisingumo, nes šiais sertifikatais nesuteikiama pradžioje tikėtosi papildomo patikinimo dėl išlaidų deklaracijų teisingumo ir tvarkingumo. Kita vertus, aišku, kad ši priemonė labai padėjo užkirsti kelią klaidoms ir jas anksti ištaisyti – dėl šios priežasties 6BP klaidų lygis buvo mažesnis, palyginti su 5BP klaidų lygiu.

⁽³⁾ 14 pavyzdžių savarankiškų testų imtyje bei 16 papildomai atrinktų pavyzdžių.

⁽⁴⁾ Kiekvienas 6BP projekto partneris turi pateikti bent vieną audito sertifikatą, apimantį visą projekto vykdymo laikotarpį. Sertifikatas visada būtinas, kai konkretaus ataskaitinio laikotarpio Bendrijos įnašas, kurio reikalauja partneris, viršija 750 000 eurų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.23. Dauguma tokių atvejų sertifikuojančias auditorius nenustatė, kad buvo nurodytos per didelės tinkamos finansuoti išlaidos, visų pirma personalo ir netiesioginių išlaidų kategorijose, kurios yra pagrindinis klaidų išlaidų ataskaitose šaltinis (žr. 7.14 pastraipą).

7.24. Šis nustatytas faktas atitinka ankstesnių metų rezultatus ir 10 skyriuje pateiktus nustatytus faktus. Jis patvirtina tai, kad Komisija turi toliau teikti paramą ir gaires naudos gavėjams ir sertifikuojančioms auditoriams, kad padidintų šios kontrolės priemonės patikimumą ⁽⁵⁾.

Naudos gavėjų 7BP taikomų išlaidų skaičiavimo metodikų ex ante sertifikavimas

7.25. Komisija siekė supaprastinti procedūras reformuojant 7BP taikomą audito sertifikavimo sistemą. Pagrindinė naujovė – atsakyti reikalavimo teikti tarpinių išlaidų ataskaitų sertifikatus ir įvesti naudos gavėjų išlaidų skaičiavimo metodikų *ex ante* sertifikavimą.

7.26. Ši priemonė ne tik sumažina naudos gavėjų administracinę našta, bet ir skatina naudoti teisingas išlaidų skaičiavimo metodikas ir tokiu būdu leidžia sumažinti klaidų lygį išlaidų ataskaitose.

7.27. Tačiau Komisija iki šiol aiškiai neapibrėžė būtinų kriterijų, skirtų įvertinti, ar naudos gavėjų išlaidų skaičiavimo metodikos atitinka teisės aktų reikalavimus. Iki 2008 m. pabaigos ši nauja *ex ante* sertifikavimo forma buvo patvirtinta tik vienu atveju.

Komisijos ex post audito strategija

7.28. Kitas pagrindinis Komisijos mokslinių tyrimų išlaidų kontrolės sistemos elementas yra jos *ex post* (t. y. po kompensavimo) finansinių auditų naudos gavėjų lygmeniu programa. Auditus atlieka Komisijos auditoriai ir išorės audito įmonės, kurias prižiūri Komisija. *Ex post* auditai skirti aptikti ir ištaisyti klaidoms, kurioms nebuvo užkirstas kelias ir kurios nebuvo aptiktos ankstesnėmis kontrolės priemonėmis.

7.23-7.24. Kad pagerėtų situacija, pakeistas 7BP audito sertifikavimas.

7BP audito sertifikavimas pagrįstas sutartomis procedūromis, pagal kurias sertifikuojančias auditorius turi taikyti iš anksto nustatytas procedūras ir jomis remdamasis pateikti faktines išvadas. Rekomendacinės pastabos naudos gavėjams ir sertifikuojančioms auditoriams pateiktos CORDIS svetainėje (<http://cordis.europa.eu/>), taip pat žr. 7.33 dalį. Taikant šį metodą turėtų sumažėti auditorių daromų tinkamumo taisyklių aiškinimo klaidų, kurių pasitaikė 6BP, be to, tai dar vienas žingsnis į priekį gerinant tokią kontrolę.

7.25-7.26. Personalo ir netiesioginių išlaidų metodikos sertifikavimas pradėtas siekiant supaprastinti procedūras tiems kelių dotacijų gavėjams, kurių sistemos galėtų suteikti pagrįstą patikinimą, kad taikoma metodika atitinka dotacijos susitarimo nuostatas. Šis sertifikavimas neprivalomas.

7.27. Nustatyti išlaidų skaičiavimo metodikos vertinimo kriterijus nelengva. 2009 m. birželio 23 d. priimtame Komisijos sprendime (C (2009) 4705) Komisija pateikė naudos gavėjų išlaidų skaičiavimo metodikos *ex ante* sertifikavimo kriterijus pagal vidutines personalo išlaidas.

Po vangios pradžios sertifikatų, išduotų įvertinus metodiką, 2009 m. daugėjo.

⁽⁵⁾ 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 7.31–7.33 dalys ir 7.43 dalies c punktas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.29. 2008 m. Komisijos mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai ⁽⁶⁾ toliau plėtė savo *ex post* auditų veiklą, vadovaudamiesi 2007 m. patvirtinta bendra 6BP *ex post* audito strategija. Joje numatyti patobulinti *ex post* auditai ir ji parengta taip, kad būtų galima suteikti didesnę patikinimą dėl 6BP išlaidų, kurios 2008 m. sudarė 42 % visų mokslinių tyrimų bendrųjų programų išlaidų, tvarkingumo.

7.30. Audito Rūmai peržiūrėjo Komisijos pažangą įgyvendinant strategiją, atsižvelgdami į jos pagrindinius tikslus:

- a) padidinti audito aprėptį;
- b) sustiprinti *ex post* auditų veiklos mokslinių tyrimų generaliniuose direktoratuose darną ir nuoseklumą;
- c) įgyvendinti naują centralizuotą IT audito valdymo informacinę sistemą ir dalijimosi audito rezultatais priemonę;
- d) patobulinti audito sertifikavimo procesą;
- e) užtikrinti, kad mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai vadovautųsi tuo pačiu požiūriu palaikydami ryšius su išorės audito įmonėmis, kurios sudarė sutartis atlikti auditą Komisijos vardu.

7.31. 2008 m. žymiai padidėjo *ex post* auditų metu tikrinamų išlaidų aprėptis (žr. 7.1 **grafiką**), atsižvelgus į anksčiau išsakytą Audito Rūmų kritiką. Atliktų auditų skaičius padidėjo nuo 432 auditų 2007 m. pabaigoje iki 1 084 auditų 2008 metų pabaigoje.

7.32. Mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai iš esmės sutaria, kaip traktuoti *ex post* auditus, ir stengiasi glaudžiai koordinuoti ir prižiūrėti audito strategijos įgyvendinimą. Tačiau tai, kad veikla yra pasiskirsčiusi tarp mokslinių tyrimų generalinių direktoratų, ir tai, kad integruota valdymo informacinė sistema yra naudojama nepakankamai, apsunkina koordinavimą; visų pirma prižiūrint su audito rezultatais susijusius tolesnius veiksmus.

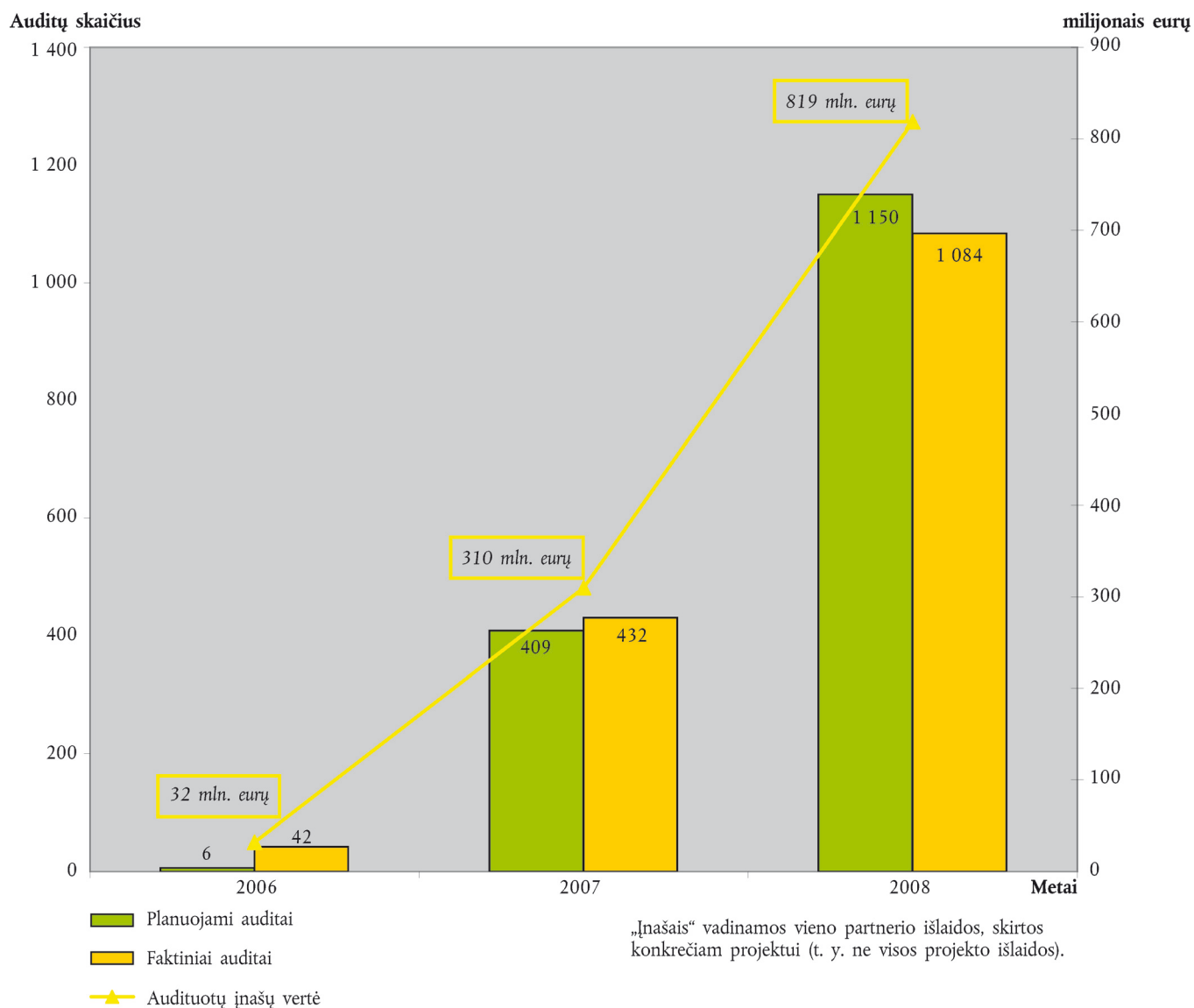
7.31. Komisija atkreipia dėmesį į teigiamą Audito Rūmų įvertinimą dėl padidėjusios išlaidų audito aprėpties.

7.32. Komisija pritaria teigiamoms Audito Rūmų pastaboms dėl darnaus ir nuoseklaus požiūrio, kurį priėmė mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai įgyvendindami bendrą audito strategiją.

Tai, kad nėra specialios IT priemonės, nereiškia, kad veikla nekoordinuojama. Aukšto lygio koordinavimas vykdomas remiantis mokslinių tyrimų generaliniuose direktoratuose veikiančiomis jungtinėmis departamentų darbo grupėmis. Geras tokio veiksmingo bendradarbiavimo pavyzdys – mėnesiniai auditų apibendrinamųjų ataskaitų susitikimai (taip pat žr. 7.34 dalį).

Į šią koordinavimo veiklą 2009 m. bus įtrauktos Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga ir Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga.

⁽⁶⁾ DG RTD, DG INFSO, DG TREN ir DG ENTR.

7.1 grafikas — Komisijos *ex post* auditų bendros strategijos įgyvendinimas

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.33. Pagal Komisijos *ex post* auditų strategiją siekiama patobulinti audito sertifikavimo procesą teikiant didesnę pagalbą naudotojams ir sertifikuojantiems auditoriams. Nors Komisija dėjo pastangas tobulinti gaires ir skleisti geriausią praktiką, 2008 m. kartojo problemos, kurias buvo anksčiau nustatę Audito Rūmai (žr. 7.22 dalį).

7.34. Bendras sutarimas dėl bendravimo su išorės audito įmonėmis stiprinamas rengiant mėnesinius auditų apibendrinamųjų ataskaitų susitikimus ir taikant audito ataskaitų kokybės kontrolės procedūras.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.33. Naujos 7BP iniciatyvos, kaip antai *ex ante* metodikos sertifikatas ir vidutinių personalo išlaidų sertifikatas, kurios sukurtos siekiant išvengti klaidų išlaidų deklaracijose ir pristatytos vykdamas plataus masto informacijos kampaniją, turėtų dar labiau sumažinti Audito Rūmų nustatytų problemų mastą (taip pat žr. 7.23 dalį).

7.34. Audito Rūmų pastaba patvirtinama, kad mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai veiksmingai bendradarbiauja su išorės auditoriais (žr. atsakymą į 7.32 dalies pastabas).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Su susigrąžinimais ir finansiniais pataisymais susijusios sistemos

7.35. Padidėjusi *ex post* auditų aprėptis Komisijai suteikia tvirtesnę pagrindą imtis taisomųjų veiksmų ir suteikti didesnę patikinimą dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo.

7.36. Papildomas taisomasis poveikis yra planuojamas arba įgyvendinamas orientuojantis į stambius naudos gavėjus ir tolesnę sisteminių auditų nustatytų faktų ekstrapoliavimą audituotų naudos gavėjų neaudituotiems sutartims.

7.37. Smarkiai išaugus veiklos apimtims labai padidėja darbo krūvis, susijęs su auditų rezultatų įgyvendinimu (klaidų ekstrapoliavimu, pataisymų, susigrąžinimų ir sankcijų taikymu). Be to, prireikia, kad mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai įdėtų nemažas koordinavimo pastangas.

7.38. 2007 m. liepos mėn. DG INFSO sukūrė *ex post* auditų ryšių palaikymo pareigūnų vidaus tinklą, skirtą auditų rezultatų įgyvendinimui. 2008 m. rugsėjo mėn. DG RTD įsteigė naują susigrąžinimus tvarkantį padalinį. Šis padalinys paskelbė auditų rezultatų įgyvendinimo gaires projektų pareigūnams generaliniuose direktoratuose.

7.39. Tačiau 2008 m. pabaigoje Komisija pradėjo vykdyti tik nedaugelį susigrąžinimų, kaip parodyta **7.2 grafike**, ir iki šiol neskyrė jokių sankcijų ⁽⁷⁾, nepaisant to, kad išplėsta sankcijų sistema buvo viena pagrindinių taisomųjų priemonių, įdiegta 2002 m. pradėjus vykdyti 6BP ⁽⁸⁾.

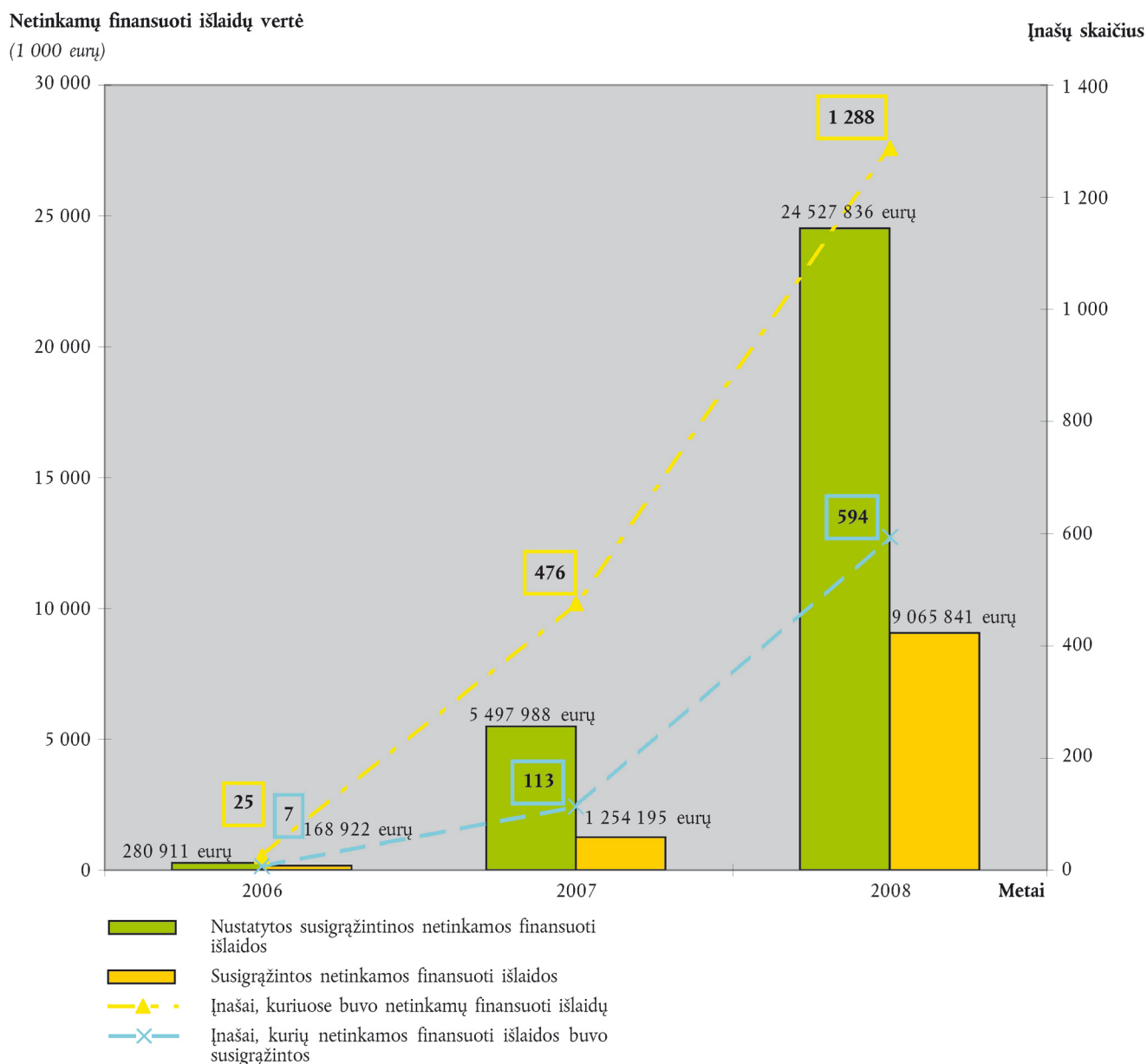
7.39. *Kaip pastebėjo Audito Rūmai, dėl nuolat didėjančios audito veiklos labai išaugo generalinių direktoratų darbo krūvis. Dėl šios priežasties reikia stiprinti koordinavimą ir sukurti visapusišką vidaus kontrolės sistemą, kad būtų laikomasi tolesnių veiksmų po audito rekomendacijų, pateikiant vykdomuosius raštus sumoms išieškoti ar padengiant sumas vėlesniais mokėjimais, taip pat mokant delspinigius (žr. 7 išnašą).*

Iki 2008 m. pabaigos įdiegti beveik visi valdymo procesai, būtini daugiametei kontrolės strategijai įgyvendinti.

(7) Be lėšų susigrąžinimo Komisija turi teisę iš naudos gavėjo prašyti kompensacijos (delspinigių), paaiškęjus, kad jis deklaravo per dideles tinkamas finansuoti išlaidas ir todėl gavo nepagrįstą ES paramą. Paramos gavėjui, nuolat nesilaikančiam savo sutartinių prievolių, taip pat gali būti skiriamos baudos.

(8) Audito Rūmų 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 7.23 dalis.

7.2 grafikas — Finansinių pataisymų po auditų įgyvendinimas

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

7.40. Remdamiesi savo audito darbu Audito Rūmai daro išvadą, kad 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų mokėjimuose mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupėje buvo nustatytas reikšmingas klaidų lygis. Labiausiai tikėtinas klaidų lygis siekia 2–5 %.

7.40. Komisija toliau sieks tokio likutinių klaidų lygio šios politikos grupėje, kad būtų galima skelbti besąlyginį patikinimo pareiškimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.41. Atsižvelgdami į savo audito darbą Audito Rūmai daro išvadą, kad mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupėje priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą.

Rekomendacijos

7.42. Pastaraisiais metais, Komisija sustiprino savo kontrolės sistemas ir supaprastino mokslinių tyrimų projektų finansavimo taisykles. Šios priemonės prisidėjo prie klaidų lygio šioje politikos grupėje mažėjimo. Kad išlaikytų šią teigiamą tendenciją, Komisija turi:

- a) užtikrinti griežtą kontrolės priemonių taikymą, visų pirma didinant audito sertifikatų patikimumą ir veiksmingai įgyvendinant savo *ex post* auditų strategiją, prireikus skiriant baudas ir laiku atliekant susigrąžinimus arba pataisymus, kai nepagrįstai kompensuojamos deklaruotos išlaidos;
- b) vadovaudamasi neseniai paskelbtu Komisijos dokumentu dėl finansinių taisyklių racionalizavimo⁽⁹⁾, toliau paprastinti būsimos mokslinių tyrimų bendrosios programos (8BP) finansavimo taisykles, tačiau kartu siekti tikslo sukurti ekonomišką kontrolės sistemą, kuri leistų gauti pagrįstą patikinimą dėl išlaidų tvarkingumo.

7.42. Komisija pritaria Audito Rūmų rekomendacijoms.

- a) *Komisija puikiai supranta veiksmingos kontrolės sistemos svarbą ir nuolat stengiasi ją patobulinti. Jau padaryta daug siekiant pagerinti mokslinių tyrimų politikos valdymą pagal galiojančią teisinę ir finansinę sistemą. Komisija ir toliau vykdys griežtą kontrolę.*
- b) *Komisija pritaria, kad vykdant 8BP reikėtų dar labiau supaprastinti finansines taisykles ir išlaikyti veiksmingą kontrolės sistemą. Komisija toliau sieks supaprastinti ir patobulinti biudžeto įgyvendinimą, kad paremtų ekonomikos atkūrimo planą, laikydama Komisijos pranešimo „Finansinių taisyklių supaprastinimas ir biudžeto įgyvendinimo spartinimas, siekiant padėti atgaivinti ekonomiką“. Komisija toliau sieks kontrolės sistemų ekonominės naudos ir 2010 m. pasiūlys toleruotinos klaidų rizikos vertes mokslinių tyrimų ir kitose srityse.*

⁽⁹⁾ D. Grybauskaitės pranešimas pritarus Komisijos pirmininkui (SEC(2009) 477 galutinis, 2009 4 8).

7.1. PRIEDAS

1 DALIS. IMTIMI PAGRĮSTO OPERACIJŲ TESTAVIMO PAGRINDINĖS YPATYBĖS

1.1. — Imties dydis

Metai	Testuotų operacijų skaičius
2008	150
2007	180

1.2. — Imties struktūra

Procentinė dalis testuotų operacijų, kurios buvo	2008								2007	
	5BP	6BP	7BP	TEN	Atominių elektrinių ekspl. nutraukimas ⁽⁴⁾	Kita	Iš viso			
Avansai ⁽¹⁾	—	—	42 %	3 %	1 %	3 %	49 %	74	33 %	59
Tarpiniai ir galutiniai mokėjimai ⁽²⁾	1 %	33 %	1 %	3 %	3 %	3 %	44 %	65	61 %	109
Ne projektams skirti mokėjimai ⁽³⁾	—	—	—	1 %	—	6 %	7 %	11	6 %	12
Iš viso	1 %	33 %	43 %	7 %	4 %	12 %	100 %		100 %	

⁽¹⁾ 74 išankstiniai mokėjimai: 63 7-ajai BP, 5 TEN, 2 atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimui (sumokėti tiesiogiai naudos gavėjui), 2 Pažangios energetikos vykdomajai įstaigai, 1 Švietimo ir kultūros vykdomajai įstaigai, 1 Europos kosmoso agentūrai (Galileo).

⁽²⁾ 65 tarpiniai ir galutiniai mokėjimai: 1 7-ajai BP, 50 6-ajai BP, 2 5-ajai BP, 4 TEN, 4 atominių elektrinių eksploatacijos nutraukimui (sumokėti tarptautiniams paramos fondams), 2 Švietimo ir kultūros vykdomajai įstaigai, 1 Anglijų ir plieno mokslinių tyrimų fondai, 1 sąskaita faktūra pagal paslaugų sutartį su Informacinės visuomenės technologijų programa.

⁽³⁾ 11 ne projektams skirtų mokėjimų: pavyzdžiui, sąskaitos faktūros už paslaugas ir tiekimą, mokėjimas TEN-T projektuose naudojamam paskolų garantijų instrumentui, 7BP subsidija rizikos pasidalijimo finansinei priemonei, veiklos subsidijos mokslinių tyrimų agentūroms ir bendrajai įmonei ITER.

⁽⁴⁾ Programą bendrai valdo Komisija (DG TREN) ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (ERPB).

1.3. — Klaidų dažnis ir įvertintas jų poveikis

Klaidos	2008							2007
	5BP	6BP	7BP	TEN	Atominių elektrinių ekspl. nutraukimai	Kita	Iš viso	
Testuotų operacijų, kurios buvo paveiktos klaidų, dažnis	100 % {2}	44 % {22}	—	30 % {3}	67 % {4}	12 % {2}	22 % {33}	48 % {86}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų dažnis	50 % {1}	91 % {20}	—	20 % {1}	0 % {0}	67 % {2}	68 % {24}	44 % {61}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų poveikis: Labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalas ⁽¹⁾	2–5 %							2–5 %

⁽¹⁾ Audito Rūmai skiria tris labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalus: mažiau nei 2 %, 2–5 %, daugiau nei 5 %.

{ } skliaustuose pateikti skaičiai yra absoliutūs operacijų skaičiai.

2 DALIS. BENDRAS PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SISTEMŲ ĮVERTINIMAS

2.1. — Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Vertinamoji sistema	Pagrindinė vidaus kontrolės priemonė (Komisija)			Pagrindinės vidaus kontrolės priemonės nacionalinėse administracijose	Bendras įvertinimas
	Dokumentų patikros prieš mokėjimą	Audito sertifikavimas	Ex post finansinis auditas		
Šeštoji bendroji programa (6BP)				n.d.	

Bendras įvertinimas	2008	2007

Paiškinimai:

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

TOLESNĖS PRIEMONĖS, ATSIŽVELGIANT Į PAGRINDINES PATIKINIMO PAREIŠKIME PATEIKTAS PASTABAS

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
1. 2006 m. patikinimo pareiškimas: reikšmingas klaidų lygis mokėjimuose			
<p>2006 m. Audito Rūmai 26 tikrintose operacijose iš 150 aptiko klaidų. Dažniausiai pasitaikančių klaidų rūšys buvo: nepakankami prašomas kompensuoti išlaidas patvirtinantys įrodymai, visų pirma susiję su išlaidomis personalui – paprastai didžiausia atskira išlaidų kategorija; į biudžetą įrašytų sumų, o ne faktinių išlaidų naudojimas; nepateisinamas netiesioginių išlaidų projektui priskyrimas; prašymai kompensuoti išlaidas, kurios buvo patirtos ne tinkamumo finansuoti laikotarpiu; kitų netinkamų finansuoti išlaidų įtraukimas.</p> <p>(2006 finansinių metų metinės ataskaitos 7.10–7.11 dalys).</p>	<p>Keturiais atvejais atsakomybę už tolesnius veiksmus dabar prisiima ne šios politikos grupės generaliniai direktoratai.</p> <p>Šešiais atvejais Komisija nusprendė, kad taisomieji veiksmai nėra reikalingi.</p> <p>13 atvejų Komisija atliko finansinius pataisymus, pateikdama išieškojimo pavedimus arba vėlesniais laikotarpiais atlikdama mokėjimų paramos gavėjams korekcijas.</p> <p>Trimis atvejais Komisija pradėjo vykdyti taisomuosius veiksmus, kurie dar nėra baigti.</p>	<p>Komisija atsižvelgė į klaidas ir įvykdė taisomuosius veiksmus, nors trimis atvejais finansiniai pataisymai nėra užbaigti. Komisijai priklausančios gautinos sumos turi būti išieškotos kiek įmanoma greičiau siekiant užtikrinti patikimą finansų valdymą.</p>	<p>Atsižvelgdama į pastabas Komisija ėmėsi taisomųjų veiksmų dėl šių trijų vis dar neišspręstų atvejų. Dviem atvejais iš jų buvo pradėtos mokėjimų atlikimo ir susigrąžinimo procedūros. Dėl trečiojo atvejo yra atliekamas auditas, kurio galutinė ataskaita bus pateikta.</p>
2. Pavėluoti Komisijos mokėjimai			
<p>Komisija nepagrįstai vėlavo atlikti mokėjimus naudos gavėjams reikšmingu atvejų skaičiumi.</p> <p>2005 m. 11 Audito Rūmų tikrintų mokėjimų iš 69 buvo atlikti per vėlai (16 %). 2006 m. Audito Rūmai nustatė 21 per vėlai atliktą mokėjimą iš 113 atvejų (18,6 %). 2007 m. Audito Rūmai nustatė 30 per vėlai atliktų mokėjimų iš 180 tikrintų atvejų (17 %).</p> <p>2008 m. Audito Rūmai nustatė mažiau per vėlai atliktų mokėjimų: 12 atvejų iš 150 tikrintų mokėjimų (8 %).</p> <p>(2005 finansinių metų metinės ataskaitos 7.10 dalis; 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 7.29 dalis ir 7.1 priedas; 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 7.2 priedas).</p>	<p>Komisija pagerino vėlavimų priežiūrą, įdiegė racionalias procedūras, pritaikė savo IT priemones ir išplėtė mokymo programą su mokėjimų procedūra susijusiems darbuotojams.</p>	<p>2008 m. Komisijos laiku atliktų mokėjimų rezultatai reikšmingai pagerėjo.</p>	<p>Audito Rūmų nustatytas pagerėjimas rodo Komisijos pastangas. Ji ir toliau atidžiai domėsis šiuo klausimu.</p>

8 SKYRIUS

Išorės pagalba, vystymas ir plėtra

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	8.1–8.13
Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės specifiniai ypatumai	8.2–8.11
Audito apimtis	8.12–8.13
Operacijų tvarkingumas	8.14–8.17
Sistemų veiksmingumas	8.18–8.32
Su operacijų tvarkingumu susijusios sistemos	8.18–8.32
<i>EuropAid</i>	8.20–8.24
DG RELEX	8.25–8.26
DG ELARG	8.27–8.28
DG ECHO	8.29–8.30
Bendroji RELEX informacinė sistema (CRIS)	8.31–8.32
Išvados ir rekomendacijos	8.33–8.37
Išvados	8.33–8.34
Rekomendacijos	8.35–8.37
Tolesnės priemonės, atsižvelgiant į ankstesnes pastabas, nesusijusias su patikinimo pareiškimu	8.38–8.46
Atsižvelgimas į Specialiojoje ataskaitoje Nr. 5/2006 dėl MEDA programos pareikštas pastabas	8.38–8.46
Įvadas	8.38–8.39
Atsižvelgimas į rekomendacijas	8.40–8.45
Išvados ir rekomendacijos	8.46

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

8.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų specialusis vertinimas, susijęs su politikos grupe „Išorės pagalba, vystymas ir plėtra“, kurią sudaro šios politikos sritys: 19-Išorės santykiai; 21-Vystymas ir santykiai su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybėmis ⁽¹⁾, 22-Plėtra; 23-Humanitarinė pagalba. Išsami informacija apie nagrinėtą veiklą, metų išlaidas ir taikytą valdymo būdą pateikta šios ataskaitos **8.1 lentelėje**.

8.1 lentelė. — Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2008 m. mokėjimai (milijonais eurų)	Biudžeto valdymo būdas
19	Išorės santykiai	Administracinės išlaidos	336	Tiesioginis centralizuotas
		Daugiašaliai santykiai, bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis migracijos ir prieglobsčio suteikimo srityse ir bendrieji išorės santykių reikalai	54	Tiesioginis centralizuotas
		Bendra užsienio ir saugumo politika	192	Netiesioginis centralizuotas ⁽¹⁾ / jungtinis
		Europos demokratijos ir žmogaus teisių gynimo instrumentas (EDŽTI)	109	Tiesioginis centralizuotas
		Santykiai ir bendradarbiavimas su pramoninėmis valstybėmis ne narėmis	16	Tiesioginis centralizuotas
		Reagavimas į krizes ir pasaulinė grėsmė saugumui	199	Tiesioginis centralizuotas
		Europos kaimynystės politika ir santykiai su Rusija	1 475	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas
		Santykiai su Lotynų Amerika	310	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas
		Santykiai su Azija, Vidurio Azija ir Artimųjų Rytų šalimis (Vystomojo bendradarbiavimo priemonė)	667	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas / jungtinis
		Politikos strategija ir koordinavimas	22	Tiesioginis centralizuotas
		3 380		
21	Vystymas ir santykiai su AKR valstybėmis	Administracinės išlaidos	248	Tiesioginis centralizuotas
		Maisto sauga	258	Tiesioginis centralizuotas
		Nevalstybiniai veikėjai vystymo procese	172	Tiesioginis centralizuotas
		Aplinka ir tvarus gamtinių išteklių, įskaitant energiją, valdymas	76	Tiesioginis centralizuotas
		Žmogaus ir socialinė raida	127	Tiesioginis centralizuotas / jungtinis
		Geografinis bendradarbiavimas su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno regiono (AKR) valstybėmis	223	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas / jungtinis
		Vystomojo bendradarbiavimo veiksmai ir ad hoc programos	24	Tiesioginis centralizuotas
		Politikos strategija ir koordinavimas	13	Tiesioginis centralizuotas
		1 141		

⁽¹⁾ Iš Europos plėtros fondų skiriama pagalba yra nagrinėjama atskirai, kadangi ji nėra finansuojama iš bendrojo biudžeto.

Budžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2008 m. mokėjimai (milijonais eurų)	Budžeto valdymo būdas
22	Plėtra	Administracinės išlaidos	71	Tiesioginis centralizuotas
		Plėtos procesas ir strategija	1 388	Tiesioginis centralizuotas / netiesioginis / Decentralizuotas
		Finansinė parama po įstojimo	66	Tiesioginis centralizuotas / decentralizuotas
		Informavimo ir komunikacijos strategija	9	Tiesioginis centralizuotas
			1 534	
23	Humanitarinė pagalba	Administracinės išlaidos	21	Tiesioginis centralizuotas
		Humanitarinė pagalba	862	Tiesioginis centralizuotas / jungtinis
Visos administracinės išlaidos (?)			676	
Visos veiklos išlaidos			6 262	
Visi finansinių metų mokėjimai			6 938	
Visi finansinių metų įsipareigojimai			7 415	

(¹) Pagal Finansinio reglamento 53 straipsnį centralizuotas tiesioginis valdymo būdas taikomas, kai biudžeto vykdymo užduotis tiesiogiai atlieka Komisijos padaliniai, o centralizuotas netiesioginis valdymas taikomas, kai Komisija paveda biudžeto vykdymo užduotis pagal Finansinio reglamento 54–57 straipsnius.

(²) Administracinių išlaidų auditas nagrinėjamas 11 skyriuje.

Šaltinis: Europos Bendrijų 2008 finansinių metų negalutinės metinės ataskaitos, II tomas, B priedas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Išorės pagalbos, vystymo ir plėtos politikos grupės specifiniai ypatumai

8.2. Išlaidas išorės santykių ir vystymo srityje vykdo *EuropeAid* bendradarbiavimo tarnyba (*EuropeAid*) bei Išorės santykių generalinis direktoratas (DG RELEX). Plėtos išlaidas vykdo Plėtos generalinis direktoratas (DG ELARG), o humanitarinę pagalbą, įskaitant pagalbą maistu, – Humanitarinės pagalbos generalinis direktoratas (ECHO).

8.3. *EuropeAid* tarnybos vykdomos išlaidos apima:

- finansinę ir techninę pagalbą bei ekonominį bendradarbiavimą su Azijos ir Lotynų Amerikos šalimis;
- Europos kaimynystės politiką, įskaitant strateginę partnerystę su Rusija;
- temines programas, įskaitant maisto saugą, nevalstybinius subjektus ir vietines institucijas, aplinką, sveikatą ir švietimą, demokratiją ir žmogaus teises.

8.4. Didžioji išlaidų dalis įgyvendinama taikant Komisijos tarnybų tiesioginį centralizuotą valdymą, kurį vykdo Komisijos centrinės tarnybos arba jos delegacijos atitinkamose trečiojoje šalyse. Jungtinis valdymas taikomas tuomet, kai pagalba teikiama per tarptautines organizacijas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.5. Didelę išlaidų dalį sudaro biudžetinės paramos mokėjimai ir mokėjimai (avansai / išankstinis finansavimas) vystymo projektus įgyvendinančioms organizacijoms, pavyzdžiui, vyriausybinėms institucijoms, nevyriausybinėms ir tarptautinėms organizacijoms.

8.6. Remiami vystymo projektai yra įgyvendinami daugiau nei 150 šalių, o įgyvendinančios organizacijos labai skiriasi savo dydžiu ir kompetencija. Vykdamas kiekvieną projektą atliekama daug atskirų mokėjimų, kuriems taikomos sudėtingos (ypač konkursų ir tiekimo kilmės) taisyklės.

8.7. DG RELEX valdomoms išlaidoms taikomi šie valdymo būdai:

- a) bendros užsienio ir saugumo politikos srityje – netiesioginis centralizuotas arba jungtinis su tarptautinėmis organizacijomis valdymas;
- b) santykių ir bendradarbiavimo su pramoninėmis valstybėmis ne narėmis (Išsivysčiusių šalių priemonės) bei reagavimo į krizes ir pasaulinės grėsmės saugumui (Stabilumo priemonės) srityse – tiesioginis centralizuotas valdymas. Projektus įgyvendina centrinės tarnybos arba delegacijos.

8.8. DG ELARG valdo plėtros strategijos ir proceso pagalbos išlaidas, daugiausia susijusias su pasirengimo stojimui pagalbos priemone, Phare programa, įskaitant pagalbą po įstojimo, CARDS⁽²⁾ programa ir finansine pasirengimo stojimui parama Turkijai.

8.9. Paprastai mokėjimai atliekami remiantis centralizuoto arba decentralizuoto valdymo būdu. Decentralizuoto valdymo atveju Komisijos delegacija atlieka sprendimų dėl sutarčių sudarymo ex ante patikras, o esant ypatingoms sąlygoms ex ante kontrolė neatliekama.

8.10. ES finansinės paramos galimoms šalims kandidatėms (Albanijai, Bosnijai ir Hercegovinai, Juodkalnijai, Serbijai ir Kosovui⁽³⁾) ir Buvusieji Jugoslavijos Respublikai Makedonijai atveju atitinkamas išlaidas dažniausiai tiesiogiai valdo delegacijos. Nuo 2008 m. spalio mėn. jos taip pat apima pagalbą, kuri anksčiau buvo teikiama per Europos rekonstrukcijos agentūrą (ERA).

8.11. Išlaidos, kurias vykdo DG ECHO, yra valdomos Komisijos centrinių tarnybų lygmeniu. Maždaug pusė išsipareigotų asignavimų yra susiję su nevyriausybinėmis organizacijomis (tiesioginis centralizuotas valdymas), o kita pusė – su JT ar kitomis tarptautinėmis organizacijomis (jungtinis valdymas).

⁽²⁾ *Phare* buvo pagrindinė pasirengimo stojimui strategijos Vidurio ir Rytų Europos šalyse finansinė priemonė. CARDS programa yra Bendrijos parama rekonstrukcijai, vystymui ir stabilizavimui Balkanuose.

⁽³⁾ Pagal JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 1244/99.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Audito apimtis

8.12. Audito metu buvo remiamasi trimis pagrindiniais komponentais:

- a) savarankiškais reprezentatyvios statistinės 2008 m. atliktų 180 mokėjimų operacijų imties testais (žr. **8.1 priedo 1.1** ir **1.2** punktus). Imtį sudarė mokėjimai įgyvendinančioms organizacijoms, biudžetinės paramos mokėjimai ir mokėjimai patikos fondams bei kiti Komisijos tiesiogiai pagal darbų, paslaugų ar tiekimo sutartis atlikti mokėjimai;
- b) Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimu jos centrinėse tarnybose ir delegacijose, kurį sudarė:
 - i) sutarčių ir mokėjimų ex ante patikros;
 - ii) valdymo ir priežiūros veikla;
 - iii) išorės auditai;
 - iv) vidaus auditas;
- c) tolesniais veiksmais atsižvelgiant į ankstesnes DAS pastabas (žr. **8.2 priedą**).

8.13. Būtina pažymėti, kad audituojant mokėjimus Jungtinių Tautų (JT) agentūroms, Audito Rūmų auditoriams kartais sunku gauti iš JT projekto išlaidų audito ataskaitas ir būtinus patvirtinamuosius dokumentus. Šios kliūtys išlieka nepaisant Komisijos taikytų priemonių, skirtų palengvinti Audito Rūmų atliekamą audito darbą.

8.13. Komisija visiškai pritaria Audito Rūmų prašymams JT agentūroms pateikti informacijos remiantis finansiniu ir administraciniu pagrindų susitarimu (FAPS), kurį 2003 m. balandžio 29 d. pasirašė Europos Komisija ir Jungtinės Tautos.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

8.14. Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės srityje atlikti savarankiški testai atskleidė reikšmingą klaidų lygį. Šių testų rezultatai ir išsamesnė jų analizė pateikti **8.1 priede**.

8.15. Testuotos operacijos apima Komisijos tarnybų atliktus mokėjimus arba tiesiogiai rangovams ir konsultantams, arba įgyvendinančioms organizacijoms. Reikšmingas klaidų lygis buvo aptiktas abiejų šių tipų mokėjimuose.

8.16. Komisijos tarnybų tiesiogiai rangovams ir konsultantams atliktuose mokėjimuose nustatytos reikšmingiausios klaidos yra šios:

- a) kiekybiškai įvertinamos tinkamumo finansuoti klaidos (pvz., susijusios su PVM ir kitais mokesčiais bei nustatytų pagrindinių sąlygų nesilaikymu);

8.16.

- a) Dėl vieno iš Audito Rūmų pateikto pavyzdžio Komisija mano, jog jis negali būti vertinamas kaip kiekybiškai įvertinama klaida remiantis tik tuo, kad nesilaikyta oficialių sutarties reikalavimų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) kiekybiškai įvertinamos tikslumo klaidos (pvz., apskaičiavimo klaidos, įskaitant biudžetinės paramos mokėjimus);
- c) kiekybiškai neįvertinamos atitikties klaidos (pvz., terminų nesilaikymas, svarbių patvirtinamųjų dokumentų trūkumas, viešųjų pirkimų procedūrų pažeidimai).

- c) Dėl mokėjimo terminų laikymosi Komisija, siekdama patikimo finansų valdymo, kartais, kol būdavo vykdomi tyrimai, neinformuodavo rangovų apie mokėjimų sustabdymą tais atvejais, kai buvo įtariama, kad padaryta finansinių pažeidimų.

8.17. Įgyvendinančiose organizacijose dažniausiai nustatytos klaidos yra šios:

8.17.

- a) kiekybiškai įvertinamos tinkamumo finansuoti klaidos (netinkamų finansuoti išlaidų įtraukimas į projektų išlaidų deklaracijas bei konkursų ir sutarčių sudarymo procedūrų pažeidimai);

- a) Komisija, skirtingai nuo Audito Rūmų, prie kiekybiškai įvertinamų tinkamumo finansuoti klaidų nepriskiria vieno atvejo, susijusio su subrangovo padarytu pažeidimu, už kurį Komisija, būdama išsamiai susipažinusi ir visapusiškai įvertinusi padėtį, nusprendė išmokėti sumažintą sumą pagal Finansinio reglamento 81, 113 ir 119 straipsnius. Minėti faktai daro poveikį 8.1 priedui ir sandorių dydžio, kuriam klaida turėjo įtakos, ir nurodyto bendro klaidų lygio atžvilgiu.

Prieš atliekant galutinius mokėjimus vykdomi privalomieji finansų auditai, numatyti pagal Komisijos kontrolės sistemą, suteikia Komisijai galimybę nustatyti ir vėlesniais ataskaitiniais metais ištaisyti Audito Rūmų nustatytas avansų ir (arba) išankstinio finansavimo klaidas.

- b) viena kiekybiškai įvertinama tikslumo klaida (neteisingi keitimo kursai).

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

Su operacijų tvarkingumu susijusios sistemos

8.18. Audito Rūmų vertintos su operacijų tvarkingumu susijusios sistemos apima mokėjimų ir sutarčių sudarymo ex ante patikras (pagrįstas savarankiškų testų rezultatais), valdymo ir priežiūros veiklą, išorės auditų sistemą ir ex post patikras bei vidaus audito funkciją. Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas visų generalinių direktoratų atveju yra „iš dalies veiksmingos“ (žr. **8.1 priedo 2 dalį**).

8.18. Komisija mano, kad, palyginti su ankstesniais metais, Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės kontrolės aplinka gerokai pagerinta (o pastaraisiais metais pateiktos Audito Rūmų rekomendacijos įgyvendintos). Pavyzdžiui, šiuo laikotarpiu gerokai sustiprintos bendradarbiavimo biuro „EuropeAid“ ex ante kontrolės priemonės, ypač (ex ante ir ex post) audito, tais atvejais, kai nuo 2007 m. nustatytos naujos techninės užduotys, įdiegtos naujos IT sistemos ir naujos metodikos. Pačiai Komisijai atlikus ex post patikras (bendradarbiavimo biure „EuropeAid“ ir Humanitarinės pagalbos generaliniame direktorate (DG ECHO)), patvirtinta, kad atliekant galutinį mokėjimą ir (arba) baigiant vykdyti projektą klaidų lieka labai nedaug.

8.19. Be to, remdamiesi atlikto audito darbo rezultatais, Audito Rūmai taip pat išnagrinėjo bendrąją RELEX informacinę sistemą (CRIS). Šią svarbią priemonę EuropeAid, DG RELEX ir DG ELARG naudoja jiems patikėtoms išlaidoms valdyti tiek centrinių tarnybų, tiek delegacijų lygmeniu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

EuropAid

8.20. *EuropAid* valdo išlaidas, finansuojamas iš ES biudžeto ir Europos plėtros fondų. Išsamesnis naudojamų kontrolės sistemų veiksmingumo įvertinimas teikiamas kartu su šia metine ataskaita skelbiamoje atskiroje ataskaitoje, skirtoje iš septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamai veiklai.

8.21. Audito Rūmai pažymėjo, kad *EuropAid* ir toliau tobulino savo priežiūros ir kontrolės sistemas.

8.22. Tačiau ex ante patikrų atveju buvo nustatyti šie trūkumai:

a) neveiksmingos ir nepakankamos prevencinės kontrolės priemonės Komisijos tarnybų lygmenyje (auditoriai nustatė atvejų, kai mokėjimai buvo atlikti be pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų, ir atvejų, kai nebuvo laikomasi Komisijos tarnybų taikomų konkursų ir sutarčių sudarymo procedūrų);

b) nepakankama ES finansuojamus projektus įgyvendinančių organizacijų priežiūra ir pagalba joms (pavyzdžiui, ES lėšomis finansuojamus projektus įgyvendinančioms organizacijoms ne visuomet yra aišku, kokias apskaitos taisykles reikia taikyti rengiant privalomas finansines ataskaitas);

c) biudžetinės paramos mokėjimų atveju trūkumų aptikta procedūrose, skirtose patikrinti, kaip laikomasi mokėjimo sąlygų.

8.23. Audito Rūmai pažymėjo, kad patobulėjo išorės auditų, kurie yra viena svarbiausių *EuropAid* vidaus kontrolės sistemos sudėtinųjų dalių, naudojimo metodika. Tačiau jie daro išvadą, kad ši kontrolės priemonė, imant apskritai, vis dar yra „iš dalies veiksminga“. Be to, buvo nustatyta, kad „iš dalies veiksminga“ yra rizikos valdymo metodika.

8.22.

b) Parama organizacijoms, vadovaujančioms įgyvendinant ES finansuojamus projektus, yra nemaža: pateikiamos atspausdintos gairės, gerai prižiūrima „EuropeAid“ finansų ir sutarčių svetainė, rengiami išvažiuojamieji mokymai, o vietoje patarimus teikia delegacijų personalas, dirbantis finansų ir sutarčių srityje. Pavyzdžiui, Europos kaimynystės politikos priemonės atveju, 2008 m. šioje srityje surengti 29 dienų finansų ir sutarčių srities mokymai, iš kurių 76 % (151) iš (200) vietų užėmė šakinių ministerijų ir projektų vykdymo personalas.

Visuomet galima toliau plėsti ir didinti finansų valdymo pagalbos, priežiūros ir mokymo poreikius. Dabar rengiamas įgyvendinančioms organizacijoms skirtas finansų valdymo priemonių rinkinys, kuris turėtų būti užbaigtas 2010 m.

c) Komisija skatina visas savo tarnybas gerai suvokti, jog reikia užtikrinti labiau struktūrizuotą oficialų požiūrį vertinant biudžetinės paramos mokėjimus. 2009 m. vasario mėn. Komisija sustiprino finansų ir sutarčių srities personalo atliekamą tikrinimo vaidmenį patvirtinant mokėjimus.

8.23. Nuo 2007 m. padaryta nemaža audito metodikos rengimo pažanga ir ilgainiui bus gauta papildomos naudos iš daugelio paskutinių reformų, pvz., kai visi audito rezultatai bus grindžiami 2007 m. standartinėmis techninėmis užduotimis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.24. 2008 m. išlikę trūkumai – tai dažniausiai nenuoseklumai ir spragos metiniame audito plane, CRIS audito modulyje ir visoje atliktų auditų rezultatų priežiūros sistemoje. Iš jų paminėtini šie:

- a) mažas metinio audito plano įvykdymo lygis;
- b) neišsami informacija CRIS audito modulyje;
- c) įvairių atliktų auditų rezultatų nenuoseklumas ir jų analizės trūkumas.

DG RELEX

8.25. Audito Rūmai išsamiai įvertino DG RELEX priežiūros ir kontrolės sistemas, skirtas užtikrinti operacijų tvarkingumą. Buvo nustatyta rimtų ex post kontrolės komponento trūkumų. Pavyzdžiui, buvo numatytos trys ex post patikros vietoje, tačiau atliktos buvo tik dvi, o iš šešių planuotų išorės auditų iš tikrųjų nė vienas nebuvo pradėtas.

8.26. Be to, atlikta analizė atskleidė finansų valdymo ir su projektais susijusios finansinės informacijos priežiūros trūkumų. Pavyzdžiui, finansinei informacijai, susijusiai su dekoncentruotais DG RELEX projektais (stabilumo priemonė) valdyti, Komisijos delegacijos naudoja *EuropeAid* priklausančią informacinę valdymo sistemą CRIS. Tačiau nėra jokios automatizuotos sąsajos su centrinių tarnybų vykdoma biudžeto vykdymo priežiūra, kuri yra vykdoma atskirai, remiantis elektroninėmis skaičiuoklėmis, paimtomis iš kaupimo principu grindžiamos apskaitos (ABAC) sistemos. Dėl tokios padėties valdymo informacijoje gali atsirasti neatitiktį.

Komisija ir toliau stengiasi geriau informuoti apie rizikos valdymo procesą. 2008 m. rizikos valdymas buvo prioritetinis vidaus kontrolės standartas, o centrinėse tarnybose ir visose išorės pagalbos regionuose vyko nemažai mokymo renginių. Toliau planuojama tobulinti 2010 m. rizikos valdymo mokymus, taip pat teikti internetinio mokymosi paslaugas.

8.24. Remiantis įgyta patirtimi, 2008 m. iš esmės pataisyta metinio audito plano, skirto 2009 m. auditams, metodika, dabar taikoma 2010 m. metodika. Nuo 2007 m. Bendrosios RELEX informacinės sistemos (CRIS) auditas iš pagrindų atnaujintas.

- a) Pastaraisiais metais baigtų auditų skaičius per metus nuolat augo. 2008 m. iš viso baigti 455 auditai, t. y. 35 % daugiau, palyginti su 2007 m. baigtų auditų skaičiumi (337).

Tačiau planuojant daugumos auditų laiką turi būti parodomas pagal projektus vykdomos veiklos įgyvendinimo tempas.

- b) 2008 m. buvo pirmieji privalomojo CRIS audito naudojimo metai ir apskritai jo rezultatai labai teigiami. Vis dėlto Komisija pripažįsta, kad reikia daryti pažangą siekiant, kad dokumentai į šią sistemą būtų nusiunčiami laiku.
- c) Dabar atliekama išsami audito rezultatų analizė, pagrindinį dėmesį skiriant auditams, dėl kurių sudarytos sutartys pagal bendrųjų sutarčių sistemą.

8.25. Komisija mano, kad, atsižvelgiant į didėjantį biudžetą, 2009 m. ex post patikros Išorės santykių generaliniam direktoratui (DG RELEX) turėtų būti svarbesnės siekiant gauti patikinimą. Per visus 2009 m. bus atidžiai prižiūrimas planų įgyvendinimas, o auditų ir patikrų rezultatų naudojimas optimizuojamas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

DG ELARG

8.27. Audito Rūmų bendro vertinimo metu buvo nustatyta, kad sistemos yra iš dalies veiksmingos dėl šio generalinio direktorato vidaus audito skyriuje ir jo ex post patikrose nustatytų trūkumų. Vidaus audito skyriaus darbo planas buvo pagrįstas atliktu rizikos įvertinimu, tačiau jo daugiametė programa nebuvo pakankamai išbaigta. Be to, vis didėjant skiriamų lėšų apimčiai, Audito Rūmai pažymi, kokia svarbi yra 2008 m. metiniame valdymo plane numatyta centralizuotai valdomiems projektams skirta konkreti ex post kontrolės strategija. Buvo nustatyta, kad kontrolės ex ante komponentas buvo pakankamai veiksmingas.

8.28. Be to, išlieka esminiai trūkumai, susiję su galimais pažeidimais dviem įgyvendinančioms agentūroms valdant Phare lėšas Bulgarijoje. Audito Rūmai patvirtina savo įvertinimą, kad Bulgarijoje nacionalinės administracijos pagrindinės vidaus kontrolės priemonės yra tik iš dalies veiksmingos (žr. **8.2 priedą**).

DG ECHO

8.29. Vidaus audito skyrius buvo įsteigtas 2008 m. (anksčiau DG ECHO šiuo atžvilgiu aptarnavo EuropeAid vidaus audito skyrius). Audito Rūmai mano, kad 2008 metai vidaus audito skyriui buvo pereinamieji ir kad visu pajėgumu naujoji organizacija turėtų pradėti dirbti nuo 2009 m.

8.30. Dėl išorės auditų sistemos ir ypač dėl generalinio direktorato audito strategijos Audito Rūmai pažymi, kad buvo dėta pastangų padidinti vietoje audituojamų projektų dalį.

Bendroji RELEX informacinė sistema (CRIS)

8.31. Testuojant operacijas buvo nustatyta, kad CRIS sistemoje laikoma informacija ne visuomet visiškai tiksli. Buvo nustatyta su mokėjimais ir išpareigojimais susijusios informacijos kodifikavimo klaidų (pavyzdžiui, neteisingai įvestas projektų ir (arba) sutarčių CRIS šalies kodas). Kitos klaidos (pavyzdžiui, klaidos susijusios su bankų garantijos galiojimo pabaigos datomis bei projektų ir (arba) sutarčių valdymo būdais) galėjo paveikti Komisijos finansinės atskaitomybės dokumentų patikimumą.

8.32. Be to, auditoriai nustatė, kad esama techninių suvaržymų, su kuriais dažnai susiduria sistemos naudotojai ir kurie gali paveikti vykdomų operacijų tvarkingumą (dažni atvejai, kai mokėjimai buvo atlikti pasibaigus nustatytam terminui dėl to, kad sistema neveikė).

8.27. Komisija, atsižvelgdama į įdiegtus patobulinimus, ne visiškai sutinka su Audito Rūmų ex post kontrolės ir audito sistemų veiksmingumo vertinimu.

Dėl sparčiai kintančių Plėtros generalinio direktorato (DG ELARG) veiklos sąlygų Vidaus audito skyriaus (VAS) daugiametis planavimas sudėtingas ir todėl jį reikia nuolat tikslinti.

2009 m. pradžioje DG ELARG priėmė visapusę kontrolės strategiją, kuri apima visus valdymo būdus, tarp jų centralizuotą valdymą. Šis direktoratas svarsto galimybę priimti konkrečių centralizuoto valdymo ex post kontrolės politiką, grindžiamą 2008 m. vykdant bandomuosius veiksmus įgyta patirtimi ir atsižvelgiant į ekonominės naudos įvertinimą.

8.28. Dėl to, kad nustatyta nemažai sistemos trūkumų, Komisija nuo 2008 m. vasario mėn. pabaigos sustabdė visus mokėjimus ir 2008 m. liepos mėn. panaikino dviejų susijusių agentūrų akreditaciją. Net jei ir liktų kokių nors sistemos trūkumų, nebeįmanoma sudaryti netinkamų sutarčių, nes nutrauktas sutarčių dėl Phare programos lėšų sudarymas.

8.31. Vykdomos kelios priemonės, skirtos sistemos CRIS duomenų kokybei gerinti. Pirmiausia, suprantama, plėtojamos labiau dokumentais grindžiamos duomenų įrašymo taisyklės, o sistema CRIS reguliariai peržiūrima ir atitinkamai plečiama. Antra, dedamos pastangos gerinti sistemoje jau esančių duomenų kokybę – vykdomas duomenų kokybės auditas (siekiant nustatyti pagrindines priežastis), duomenų valymas ir duomenų kokybės priežiūra siekiant nuolat apžvelgti duomenų kokybės būklę.

8.32. Kai kuriais 2008 m. tarpniais sistemos CRIS nebuvo galima naudoti daugiausia dėl techninių reikalavimų 2009 m. vasario mėn. į Komisijos centrinę apskaitos sistemą įtraukti Europos plėtros fondo sąskaitas; tai buvo vienintelis atvejis. Tačiau nuo tada imtasi kelių priemonių siekiant sutrumpinti tarpnius, kai sistemos CRIS naudoti negalima.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

8.33. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės mokėjimus paveikė reikšmingas klaidų lygis.

8.34. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad išorės pagalbos, vystymo ir plėtros priežiūros ir kontrolės sistemos, užtikrinant mokėjimų tvarkingumą, yra iš dalies veiksmingos.

Rekomendacijos

8.35. Audito Rūmai rekomenduoja:

a) imtis priemonių, skirtų padidinti mokėjimams ir sutartims taikomos Komisijos ex ante kontrolės sistemos veiksmingumą (*EuropeAid* ir DG RELEX);

b) padidinti pagalbą ES finansuojamus projektus įgyvendinančioms organizacijoms ir sugriežtinti jų priežiūrą;

c) realistiškiau, atsižvelgiant į tam skirtus išteklius, planuoti auditus ir ex post patikras, kad numatytus planus galima būtų deramai įvykdyti;

8.33. Komisija parengė kontrolės priemones, apimančias visą jos daugiamečių projektų vykdymo ciklą. Audito Rūmai taiko metinį metodą ir sukaupia visas tam tikrais metais nustatytas klaidas. Komisija, atlikdama įprastas ex ante patikras, nustatė daugumą finansinių klaidų rūšių, kurias nustatė Audito Rūmai, klaidos ištaisomos paskesniais ataskaitiniais metais prieš uždarant atitinkamo projekto sąskaitas, o likusių klaidų nėra daug.

8.34. Komisija mano, kad, palyginti su ankstesniais metais, Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės kontrolės aplinka gerokai pagerinta (o pastaraisiais metais pateiktos Audito Rūmų rekomendacijos įgyvendintos). Iš tiesų, dauguma svarbių pagrindinių kontrolės sistemų elementų įvertinti kaip veiksmingi.

8.35.

a) Komisija, atsižvelgdama į įdiegtus patobulinimus, nevisiškai pritaria Audito Rūmų atliktam „EuropeAid“ ex ante kontrolės priemonių veiksmingumo vertinimui. Vis dėlto Komisija pripažįsta, kad reikia toliau gerinti išorės pagalbos kontrolės sistemų struktūrą nuolat stengiantis tobulinti bendrą vidaus kontrolės sistemą. Turint tai omenyje ir Komisijai imantis veiksmų dėl toleruotinos klaidų rizikos, 2010 m. bendradarbiavimo biuras „EuropeAid“ pradės vykdyti savo kontrolės strategijos peržiūrą.

Komisija sutinka, kad reikia geriau dokumentais pagrįsti ex ante patikrų naudojimą Išorės santykių generaliniame direktorate (DG RELEX).

b) Komisija pripažįsta, kad reikia toliau plėsti ir gerinti finansų valdymo pagalbą ir priežiūrą. Rengiamas įgyvendinančioms organizacijoms skirtas finansų valdymo priemonių rinkinys, kuris turėtų būti užbaigtas 2010 m.

c) Komisijos centrinės tarnybos ir toliau teiks pagalbą audito užduočių koordinatoriams, visų pirma delegacijose, siekdamas gerinti jų audito planavimą. Rengiant 2009 m. metinį audito planą delegacijos paragintos ypatingą dėmesį skirti turimiems ištekliams.

Ex post operacijų kontrolės metiniai tikslai pasiekiami kasmet.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- d) atidžiai prižiūrėti, kaip vykdomi planiniai auditai ir ex post patikros, kad kiekvienas nuokrypis galėtų būti greitai pastebėtas ir ištaisytas;
- e) tinkamai registruoti ir sistemingai analizuoti atliktų auditų ir ex post patikrų rezultatus;
- f) patvirtinti ir įgyvendinti patobulintą ex post auditų strategiją centralizuoto valdymo srityje (DG ELARG).

8.36. Audito Rūmai taip pat rekomenduoja patvirtinti adekvačias priemones ir įgyvendinti veiksmus, siekiant pagerinti į įvairias Komisijos tarnybose naudojamas valdymo informacines sistemas įvedamų duomenų kokybę.

8.37. Be to, Audito Rūmai rekomenduoja, kad biudžetinės paramos mokėjimų atžvilgiu būtų toliau dedamos pradėtos pastangos diegiant labiau į padarinius ir išdirbius orientuotus veiklos rezultatų rodiklius.

TOLESNĖS PRIEMONĖS, ATSIŽVELGIANT Į ANKSTESNES PASTABAS, NESUSIJUSIAS SU PATIKINIMO PAREIŠKIMU

Atsižvelgimas į Specialiojoje ataskaitoje Nr. 5/2006 dėl MEDA programos pareikštas pastabas**Įvadas**

8.38. 2006 m. rugpjūčio mėn. Audito Rūmai paskelbė Specialiąją ataskaitą Nr. 5/2006 dėl MEDA programos⁽⁴⁾. Kadangi 2006 m. MEDA reglamentas baigė galioti, Audito Rūmų rekomendacijos buvo skirtos 2007 m. pradėjusiai galioti naujai Europos kaimynystės ir partnerystės priemonei (ENPI). Audito Rūmai rekomendavo Komisijai:

- užtikrinti sklandų ir greitą perėjimą prie naujųjų šalies programų, kad ateityje būtų išvengta neigiamų pasekmių įgyvendinimui,
- naujuose šalies programavimo dokumentuose aiškiau apibrėžti savo strateginius tikslus ir nustatyti tinkamus rodiklius, kad būtų galima geriau atlikti poveikio priežiūrą bei vertinimą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- d) Per visus 2009 m. bus atidžiai prižiūrimas metinių planų įgyvendinimas ir optimizuojamas auditų bei kontrolės rezultatų naudojimas.
- e) Komisija planuoja tobulinti sistemą CRIS, siekdamą sudaryti sąlygas geresnei audito duomenų analizei.
- f) 2009 m. pradžioje DG ELARG priėmė visapusę kontrolės strategiją, kuri apima visus valdymo būdus, tarp jų centralizuotą valdymą. Šis direktoratas svarsto galimybę priimti konkrečią centralizuoto valdymo ex post kontrolės politiką, grindžiamą 2008 m. vykdant bandomuosius veiksmus įgyta patirtimi ir atsižvelgiant į ekonominės naudos vertinimą.

8.36. Vykdomos kelios priemonės, skirtos sistemos CRIS duomenų kokybei gerinti. Pirmiausia, suprantama, plėtojamos labiau dokumentais grindžiamos duomenų įrašymo taisyklės, o sistema CRIS reguliariai peržiūrima ir plečiama. Antra, dedamos pastangos gerinti jau sistemoje esančių duomenų kokybę.

8.37. Komisija dar labiau tikslins rodiklių, naudojamų atliekant biudžetinės paramos operacijas, kūrimą ir vertinimą. Dabar persvarstomos bendrosios biudžetinės paramos gairės siekiant tobulinti tinkamumo sąlygų bei konkrečių į rezultatus orientuotų rodiklių rengimą ir vertinimą, kad būtų užtikrinamas griežtesnis į rezultatus orientuotas požiūris, o proceso našumo ir rezultatų rodikliais būtų pasinaudojama.

8.38. Komisija ėmėsi būtinų priemonių, skirtų tolesniems veiksams dėl Specialiojoje ataskaitoje Nr. 5/2006 dėl MEDA programos pateiktų rekomendacijų.

⁽⁴⁾ OL C 200, 2006 8 24.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- didžiausią paramą ir toliau skirti nedideliam intervencijos sričių skaičiui, kad būtų užtikrintas veiksmų suderinamumas ir sklandus programų valdymas,
- ir toliau ieškoti geriausios projektų valdymo praktikos, leidžiančios išvengti vėlavimų.

8.39. Europos Parlamentas ir Europos Taryba priėmė Audito Rūmų rekomendacijas. Be to, biudžeto įvykdymą tvirtinanti institucija iškėlė klausimų dėl ES finansuojamų veiksmų matomumo ir dėl naujosios priemonės planavimo ir įgyvendinimo.

Atsižvelgimas į rekomendacijas

8.40. Komisija laiku parengė šalių ataskaitas, veiksmų planus ir atitinkamus strateginio planavimo dokumentus. Dėl perėjimo nuo senosios priemonės (MEDA) prie naujosios priemonės (ENPI) ES finansinės pagalbos teikimas nesutriko. Priešingai, 2007 ir 2008 metais bendra MEDA ir ENPI įsipareigojimų ir išmokėtų lėšų suma buvo didesnė už ankstesniųjų metų vidurkį.

8.41. Į strateginio planavimo dokumentus buvo įrašyti išsamiai parengti ir su šalių veiksmų planais suderinti strateginiai tikslai, tačiau jie dažniausiai buvo išdėstyti bendrais bruožais, dėl to, pasibaigus strateginiuose dokumentuose numatytam laikotarpiui, buvo sunku įvertinti ES finansavimo poveikį. Šiuo lygmeniu nustatytų veiklos rezultatų rodiklių kokybė įvairiose šalyse buvo labai skirtinga. Iš esmės strateginiuose dokumentuose su rodikliais susiję atskaitos elementai ir tikslai nebuvo nustatyti.

8.42. Komisija sutelkė savo pagalbą į nedidelę intervencijos sričių skaičių. Intervencijos sritys buvo suderintos su kiekvienos atskiros naudą gaunančios šalies reikmėmis. Be to, Komisija pasirūpino, kad ir toliau būtų remiamos konkrečios sritys, taip pat kad naujojoje Europos kaimynystės ir partnerystės priemonėje būtų išlaikytos sektorių programos. Be to, Komisija rėmė daugeliui naudą gaunančių šalių bendras ypatingo prioritetą sritis.

8.43. Komisija veikė laikydamasi ENPI reglamento nuostatų, dėl to padidėjo ES finansavimo per tarptautinius patikos fondus skaidrumas. Neseniai buvo paskelbtos dvi išsamios vertinimo atskaitos dėl Komisijos pagalbos teikimo tarpininkaujant vystymo bankams ir Europos investicijų bankui, ir per Jungtinių Tautų šeimos organizacijas. Vertinimo skyrius⁽⁵⁾ pavedė išorės konsultantams parengti ataskaitas, kuriose įvertintų šio pagalbos teikimo per tarpininkus būdo pridėtinę vertę.

8.41. Žr. atsakymą į 8.46 dalies pastabas.

⁽⁵⁾ *EuropeAid*, Vystymo generalinio direktorato ir Išorės santykių generalinio direktorato bendras vertinimo skyrius.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.44. 2008 m. Komisija parengė komunikacijos ir matomumo vadovą. 2006 m. taip pat buvo pasirašyti specialūs susitarimai dėl komunikacijos, matomumo ir ataskaitų teikimo su JT ir Pasaulio banku.

8.45. Komisija ėmėsi priemonių, kad būtų įgyvendinta didžioji dalis MEDA II laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitos rekomendacijų. Tačiau galutinio įvertinimo ataskaita, kurią buvo numatyta parengti 2008 m. viduryje, bus baigta rengti tik 2009 m.

Išvados ir rekomendacijos

8.46. Komisija ėmėsi priemonių, iš esmės atsižvelgusi į ataskaitos rekomendacijas. Komisija:

- ėmėsi būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas sklandus ir greitas perėjimas prie naujųjų šalies programų,
- tačiau nenustatė pakankamai kokybiškų strateginių tikslų ir rodiklių visuose strateginio planavimo dokumentuose. Todėl Audito Rūmai ir toliau rekomenduoja Komisijai parengti strateginius tikslus ir tinkamus rodiklius, kurie leistų efektyviai įvertinti viso laikotarpio ES veiksmų poveikį,
- didžiausią paramą skyrė nedideliame intervencijos sričių skaičiui, atsižvelgdama į veiksmų planus ir į kiekvienos atskiros naudą gaunančios šalies reikmių įvertinimą,
- planuodama ir valdydama programas ir projektus toliau stengėsi remtis geriausia praktika. Tačiau Komisija vėluoja pateikti galutinę MEDA vertinimo ataskaitą, kurioje galėjo būti pateiktos vertingos pradinio ENPI etapo įgyvendinimui skirtos rekomendacijos.

8.45. Žr. atsakymą į 8.46 dalies pastabas.

8.46.

- Pagal Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės (EKPP) reglamentą pradiniai ir veiklos rodikliai konkrečiai nurodomi vėlesniu etapu, sudarant metines veiksmų programas. Iš tikrųjų minėtieji rodikliai nustatomi būtent rengiant programą, kai jie tampa vis svarbesni ir geriau apibrėžiami. Šalies strateginių dokumentų tikslai – bendrai apibūdinti padėtį šalyje ir pateikti prioritetines strategines intervencijos sritis siekiant įvykdyti pagrindines šaliai iškeltas užduotis.
- Laikotarpio vidurio vertinimo ataskaita užbaigta tik 2005 m. liepos mėn. Dėl to, kad 2006 m. vis dar buvo priimami nauji sprendimai dėl MEDA finansavimo ir kad dėl to 2008 ir 2009 m. tebebuvo įgyvendinama dauguma veiksmų, susijusių su šiais sprendimais, nuspręsta vieniems metams atidėti galutinės vertinimo ataskaitos parengimą. Dabar šią ataskaitą numatoma užbaigti 2009 m. pabaigoje.

2 DALIS. BENDRAS PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SISTEMŲ ĮVERTINIMAS

2.1. — Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Vertinamoji sistema		Pagrindinės vidaus kontrolės priemonės (Komisija)				Pagrindinės kontrolės priemonės nacionalinėse administracijose	Bendras įvertinimas
		Sutarčių ir mokėjimų ex ante patikros	Valdymas ir priežiūra	Išorės auditai/ baigiamieji auditai	Vidaus auditai		
EuropeAid ⁽¹⁾	Centr. tarn.					n.d.	
	Delegacijos						
DG RELEX						n.d.	
				⁽²⁾			
DG ELARG							
DG ECHO						n.d.	

Bendras įvertinimas	2008	2007

Paiškinimai:

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

⁽¹⁾ Šis įvertinimas atitinka ataskaitoje dėl EPF pateiktą įvertinimą.⁽²⁾ Ex post patikros.

8.2. PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES DAS PASTABAS

Audito Rūmų pastabos	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
Išorės santykiai ir vystymas			
<i>Biudžetinės paramos mokėjimai</i>			
<p>Biudžetinė parama gali būti teikiama tuomet, jei šalies partnerės viešųjų išlaidų valdymas yra pakankamai skaidrus, patikimas ir veiksmingas ir jeigu ji įdiegė tinkamai suformuluotą sektorinę ar makroekonominę politiką, kuriai pritarė jos pagrindiniai paramos teikėjai ir, prireikus, tarptautinės finansų įstaigos. Tuo remdamasi Komisija parengė specialias gaires, nustatančias lėšų išmokėjimo sąlygas, mokėjimą atskiramis dalimis, atsižvelgus į pasiektą pažangą įgyvendinant tikslus. Tačiau ne visais nagrinėtais atvejais pažangos nustatymui naudoti veiklos rezultatų rodikliai turėjo laiko nuorodą, buvo aiškūs ir nedviprasmiški bei pasiekiami.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 8.14 dalis)</p>	<p>Buvo įvesti labiau į padarinius ir išdirbius orientuoti veiklos rezultatų rodikliai.</p>	<p>Jau įmanoma patikrinti šiuo atžvilgiu vykdytų veiksmų rezultatus.</p>	<p>Komisija pripažįsta, jog reikia dar tiksliau rengti ir vertinti biudžetinės paramos operacijų rodiklius. Dabar persvarstomos bendrosios biudžetinės paramos gairės siekiant tobulinti tinkamumo sąlygų bei konkrečių į rezultatus orientuotų rodiklių rengimą ir vertinimą, kad būtų užtikrinamas griežtesnis į rezultatus orientuotas požiūris, o, be rezultatų rodiklių, proceso bei našumo rodikliais būtų pasinaudojama.</p>
<i>Išorės auditų sistema</i>			
<p>Siekdama gauti didesnę patikinimą, EuropeAid inicijuoja papildomus pagal rizikos analizę atrinktus projektų auditus. Tačiau vis dar nebuvo nustatytos išsamios procedūros, kurios leistų gauti visą šių auditų teikiamą naudą.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 8.25 dalis)</p>	<p>Vykdyta atidesnė metinio audito plano įgyvendinimo priežiūra ir buvo geriau panaudoti auditų rezultatai.</p>	<p>Taikytos priemonės dar nebuvo visiškai veiksmingos, todėl šioje srityje reikalingos papildomos pastangos.</p>	<p>Komisija planuoja tobulinti sistemą CRIS, siekdama sudaryti sąlygas geresnei auditu duomenų analizei.</p>

Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
Plėtra			
<i>Išplėstinė decentralizuoto įgyvendinimo sistema (EDIS)</i>			
<p>Bulgarijoje buvo nustatyta, kad nepaisant to, kad buvo suteikta EDIS akreditacija (ir tokiu būdu atsakyta delegacijų atliekamos ex ante kontrolės) šios sistemos turi reikšmingų trūkumų.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 8.12 dalis)</p>	<p>Patobulinimams užtikrinti buvo priimtas veiksmų planas, taip pat 2008 m. vasario mėn. buvo sustabdyti mokėjimai abiem įgyvendinančioms agentūroms, o 2008 m. liepos mėn. buvo atimta jų akreditacija.</p>	<p>Nepaisant vykdytų veiksmų pagrindiniai trūkumai, dėl kurių buvo sustabdyti mokėjimai ir atimta EDIS akreditacija vis dar išlieka.</p>	<p>Padėtis gerėja. Tačiau net jei liktų kokių nors sistemos trūkumų, nebėra galimybės sudaryti netinkamas sutartis, nes sutarčių dėl Phare programos lėšų sudarymas nutrauktas.</p>
<i>Ex post kontrolės priemonės (baigiamieji auditai)</i>			
<p>2007 m. pasikeitus metodikai buvo parengta ypač daug audito ataskaitų ir dėl to į kai kurias pastabas nebuvo laiku sureaguota.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 8.26 dalis)</p>	<p>Komisija dėjo daug pastangų nagrinėdama auditų ataskaitas ir užtikrindama tolesnius veiksmus.</p>	<p>Bylų nagrinėjimas žymiai pagerėjo.</p>	<p>2008 m. parengtos 133 ataskaitos, iš kurių 89 būtų galima užbaigti, o pirmaisiais penkiais 2009 m. mėnesiais parengta 71 ataskaita, iš kurių 2008 m. 44 nebaigtos, o 38 užbaigtos.</p>
Humanitarinė pagalba			
<i>Išorės auditai</i>			
<p>2007 m. DG ECHO žymiai padidino auditų vietoje skaičių, tačiau kaip ir 2006 m. didžioji auditų dalis buvo atliekama partnerių centrinėse tarnybose, kuriose negalima išsamiai patikrinti išlaidų tikrumo.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 8.27 dalis)</p>	<p>Komisija jau 2007 m. padidino auditų vietoje skaičių.</p>	<p>Audito Rūmai atkreipė dėmesį į pastangas padidinti projektų auditų vietoje dalį.</p>	<p>Išlaidų tikrumas nuolat tikrinamas techniniams asistentams stebint projektus, atliekant auditus vietoje, Komisijos pareigūnams vykstant atlikti patikrų vietoje ir partneriui rengiant pažangos bei finansines ataskaitas. Audito Rūmams pateikus rekomendacijas, DG ECHO iš naujo suderino centrinių tarnybų ir auditų vietoje skaičių, kad užtikrintų geriausių įmanomą ekonomiškai naudingą pusiausvyrą.</p>

9 SKYRIUS

Švietimas ir pilietybė

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	9.1-9.7
Švietimo ir pilietybės politikos ypatumai	9.1-9.4
Audito apimtis	9.5-9.7
Avansų auditas	9.6-9.7
Operacijų tvarkingumas	9.8-9.11
Sistemų veiksmingumas	9.12-9.30
Su operacijų tvarkingumu susijusios sistemos	9.12-9.30
Mokymosi visą gyvenimą programai skirtos sistemos	9.13-9.25
<i>Ex post</i> kontrolė DG EAC	9.26
Išorės sienų fondas	9.27-9.29
Komunikacijos generalinis direktoratas	9.30
Išvados ir rekomendacijos	9.31-9.34

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

Švietimo ir pilietybės politikos ypatumai

9.1. Šiame skyriuje pateikiamas Audito Rūmų specialusis vertinimas, susijęs su švietimo ir pilietybės politikos grupe, apimančia šias politikos sritis: 15 Švietimą ir kultūrą, 16 Komunikaciją ir 18 Laisvę, saugumą ir teisingumą. **9.1 lentelėje** pateikta išsami informacija apie nagrinėjamas veiklos sritis, finansinių metų išlaidas ir atitinkamą valdymo tipą

9.1 lentelė — Švietimas ir pilietybė, 2008 m. mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2008 m. atlikti mokėjimai	Biudžeto valdymo būdas
15	Švietimas ir kultūra	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	111	Tiesioginis centralizuotas
		Mokymasis visą gyvenimą, įskaitant daugiakalbystę	1 060	Netiesioginis centralizuotas
		Europos kultūrinio bendradarbiavimo plėtra	48	Netiesioginis centralizuotas
		Bendradarbiavimo jaunimo ir sporto srityje skatinimas	134	Netiesioginis centralizuotas
		Europos pilietiškumo skatinimas	24	Netiesioginis centralizuotas
			1 378	
16	Komunikacija	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	104	Tiesioginis centralizuotas
		Komunikacija ir žiniasklaida	25	Tiesioginis centralizuotas
		Komunikacija vietos lygiu	35	Tiesioginis centralizuotas
		Analizės ir komunikacijos priemonės	23	Tiesioginis centralizuotas
			186	
18	Laisvė, saugumas ir teisingumas	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	58	Tiesioginis centralizuotas
		Solidarumas – Išorės sienos, vizų išdavimo politika ir laisvas asmenų judėjimas	189	Pasidalijamasis / Netiesioginis centralizuotas
		Migracijos srutai – Bendra migracijos ir prieglobsčio politika	80	Pasidalijamasis
		Pagrindinės teisės ir pilietiškumas	26	Tiesioginis
		Saugumas ir laisvių apsauga	28	Tiesioginis
		Teisingumas baudžiamųjų ir civilinių bylų srityje	42	Tiesioginis
		Narkotikų prevencija ir visuomenės informavimas	15	Tiesioginis
		Politikos strategija ir koordinavimas	7	Tiesioginis
			445	
Visos administracinės išlaidos			274	
Visos veiklos išlaidos			1 735	
Visi finansinių metų mokėjimai			2 009	
Visi finansinių metų įsipareigojimai			2 323	

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų auditas aprašytas ataskaitos 11 skyriuje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.2. Minėtas tris šios srities biudžeto antraštines dalis beveik išimtinai valdo trys atitinkami Komisijos generaliniai direktoratai. Švietimo ir kultūros generalinis direktoratas (DG EAC) atsakingas už 15-ą biudžeto eilutę, Komunikacijos generalinis direktoratas (DG COMM) atsakingas už 16-ą biudžeto eilutę, o Teisingumo, laisvės ir saugumo generalinis direktoratas (DG JLS) – už 18 biudžeto eilutę. Didžioji šios srities išlaidų dalis valdoma netiesioginiu centralizuotu būdu arba pagal pasidalijamąjį valdymą, įgyvendinant veiksmus daugiamečių programų, kurių valdymas yra perduodamas Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomajai įstaigai, nacionalinėms agentūroms ⁽¹⁾ ar panašioms valdymo struktūroms valstybėse narėse, forma. Atsakingos institucijos valstybėse narėse paskirsto dotacijas ir sutartis privačiųjų ir viešųjų naudos gavėjų įgyvendinamiems projektams arba priemonėms. Dažniausiai dotacijos yra mokamos dalimis, kaip aprašyta 9.6 ir 9.7 dalyse.

9.3. Pagal naująją 2007–2013 m. finansinę programą programų įgyvendinimo srityje pasikeitė vidaus kontrolės struktūra, perduodant daugiau atsakomybės valstybėms narėms. Pavyzdžiui, tam, kad galima būtų inicijuoti Mokymosi visą gyvenimą programos sutarčių sudarymą, nacionalinės institucijos (žr. 9.13 dalį) privalėjo pateikti atitinkamos valstybės narės išlaidų finansų valdymo *ex ante* patikinimo pareiškimą. Kiekvienais metais institucija pateikia teisingo išteklių panaudojimo bei įdiegtų sistemų ir kontrolės procedūrų patikimumo *ex post* patikinimo pareiškimą ⁽²⁾.

9.3. DG EAC adaptavo savo priežiūros ir kontrolės sistemą, pagrįstą bendru audito metodu. Ją sudaro:

- a) nacionalinių institucijų *ex ante* patikinimo pareiškimo, pateikto prasidėjus 2007–2013 m. programos laikotarpiui, vertinimas;
- b) sistemos stebėsenos ir kontrolės patikros vietoje;
- c) metinio *ex post* pareiškimo vertinimas;
- d) finansinis auditas;
- e) nacionalinių agentūrų ir nacionalinių institucijų mokymo veikla;
- f) nuolatinis keitimasis informacija ir komunikacija su suinteresuotomis šalimis;
- g) bendros ir nuolat atnaujinamos procedūros.

2008 m. metinio *ex post* patikinimo pareiškimo vertinimas buvo naujas ir papildomas kontrolės elementas.

⁽¹⁾ Su Komisija dirbančioms pagal sutartinius santykius.

⁽²⁾ Komisijos sprendimo 2007/IV/26 dėl valstybių narių, Komisijos ir nacionalinių agentūrų atsakomybės sričių vykdant Mokymosi visą gyvenimą programą (2007–2013 m.) 7 straipsnio 3 dalis, C(2007) 1807 galutinis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.4. ES paramai švietimo ir pilietybės srityse yra būdinga daugybė finansavimo schemų, skirtų įvairioms teminėms sritims ir projektų tipams, pvz., dotacijos, skirtos pilietybės skatinimo veiksmams arba mobilumui švietimo ir mokymo sektoriuose. Projektus vykdo ne tik mokymo organizacijos, bet taip pat privačios įmonės ir viešojo administravimo institucijos. Galutiniai naudos gavėjai yra asmenys, dažniausiai ES piliečiai. Tačiau kai kurios programos, o būtent – Išorės sienų fondas, Integracijos fondas, Gražinimo fondas ir Europos pabėgėlių fondas – valdomos bendrai su valstybėmis narėmis.

Audito apimtis

9.5. Specialusis vertinimas yra grindžiamas:

- a) reprezentatyvios statistinės 150 mokėjimų imties savarankiškais testais (žr. **9.2 lentelę**);
- b) Mokymosi visą gyvenimą programos kontrolės sistemų šešiose valstybėse narėse, įskaitant nacionalines institucijas ir nacionalines agentūras, testavimu ir vertinimu ⁽³⁾;
- c) Komisijos vykdytų 2007 m. nacionalinių institucijų metinių patikinimo pareiškimų (*ex post* sertifikavimo) dėl Mokymosi visą gyvenimą programos priežiūros patikrų vertinimu;
- d) Išorės sienų fondo (ISF) priežiūros ir kontrolės sistemų veikimo vertinimu;
- e) tolesniais veiksmais, atsižvelgiant į naujausiuose Audito Rūmų patikinimo pareiškimuose pateiktas pagrindines pastabas (žr. **9.2 priedą**).

⁽³⁾ Šešios atitinkamos agentūros buvo šios: EPOS vzw – Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking – Agentschap (Belgija), DAAD - Deutscher Akademischer Austauschdienst (Vokietija), FRSE - Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (Lenkija), OAPEE - Organismo Autónomo Programas Educativos Europeos (Ispanija), Léargas (Airija) ir ISFOL - Istituto per lo Sviluppo della Formazione e dell'Orientamento Professionale dei Lavoratori (Italija).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Avansų auditas

9.6. Pagal 2008 finansinių metų išlaidų struktūrą Audito Rūmų savarankiškiems testams atrinktų mokėjimų imtį sudarė 129 operacijos, kurioms taikomos mokėjimo sąlygos yra daugiausia formalios. Jas iš esmės sudaro ES ir nacionalinėms agentūroms skirti avansai ir nedidelis veiklos išlaidoms padengti kas ketvirtį sumokamų įnašų skaičius. Šie mokėjimai atliekami pasirašius sutartį ar pritarus darbo programai, arba daugelio antro ir trečio išankstinio finansavimo sumų atveju – Komisijai patvirtinus, kad 70 % lėšų, kurios jau buvo skirtos kaip avansai, buvo išmokėtos. Šių avansų sumos paprastai susikaupia iki 100 % leistinos maksimalios ribos. Su šiais mokėjimais susijęs ribotas sąlygotumas reiškia, kad klaidų rizika yra labai maža.

9.7. Agentūros savo ruožtu pačios sudaro susitarimus dėl dotacijų su programoje dalyvaujančiomis organizacijomis⁽⁴⁾ ir panaudoja iš Komisijos gautus avansus juos sumokėdami šioms organizacijoms. Jie siekia 80 %–100 %, priklausomai nuo programos tipo. Šie projektai užbaigiami per ne ilgesnį kaip dvejų metų laikotarpį, po kurio pateikiamos galutinės ataskaitos, o agentūra ir naudos gavėjai siunčia vieni kitiems baigiamuosius raštus. Užbaigus visus pagal tam tikrų metų darbo programą vykdytus projektus, agentūra pateikia Komisijai konsoliduotą galutinę ataskaitą, o pastaroji tuomet apskaičiuoja galutinį likutį ir atlieka mokėjimą. Manoma, kad su naudos gavėjo ir agentūros baigiamaisiais raštais susijusi rizika yra didesnė nei su avansais susijusi rizika, esant įprastinei rizikai, kuri yra būdinga šiai tinkamumo finansuoti ir deklaruotų išlaidų tikrumo sričiai. Tačiau šių baigiamųjų raštų auditą galima atlikti tik tada, kai jie yra parengiami, praėjus keleriems metams po pradinių avansų sumokėjimo.

9.7. Komisija taip pat mano, kad rizika, susijusi su galutiniais mokėjimais, yra didesnė; todėl šiuo etapu Komisija vykdo didesnę kontrolę ir priežiūrą, kad ši rizika būtų sumažinta.

Kalbant apie DG EAC, rengiant naujų 2007–2013 m. programų struktūrą atsižvelgta į ankstesniais metais pateiktas Audito Rūmų rekomendacijas supaprastinti taisykles ir kuo plačiau naudoti finansavimo vienkartinėmis išmokomis būdą. Taip būtų mažinama rizika, susijusi su galutiniais mokėjimais.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

9.8. Audito Rūmai nustatė, kad apskritai šios politikos srities operacijose reikšmingų klaidų nėra. Tačiau buvo nustatytas reikšmingas tikrintų tarpinių ir galutinių mokėjimų klaidų lygis.

9.8. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų nustatytą faktą, kad 2008 m. švietimo ir pilietybės politikos grupės mokėjimuose reikšmingų klaidų nebuvo. Tai pastebima pažanga, palyginti su praėjusiais metais.

Komisija atkreipia dėmesį, kad Audito Rūmai nustatė kiekybiškai įvertinamų klaidų 5-iose tarpiniuose ir galutiniuose mokėjimuose iš 21 tikrinto (žr. atsakymą į 9.9 dalies pastabas).

⁽⁴⁾ Paprastai programoje dalyvaujančios organizacijos – tai universitetai, mokyklos ar kolegijos, valdantys mokėjimus naudos gavėjams, kaip antai studentams ar mokytojams.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.9. Iš 21 bendrą 150 mokėjimų imtį sudarančio galutinio ir tarpinio mokėjimo ⁽⁵⁾ šešių mokėjimų atveju Audito Rūmai nustatė reikšmingą tvarkingumo klaidų lygį. Keturiuose mokėjimuose aptiktos kiekybiškai įvertinamos klaidos, kituose keturiuose mokėjimuose – kiekybiškai neįvertinamos klaidos, o dviejuose mokėjimuose buvo nustatytos abiejų tipų klaidos. **9.2 lentelėje** pateiktas klaidų pasiskirstymas pagal mokėjimo tipą ir politikos sritį.

9.10. Iš 129 testuotų išankstinių mokėjimų ⁽⁶⁾ devyniuose mokėjimuose, susijusiuose su avansais, kuriuos DG JLS ir DG EAC sumokėjo agentūroms, buvo aptikta reikšmingų kiekybiškai neįvertinamų klaidų. Jos atsirado dėl to, kad įsipareigojimas buvo prisiimtas prieš priimant būtiną finansavimo sprendimą arba dėl to, kad nebuvo parengtos pakankamai išsamios pinigų srautų prognozės.

9.9. Komisija imsis tolesnių veiksmy dėl Audito Rūmų nustatytų klaidų ir, atitinkamais atvejais, neteisėtai išmokėtos lėšos bus grąžintos.

DG EAC klaidos yra susijusios su pagal ankstesniąją teisinę sistemą vykdytais mažesnio masto veiksmais. Dėl naujų 2007–2013 m. programų struktūros, supaprastintų taisyklių ir plačiai naudojamo finansavimo vienkartinėmis išmokomis, turėtų sumažėti rizika, susijusi su galutiniais mokėjimais.

9.10. Komisija norėtų pabrėžti, kad būtini finansiniai sprendimai buvo oficialiai priimti nors ir vėlai (JLS atveju – šešiomis dienomis vėliau). Komisija žinojo, kokie tuo metu buvo agentūrų grynųjų pinigų ir biudžeto reikalavimai.

Norėdama išvengti tokių kiekybiškai neįvertinamų klaidų, dabar Komisija finansinius sprendimus priima labai iš anksto, ir prašo pateikti visų agentūroms skirtų mokėjimų pinigų srautų prognozes (pvz., pateikus susitarimo memorandumą).

9.2 lentelė — Imties struktūra, tikrintų operacijų skaičius (klaidų paveiktų operacijų skaičius pateikiamas skliausteliuose)

Mokėjimų tipas (*)	Politikos sritis			
	15 Švietimas ir kutūra	16 Kommunikacija	18 Laisvė, saugumas ir teisingumas	Iš viso
Galutiniai/tarpiniai mokėjimai	10 (3)	6 (1)	5 (2)	21 (6)
Avansai	100 (5)	0 (0)	29 (4)	129 (9)
Iš viso	110 (8)	6 (1)	34 (6)	150 (15)

(*) Keturi tarpiniai mokėjimai, sudarantys agentūroms skirtus administracinius įnašus, yra sugrupuoti su avansais, kuriems taikomos panašios sąlygos.

⁽⁵⁾ Neįskaitant keturių mokėjimų, kurie klasifikuojami kaip „tarpiniai mokėjimai“, tačiau sudaro įnašus agentūros administracinėms išlaidoms padengti. Jie, kaip ir avansai agentūroms, yra sąlygojami tik susitarimo dėl dotacijų pasirašymo.

⁽⁶⁾ Įskaitant keturis tarpinius mokėjimus (žr. 9.9 dalį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.11. Kaip parodyta **9.2 lentelėje**, atliekant tarpinius ir galutinius mokėjimus padaroma santykinai daugiau klaidų nei atliekant išankstinius mokėjimus. Klaidų, nustatytų atliekant galutinius ir tarpinius mokėjimus, pavyzdžiai:

- a) su laikotarpiais, kurių neapima susitarimas dėl dotacijų, susijusios deklaruotos išlaidos (tinkamumas finansuoti);
- b) gražintinas PVM, prašomas padengti kaip išlaidos (tinkamumas finansuoti);
- c) su dotacijų skyrimu susijusio atrankos proceso dokumentų trūkumas (tikrumas);
- d) netinkami patvirtinamieji įrodymai, reikalingi deklaruotoms išlaidoms pagrįsti (tikrumas).

9.11. Komisija imsis tolesnių veiksmų, kuriais bus atidžiai atsižvelgta į Audito Rūmų nustatytus faktus. Kur tinkama, jau pradėta arba bus pradėta lėšų susigrąžinimo procedūra. Taip pat imtasi korekcinį veiksmų dėl 2007–2013 m. naujos kartos programų, siekiant sumažinti riziką, susijusią su galutiniais mokėjimais (taip pat žr. atsakymą į 9.9 dalies pastabas).

SISTEMŲ VEIKSMINGUMAS

Su operacijų tvarkingumu susijusios sistemos

9.12. Audito Rūmai išnagrinėjo tris atskiras kontrolės sistemas skirtinguose generaliniuose direktoratuose, susijusias su *ex post* kontrole DG EAC, Mokymosi visą gyvenimą programa ir Išorės sienų fondu.

Mokymosi visą gyvenimą programai skirtos sistemos

9.13. Mokymosi visą gyvenimą programa ir programa „Veiklus jaunimas“ įgyvendinamos netiesioginio centralizuoto valdymo būdu. Jas valdo nacionalinių institucijų paskirtos ir prižiūrimos 63 nacionalinės agentūros programoje dalyvaujančiose šalyse. Dėl savo artimumo galutiniams naudos gavėjams, nacionalinėms agentūroms buvo paskirtas vaidmuo valdyti didelį santykinai mažų sumų, kurios išmokamos kaip dotacijos šioje srityje, skaičių. Nacionalinių agentūrų valdomi veiksmai iš viso sudaro apie 68 % biudžeto pagal 15-ą antraštinę dalį. Kitas švietimo programos, kaip antai Jean Monnet ir Erasmus Mundus programos, taip pat tam tikras Mokymosi visą gyvenimą programos ir programos „Veiklus jaunimas“ dalis valdo Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.14. Su Mokymosi visą gyvenimą programos kontrolės aplinka susijusios atsakomybės sritys išdėstytos Komisijos sprendime C(2007) 1807. Jos apima:

- a) nacionalinės agentūros valdomą pirminę kontrolę, įskaitant galutinių ataskaitų analizę, deklaruojamų išlaidų patvirtinamųjų dokumentų patikras, patikras vietoje vykdamas veiksmus, auditus atlikus veiksmus ir tokių periodiškai prašymus teikiančių naudos gavėjų kaip universitetai, sistemų auditą. Nacionalinės agentūros privalo Komisijai ir nacionalinei institucijai kasmet siųsti ataskaitą, kurioje būtų pateikta informacija apie vykdytą pirminę kontrolę;
- b) nacionalinių institucijų vykdomą antrinę kontrolę siekiant suteikti patikinimą ir svarumą metiniam *ex post* pareiškimui, kad sistemos ir pirminė kontrolė yra veiksmingos;
- c) Komisijos vykdomą kontrolę, kuri iš esmės apima metinių pareiškimų įvertinimą ir priežiūros vizitus.

9.15. 2008 m. DAS kontekste Audito Rūmai atliko su šešiomis nacionalinėmis agentūromis ir jas prižiūrinčiomis nacionalinėmis institucijomis susijusį sistemų auditą.

Pirminė kontrolė

9.16. Atlikę nacionalinių agentūrų auditą Audito Rūmai nustatė bendrą aukštą Komisijos „Nacionalinių agentūrų vadove“ nustatytų reikalavimų atitikties lygį. Tačiau dviem atvejais buvo nustatytos pirminės kontrolės, kuri yra labai svarbi užtikrinant teisėtą ir tvarkingą Bendrijos lėšų panaudojimą srityje, kuriai būdingas toks didelis tiesioginių naudos gavėjų skaičius, vykdymo problemos. Kai kuriais atvejais nebuvo aptikta įrodymų, paremiančių dokumentais atliktą analizę ar dokumentų patikras, arba nebuvo atlikti su universitetais susiję sistemų auditai, nepaisant Komisijos nustatytų reikalavimų dėl minimalaus tokių auditų, kurie turėjo būti atlikti iki 2008 m. pabaigos, skaičiaus. Be kitų trūkumų buvo nustatytas išimčių registrų nebuvimas, izdo politika, kuri neužtikrina, kad lėšos būtų laikomos palūkanas duodančiose sąskaitose, ir pavėluoto metinių ataskaitų Komisijai teikimo atvejai.

9.16. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų nustatytą bendrą aukštą „Nacionalinių agentūrų vadove“ apibrėžtų reikalavimų atitikties lygį ir priima tai, kaip patvirtinimą, kad įvairių krypčių priežiūros ir kontrolės strategija (įskaitant mokymo seminarus ir nuolatinį nacionalinių agentūrų ir nacionalinių institucijų informavimą ir komunikaciją) buvo naudinga.

Viena iš nacionalinių agentūrų negalėjo įvykdyti su universitetais susijusių sistemos auditų reikalavimų, kadangi trūko darbuotojų, tačiau savo įsipareigojimus įvykdė 2009 m. pirmąjį semestrą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Antrinė kontrolė

9.17. Nacionalinių agentūrų valdymo ir kontrolės sistemų kokybės *ex ante* pareiškimai, kuriuos nacionalinės institucijos turi pateikti prieš pradėdant vykdyti programas, buvo aptarti Audito Rūmų 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje. Po pirmųjų 2007 įgyvendinimo metų kiekvienais metais nacionalinės institucijos privalo parengti ankstesniais metais įgyvendintų finansinių sistemų ir procedūrų patikimumo, sąžiningo sąskaitų rengimo ir patikinimo, gauto patikrinus įdiegtas kontrolės procedūras, *ex post* pareiškimą.

9.18. Komisijos sprendimo C(2007) 1807 8 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad „nacionalinė institucija nustato antrinės kontrolės sistemą, kuria siekiama pagrįstai užtikrinti sistemų ir pirminės kontrolės veiksmingumą. Antrinę kontrolę ji gali patikėti išorinei audito įstaigai“.

9.19. Audito Rūmų audito metu nustatyti skirtingos kokybės nacionalinių institucijų taikomi metodai, kuriais nustatomas *ex ante* ir *ex post* patikinimo pareiškimų pagrindas, bei skirtingas pateiktos informacijos apie šių institucijų atliekamas procedūras lygis. Trijose iš šešių nacionalinių institucijų antrinė kontrolė buvo vykdoma patenkinamai, išorės rangovui arba nacionalinių institucijų atstovams išsamiai tikrinant, ar nacionalinės agentūros įdiegtos sistemos ir pirminė kontrolė atitinka Komisijos gaires. Kitose nacionalinėse institucijose antrinė kontrolė nebuvo atliekama, buvo nepakankama, netinkamai dokumentuojama arba ją atlikti buvo užsakyta išorės įmonei, nevykdant reikiamos priežiūros siekiant užtikrinti tinkamos kontrolės atlikimą. Todėl šių nacionalinių institucijų pateiktame pareiškime išdėstytas patikinimas buvo nepagrįstas.

9.20. Be to, tik 10 iš 40 2007 m. *ex post* pareiškimų buvo nusiųsta Komisijai iki nustatyto 2008 m. balandžio 30 d. termino. Vėlavimo atvejus iš dalies galima paaiškinti tuo, kad Komisijos gairėmis dėl ataskaitose teiktinos informacijos buvo galima pasinaudoti tik 2008 m. kovo mėn. Tačiau 2009 m. kovo mėn. atitikties lygis nebuvo pagerėjęs. Nors 2008 m. *ex post* pareiškimai turėjo būti pateikti 2009 m. balandžio 30 d., tik šeši pareiškimai buvo gauti laiku.

9.19. Atsižvelgiant į skirtingas nacionalines aplinkybes, reguliavimo sistema neprimetama kaip visiems atvejams taikytina kontrolės sistema, bet valstybės narės įpareigojamos siekti kontrolės tikslų, remiantis bendrais standartais.

Tačiau atsižvelgdama į pirmąją su pareiškimais susijusią patirtį, Komisija 2008 m. vasario mėn. valstybėms narėms pateiktose gairėse (atnaujintose 2009 m. kovo mėn.) papildomai apibrėžė kontrolės tikslus, kurių reikia siekti nacionalinėms institucijoms atliekant patikras.

Dabar nacionalinės institucijos turi išsamiai apibūdinti antrinę kontrolę, aprašytą kasmet pateikiamo patikinimo pareiškimo naujajame 4 priede.

9.20. Visi 2007 m. *ex post* pareiškimai buvo įvertinti tinkamu laiku 2008 m., kad jais būtų galima pasinaudoti rengiant DG EAC patikinimo pareiškimą.

DG EAC priežiūros sistemoje patikinimas nustatomas įvairiais elementais visus metus, o ne tik tuo metu, kai gaunamas nacionalinių institucijų pateiktas patikinimo pareiškimas (t. p. žr. 9.3 dalį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

9.21. Nors nacionalinėms agentūroms skirtos gairės yra tinkamai parengtos ir išdėstytos tiek teisės aktuose ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾, tiek Komisijos parengtame Mokymosi visą gyvenimą programą įgyvendinančių nacionalinių agentūrų vadove, taip nėra nacionalinių institucijų atveju. Nors Komisija yra parengusi gaires ⁽⁹⁾, kuriose aiškiai apibrėžiamos atitinkamos pareigos, nėra parengta pakankamai išsamių privalomojo pobūdžio gairių, kuriose būtų išdėstyta, kokių konkrečių procedūrų institucijos turėtų laikytis.

Komisijos vykdoma kontrolė

9.22. Audito Rūmai tikrino 2007–2013 m. *ex ante* pareiškimų ir 2007 m. *ex post* pareiškimų vertinimo procesą. Audito Rūmai nustatė, kad taikant tiek *ex ante*, tiek *ex post* pareiškimų procedūrą, gaunamas ribotas atitinkamų metų išlaidų valdymo kokybės patikinimas. Tačiau, kaip buvo nurodyta praeitais metais, Audito Rūmai mano, kad jei tokia, kokia buvo nustatyta, sistema bus įgyvendinta tinkamai, ateityje ji galės būti tinkamas patikinimo pagrindas.

9.23. Komisijos vertinimas buvo grindžiamas sistemų ir kontrolės dokumentų peržiūra ir 2008 m. 11-oje šalių atliktais sistemų priežiūros vizitais. Tačiau Komisija tik keliais atvejais patikrino metiniuose pareiškimuose nurodytos pirminės ir antrinės kontrolės tikrumą ir kokybę bei metinėse ataskaitose pateiktą informaciją.

9.24. Komisija, remdamasi savo atliktu *ex ante* ir *ex post* pareiškimų įvertinimu, nacionalinių agentūrų metinėmis ataskaitomis, savo atliktų priežiūros vizitų nacionalinėse agentūrose ir nacionalinėse institucijose rezultatais, sudarė išlygų, kurias nacionalinės agentūros ir nacionalinės institucijos turi ištaisyti, sąrašą. 2008 m. 169 su Mokymosi visą gyvenimą programa susijusios išlygos buvo panaikintos, 98 – suformuluotos, tokiu būdu metų pabaigoje buvo 162 galiojančios išlygos. Nė viena šių išlygų nebuvo Komisijos priskirta „kritinių“ išlygų kategorijai, tačiau 62 išlygos buvo įvertintos kaip „labai svarbios“. Iš 162 išlygų 110 buvo susijusios su kontrolės sistemomis: 94 išlygos galiojo nacionalinėse agentūrose, o 16 – nacionalinėse institucijose.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.21. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų nustatytą faktą, kad „Nacionalinių agentūrų vadovas“ yra tinkamai parengtas. Komisija sutinka, kad galima būtų imtis tolesnių priemonių sukurti paprastesnę ir labiau suderintą metodą, skirtą nacionalinėms institucijoms, atsižvelgiant į skirtingų valstybių narių situacijos ypatumus.

9.22. *Ex ante* ir *ex post* pareiškimai yra nauji ir papildomi sustiprintos priežiūros ir kontrolės sistemos elementai (t. p. žr. atsakymus į 9.3 ir 9.20 dalių pastabas).

9.23. DG EAC priežiūros strategija yra daugiamečių, pagrįsta rizika ir orientuota į procesą. Visi metiniai patikinimo pareiškimai buvo įvertinti tinkamu laiku, remiantis išsamia dokumentų peržiūra ir buvo skirtos reikalingos išlygos. Pirminės ir antrinės kontrolės tikrumo ir kokybės patikros buvo sistemų stebėsenos vizitų dalis ir kartais jų būdavo nustatomos išlygos (žr. 9.24 dalį).

9.24. Pagal į procesą orientuotą priežiūros strategiją per metus išlygos gali būti panaikinamos arba nustatomos papildomai. Tai rodo, kad darbas vyksta nuolat ir kad metodiškai imamasi tolesnių su išlygomis susijusių veiksmų.

2008 m. pabaigoje taikomų išlygų skaičius vidutiniškai buvo apie 4 vienai nacionalinei agentūrai.

Dauguma labai svarbių išlygų yra susijusios su pirminėmis patikromis, kurias reikia atlikti tol, kol baigsis decentralizuotos veiklos susitarimai, kad nacionalinės agentūros būtų informuotos.

⁽⁷⁾ C(2007) 1807 galutinis.

⁽⁸⁾ 2006 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1720/2006/EB, nustatantis veiksmų programą mokymosi visą gyvenimą srityje (OL L 327, 2006 11 24, p. 45).

⁽⁹⁾ „2007–2013 m. Mokymosi visą gyvenimą programa ir programa „Veiklus jaunimas“, 2008 m. metinis patikinimo pareiškimas, nacionalinėms institucijoms skirtos gairės“, Briuselis, 2009 m. kovo 2 d.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.25. Pirmiau minėtose išlygose nurodyti vidaus kontrolės sistemų trūkumai sudaro riziką galutiniams naudos gavėjams atliekamų mokėjimų tvarkingumui ir nacionalinėms agentūroms skirtiems mokėjimams. Reikalingos sistemingos su išlygomis susijusios tolesnės priemonės, vykdomos nuodugnesnių priežiūros vizitų forma, ir atidesnė Komisijos atliekama metinių *ex post* pareiškimų procedūros priežiūra, siekiant ateinančiais metais užtikrinti, kad nacionalinės agentūros atitiks reikalavimus dėl išlaidų valdymo ir kontrolės.

Ex post kontrolė DG EAC

9.26. DG EAC 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje teigiama, kad Komisijos vardu privačios audito įmonės atliktų projektų finansinių auditų rezultatai rodo, jog vidutinis klaidų lygis tikrintose su Mokymosi visą gyvenimą programa susijusiose sutartyse siekia 0,01 %. Tačiau apskaičiuotas klaidų lygis, susijęs su per metus baigtais projektais, būtų daug didesnis. Be to, kadangi šie auditai buvo iš esmės atliekami nacionalinės agentūros, kuri paprastai negauna visų patvirtinamųjų dokumentų, lygmeniu, jie neapima visų tinkamumo finansuoti kriterijų.

Išorės sienų fondas

9.27. 2007/2008–2013 m. laikotarpiui numatyta Solidarumo ir migracijos srautų valdymo bendroji programa sudaro apie 50 % DG JLS veiklos išlaidų ir yra įgyvendinama taikant pasidalijamąjį valdymą su valstybėmis narėmis. Ją sudaro keturi finansiniai instrumentai ⁽¹⁰⁾, iš kurių didžiausią vertę turi Išorės sienų fondas (ISF), sudarantis daugiau kaip 50 % programos išlaidų.

9.28. Nors ISF buvo įsteigtas laikotarpiui, prasidedančiam 2007 m. sausio 1 d., teisinis pagrindas buvo patvirtintas tik 2007 m. gegužės 23 d., o įgyvendinimo taisyklės – 2008 m. kovo 5 d. Be to, kai kurios valstybės narės labai vėlavo pateikti pradines valdymo ir kontrolės sistemų aprašymų bei programavimo dokumentų versijas arba šių dokumentų kokybė buvo nepakankama. Todėl Komisija pirmuosius išankstinio finansavimo mokėjimus valstybėms narėms galėjo atlikti tik paskutiniiais 2008 m. mėnesiais.

9.25. 2009 m. audito plane sustiprinti stebėsenos vizitai, kurių metu bus sutelkiamas dėmesys į valstybių narių apibūdintų valdymo procedūrų ir patikrų buvimą ir įgyvendinimą.

9.26. Komisijos metinė veiklos ataskaita apima metų finansinę veiklą, todėl joje analizuojami per metus atlikti mokėjimai (avansai ir galutiniai mokėjimai). Komisija dar kartą išnagrinės metinėje veiklos ataskaitoje atskleistų klaidų lygio skaičiavimo metodą.

Atsižvelgiant į tai, kad naudos gavėjų gaunamos dotacijos paprastai yra mažos, reikia atkreipti dėmesį į teisingą kontrolės priemonių skaičiaus ir jų kainos pusiausvyrą.

⁽¹⁰⁾ Šie keturi instrumentai yra: Išorės sienų fondas, Integracijos fondas, Gražinimo fondas ir Europos pabėgėlių fondas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.29. Tokiu būdu 2008 m. DAS kontekste Audito Rūmų auditas apsiribojo DG JLS atlikta valstybių narių pateiktų su ISF susijusių valdymo ir kontrolės sistemų aprašymų peržiūra. Nebuvo nustatyta reikšmingų šios peržiūros trūkumų, tačiau faktinį valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingumą bus galima įvertinti tik tada, kai šios sistemos pradės veikti.

Komunikacijos generalinis direktoratas

9.30. Audito Rūmai išnagrinėjo Komunikacijos generalinio direktorato 2008 m. metinę veiklos ataskaitą, kurioje parodyta (taip pat žr. **9.2 priedą**), kad generalinio direktorato antrojo lygio *ex ante* patikrų metu buvo nustatytas 0,05 % klaidų lygis. Tai galėtų reikšti, kad nuo praeitų metų reguliarių *ex ante* patikrų kokybė pagerėjo.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

9.31. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų švietimo ir pilietybės politikos grupės mokėjimuose reikšmingų klaidų nebuvo. Tačiau Audito Rūmų testų rezultatai rodo, kad tarpiniai ir galutiniai mokėjimai buvo paveikti reikšmingų klaidų.

9.32. Audito Rūmai daro išvadą, kad švietimo ir pilietybės politikos grupės priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą.

9.33. Kaip nurodyta 9.21 dalyje, nacionalinėms agentūroms skirtos gairės yra tinkamai parengtos, kad jomis galima būtų naudotis kaip procedūrų vadovu. Tačiau nėra nacionalinėms institucijoms skirtų tokio pobūdžio gairių, todėl Komisijai rekomenduojama sukurti labiau norminančią sistemą, kuri nurodytų, kokių konkrečių veiksmų turi būti imamasi.

9.31. Komisija džiaugiasi Audito Rūmų išvada, kad švietimo ir pilietybės politikos grupės 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu metų mokėjimuose reikšmingų klaidų nebuvo. Tai pastebima pažanga, palyginti su praėjusiais metais.

Komisija atkreipia dėmesį, kad Audito Rūmai nustatė kiekybiškai įvertinamų klaidų 5-iuose tarpiniuose ir galutiniuose mokėjimuose iš 21 tikrinto. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Audito Rūmų nustatytų klaidų ir, atitinkamai atvejais, neteisėtai išmokėtos lėšos bus grąžintos.

9.32. 2007–2013 m. laikotarpiui parengtoje priežiūros ir kontrolės sistemoje numatyta tvirta struktūra. 2008 m. DG EAC pasiekė žymios pažangos jos įgyvendinime per *ex post* patikinimo pareiškimų analizę ir suaktyvintus stebėsenos ir audito vizitus.

9.33. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų nustatytą faktą, kad „Nacionalinių agentūrų vadovas“ yra tinkamai parengtas. Komisija sutinka, kad galima būtų imtis tolesnių priemonių sukurti paprastesnę ir labiau suderintą metodą, skirtą nacionalinėms institucijoms, atsižvelgiant į skirtingų valstybių narių situacijos ypatumus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

9.34. Kaip nurodyta 9.22–9.25 dalyse, Audito Rūmai mano, kad nacionalinių institucijų Mokymosi visą gyvenimą programos pareiškimų procedūra ir kontrolės sistema, kuri turėtų ją pagrįsti, ateityje galėtų būti tinkamas patikinimo pagrindas. Tačiau nors ir buvo padaryta pažanga, dabartinė taikoma priežiūros ir kontrolės sistema vis dar nesuteikia pakankamo patikinimo, kad bus užkirstas kelias tvarkingumo klaidoms arba jos bus aptiktos ir ištaisytos. Todėl Komisijai rekomenduojama vykdyti atidesnę metinių *ex post* pareiškimų proceso priežiūrą organizuojant nuodugnesnius priežiūros vizitus ir tiesiogiai tikrinant, ar aprašytos kontrolės priemonės yra tinkamos ir visapusiškai taikomos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.34. Komisija džiaugiasi Audito Rūmų išvada, kad esama integruotoji kontrolės ir priežiūros sistema yra pakankama.

Komisija sutinka, kad metinius ex post pareiškimus reikia prižiūrėti atidžiau. Todėl 2009 m. audito plane sustiprinti stebėsenos vizitai, kurių metu dėmesys bus sutelkiamas į valstybių narių apibūdintų valdymo procedūrų ir patikrų buvimą ir įgyvendinimą.

9.1 PRIEDAS
TESTAVIMO REZULTATAI

1 DALIS. PAGRINDINĖS IMTIMI PAGRĮSTO OPERACIJŲ TESTAVIMO YPATYBĖS

1.1. — Imties dydis

Metai	Testuotų operacijų skaičius
2008	150
2007	150

1.2. — Imties struktūra

Procentinė dalis testuotų operacijų, kurios buvo	2008				2007
	15 Švietimas ir kultūra	16 Kommunikacija	18 Laisvė, saugumas ir teisingumas	Iš viso	
Galutiniai/tarpiniai mokėjimai	6,7	4,0	3,3	14,0	37
Avansai	66,7	0,0	19,3	86,0	63
Iš viso	73,3	4,0	22,7	100,0	100

1.3. — Klaidų dažnis ir įvertintas jų poveikis

Klaidos	2008				2007
	15	16	18	Iš viso	
Testuotų operacijų, kurios buvo paveiktos klaidų, dažnis	7 % {8}	17 % {1}	18 % {6}	10 % {15}	21 % {31}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų dažnis	18 % {2}	0 % {0}	25 % {2}	20 % {4}	26 % {10}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų poveikis: Labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalas (*)	Mažiau nei 2 %			Mažiau nei 2 %	2–5 %

(*) Audito Rūmai skiria tris labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalus: mažiau nei 2 %, 2–5 %, daugiau nei 5 %.
{ } skliausteliuose pateikti absoliutūs operacijų skaičiai.

2 DALIS. BENDRAS PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SISTEMŲ ĮVERTINIMAS

2.1. — Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Mokymosi visą gyvenimą programos vertinamoji sistema	Nacionalinė institucija	Nacionalinė agentūra	Komisija	Bendras įvertinimas
Belgija (EPOS)				
Vokietija (DAAD)				
Ispanija (OAPPE)				
Airija (Léargas)				
Italija (ISFOL)				
Lenkija (FRSE)				

Bendras įvertinimas	2008	2007

Paaiškinimai:

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų: netaikoma arba neįvertinta

TOLESNĖS PRIEMONĖS, ATSIŽVELGIANT Į ANKSČIAU PATEIKTAS DAS PASTABAS

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
1 pastaba: Mokymosi visą gyvenimą programos ex ante pareiškimų procedūros trūkumai			
<p>Audito Rūmai nustatė šiuos Mokymosi visą gyvenimą programos ex ante pareiškimų procedūros trūkumus, sumažinančius šios procedūros, kaip priežiūros ir kontrolės sistemos dalies, vertę:</p> <ul style="list-style-type: none"> — dėl nacionalinių institucijų taikomų įvairių metodų, kuriais nustatomas ex ante patikinimo pareiškimo pagrindas, bei skirtingo pateiktos informacijos apie atliekamas procedūras masto Komisijos pasitikėjimo pareiškimais lygis buvo skirtingas; — Komisija netikrino sistemų ir kontrolės veiksmingumo, kadangi jos vertinimas apsiribojo dokumentų peržiūra; — Komisija valstybių narių pareiškimus patvirtino su įvairiomis išlygomis, kurios turėjo būti ištaisytos iki 2007 m. pabaigos, į šias išlygas neįtraukiant prevencinių priemonių, taikomų jos sutartiniais santykiams su agentūromis. Be to, nebuvo griežtų tolesnių korekcinų veiksmų, galutinių terminų dažniausiai nebuvo laikomasi, o 2007 m. pabaigoje vis dar nebuvo panaikinta nemažai išlygų; — nebuvo tinkamai apibrėžti kai kurie Komisijos naudoti vertinimo procedūros kriterijai sukeliant neaiškumą, ką reiškia vertinimo proceso pabaiga ir prevencinės priemonės. <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 9.16 ir 9.17 dalys)</p>	<p>DG EAC pažymi, kad ex ante pareiškimas buvo naujas reikalavimas ir „vienkartinė operacija“, atliekama pradedant vykdyti naujas programas. Per tą laiką DG EAC, siekdamas ištaisyti šį trūkumą, ėmėsi šių veiksmų:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Parengtos tikslesnės metinių pareiškimų gairės, o 2008 m. kovo ir lapkričio mėn. organizuoti specialūs susitikimai su nacionalinėmis institucijomis. — Organizuota daugiau patikrų vietoje (buvo atlikti finansiniai audito ir pradėta vykdyti priežiūros kontrolės programa). — Užtikrinti patobulinti tolesni korekciniai veiksmai naudojant balų skyrimo metodą. — Nustatytas aiškus ryšys tarp vertinimo balo ir prevencinių priemonių, kurių turi būti imamasi. 	<ul style="list-style-type: none"> — Nors Komisija 2009 m. kovo mėn. išties parengė keletą gairių, Audito Rūmų patikros vietoje parodė, kad nacionalinės institucijos vis dar skirtingai interpretuoja, kaip turėtų būti vykdoma antrinė kontrolė. — 2008 m. 11-oje šalių buvo atliktos nacionalinių agentūrų ir institucijų patikros vietoje. Net tų šalių, kurios buvo patikrintos vietoje, atveju Komisija netikrino metiniuose pareiškimuose nurodytos pirminės ir antrinės kontrolės tikrumo. — Komisija šiuo metu taiko kiekvienai valstybei narei skirtus tęstinius su išlygomis susijusius tolesnius veiksmus, tačiau 2008 m. pabaigoje vis dar nebuvo panaikinta daug Mokymosi visą gyvenimą programos išlygų (162). 	<p>Gairės buvo paskelbtos jau 2008 m. vasario mėn. ir atnaujintos 2009 m. Kontrolės tikslai nustatyti, tačiau koku būdu jie bus pasiekti priklauso nuo nacionalinių institucijų, atsižvelgiant į valstybių narių situacijos ypatumus.</p> <p>Pirminės ir antrinės kontrolės tikrumo ir kokybės patikros buvo sistemų stebėsenos vizitų dalis ir kartais po jų būdavo nustatomos išlygos.</p> <p>Pagal į procesą orientuotą priežiūros strategiją per metus išlygos gali būti panaikinamos arba nustatomos papildomai. Tai rodo, kad darbas vyksta nuolat ir kad metodiškai imamasi tolesnių su išlygomis susijusių veiksmų.</p> <p>2008 m. pabaigoje taikomų išlygų skaičius vidutiniškai buvo apie 4 vienai nacionalinei agentūrai.</p>

Audito Rūmų pastaba	Vykyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
2 pastaba: Iš dalies veiksmingos Komisijos atliktos EPF II skirtos priežiūros patikros			
<p>Komisijos atliktas EPF II skirtų priežiūros ir kontrolės sistemų preliminarus įvertinimas nebuvo visiškai veiksmingas. Audito Rūmai nustatė šiuos faktus: valstybių narių pateiktuose valdymo ir kontrolės procedūrų aprašymuose yra trūkumų; buvo atliktas tik nedidelis priežiūros vizitų į valstybes nares skaičius dažnai nesilaikant 12 mėnesių taisyklės; tolesnių veiksmų procedūra, skirta stebėti valstybių narių pasiektą pažangą, nėra sisteminga.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 9.20 ir 9.21 dalys)</p>	<p>DG JLS 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje teigiama, kad: „2008 m. buvo atlikti visi priežiūros vizitai keturiolikoje valstybių narių (t. y. tose valstybėse narėse, kurios dar nebuvo patikrintos). Po šių vizitų suformuluotos išvados leidžia susidaryti iš esmės aiškų ir patenkinamą padėties vaizdą, nepaisant to, kad kai kurių valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemose yra trūkumų. Atlikus šiuos priežiūros vizitus, DG JLS mano, kad keturiais atvejais buvo gautas pagrįstas patikinimas, septyniais atvejais – priimtinas patikinimas, o trimis atvejais – ribotas patikinimas. Šiais trimis atvejais dėl to, kad sertifikavimo institucija iš esmės nėra nepriklausoma, DG JLS parengė tinkamą veiksmų planą: dviejose valstybėse narėse bus atlikta <i>ex post</i> kontrolė ir yra vykdoma dvišalio aptarimo procedūra, o trečioji valstybė narė, vadovaudamasi DG JLS nurodymais, šiuo metu atlieka savo kontrolės sistemos peržiūrą“.</p>	<p>Nepažymėta, kad yra spręstinių problemų.</p>	
3 pastaba: Neveiksminga su komunikacijos išlaidomis susijusių <i>ex ante</i> patikrų sistema			
<p>Dauguma Audito Rūmų nustatytų su komunikacijos išlaidomis susijusių klaidų (7 iš 12) nebuvo nustatytos Komisijos atliktų <i>ex ante</i> patikrų metu.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 9.22 ir 9.23 dalys)</p>	<p>DG COMM 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodyta, kad generalinis direktoratas: „(...) naudojasi patikros lapais. Kad šie patikros lapai būtų naudojami sistemingiau ir būtų pagerinta patikrų, atliekamų prieš inicijuojant mokėjimą, kokybė, bus rengiama daugiau pergaliotiesiems leidimus duodantiems pareigūnams, administracijų vadovams ir darbuotojams skirtų mokymų“.</p>	<p>DG COMM naudojami antro lygio <i>ex ante</i> patikrų sistema, grindžiama piniginiu matu įregistruotų pavyzdžių atranka. DG COMM 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodyta, kad 5 % operacijų, sudarančių 43 % bendros operacijų vertės, 2008 m. buvo taikoma antro lygio <i>ex ante</i> patikra. Gauti rezultatai parodė, kad „nustatytas bendras patikrintų operacijų klaidų lygis siekia 9,4 % kiekybinės išraiškos ir 0,05 % tiesioginės vertės“.</p> <p>Antro lygio <i>ex ante</i> patikrų metu pastebėtas žemas klaidų (savo verte) lygis rodo, kad „iprastinių“ <i>ex ante</i> patikrų kokybė nuo praeitų metų pagerėjo.</p>	<p><i>Igyvendintas veiksmų planas operacijų kokybei pagerinti, bet mokymo veiksmai dar tęsiasi.</i></p>

10 SKYRIUS

Ekonomikos ir finansų reikalai

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	10.1
Specialusis vertinimas patikinimo pareiškimo kontekste	10.2–10.31
Įvadas	10.2–10.11
Audito apimtis	10.7–10.10
Pagrindinė rizika tvarkingumui	10.11
Operacijų tvarkingumas	10.12–10.14
Sistemų veiksmingumas	10.15–10.26
Mokėjimų prašymų <i>ex ante</i> dokumentų patikros	10.17–10.21
Projekto išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas	10.22–10.23
<i>Ex post</i> kontrolė	10.24–10.26
Išvados ir rekomendacijos	10.27–10.31
Išvados	10.27–10.28
Rekomendacijos	10.29–10.31
Išorės veiksmų garantijų fondo audito rezultatai	10.32–10.36
Likviduojamos EAPB audito rezultatai	10.37–10.41
Atsižvelgimas į ankstesnes pastabas	10.42

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

10.1. 10 skyrių sudaro keturios dalys. Pirmiausiai pateikiamas ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupės specialusis vertinimas patikinimo pareiškimo kontekste (žr. 10.2–10.31 dalis). Po jo aptariami Išorės veiksnių garantijų fondo (žr. 10.32–10.36 dalis) ir likviduojamos Europos anglių ir plieno bendrijos (žr. 10.37–10.41 dalis) reguliariųjų auditų rezultatai. Skyrius baigiamas tolesniais veiksmais, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į ankstesniais metais pateiktas pastabas.

SPECIALUSIS VERTINIMAS PATIKINIMO PAREIŠKIMO KONTEKSTE

Įvadas

10.2. Šioje dalyje pateikiami Audito Rūmų specialieji vertinimai, susiję su ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupe, apimančia šias politikos sritis: 01-Ekonomikos ir finansų reikalus, 02-Įmones, 03-Konkurenciją, 12-Vidaus rinką ir 20-Prekybą. Išsami informacija apie nagrinėjamą veiklą, finansinių metų išlaidas ir susijusį valdymo tipą pateikta **10.1 lentelėje**.

10.1 lentelė. — 2008 m. mokėjimų ir įsipareigojimų asignavimai

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2008 m. atlikti mokėjimai	Biudžeto valdymo būdas
1	Ekonomikos ir finansų reikalai	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	59	Tiesioginis centralizuotas
		Ekonominė ir pinigų sąjunga	13	Tiesioginis centralizuotas
		Tarptautiniai ekonomikos ir finansų reikalai	42	Tiesioginis centralizuotas
		Finansinės operacijos ir priemonės	172	Netiesioginis centralizuotas arba jungtinis
			286	
2	Įmonės	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	110	Tiesioginis centralizuotas
		Konkurencingumas, pramonės politika, inovacijos ir verslumas	94	Tiesioginis centralizuotas
		Prekių vidaus rinka ir sektorių politikos kryptys	142	Tiesioginis centralizuotas
		Bendradarbiavimas. Kosmosas ir saugumas.	131	Tiesioginis centralizuotas
			477	
3	Konkurencija	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	79	Tiesioginis centralizuotas
		Karteliai, antimonopolinė veikla ir rinkos liberalizavimas	8	Tiesioginis centralizuotas
			87	
12	Vidaus rinka	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	52	Tiesioginis centralizuotas
		Vidaus rinkos generalinio direktorato politikos strategija ir koordinavimas	6	Tiesioginis centralizuotas
		Paslaugų vidaus rinka	0	Tiesioginis centralizuotas
			58	
20	Prekyba	Administracinės išlaidos ⁽¹⁾	63	Tiesioginis centralizuotas
		Prekybos politika	13	
			76	
Iš viso			984	
<i>Visos administracinės išlaidos</i>			363	
<i>Visos veiklos išlaidos</i>			621	
Visi finansinių metų mokėjimai			984	
Visi finansinių metų įsipareigojimai			1 131	

⁽¹⁾ Administracinių išlaidų auditas aprašytas ataskaitos 11 skyriuje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.3. Pagrindinės programos šioje politikos grupėje, kurios sudaro beveik 80 % (493 milijonus eurų) visų grupės veiklos išlaidų, yra finansuojamos iš 01-Ekonomikos ir finansų reikalų ir 02-Įmonės politikos sričių. Šios programos pateiktos **10.2 lentelėje**.

10.2 lentelė. — Pagrindinės ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupės programos

Budžeto antraštinė dalis	Programos	2008 m. mokėjimai (milijonais eurų)	Visų veiklos išlaidų procentinė dalis
01	Finansiniai instrumentai pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą (CIP) bei Daugiamečių įmonių ir verslininkystės programą (MAP)	139	22 %
01	Makroekonominė pagalba	41	7 %
02	ES agentūrų finansavimas ⁽¹⁾	111	18 %
02	Septintoji mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendroji programa (7BP)	77	12 %
02	Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa (CIP) bei Verslininkystės ir inovacijų programa (EIP)	76	12 %
02	Šeštoji mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendroji programa (6BP)	49	8 %
Iš viso		493	79 %

⁽¹⁾ Dvi ES agentūros yra Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA) ir Europos vaistų agentūra (EMA). Audito Rūmai skelbia metines audito ataskaitas dėl abiejų agentūrų.

10.4. CIP ir MAP programomis, finansuojamomis iš 01-Ekonomikos ir finansų reikalų politikos srities, siekiama paremti mažąsias ir vidutines įmones (MVI) joms suteikiant galimybę gauti nuosavo ir rizikos kapitalo bei paskolų taikant Bendrijos finansinius instrumentus, kuriuos Komisijos vardu vykdo Europos investicijų fondas (EIF) ⁽¹⁾. Makroekonominė pagalba yra finansinis instrumentas, skirtas trečiųjų šalių mokėjimų balansui remti. Ji teikiama vidutinio/ilgo laikotarpio paskolų ir (arba) dotacijų forma. Pagalba suteikiama, jei laikomasi ekonomikos ir finansų politikos reikalavimų.

10.5. Verslininkystės ir inovacijų programa (EIP), kuri finansuojama iš 02-Įmonių politikos srities, skirta įmonių, ypač MVI, konkurencingumui didinti siekiant skatinti inovacijas, tarp jų ekologines inovacijas, ir remti įmonių ir administracinę reformą.

⁽¹⁾ EIF yra Bendrijos specializuota institucija, mažoms ir vidutinėms įmonėms teikianti rizikos kapitalą ir garantijų instrumentus. Šias programas valdo EIF pagal patikos ir valdymo susitarimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.6. Pagal Bendrijos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) vykdytų veiksmų tikslas – remti Europos kosmoso programą bei plėtoti technologijas ir žinias, būtinas piliečiams apsaugoti nuo tokių pavojų kaip terorizmas bei nuo tokių nelaimingų atsitikimų kaip stichinės nelaimės arba pramoninės avarijos poveikio ir padarinių. Bendrijos šeštąja bendrąja programa (2002–2006 m.) buvo remiami ne tik Europos kosmoso projektai, bet ir buvo finansuojami konkretūs veiksmai, kuriais buvo siekiama skatinti technologines inovacijas, naudojimąsi mokslinių tyrimų rezultatais ir technologinių įmonių Bendrijoje bei visuose jos regionuose steigimą.

Audito apimtis

10.7. Šis specialusis vertinimas yra grindžiamas:

- a) reprezentatyvios statistinės imties, apimančios 2008 m. Komisijos atliktus 80 mokėjimų, savarankiškais testais;
- b) šių priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo įvertinimu:
 - Komisijos *ex ante* dokumentų patikromis, atliekant mokėjimus, susijusius su dotacijomis ir viešųjų pirkimų sutartimis, daugiausia patikrinant 120 mokėjimų imtį,
 - nepriklausomų auditorių pateiktų projekto išlaidų ataskaitų audito sertifikavimu,
 - *ex post* patikromis, visų pirma 6BP audito strategijos kontekste.

10.8. Tikrinti mokėjimai apėmė dotacijas galutiniams naudos gavėjams⁽²⁾, pervedimus į patikos sąskaitas⁽³⁾ pagal MAP ir CIP programas, EIF kapitalo didinimą, pervedimus dviem ES agentūroms ir su pirkimo arba paslaugų sutartimis susijusius mokėjimus.

10.9. 10 mokėjimų iš 80 atveju auditas buvo atliekamas galutinio naudos gavėjo lygmeniu. Likusios operacijos, įskaitant mokėjimus į patikos sąskaitas pagal MAP ir CIP programas bei dviem ES agentūroms, buvo tikrinamos Komisijos lygmeniu.

⁽²⁾ Daugiausiai avansai 7-ajai BP bei tarpiniai ir galutiniai mokėjimai 6-ajai BP.

⁽³⁾ Programoms vykdyti reikalingos lėšos pervedamos iš bendrojo biudžeto į EIF turimas patikos sąskaitas, kad būtų padengti galimi būsiami mokėjimai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.10. 10.7 dalies a punkte minima mokėjimų imtis taip pat apėmė vieną EBPO skirtą mokėjimą pagal susitarimą dėl dotacijų ⁽⁴⁾. Europos Bendrijų vardu Komisija yra sudariusi susitarimą su EBPO dėl Bendrijos projektų, kuriuos vykdo EBPO, administracinių reikalų tvarkymo. EBPO šį susitarimą interpretuoja tokiu būdu, kuriuo apribojamos Audito Rūmų galimybės atlikti auditą. Šiuo konkrečiu atveju auditą atliko EBPO vidaus auditorius. Audito Rūmai įvertino šio audito rezultatus išnagrinėdami audito darbo dokumentus ir visus turimus patvirtinamuosius dokumentus.

Pagrindinė rizika tvarkingumui

10.11. Dauguma dotacijų šioje politikos grupėje yra teikiamos remiantis naudos gavėjų pateiktomis išlaidų ataskaitomis. Pagrindinė rizika teisėtumui ir tvarkingumui yra tai, kad išlaidų ataskaitose nurodomos per didelės tinkamos finansuoti išlaidos ir tai nenustatoma Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemomis. Dėl didelio išlaidų ataskaitų skaičiaus Komisija negali kiekvienos jų patikrinti vietoje naudos gavėjų lygmeniu. Todėl pagal išlaidų ataskaitas mokėjimų tvarkingumo riziką Audito Rūmai vertina kaip didelę.

Operacijų tvarkingumas

10.12. Operacijų testų rezultatai apibendrinti **10.1 priede**. Audito Rūmai nustatė, kad 14 % mokėjimų (11 iš 80) buvo paveikti 13 klaidų. 46 % šių klaidų (6 iš 13) buvo susijusios su deklaruotų išlaidų tinkamumu finansuoti. Audito Rūmų nustatytas labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra šiek tiek didesnis nei 2 %. Dauguma šių klaidų buvo susijusios su pagal šeštąją mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendrąją programą (6BP) finansuojamais projektais. Šis rezultatas patvirtina 10.11 dalyje paminėtą rizikos įvertinimą, o jį patvirtina Komisijos ex post patikromis ⁽⁵⁾ nustatyti faktai, 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 10 skyriuje pateikta Audito Rūmų išvada ir 7 skyriuje pateikti Audito Rūmų audito rezultatai.

⁽⁴⁾ Šiuo susitarimu dėl dotacijų teikiama Bendrijos parama projektui „Geresnis reguliavimas Europoje ir EBPO reguliavimo gebėjimų 15 valstybių narių įvertinimas“.

⁽⁵⁾ Žr. išlygą dėl likutinio klaidų, susijusių su 6BP dotacijų išlaidų ataskaitų tikslumu, lygio įgaliotojo leidimus duodančio pareigūno deklaracijoje, kuri pateikta Įmonių ir pramonės generalinio direktorato 2008 m. metinėje veiklos ataskaitoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.10. Komisijos nuomone, prie 1994 m. lapkričio 17 d. aiškinamojo rašto pridedamame pranešime nurodyta „visų pastangų“ sąlyga neapriboja Audito Rūmų įgaliojimų atlikti patikras, kaip numatyta Sutartyje. Komisija susisieks su EBPO, kad užtikrintų, jog Audito Rūmų audito įgaliojimai nebūtų ribojami.

10.11. Rizika, kad paramos gavėjai galėtų nurodyti per dideles išlaidas, kyla dėl taikomoje reguliavimo sistemoje nustatytų finansavimo mechanizmų, pagrįstų faktinių išlaidų kompensavimu, sudėtingumo. Dėl jų sudėtingumo taip pat ribojama dokumentų peržiūros, kurią galima atlikti prieš kompensuojant išlaidas, apimtis.

Dauguma klaidų susijusios su neteisingu personalo ir pridėtinų išlaidų deklaravimu. Komisija negali nustatyti šių klaidų prieš atlikdama mokėjimą, todėl įgyvendino kontrolės strategiją ir įdiegė ex post auditus. Koregavimo veiksmais, kurių imtasi, siekiama sumažinti klaidų skaičių. Papildomų koregavimo veiksmy imtasi dėl Septintosios bendrosios programos (7BP), ypač audito sertifikavimo srityje. Komisija susigrąžina visas audituotam paramos gavėjui permokėtas sumas.

10.12. Komisija nesutinka su Audito Rūmų dviejų atvejų kiekybiniu vertinimu: darbai buvo atlikti, darbų rezultatai priimti ir išlaidos patirtos, todėl dalinis kompensavimas pagrįstas. Tačiau Audito Rūmai, šiais dviem atvejais remdamiesi sutartinio susitarimo savitu aiškinimu, manė, kad dauguma deklaruotų išlaidų yra netinkamos finansuoti. Jei šiais dviem atvejais būtų atsižvelgta į Komisijos klaidų skaičiaus vertinimą, bendras klaidų skaičius šioje politikos srityje būtų mažesnis nei 2 %.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.13. Kaip parodyta **10.1 priede** pateiktoje **1.3 lentelėje**, labiausiai tikėtinam klaidų lygiui šioje politikos grupėje didžiausią poveikį darė 6BP mokėjimuose nustatytos klaidos. Didžiausia klaidų dalis yra susijusi su Komisijos kompensuojamomis per didelėmis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurias naudos gavėjai deklaravo savo išlaidų ataskaitose. Nustatytos šios klaidų priežastys:

- netinkami patvirtinamieji įrodymai, būtini deklaruojamoms išlaidoms pagrįsti, arba jų nėra (pvz., nėra sąskaitos faktūros),
- biudžete numatytų lėšų arba vidutinių išlaidų naudojimas, nors tai neatitinka sutartinių reikalavimų naudoti faktines išlaidas,
- išlaidų, kurios buvo patirtos ne per tinkamumo apmokėti laikotarpį, deklaravimas,
- įvairių netinkamų finansuoti išlaidų (pvz., trečiosios šalies patirtų išlaidų) arba nepatirtų išlaidų įtraukimas,
- Komisijos atliktas neteisingas galutinės dotacijos sumos apskaičiavimas.

10.14. 38 % klaidų (5 iš 13) (visos klasifikuojamos kaip kitos atitikties problemos) paveikė politikos sritį 20-Prekyba ir buvo susijusios su tuo, kad trūko dokumentų, kurie sudaro neatskiriamą viešųjų pirkimų procedūrų dalį. Tai turėjo būti nustatyta Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemomis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.13. Audito Rūmų vertinimas grindžiamas 80 operacijų auditu, kurio metu tikrinant Šeštosios bendrosios programos (6BP) mokėjimus rastos tik penkios kiekybinės klaidos. Be to, 6BP sudaro tik 8 % mokėjimų (žr. 10.2 lentelę „Pagrindinės ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupės programos“). Visi audito metu nustatyti faktai dėl 6BP išlaidų yra panašūs į 7 skyriuje pateiktus audito metu nustatytus faktus.

Komisija imasi veiksmų, būtinų išmokėtoms sumoms, susijusioms su netinkamomis finansuoti išlaidomis, susigrąžinti.

- Komisija sutinka, kad ne visais atvejais buvo patvirtinamųjų įrodymų. Tačiau ji mano, kad klaidų finansinis poveikis mažesnis nei nustatė Audito Rūmai. Nors kai kurios išlaidos nebuvo visiškai pagrįstos oficialiais dokumentais, darbai buvo atlikti, mokėjimo patvirtinimas pateiktas.
- Komisija sutinka su šiuo audito metu nustatytu faktu, kuris susijęs su konkrečia Audito Rūmų 10.11 dalyje nurodyta rizika. Komisija įgyvendino visapusišką ex post kontrolės strategiją, kuria siekiama gerokai sumažinti klaidų skaičių.
- Komisija sutinka su šiuo audito metu nustatytu faktu, kuris susijęs su konkrečia Audito Rūmų 10.11 dalyje nurodyta rizika. Komisija įgyvendino visapusišką ex post kontrolės strategiją, kuria siekiama gerokai sumažinti klaidų skaičių.
- Dviejų projektų, kuriuose rasta klaidų, ES dotacijos gavėjai buvo sudėtingą teisinę struktūrą turinčios mažosios ir vidutinės įmonės (MVI). Nors nebuvo sudarytos darbo sutartys, paramos gavėjo ir darbus atliekančių asmenų sutartinių santykių įrodymai pateikti.
- Komisijoje įdiegtos kontrolės priemonės, kuriomis siekiama išvengti tokio pobūdžio situacijų.

10.14. Komisija sutinka su Audito Rūmų audito metu nustatytais faktais, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad dauguma Audito Rūmų paminėtų klaidų susijusios su 2004 arba 2005 m. vykusio viešojo pirkimo procedūromis.

Nuo to laiko kontrolės procedūros gerokai sugriežtintos ir Komisija nesitikėtų, kad tokios klaidos pasikartotų. Neseniai vidaus audito skyriaus atliktas viešojo pirkimo procedūrų auditas DG TRADE patvirtino šį teigiamą vertinimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Sistemų veiksmingumas

10.15. Siekdama sumažinti netvarkingų mokėjimų riziką, Komisija įdiegė įvairaus pobūdžio kontrolės priemones. Pagrindinės iš jų yra šios:

- mokėjimų prašymų *ex ante* dokumentų patikros,
- projekto išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas,
- pagal naudos gavėjų imtį atliekamose *ex ante* patikros po tarpinių ar galutinių mokėjimų.

10.16. Audito Rūmų priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo įvertinimo rezultatai apibendrinti **10.1 priedo 2 dalyje**. Vertinant didžiausias dėmesys buvo skiriamas trims politikos sritims, kurios apėmė beveik visus į imtį įtrauktus mokėjimus 2008 m.

10.16. Komisija mano, kad *ex ante* mokėjimų patikros yra veiksmingos. Audito Rūmų pastebėti trūkumai, susiję su langelių žymėjimu patikros lapuose, nedaro didelio poveikio priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumui (žr. 10.19 dalį).

Mokėjimų prašymų *ex ante* dokumentų patikros

10.17. *Ex ante* dokumentų patikromis siekiama patikrinti, ar operacijos yra teisėtos, tvarkingos ir atitinka patikimo finansų valdymo principą. Jomis taip pat prieš atliekant mokėjimą siekiama užtikrinti, kad visos užduotys būtų atliekamos teisingai ir laikantis sutartyje arba susitarime dėl dotacijų numatytų reikalavimų.

10.18. Audito Rūmai įvertino generalinių direktoratų, kuriems pavesta įgyvendinti 01 Ekonomikos ir finansų reikalų, 02-Įmonių bei 20-Prekybos politikos sritis, finansinę grandinę⁽⁶⁾. Nuoseklus finansinės grandinės naudojimas ir tinkamas *ex ante* dokumentų patikrų taikymas buvo tikrinamas kiekvienam mokėjimui, atrinktam iš šių trijų generalinių direktoratų 80 mokėjimų imties, paminėtos 10.7 dalyje. Siekiant įvertinti *ex ante* kontrolės veiksmingumą buvo naudojama papildoma 120 mokėjimų imtis, apimanti tris programas, kurias valdė Įmonių ir pramonės generalinis direktoratas⁽⁷⁾, bei 30 Prekybos generalinio direktorato atliktų mokėjimų.

⁽⁶⁾ Auditas apsiribojo dviem didžiausių politikos sričių generaliniais direktoratais ir vienu mažos politikos srities generaliniu direktoratu.

⁽⁷⁾ Trys Įmonių ir pramonės generalinio direktorato valdomos programos buvo pagal 6BP mokamos dotacijos, pagal MAP finansuojami įmonių tinklai ir dotacijos teisės aktų standartizavimui ir derinimui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.19. Audito Rūmai nustatė, kad 02-Įmonės politikos srityje buvo naudojami patikros lapai ir skaičiavimo žiniaraščiai be kita ko siekiant nustatyti klaidas išlaidų ataskaitose ir joms užkirsti kelią. Tačiau buvo pastebėti šie trūkumai:

— pateikiama informacija, susijusi su *ex ante* tikrintojų atliktomis patikromis, ne visada buvo pakankamai detali ⁽⁸⁾,

— naudotame patikros lape, skirtame naudos gavėjų pateiktų išorės audito sertifikatų peržiūrai, nebuvo įtraukta su kiekvienu sertifikatu susijusio atlikto darbo apžvalga,

⁽⁸⁾ Pavyzdžiui, teisės aktų standartizavimo ir derinimo mokėjimų atveju naudojamame patikros lape nebuvo pateikta *ex ante* tikrintojo atlikto darbo seka, o 6BP mokėjimų atveju buvo nurodyta, kad patikros įvykdytos, nors remiantis turimais dokumentais jos negalėjo būti atliktos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.19. Komisija įsitikinusi, kad įdiegtos kontrolės sistemos yra ekonomiškos ir proporcingos, o patikros lapai yra esminė operacijų tvarkymo priemonė. Pastebėti trūkumai nėra susiję su nuosekliu finansų grandinės taikymu ir *ex ante* dokumentų patikrų tinkamumu.

Patikros lapas pats savaime nėra tikslas. Pagrindinė patikros lapų paskirtis – užtikrinti, kad atliktos visos būtinos patikros.

— Visos kontrolės priemonės yra proporcingos ir susijusios su operacijos teisėtumu ir tvarkingumu. Audito Rūmų vertinimas susijęs su: (i) patikros lapais, kuriuos antrasis tikrintojas tik pasirašė ir nepažymėjo atskirų langelių; ir (ii) penkiais atvejais, kai Audito Rūmai manė, jog langeliai pažymėti klaidingai. Komisija mano, kad nė vienas šis audito metu nustatytas faktas nedaro didelio poveikio priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumui. Visų pirma:

i) Už patikros lapų turinį atsakingas įgaliotasis leidimus duodantis pareigūnas. Tikrintojo parašu patvirtinama, kad imtasi visų kontrolės priemonių. Patikros lapų, kuriuose patvirtinamos kontrolės priemonės pažymint laukelius arba parašu, naudojimas nedaro poveikio *ex ante* kontrolės priemonių veiksmingumui.

ii) Kai kuriais atvejais langeliai patikros lapuose gali būti pažymėti neteisingai, tačiau šis formalumas, kuris neturi jokio finansinio poveikio, nereiškia, kad patikros buvo atliktos neteisingai.

Be to, visiems darbo procese dalyvaujantiems darbuotojams buvo priminta, kad reikia užtikrinti, jog atlikus patikras visi patikros lapai būtų išsamiai užpildyti.

— Audito sertifikatai kiekvienam sutartį pasirašiusiam partneriui jau įtraukti *ex ante* patikros dokumentus. Patikros lapuose, naudojamuose audito sertifikatams peržiūrėti, apibendrinamos atliktos patikros.

Už patikros lapų nustatymą atsizvelgiant į nustatytos rizikos lygį atsakingas įgaliotasis leidimus duodantis pareigūnas. Komisija nemano, kad būtų ekonomiškai turėti atskirą patikros lapą kiekvienam atskiram audito sertifikatui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

— du kartus buvo atliktos nepakankamos *ex ante* patikros, susijusios su lėšų ES agentūrai pervedimu, kuriam vėlesniame etape turėjo būti atlikti finansiniai pataisymai.

10.20. Audito Rūmai taip pat pažymėjo, kad 30 % pagal dvi programas ⁽⁹⁾ atliktų mokėjimų nebuvo atlikti laikantis įgyvendinimo taisyklėse nustatyto termino. Trečios tikrintos programos atveju vėlavimų nustatyta nebuvo.

10.21. Nebuvo nustatyta su dotacijomis ir mokėjimais, skirtais 01-Ekonomikos ir finansų reikalų ir 20-Prekybos sritims, susijusių reikšmingų *ex ante* dokumentų patikrų trūkumų.

Projekto išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas

10.22. Pagal įgyvendinimo taisyklių 180 straipsnį ⁽¹⁰⁾, reikalaujama, kad tam tikrą ribą viršijančių išlaidų ataskaitų atveju patvirtintas auditorius išduotų sertifikatą, patvirtinantį deklaruojamų išlaidų tikslumą, tikrumą ir tinkamumą finansuoti. Šie audito sertifikatai yra projektų, finansuojamų pagal 02-Įmonės politikos sritį, Komisijos pagrindinės kontrolės priemonės.

⁽⁹⁾ Šios dvi programos yra 6BP ir teisės aktų standartizavimas bei derinimas.

⁽¹⁰⁾ 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, su pakeitimais (OL L 357, 2002 12 31, p. 1).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

— Komisijoje įdiegtos kontrolės priemonės, kuriomis siekiama kiek įmanoma išvengti tokio pobūdžio situacijų.

Vienu iš dviejų atvejų klaida buvo pastebėta iškart atlikus mokėjimą – tai reiškia, kad jau įdiegtos pakankamos kontrolės priemonės, jog būtų užtikrintos tinkamos kontrolės sąlygos. Koregavimo veiksmų imtasi prieš Audito Rūmams pradėdant nagrinėti šiuos dokumentus. Finansinės rizikos nebuvo, nes šie mokėjimai buvo išankstiniai, o ES agentūros kiekvienais metais grąžina visas gautas jų išlaidas viršijančias sumas.

10.20. Komisija gerokai sumažino mokėjimų vėlavimą ir siekia dar labiau sumažinti pavėluotų mokėjimų skaičių. Audito Rūmų nurodytus imties mokėjimus atliko Įmonių ir pramonės GD, kuris vėl padarė nemažą pažangą 2009 m. pirmajame pusmetyje (tik 6 % pavėluotų mokėjimų), palyginti su 2008 m. (13 % pavėluotų mokėjimų) ir 2007 m. (34 % pavėluotų mokėjimų) rezultatais. Tokių rezultatų buvo galima pasiekti tik įdiegus daugybę priemonių, kuriomis siekta įtvirtinti aiškesnes ir visapusiškai peržiūretas procedūras, veiksmingas *ex ante* kontrolės priemonės ir paprastesnį darbo procesą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.23. Audito Rūmai naudos gavėjų lygmeniu tikrindami mokėjimus, kuriems buvo išduotas sertifikatas, palygino savo atlikto audito ir sertifikato rezultatus. 71 % (5 iš 7) atvejų, kai patvirtintas auditorius pateikė besąlyginę nuomonę, Audito Rūmai aptiko kiekybiškai įvertinamų klaidų⁽¹¹⁾. Dauguma šių projektų buvo finansuojami pagal 6BP. Šis nustatytas faktas atitinka praėjusiųjų metų rezultatus⁽¹²⁾ ir 7 skyriaus rezultatus bei rodo, kad audito sertifikatai yra tik iš dalies patikimi.

Ex post kontrolė

10.24. Visų pirma dėl didelio mokėjimų skaičiaus generaliniai direktoratai, kuriems pavesta įgyvendinti 01-Ekonomikos ir finansų reikalų bei 02-Įmonių politikos sritis, įdiegė *ex post* kontrolės funkcijas.

10.25. Audito Rūmai nustatė, kad 01-Ekonomikos ir finansų reikalų politikos srityje nebuvo sudaryta 2008 m. *ex post* kontrolės darbo programa. Dauguma *ex post* patikroms naudotų išteklių buvo skirti tik vienai konkrečiai, tačiau vis dėlto svarbiai patikrai, todėl susikaupė laiku neatliktų patikrų.

10.23. Komisija sutinka su Audito Rūmų išreikštu susirūpinimu dėl 6BP audito sertifikatų teisingumo: jie neteikia visapusiško papildomo patikinimo, kaip tikėtasi iš pradžių, dėl išlaidų deklaracijų teisėtumo ir tvarkingumo. Tačiau akivaizdu, kad šia priemone gerokai prisidėta siekiant užkirsti kelią klaidoms ir jas anksti ištaisyti, todėl 6BP klaidų skaičius gerokai sumažėjo, palyginti su 5BP.

10.24. Generalinis direktoratas, atsakingas už 02-Įmonių politikos įgyvendinimą, įdiegė *ex post* kontrolės funkcijas, nes jos yra būtina integruotos vidaus kontrolės sistemos dalis, jei didelė išlaidų dalis grindžiama dotacijomis mokslinių tyrimų srityje.

10.25. Dalis neatliktų patikrų buvo atlikta 2008 m., kita dalis turėtų būti atlikta 2009 m.

Patikslintoje darbo programoje, kurią 2007 m. liepos mėn. patvirtino DG ECFIN Vidaus kontrolės valdymo grupė, nustatyti būsimi prioritetai, kurie visų pirma susiję su MVĮ garantijų priemonės, pagal kurią skiriamos didelės sumos, papildomumo reikalavimų patikromis. Šioje patikslintoje darbo programoje pabrėžta, jog nėra aišku dėl kontrolės priemonių taikymo terminų.

2007 m. pabaigoje dėl įvairių priežasčių, susijusių su nagrinėtinų klausimų sudėtingumu, šios prioritetinės patikros vis dar nebuvo atliktos. Kadangi 2007 m. liepos mėn. nustatyti prioritetai tebegaliojo, buvo strategiškai sutarta užbaigti 2007 m. programą.

Dėl neatliktų patikrų reikėtų pastebėti, kad Audito Rūmų paminėta konkreti patikra buvo labai svarbi ir padėjo labai pagerinti esamą integruotą kontrolės struktūrą, kuri bus taikoma vėlesnėje programoje.

Papildoma kontrolė atlikta dėl verslo ir vartotojų tyrimų ir PRINCE programos.

⁽¹¹⁾ Klaidos buvo susijusios su neteisingu tinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimu (pvz., per didelėmis nurodytomis personalo išlaidomis) ir netinkamomis finansuoti išlaidomis (pvz., sąskaitomis faktūromis nepagrįstomis išlaidomis). Šias klaidas turėjo nustatyti patvirtinti auditoriai.

⁽¹²⁾ Žr. 2007 finansinių metų metinės ataskaitos 10.27–10.30 dalis (OL C 286, 2008 11 10).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.26. 02-įmonių politikos srities mokslinių tyrimų išlaidų priežiūros ir kontrolės sistemos pagrindinis elementas yra jos *ex post* (t. y. po kompensavimo) finansinių auditų naudos gavėjų lygmeniu programa. Auditus atlieka Komisijos auditoriai ir išorės audito įmonės, kurias prižiūri Komisija. *Ex post* auditai skirti aptikti ir ištaisyti klaidoms, kurioms nebuvo užkirstas kelias ar kurios nebuvo aptiktos ankstesnėmis kontrolės priemonėmis. Audito Rūmų pagal 6BP finansuojamų projektų *ex post* auditų rezultatai pateikti 7 skyriaus 7.28–7.34 dalyse.

Išvados ir rekomendacijos**Išvados**

10.27. Remdamiesi savo audito darbu, Audito Rūmai daro išvadą, kad, išskyrus pagal šeštąją mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendrąją programą (6BP) atliktus mokėjimus⁽¹³⁾, 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupės mokėjimuose nebuvo reikšmingų klaidų.

10.28. Audito Rūmai išnagrino tris priežiūros ir kontrolės sistemas Ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupėje. Dvi šių sistemų buvo įvertintos kaip veiksmingos, o viena tik kaip iš dalies veiksminga⁽¹⁴⁾ užtikrinant mokėjimų teisėtumą ir tvarkingumą.

Rekomendacijos

10.29. Komisija turėtų intensyviau vykdyti savo veiksmus, skirtus klaidoms, kurios yra susijusios su netinkamų finansuoti išlaidų deklaravimu naudos gavėjų išlaidų ataskaitose pagal šeštąją ir septintąją mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendrąsias programas, sumažinti.

10.27. 6BP sudaro tik 8 % mokėjimų (žr. 10.2 lentelę „Pagrindinės ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupės programos“, todėl Komisija mano, kad atsižvelgiant į bendrą operacijų klaidų skaičių šioje politikos srityje iš esmės reikšmingų klaidų nėra.

Dėl 6BP mokėjimų Audito Rūmų audito metu nustatyti ir šiame skyriuje pateikti faktai ir išvados yra panašūs į pateiktus 7 skyriuje.

10.28. Komisija mano, kad įdiegtos kontrolės sistemos yra tinkamos, o patikros lapai padeda užtikrinti operacijų tvarkymo pagrindinę kontrolę. Pastebėti trūkumai nėra susiję su nuosekliu finansų grandinės taikymu ir *ex ante* dokumentų patikrų tinkamumu.

10.29. Atsižvelgdama į ekonomiškumo skaičiavimus, Komisija patikrins, kokių tolesnių veiksmų galima imtis, kad būtų sumažintas klaidų skaičius. Apskritai, Komisija sutinka su tuo, kad reikia imtis veiksmų iš esmės, ir prašo teisės aktų leidėjo paremti teisinės bazės adaptacijas, kurios šiuo atveju būtinos rengiant Aštuntąją bendrąją programą. Keli svarbūs klausimai buvo supaprastinti jau 7BP, tačiau Komisija siekia dar labiau supaprastinti išlaidų kompensavimo sistemą.

⁽¹³⁾ Šeštosios mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendrosios programos mokėjimai sudaro beveik 8 % šios politikos grupės visų veiklos išlaidų.

⁽¹⁴⁾ Tai daugiausia nulėmė šeštosios mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendrosios programos (6BP) priežiūros ir kontrolės sistemos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.30. Dvi iš pagrindinių klaidų išlaidų ataskaitose priežasčių yra šios: a) nuolatinis naudos gavėjų nesugebėjimas perprasti tinkamumo finansuoti taisyklių ir b) negriežtas šių taisyklių taikymas. Šiuo atžvilgiu Komisija turėtų:

- suintensyvinti savo informavimo pastangas, skirtas naudos gavėjų informuotumui apie tinkamumo finansuoti taisykles padidinti,
- sertifikuojantiems auditoriams aktyviai skleisti informaciją apie dažniausiai pasitaikančių klaidų tipologiją, siekiant padidinti jų informuotumo lygį bei patikimumą, kurį galima gauti remiantis audito sertifikatais.

10.31. Be to, Komisija turėtų toliau tobulinti savo priežiūros ir kontrolės sistemų taikymą, visų pirma toliau gerindama savo *ex ante* procedūrų kokybę.

IŠORĖS VEIKSMŲ GARANTIJŲ FONDO AUDITO REZULTATAI

10.32. Išorės veiksmų garantijų fondo⁽¹⁵⁾ (toliau – Fondas), teikiančio garantijas trečiųjų šalių gaunamoms paskoloms, paskirtis – naudos gavėjui nevykdant su paskola susijusių įsipareigojimų išmokėti kompensacijas Bendrijos kreditoriams⁽¹⁶⁾ ir tokiu būdu išvengti tiesioginių pareikalavimų, nukreiptų į Bendrijos biudžetą. Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas (DG ECFIN) vykdo administracinę Fondo valdymą, o Europos investicijų bankas (EIB) yra atsakingas už jo išdo valdymą.

⁽¹⁵⁾ 1994 m. spalio 31 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2728/94, įsteigiantis Išorės veiksmų garantijų fondą (OL L 293, 1994 11 12, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 89/2007 (OL L 22, 2007 1 31, p. 1).

⁽¹⁶⁾ Iš esmės EIB, bet taikoma ir Euratomo išorės paskoloms bei EB makrofinansinės pagalbos paskolų trečiosioms šalims teikimui.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.30. Daugelio paramos gavėjų padarytų klaidų Komisija negali nustatyti prieš atlikdama mokėjimą. Kad išvengtų tokios padėties ir užtikrintų daugiamečių mokėjimų teisėtumą ir tvarkingumą, Komisija įgyvendina *ex post* kontrolės strategiją. Pagal ją sistemiskai nustatomos ir ištaisomos visos klaidos, kurių nebuvo galima pastebėti prieš atliekant mokėjimą. Šio tikslo siekiama sustiprinant *ex post* auditą, kuris yra pagrindinė kontrolės sistemos sudedamoji dalis, ir kruopščiai susigrąžinant visas audituotiems paramos gavėjams permokėtas sumas.

— Bus imtasi papildomų veiksmų siekiant geriau informuoti paramos gavėjus ir sertifikuojančius auditorius apie reikalavimus, susijusius su faktinių išlaidų panaudojimu ir patvirtinamųjų įrodymų teikimu nurodytoms išlaidoms pagrįsti, taip pat apie dažnai daromas klaidas.

— Kai audito sertifikatuose nustatomos didelės klaidos, sertifikuoti auditoriai raštu informuojami apie teisingas sumas ir metodiką, taip pat raginami į tai atsižvelgti sertifikuojant vėliau.

Paramos gavėjai gali laisvai pasirinkti savo sertifikuojančius auditorius, todėl Komisija raštu primins paramos gavėjams apie tai, kad būtina informuoti sertifikuojančius auditorius apie konkrečias taisykles ir nuostatus, kuriais reglamentuojamas mokslinių tyrimų programų išlaidų tinkamumas finansuoti, taip pat apie CORDIS skelbiamą informaciją apie dažniausiai pasitaikančias klaidas.

10.31. Komisija mano, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra tinkamos, ekonomiškos ir griežtai taikomos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.33. 2008 m. gruodžio 31 d. visi Fondo ištekliai sudarė 1 091 milijoną eurų, palyginti su 1 152 milijonais eurų 2007 m. gruodžio 31 d. Bendrų Fondo išteklių sumažėjimą daugiausia lėmė tai, kad 126 milijonus eurų Fondas grąžino Bendrijos biudžetui. Grąžinimas buvo įvykdytas dėl to, kad Fondo vertė 2006 m. gruodžio 31 d. buvo didesnė nei planuojama suma⁽¹⁷⁾. Nagrinėjama metais Fondui nebuvo pateikti jokie garantiniai pareikalavimai.

10.34. EIB ir Komisija peržiūrėdami Fondo metinius rezultatus taiko lyginamąjį indeksą. 2008 m. metinė Fondo portfelio grąža siekė 6,4 %, lyginant su 7,5 % lyginamąja grąža. EIB šiuos 1,1 procentinio punkto santykinai prastesnius rezultatus aiškina tuo, kad į lyginamąjį indeksą įtrauktus finansinius instrumentus mažiau paveikė finansinė krizė.

10.35. Audito Rūmai nustatė DG ECFIN vykdomų patikrų, susijusių su valdymo susitarime nustatytais investicijų apribojimais, trūkumų. Tačiau išnagrinėtais atvejais tai neturėjo poveikio atitikties kontrolės rezultatams.

10.36. Apskritai Audito Rūmai mano, kad 2008 m. Garantijų fondas buvo valdomas patenkinamai ir buvo vykdomi tinkami veiksmai stebint finansinės krizės poveikį Fondo portfeliui.

10.35. *DG ECFIN reguliariai imasi atitinkamų kontrolės priemonių, susijusių su Valdymo susitarimu nustatytų investicijų apribojimų laikymusi. Jas įgyvendinant nustatyta, kad investuojant laikytasi atitinkamų susitarime nustatytų investicijų apribojimų. Audito Rūmams atlikus auditą, įdiegtos papildomos kontrolės priemonės, kuriomis siekiama padidinti atitiktį netgi ribiniais klausimais, nesusijusiais su Valdymo susitarime nustatytais apribojimais.*

LIKVIDUOJAMOS EAPB AUDITO REZULTATAI

10.37. 2002 m. liepos 23 d. nustojus galioti Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarčiai, EAPB turtas ir įsipareigojimai buvo pervesti Europos bendrijai⁽¹⁸⁾. Jų grynoji vertė, vadinama likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija (EAPB(L)), yra skirta anglių ir plieno pramonės moksliniams tyrimams.

⁽¹⁷⁾ Nustatytą planuojamos sumos dydį sudaro 9 % Bendrijos suteiktų arba garantuojamų paskolų trečiosioms šalims sumos ir nesumokėtos priskaičiuotos palūkanos. Reglamente (EB, Euratomas) Nr. 89/2007 nustatyta, kad bet koks planuojamos sumos ir Fondo grynojo turto vertės skirtumas n-1 metais turi būti sumokėtas į Europos Sąjungos bendrąjį biudžetą n+1 metais.

⁽¹⁸⁾ Protokolas dėl EAPB sutarties galiojimo pabaigos finansinių padarinių ir dėl Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo (OL C 80, 2001 3 10, p. 67).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.38. 2008 m. gruodžio 31 d. bendras EAPB(L) turtas sudarė 2 045 milijonus eurų, palyginti su 2 152 milijonais eurų 2007 m. gruodžio 31 d. 2008 m. grynasis nuostolis siekė 14,8 milijono eurų, palyginti su 5,3 milijono eurų grynuoju pelnu 2007 m. Grynasis nuostolis buvo patirtas daugiausia dėl to, kad sumažėjo išvestinių finansinių priemonių, naudojamų rizikos draudimui EAPB(L) finansinėse operacijose, tikroji vertė.

10.39. 2008 m. EAPB(L) investicijų grynosios pajamos, kurios sudarė 56 milijonus eurų, bus pervestos į Bendrijos biudžetą finansuoti anglių ir plieno projektuose moksliniams tyrimams. Audito Rūmai pažymėjo, kad 2008 m. gruodžio 31 d. susikaupusi nepanaudota biudžeto suma, kuri gali būti skirta anglių ir plieno moksliniams tyrimams, sudarė 235 milijonus eurų⁽¹⁹⁾.

10.40. 2008 m. EAPB(L) portfelio grąža siekė 5,4 %, o lyginamoji grąža, kuri buvo EAPB(L) orientacinė norma, sudarė 7,4 %. Šiuos 2 procentinio punkto santykinai prastesnius rezultatus daugiausiai lėmė tai, kad naujų ES valstybių narių obligacijų, kurios nebuvo įtrauktos į lyginamąjį indeksą, grąža buvo mažesnė.

10.41. Finansinių EAPB(L) operacijų užbaigimas vykdomas laikantis atitinkamų teisės aktų, tarp jų – daugiamečių finansinių gairių. Audito Rūmai pažymėjo, kad buvo vykdomi tinkami veiksmai stebint finansinės krizės poveikį EAPB(L) turtui.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS

10.42. Žr. **10.2 priedą**.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.38. Grynasis nuostolis dėl išvestinių finansinių priemonių daugiausia susijęs su apskaitos knygose nurodytu nuostoliu dėl valiutų apskaitimo sandorio (EUR / GBP), kuriuo siekiama apsaugoti su skola susijusių valiutos pozicijų, dėl kurios daugiau kaip prieš 19 metų susitarė EAPB. Susijęs apskaitimo susitarimas nustojo galioti 2009 m. kovo 13 d., faktinių nuostolių dėl šio apsidraudimo operacijos nepatirta. Kitų apskaitimo sandorių EAPB(L) apskaitos knygose nėra.

10.39. Iš Mokslinių tyrimų GD Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo (angl. RFCS) finansuojama mokslinių tyrimų programa į bendrąją programą neįtraukta ir pagal jos teisinį pagrindą skirta tik moksliniams tyrimams su anglių ir plieno pramone susijusiose sektoriuose (protokolas, pridedamas prie Europos bendrijos steigimo sutarties, ir jo pagrindu priimti vėlesni teisės aktai). Į 235 mln. eurų sumą įeina:

- 2010 m. asignavimai (56 mln. eurų) ir dar nepaskirti 2009 m. asignavimai, ir
- nesumokėtos sumos, susijusios su 2003 m. (RFCS mokslinių tyrimų programos pradžia) pasirašytais susitarimais, kurių sąskaitos dar neuždarytos.

10.40. EAPB(L) investicijų portfelio dalis reguliariai skiriama naujų valstybių narių vertybiniais popieriais siekiant tiek labiau pajavairinti investicijas, tiek ilguoju laikotarpiu gauti papildomos grąžos.

Finansų krizė (prasidėjo 2007 m. liepos mėn. ir tęsėsi 2008 m.) paskatino perimti kokybės ir (arba) likvidumo procesą, kuris šiuo laikotarpiu labiausiai skatino siekti santykinų rezultatų. Šiame procese labiau nukentėjo naujų valstybių narių išleisti vertybiniai popieriai (kuriuos rinka laiko mažiau likvidžiais ir saugiais, palyginti su pagrindinių vertybinius popierius leidžiančių šalių, pavyzdžiui, Vokietijos ir Prancūzijos, vertybiniais popieriais).

Tačiau nepaisant finansų krizės EAPB(L) portfelio rezultatai absoliučios grąžos atžvilgiu buvo palyginti geri, t. y. pasiektas trečiasis geriausias rezultatas absoliučiąja verte per visą rezultatų vertinimo laikotarpį: už + 5,4 % geresnis rezultatas buvo tik 2002 m. (+ 6,3 %) ir 2004 m. (+ 5,8 %).

⁽¹⁹⁾ Įskaitant 52 milijonus eurų 2009 m. asignavimų ir 54 milijonus eurų 2010 m. asignavimų.

10.1 PRIEDAS

1 DALIS. PAGRINDINĖS IMTIMI PAGRĮSTO OPERACIJŲ TESTAVIMO YPATYBĖS

1.1 — Imties dydis

Metai	Testuotų operacijų skaičius
2008	80
2007	55

1.2 — Imties struktūra

Procentinė dalis testuotų operacijų, kurios buvo	2008						2007
	Ekonomikos ir finansų reikalai	Įmonės	Konkurencingumas	Vidaus rinka	Prekyba	Iš viso	
Galutiniai/tarpiniai mokėjimai	35 %	16 %	1 %	0 %	4 %	56 %	72 %
Avansai	0 %	44 %	0 %	0 %	0 %	44 %	27 %
Iš viso	35 %	60 %	1 %	0 %	4 %	100 %	100 %

1.3 — Klaidų dažnis ir įvertintas jų poveikis

Klaidos	2008			2007
	Ekonomikos ir finansų reikalai, prekyba, konkurencingumas ir vidaus rinka	Įmonės	Iš viso	
Testuotų operacijų, kurios buvo paveiktos klaidų, dažnis	9 % {3}	17 % {8}	14 % {11}	7 % {4}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų dažnis	0 % {0}	88 % {7}	54 % {7}	43 % {3}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų poveikis:	n.d.	2–5 %	2–5 % (**)	Mažiau nei 2 %
Labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalas (*)				

(*) Audito Rūmai skiria tris labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalus: mažiau nei 2 %, 2–5 %, daugiau nei 5 %.

(**) Šeštoji mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendroji programa (6BP) sudaro neproporcingai didelę bendro klaidų lygio dalį (žr. 10.27 dalį).

{ } skliaustuose pateikti absoliutus operacijų skaičiai.

1.4 — Klaidų tipai imtyje

Klaidų testuotose operacijose procentinė dalis ir skaičius pagal jų tipus	2008						2007	
	Ekonomikos ir finansų reikalai, prekyba, konkurencingumas ir vidaus rinka		Įmonės		Iš viso			
Tinkamumas finansuoti	0 %	0	75 %	6	46 %	6	29 %	2
Tikrumas	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0
Tikslumas	0 %	0	12,5 %	1	8 %	1	29 %	2
Kita	100 %	5	12,5 %	1	46 %	6	42 %	3
Iš viso	100 %	5	100 %	8	100 %	13	100 %	7

2 DALIS. BENDRAS PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SISTEMŲ ĮVERTINIMAS

2.1 — Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Vertinamoji sistema	Pagrindinė vidaus kontrolės priemonė (Komisija)			Bendras įvertinimas
	Ex ante patikros	Audito sertifikavimas	Ex post finansinis auditas	
Mokėjimai 01 – Ekonomikos ir finansų reikalų politikos srityje		n.d.		
Mokėjimai 02 – Įmonių politikos srityje			n.d.	
Mokėjimai 20 – Prekybos politikos srityje		n.d.	n.d.	

Paiškinimai:

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų: netaikoma arba neįvertinta

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES AUDITO RŪMŲ PASTABAS

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
1. Rizikos kapitalo operacijos (RKO) – Rizikos kapitalo suteikimas naudojantis investiciniais fondais			
<p>Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad į rizikos kapitalo operacijų portfelį įtraukti investiciniai fondai ne visiškai atitiko MEDA reglamento nuostatas, nes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – į portfelį įtraukti investiciniai fondai, kurie yra pasiskirstę už ES ribų, – investicijos iš investicinių fondų buvo skiriamos valstybėms, neįtrauktoms į reikalavimus atitinkančių teritorijų ir šalių partnerių sąrašą. Taip atsitiko todėl, kad su fondais susijusiose investavimo taisyklėse nebuvo pateikti būtini investavimo apribojimai. <p>Be to, nebuvo investicijų teikimo tarp įvairių fondų kontrolės procedūros, todėl buvo sunku patikrinti, ar buvo laikomasi bendrų viršutinių ribų.</p> <p>(2006 finansinių metų metinės ataskaitos 11.8 ir 11.9 dalys)</p>	<p>Nuo 2003 m. Komisija užtikrina, kad patvirtinimo metu būtų atsižvelgiama į MEDA reglamento reikalavimų atitikimo nuostatas dėl investicinių fondų ir investicinių fondų tikslinio regiono geografinės padėties.</p> <p>Tvirtinimo metu Komisija taip pat įsikiša, jei, jos nuomone, investicijų teikimas tarp fondų gali tapti problema.</p> <p>Iš Europos investicijų banko (EIB) Komisija taip pat gavo 2007 ir 2008 m. metines ataskaitas dėl RKO, kuriose pateikiama informacija apie atliktas faktines investicijas.</p>	<p>Komisijos priežiūros kontrolės priemonės investicinio fondo patvirtinimo metu reikšmingai pagerėjo, tačiau investicijų teikimo tarp fondų ir geografinės padėties stebėjimas per visą fondų veikimo laikotarpį turėtų būti toliau tobulinamas.</p> <p>Be to, EIB pateiktose metinėse ataskaitose nepateikiama išsami informacija apie bendrosiomis paskolomis finansuojamas investicijas. Todėl bendrųjų paskolų atveju Komisija negali patikrinti, ar laikomasi šių nuostatų.</p>	<p><i>EIB ir Komisijos naujuoju pagrindų susitarimu, dėl kurio šiuo metu vyksta derybos, bus užtikrinta, kad EIB teikiant veiklos ir apskaitos informaciją būtų galima geriau stebėti geografinį išsidėstymą ir tarpusavio investicijas fondų gyvavimo laikotarpiu. Bus teikiama informacija ir dėl bendrų paskolų.</i></p>
2. Rizikos kapitalo operacijos (RKO) – RKO vertės nustatymo trūkumai			
<p>Rizikos kapitalo operacijų vertę Komisija nustato kaip istorinių išlaidų ir bet kokių atidėjimų vertės sumažėjimui skirtumą. Atidėjimai vertės sumažėjimui buvo paremti preliminarioriais arba galutinėmis nurašomomis sumomis. Šis metodas nebuvo nuosekliai taikomas. Audito Rūmai nustatė keletą atvejų, kai EIB nepateikė Komisijai turimų preliminarinių vertės sumažėjimo sąmatų. Tai parodė, kad turėjo būti atnaujintas Komisijos ir EIB</p>	<p>Savo atsakyme į šią Audito Rūmų pastabą Komisija nurodė, kad EIB ir Komisija stebėjo pokyčius ir kartu svarstė susidariusią padėtį, ieškodami geriausio sprendimo ekonominės naudos požiūriu. 2009 m. pirmąjį ketvirtį Komisija ir EIB vis dar svarsto padėtį ir siekia rasti geriausią ekonomišką sprendimą.</p>	<p>Audito Rūmai pažymi, kad nėra daroma pažanga. Komisija turėtų siekti ši klausimą išspręsti iki 2009 finansinių metų uždarymo.</p>	<p><i>Komisijos reikalavimas bus įtrauktas į naująjį pagrindų susitarimą.</i></p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
<p>susitarimas, kad Komisija gautų visą svarbią informaciją laiku tam, kad ją galėtų panaudoti taikant savo apskaitos taisykles. Be to, Komisija turėtų aktyviau prižiūrėti, kaip yra taikomas susitarimas, o ne visiškai pasikliauti EIB teikiama informacija.</p> <p>(2006 finansinių metų metinės ataskaitos 11.11 dalis)</p>			
<p>3. Atsiskaitymo biudžeto valdymo institucijoms prievolė</p>			
<p>1996 m. pradėjus vykdyti MEDA programą, Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia metinę ataskaitą, kurioje yra išdėstoma informacija apie per metus finansuotas priemones (MEDA reglamento 15 straipsnis). Nors Komisija paskelbė bendrą metinę vystymosi bendradarbiavimo labui ataskaitą, šioje ataskaitoje nebuvo pateikiama pakankamai informacijos apie pažangą, kurios buvo pasiekta taikant finansinius instrumentus.</p> <p>(2006 finansinių metų metinės ataskaitos 11.14 dalis)</p>	<p>Komisija toliau skelbė bendrą metinę vystymosi bendradarbiavimo ataskaitą, o ne specialią ataskaitą apie kiekvieną teisinį instrumentą.</p>	<p>Bendrose metinėse ataskaitose pateiktos informacijos apie MEDA lygis yra gana įvairūs. Audito Rūmų nuomone, metinėse ataskaitose Komisija turėjo pateikti pakankamai informacijos, kaip reikalaujama MEDA reglamente.</p>	<p>2001 m. „EuropeAid“ nusprendė vietoj specialiosios ataskaitos dėl kiekvieno teisinio pagrindo parengti bendrąją ataskaitą. Šis sprendimas priimtas siekiant geriau panaudoti turimus ribotus žmogiškuosius išteklius. Vėlesniais metais „EuropeAid“, rengdama šią ataskaitą, atsižvelgė į biudžeto valdymo institucijos pastabas.</p>

11 SKYRIUS

Administracinės ir kitos išlaidos

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	11.1–11.5
Operacijų tvarkingumas	11.6
Sistemų atitiktis finansiniam reglamentui	11.7
Konkrečios pastabos	11.8–11.19
Parlamentas	11.9
Taryba	11.10
Komisija	11.11–11.13
Teisingumo Teismas	11.14
Audito Rūmai	11.15
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	11.16
Regionų komitetas	11.17
Europos ombudsmenas	11.18
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	11.19
Išvados	11.20–11.21
Europos Sąjungos agentūros	11.22–11.23
Europos mokyklos	11.24–11.25

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

11.1. Šiame skyriuje pateikiamas institucijų administracinių išlaidų specialusis įvertinimas. **11.1 lentelėje** nurodyta išsami informacija apie nagrinėtas institucijas, 2008 m. išmokas ir biudžeto valdymo būdą.

11.1 lentelė — Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritys	Aprašymas	2008 m. mokėjimai	Biudžeto valdymo būdas
24–27 ir 29	Administracinės ir kitos išlaidos	Europos Parlamentas	1 489	Tiesioginis centralizuotas
		Taryba	618	Tiesioginis centralizuotas
		Komisija	5 867	Tiesioginis centralizuotas
		Teisingumo Teismas	288	Tiesioginis centralizuotas
		Audito Rūmai	116	Tiesioginis centralizuotas
		Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	114	Tiesioginis centralizuotas
		Regionų komitetas	79	Tiesioginis centralizuotas
		Europos ombudsmenas	8	Tiesioginis centralizuotas
		Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	4	Tiesioginis centralizuotas
<i>Visos administracinės išlaidos</i>			8 583	
<i>Visos veiklos išlaidos</i>			0	
Visi metų mokėjimai			8 583	
Visi metų įsipareigojimai			8 826	

11.2. Administracines išlaidas iš esmės sudaro išlaidos žmogiškiesiems ištekliams bei pastatų, įrangos, energijos, komunikacijų ir informacinių technologijų išlaidos. Šiame skyriuje taip pat nagrinėjamos išlaidos, kurios bendrajame biudžete yra laikomos veiklos išlaidomis, nors daugeliu atvejų jų paskirtis ir tikslas yra Komisijos administracijos funkcionavimas, o ne politikos įgyvendinimas ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Šios išlaidos apima šias bendrojo biudžeto antraštines dalis: 24 antraštinę dalį („Kova su sukčiavimu“), 25 antraštinę dalį („Komisijos politikos koordinavimas ir teisinės konsultacijos“), 26 antraštinę dalį („Komisijos vykdomas administravimas“), 27 antraštinę dalį („Biudžetas“) ir 29 antraštinę dalį („Statistika“). Į kai kurias šias antraštines dalis taip pat yra įtrauktos veiklos išlaidos. Į 27 antraštinę dalį 2008 m. įtraukta 200 milijonų eurų suma, skirta „Laikinoms ir vienkartinėms kompensacijoms naujosios valstybės narėms“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

11.3. Audito metu buvo tikrinama atsitiktiniu būdu iš visų 11.2 dalyje (taip pat žr. **11.1 priedo 1.1 dalį**) minėtų administracinių išlaidų atrinkta 57 operacijų imtis. Be to, Audito Rūmai taip pat įvertino kiekvienos institucijos taikomas priežiūros ir kontrolės sistemas, siekdami nustatyti, ar jos atitinka Finansinio reglamento reikalavimus. Audito Rūmai taip pat nagrinėjo pasirinktas temas ⁽²⁾.

11.4. Audito Rūmų auditą atlieka nepriklausoma išorės audito įmonė ⁽³⁾, kuri pateikė patikinimo ataskaitą dėl Audito Rūmų išteklių panaudojimo teisėtumo ir tvarkingumo bei nuo 2008 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. taikytų kontrolės procedūrų (žr. 11.15 dalį).

11.5. Šiame skyriuje taip pat pateikiama informacija apie Audito Rūmų atlikto Europos Sąjungos agentūrų ir kitų decentralizuotų įstaigų bei Europos mokyklų audito rezultatus.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

11.6. Atlikus 57 operacijų imties auditą reikšmingų klaidų nenustatyta.

SISTEMŲ ATITIKTIS FINANSINIAM REGLAMENTUI

11.7. Audito Rūmams atlikus sistemų, skirtų pagal Finansinio reglamento nuostatas užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą (žr. 11.3 dalį), atitikties auditą reikšmingų trūkumų nenustatyta.

⁽²⁾ Auditui pasirinktos temos: viešųjų pirkimų sutartys visose institucijose, išskyrus Europos ombudsmeną ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūną; viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su IT sutartimis Parlamente, Taryboje ir Komisijoje, valdymas; sutarčių pratęsimas Ekonomikos ir socialinių reikalų komitete bei Regionų komitete; baudos už mokėjimų vėlavimą visose institucijose; perkeltų asignavimų mokėjimas Parlamente; įgytų teisių į pensiją perkėlimai visose institucijose, išskyrus Europos ombudsmeną ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūną.

⁽³⁾ *PricewaterhouseCoopers*, ribotos atsakomybės bendrovė, įmonių tikrintoja.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KONKREČIOS PASTABOS

11.8. Toliau pagal institucijas pateikiamos konkrečios pastabos yra pateiktos atsižvelgiant į Audito Rūmų atliktą kiekvienos institucijos priežiūros ir kontrolės sistemų auditą ir pasirinktas temas (žr. 11.3 dalį). Šie nustatyti faktai nekeičia 11.6 ir 11.7 dalyse minėtų įvertinimų esmės.

Parlamentas

11.9. 2007 m. gruodžio mėn. Parlamentas pasirašė sutartį dėl patalpų įrengimo, kurioje buvo nurodyta, kad sąskaitos faktūros pateikiamos kas mėnesį kiekvieno laikotarpio pabaigoje, atsižvelgiant į užbaigtus darbus. Atlikus šių išlaidų auditą paaiškėjo, kad vienoje 2008 m. lapkričio 17 d. sąskaitoje faktūroje buvo įrašyta „patvirtinta, teisinga“ ir „patvirtinta išmokėjimui“, nors iš tiesų tai buvo avansai už dar neatliktus darbus. Bendra neteisėtai išmokėtų avansų suma sudarė 1 547 915 eurų.

11.9. EUROPOS PARLAMENTO ATSAKYMAI

2008 m. lapkričio 19 d. parengta 1 547 915,33 eurų sąskaita faktūra Nr. 8101025356 ir 2008 m. lapkričio 19 d. apskaitos pareigūnas ją oficialiai įregistravo. Minėtoji suma skirta darbams 2008 m. gruodžio mėn. atlikti, kaip nurodyta atliktų darbų ataskaitoje Nr. EA 008, kurią 2008 m. gruodžio 4 d. patvirtino išorės konsultantas ir du atitinkamai įgalioti Parlamento agentai, kai dokumentas buvo patvirtintas kaip tinkamas ir perduotas apmokėti. Šį mokėjimo pavedimą 2008 m. gruodžio 9 d. patvirtino įgaliotas leidimus duodantis pareigūnas.

Pripažįstama, kad šis mokėjimas atliktas neteisėtai prieš įvykdant darbus minėtoju laikotarpiu. Mokėjimas buvo grindžiamas klaidingu rizikos, susijusios su iš 2007 m. į 2008 m. perkeltų asignavimų nepanaudojimu iki 2008 m. pabaigos, vertinimu. Rangovas mokėjimui užtikrino banko garantiją, todėl institucija žalos biudžeto požiūriu nepatyrė.

Įgaliotas leidimus duodantis pareigūnas buvo informuotas apie šias aplinkybes po to, kai Audito Rūmai atliko kontrolę, susijusią su 2008 m. patikinimo pareiškimo parengimu. Įgaliotas leidimus duodantis pareigūnas, pasikonsultavęs šiuo klausimu su vidaus auditoriumi ir informavęs generalinį sekretorių, taip pat pripažinęs klaidą ir prisiėmęs atsakomybę, nusprendė 2009 m. gegužės 20 d. perduoti šį klausimą finansinių pažeidimų komisijai, kaip nurodyta Finansinio reglamento 75 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje.

Tuo tarpu Biuras nusprendė pradėti plataus masto struktūrinius pakeitimus Infrastruktūros ir logistikos generaliniame direktorate, siekdamas sutelkti šią atsakomybę generalinio direktoriaus lygmeniu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Taryba

11.10. Buvo sistemingai numatoma pernelyg optimistinė saugios komunikacijos sistemos SESAME (*Secured European System for Automatic Messaging*), naudojamos rengiant Tarybos metinį biudžetą⁽⁴⁾, užbaigimo data. Todėl iki 2008 m. metinis SESAME skirtas biudžetas kasmet buvo įvertinamas per didelę suma. 2005–2008 m. SESAME skirtos Tarybos išlaidos sudarė mažiau nei 2 milijonus eurų, nors tam pačiam laikotarpiui Tarybos biudžete buvo numatyta 59 milijonų eurų suma. Likęs 57 milijonų eurų perviršis buvo panaudojamas perskirstymams į kitas Tarybos biudžetines eilutes. Nuolat į su SESAME projektu susijusių biudžetą įrašant per didelius asignavimus, kas liudijo projekto planavimo ir vykdymo trūkumus, nebuvo laikomasi Finansiniame reglamente (5 straipsnio 3 dalyje) nustatyto biudžeto tikslumo principo, kadangi metiniuose pradinuose biudžetuose įrašyta didžioji SESAME skirtų sumų dalis nebuvo panaudota pagal numatytą paskirtį.

11.10. TARYBOS ATSAKYMAI

1. Taryba atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabas dėl prieštarų nuomonių derinimo procedūros, susijusios su programa SESAME (žr. priedą), ir džiaugiasi, kad jokių kitų su 2008 m. ataskaitomis susijusių pastabų nesulaukta.

2. Pagrindinis šios inovatyvios programos tikslas yra pakeisti dabartines ryšių sistemos CORTESY ir ESDP-NET bendra integruota sistema su tinklo klasifikaciniu padalijimu: pirmasis sistemos lygis turėtų leisti tvarkyti informaciją, pažymėtą RESTREINT UE arba žemesnio laipsnio slaptumo žyma, antrasis – informaciją, pažymėtą CONFIDENTIEL UE ir SECRET UE slaptumo žymomis. Todėl programa yra daugiau nei vien tik pakeitimo projektas; bus įvesta papildomų ryšių struktūrų ir veiklos funkcijų.

3. Biudžeto dydis visada nustatomas atsižvelgiant į kitų metų išlaidų sąmatas laikantis sutartų politinių sprendimų. Vėlavimo ir iš to susidariusio biudžeto neatitikimo pastaraisiais metais esminė priežastis yra tai, kad buvo padaryti programos taikymo srities pakeitimai po to, kai sekretoriatas pateikė pasiūlymą dėl kitų biudžetinių metų, ir dėl dalyvaujančių suinteresuotųjų subjektų bei Tarybos parengiamųjų organų skaičiaus.

Dabar dėl būsimo programos plėtojimo esama daugiau patikimumo; yra nustatyti reikalavimai ir patvirtinti pagrindiniai programos etapai. Todėl egzistuoja pagrįsta tikimybė, kad artimiausiu metu bus pereita į kitą programos etapą.

4. Atsižvelgdama į šią patirtį, Taryba šiuo metu svarsto, kaip pagerinti svarbių IT projektų, pvz., SESAME, valdymo struktūrų koordinavimą.

⁽⁴⁾ SESAME yra saugi komunikacijos sistema, kurią Taryba pradėjo diegti 2002 m. Pradžioje buvo numatyta, kad nauja sistema bus įdiegta 2004 m. liepos mėn. 2009 m. sausio mėn. ši data buvo dar kartą nukelta į 2012 m. pabaigą. Pradinė projekto koncepcija buvo keičiama daug kartų ir 2008 m. pabaigoje SESAME planavimas vis dar nebuvo baigtas, kadangi valstybių narių delegacijos viename pagrindinių komitetų nesutarė, kaip traktuoti tam tikras konfidencialios informacijos kategorijas. Nuo pat pradžių nebuvo tinkamai įvertinta griežta akreditavimo procedūra, skirta gauti Tarybos teikiamą patikimumo patvirtinimą ir projekto sudėtingumas techniniu požiūriu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Komisija

Su individualiomis teisėmis susijusios informacinės sistemos įdiegimas

11.11. 2008 m. birželio mėn. Individualių teisių administravimo ir jų išmokėjimo biuras (PMO) įdiegė naują sistemą, vadinamą individualių teisių informacine sistema (*Individual Rights Information System – IRIS*), skirtą darbuotojų teisių, įskaitant atlyginimus, valdymui. Dėl informacijos perkėlimo į IRIS atsirado daug atlyginimų skaičiavimo problemų. PMO sukurta speciali grupė nustatė, kad daugiau nei 8 000 darbuotojų bylose buvo pateikti klaidingi duomenys, turėję įtakos atlyginimų skaičiavimui. Šiuo metu vis dar vyksta visų individualių bylų patikrinimas. Trūkumams ištaisyti skirtos neatidėliotinos priemonės apėmė rankines operacijas atlyginimų skaičiavimo sistemoje. Jos nebuvo tinkamai kontroliuojamos. IRIS sistema nebuvo tinkamai testuojama, o senoji ir naujoji sistemos neveikė kartu iki tol, kol būtų įsitikinta, kad naujoji sistema veikia tinkamai.

11.11. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Įdiegus naująją sistemą IRIS, kuria teikiami duomenys darbo užmokesčio skaičiavimo sistemai, paaiškėjo, kad neatitinka istoriniai, visų pirma šeimos sudėties, duomenys ir atlyginimams išmokėti naudojami duomenys. Daugiausia dėl šių neatitikimų darbo užmokesčio skaičiavimo sistema atmetė senuosius duomenis.

Taigi, sumos, išmokėtos remiantis šiais duomenimis, buvo atšauktos atgaline data. Remdamasi galimai klaidingų bylų analize, Komisija pasiūlė ateityje nuodugniau patikrinti 8 000 bylų.

Siekiant išvengti nepagrįsto sumų susigrąžinimo, išmokų skaičiavimas atgaline data buvo sustabdytas, kol nebus pataisyti duomenys. Dėl to jau buvo įmanoma sumažinti bylų, kuriose yra klaidų, skaičių. Taip buvo kontroliuojama duomenų nenuoseklumo, dėl kurio išmokamos neteisingos sumos, rizika, tačiau neigiamas šios priemonės poveikis yra tas, kad dėl jos sustabdyti ir vis dar stabdomi atitinkami pataisymai atgaline data. Vyksta nenuoseklių duomenų patikros, kurios gali paveikti kai kuriuos senus mokėjimus, bet ne esamus atlyginimus.

Kai kurios bylos buvo pataisytos tiesiogiai naudojant rankinį kodavimą mokėjimų apskaičiavimo sistemoje, tačiau tą padaryti galima visada; taip pat buvo laikomasi kontrolės procedūrų. Vis dėlto, šis būdas yra rizikingesnis, todėl jį taikyti reikėtų kuo mažiau.

Per labai ilgą laikotarpį atlikta daug bandymų ir, galiausiai, 2008 m. viduryje rezultatas buvo patenkinamas. Praėjus kuriam laikui reikia pripažinti, kad rezultatas nevisiškai patenkino lūkesčius. Ateityje PMO vertins bandymus daug griežčiau, prieš įdiegdama bet kokią naują sistemą ar pakeisdama esamą sistemą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Igytų teisių į pensiją perkėlimas

11.12. Tam tikrais atvejais institucijos privalo atlyginti darbuotojams perkeltų teisių į pensiją kapitalo vertės dalį⁽⁵⁾. Audito Rūmai išnagrinėjo taikomas kontrolės priemones, skirtas užtikrinti teisingus skaičiavimus ir susigrąžinimus klaidingų apskaičiavimų atveju, ir nustatė vieną trūkumą. Audito metu buvo nustatyta, kad Individualių teisių administravimo ir jų išmokėjimo biuras (PMO) nepagrįstai kompensavo 138 000 eurų vertės sumą dviems darbuotojams ir kad šie atvejai iki šiol neišspręsti.

11.12. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Audito Rūmams nustačius šiuos du atvejus ir parengus išvadas, PMO iškart ėmėsi atitinkamų priemonių. PMO pakeitė teisių į pensiją apskaičiavimą ir pasirengė neteisėtai kompensuotų lėšų susigrąžinimui. Tai susiję su perkeltu kapitalo dalies, kuri turėjo būti panaudota papildomoms teisėms į pensiją Europos bendrijos pensijų sistemoje, o ne grąžinta gavėjams, susigrąžinimu.

Ilguoju laikotarpiu (aktuariniu atžvilgiu) finansinio poveikio Bendrijos biudžetui nėra, nes neteisėtai kompensuotos lėšos bus kompensuojamos mažesnėmis pensijų išmokomis ateityje, ir atvirkščiai, neteisėtai susigrąžintos sumos bus kompensuojamos priskiriant papildomų teisių į pensiją.

Be to, imtasi veiksmų teisių į pensiją perkėlimo vidaus kontrolei stiprinti.

Vietiniam Komisijos delegacijų personalui taikoma pensijų sistema

11.13. 1996 m. Išorės santykių generalinio direktorato Išorės santykių direkcija nustatė pensijų sistemą vietiniam Komisijos delegacijose dirbančiam personalui. Pagal šią sistemą į fondą kas mėnesį yra pervedami atitinkamo personalo ir Komisijos įnašai. Nuo 1996 m. ši sistema buvo administruojama atsižvelgiant į laikinas taisykles. Jose nėra nustatyta Komisijos atsakomybė apsaugoti ir efektyviai valdyti fondo turtą ir neapibrėžiamos išsamios nuostatos dėl darbuotojų teisių nustatymo. 2008 m. pabaigoje fondo turtas buvo įvertintas maždaug 34 milijonų eurų suma.

11.13. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Sukurtas vietos darbuotojų kaupiamasis fondas, skirtas delegacijose dirbančių vietos Komisijos darbuotojų bent pagrindinei socialinei apsaugai užtikrinti. Tai papildomas fondas, valdomas atskirai nuo ES biudžeto ir veikiantis iš anksto nustatytų įnašų kapitalizacijos pagrindu. Vietos darbuotojai nuolat informuojami apie šį kaupiamąjį fondą ir gali jį tam tikru mastu kontroliuoti. Komisija šiuo metu tiria galimybes tokią sistemą įtvirtinti kaip nuolatinę, taip pat analizuoja jos teisinį ir finansinį poveikį. Esamo fondo turto pakanka vietos darbuotojų individualioms teisėms padengti. Prieš rengiant teisės akto pasiūlymą, planuojama atlikti išsamų aktuarinį tyrimą.

⁽⁵⁾ Tarnybos nuostatų VIII priedo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad pareigūnai gali ankstesnėje tarnyboje įgytas teises į pensiją perkelti į Europos pareigūnų pensijų sistemą (EPPS). Perkeltos pensijos kapitalo vertė perskaičiuojama pagal EPPS pensijų draudimo stažą. Audito metu buvo tikrinama, ar institucijos turi tinkamas procedūras, leidžiančias tinkamai įvertinti perkeltas teises į pensiją ir tinkamai atlikti perkėlimus. Nors daugeliu atveju procedūros veikia pakankamai gerai, dėl taikomų Tarnybos nuostatų ir nacionalinių teisės aktų pensijų srityje sudėtingumo vėluojama atlikti individualius perkėlimus ir skaičiavimuose daroma daug raštvedybos klaidų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Teisingumo Teismas

11.14. 2008 m. Teisingumo Teismas po bendros atviros viešųjų pirkimų procedūros su viena valstybe nare sudarė paslaugų teikimo sutartį. Audito Rūmams atlikus sutarties auditą nustatyti vidaus kontrolės sistemos trūkumai vykdant šią viešųjų pirkimų procedūrą. Todėl dalyviams skirtas per trumpas laikas gauti viešųjų pirkimų specifikacijas⁽⁶⁾ ir skelbiuose apie pirkimus pranešama, kad pasiūlymai teikiami tik viena kalba⁽⁷⁾, o vokai atplėšiami uždaruose posėdžiuose⁽⁸⁾. Teisingumo Teismas turėtų sustiprinti viešųjų pirkimų procedūras; tai padėtų leidimus duodančioms tarnyboms rengti viešųjų pirkimų procedūras ir vykdyti nustatytų reikalavimų laikymosi kontrolę.

11.14. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Priminęs, kad Audito Rūmų minėta viešųjų pirkimų procedūra susijusi su nauju pastatų kompleksu ir yra pirmasis Teisingumo Teismo kartu su valstybe nare vykdomas viešasis pirkimas pagal naujas Finansinio reglamento 91 straipsnio nuostatas, Teisingumo Teismas norėtų pateikti šiuos paaiškinimus dėl Audito Rūmų nurodytų šios procedūros trūkumų.

Pirmiausia kalbant apie procedūros darbotvarkę, jungtinė perkančioji organizacija savo ir konkurso dalyvių interesais turėjo suderinti būtinybę sudaryti sutartį tokią datą, kuri leistų konkurso laimėtojui pradėti darbus iš karto užbaigus nagrinėjamą naują pastatų kompleksą, su būtinybe, atsižvelgiant į konkurso sudėtingumą, numatyti pakankamai ilgą terminą dalyviams tinkamomis sąlygomis parengti pasiūlymus.

Tai paaiškina, kodėl, nepažeidžiant Finansiniame reglamente nustatytų formalių terminų, darbotvarkė buvo neišvengiamai varžoma kalbant apie terminą, per kurį galimi kandidatai galėjo prašyti konkurso dokumentų.

Kalbant apie du trūkumus, susijusius su dvejomis specialiomis skelbimo apie pirkimą skiltimis, tai buvo administracinės klaidos, kurios be abejo nebuvo tyčinės. Kiek tai susiję su kalboms taikoma tvarka, tik koordinavimo trūkumas paaiškina, kodėl skelbime apie pirkimą buvo numatyta, jog pasiūlymai turi būti teikiami tik prancūzų kalba (atitinkamoje valstybėje narėje taikoma praktika), nors pirkimo dokumentuose buvo numatyta, kad pasiūlymai gali būti teikiami bet kuria oficialia Europos Sąjungos kalba (Teisingumo Teismo taikoma praktika). Kalbant apie už vokų su pasiūlymais atplėšimą atsakingos komisijos posėdį reikia pabrėžti, kad jei konkurso dalyviai būtų atvykę, jiems pagal Finansinį reglamentą būtų leista dalyvauti.

Kiek tai susiję su Audito Rūmų rekomendacija dėl pagalbos konkursų procedūras organizuojantiems skyriams gerinimo, Teisingumo Teismas jau nuo 2008 m. birželio mėn., atsiliepdamas į savo vidaus auditoriaus rekomendacijas, pradėjo imtis konkrečių priemonių šiuo klausimu. Kiek tai leis žmogiškieji išteklių jis ir toliau tobulins savo priemones šioje srityje.

⁽⁶⁾ Finansinio reglamento 98 straipsnyje nurodyta, kad paraiškų pateikimo tvarka turi užtikrinti realią konkurenciją. Su šiuo straipsniu susijusiose Finansinio reglamento įgyvendinimo taisyklėse reikalaujama, kad perkančiosios organizacijos laikytųsi minimalių terminų.

⁽⁷⁾ Finansinio reglamento įgyvendinimo taisyklių 125c straipsnyje nurodyta, kad vienai institucijai ir vienos ar kelių valstybių narių susitariančiosioms institucijoms bendrai vykdant viešųjų pirkimų procedūrą, taikomos tai institucijai galiojančios procedūrinės nuostatos, taip pat apimančios ir kalbų vartojimą.

⁽⁸⁾ Finansinio reglamento įgyvendinimo taisyklių 118 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad atviros procedūros atveju organizacinio komiteto posėdis yra atviras paraiškų teikėjams.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito Rūmai

11.15. Savo ataskaitoje išorės auditorius (žr. 11.4 dalį) nurodė, kad „ši finansinė atskaitomybė, atsižvelgiant į 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatantį išsamias minėto Tarybos reglamento įgyvendinimo taisykles, ir Europos Audito Rūmų apskaitos taisykles, tikrai ir teisingai atspindi Europos Audito Rūmų finansinę būklę 2008 m. gruodžio 31 d., taip pat tą dieną pasibaigusių finansinių metų finansinius rezultatus ir pinigų srautus“. Ši ataskaita bus paskelbta Oficialiajame leidinyje.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

11.16. Audito metu tikrintose srityse nebuvo nustatyta jokių trūkumų.

Regionų komitetas

11.17. Audito metu tikrintose srityse nebuvo nustatyta jokių trūkumų.

Europos ombudsmenas

11.18. Audito metu tikrintose srityse nebuvo nustatyta jokių trūkumų.

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

11.19. Audito metu tikrintose srityse nebuvo nustatyta jokių trūkumų.

IŠVADOS

11.20. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus Audito Rūmai daro išvadą, kad 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų su institucijų administracinėmis išlaidomis susijusiuose mokėjimuose nėra reikšmingų klaidų (žr. 11.6 dalį).

11.21. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus Audito Rūmai daro išvadą, kad institucijų administracinių išlaidų priežiūros ir kontrolės sistemos atitinka Finansinio reglamento reikalavimus (žr. 11.7–11.19 dalis).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

EUROPOS SAJUNGOS AGENTŪROS

11.22. Atlikus Europos Sąjungos agentūrų ir kitų decentralizuotų įstaigų auditus, parengiamos specialiosios metinės ataskaitos, kurios atskirai skelbiamos Oficialiajame leidinyje ⁽⁹⁾. 2008 finansiniais metais Audito Rūmai atliko 29 agentūrų auditą. Jų biudžetai 2008 m. iš viso sudarė 1 488,5 milijono eurų. Pagrindiniai su agentūromis susiję duomenys yra pateikti **11.2 lentelėje**.

11.23. Audito Rūmai pateikė besąlyginę nuomonę dėl visų agentūrų finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, išskyrus Europos policijos koledžą.

EUROPOS MOKYKLOS

11.24. Audito Rūmų specialioji metinė ataskaita dėl Europos mokyklų (neskelbiama Oficialiajame leidinyje) yra teikiama Valdytojų tarybai ir biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai. 2008 m. mokyklų biudžetas, kuris sudarė 258,0 milijonus eurų, iš esmės buvo finansuojamas Komisijos dotacijomis (138,9 milijono eurų) ir valstybių narių įnašais (54,5 milijono eurų) ⁽¹⁰⁾. Pagrindiniai su Europos mokyklomis susiję duomenys pateikti **11.3 lentelėje**.

11.25. Audito Rūmai nenustatė reikšmingų klaidų, kurios leistų suabejoti jų tikrintų (Karlsruhės, Molo mokyklų ir Centrinio biuro) finansinių ataskaitų, parengtų pagal 2006 m. spalio 24 d. Europos mokyklų biudžetui taikomo finansinio reglamento nuostatas, patikimumu ir jose atspindimų operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Tačiau Audito Rūmų nuomone konsoliduotos finansinės ataskaitos pagal galiojančius apskaitos standartus visais reikšmingais aspektais nėra pateiktos teisingai ir nėra skaidrios, kadangi a) netinkamai taikomas apskaitos kaupiamuoju pagrindu principas ir b) praėjusių metų perviršis įrašomas į referencinių metų pajamas.

⁽⁹⁾ Audito Rūmų metinės ataskaitos dėl agentūrų finansinių ataskaitų pateiktos Audito Rūmų svetainėje (<http://www.eca.europa.eu>) ir bus paskelbtos Oficialiajame leidinyje, išskyrus Euratomo tiekimo agentūrą.

⁽¹⁰⁾ Šaltinis: Europos mokyklos, 2008 m. galutinės finansinės ataskaitos.

11.2 lentelė — ES Agentūros – Pagrindiniai duomenys

Europos Sąjungos agentūros ir kitos decentralizuotos įstaigos	Būstinė	Pirmieji finansinio nepriklausomumo metai	Biudžetas ⁽¹⁾ (milijonais eurų)		Leistinas pareigybių skaičius	
			2008	2007	2008	2007
Agentūros						
Eurato tiesimo agentūra	Liuksemburgas	1960	—	0,3	—	—
Europos profesinio mokymo plėtros centras	Salonikai	1977	18,3	17,4	99	97
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas	Dublinas	1977	21,0	20,2	101	94
Europos aplinkos agentūra	Kopenhaga	1994	37,1	35,1	123	116
Europos mokymo fondas	Turinas	1994	22,4	25,5	96	100
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėjimo centras	Lisabona	1995	15,1	13,8	82	82
Europos vaistų agentūra	Londonas	1994	182,9	163,1	481	441
Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras	Liuksemburgas	1995	59,9	46,1	233	200
Bendrijos augalų veislių tarnyba	Anžė	1995	12,5	13,4	43	42
Vidaus rinkos derinimo tarnyba	Alikantė	1995	318,4	276,0	643	647
Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra	Bilbao	1996	14,9	14,9	44	42
Europos pagrindinių teisių agentūra	Viena	1998	15,0	14,5	49	46
Europos rekonstrukcijos agentūra	Salonikai	2000	235,0	250,0	93	108
Europos policijos koledžas	Bramshilas	2006	8,7	7,4	22,5	22,5
Eurojustas	Haga	2002	24,8	18,4	175	147
Europos aviacijos saugos agentūra	Kelnas	2003	102,0	72,0	452	467
Europos jūrų saugos agentūra	Lisabona	2003	50,2	48,2	181	153
Europos maisto saugos tarnyba	Parma	2003	66,4	52,2	335	300
Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra	Heraklionas	2005	8,4	8,3	44	44
Europos geležinkelių agentūra	Valansjenas	2006	18	16,6	116	116
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras	Stokholmas	2005	40,6	28,9	130	90
Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių išorės sienų valdymo agentūra	Varšuva	2006	71,2	42,2	94	49
Europos pasaulinės navigacijos palydovų sistemos priežiūros institucija	Briuselis ⁽²⁾	2006	10,5	7,0	50	39
Bendrijos žuvininkystės kontrolės agentūra	Vigo	2007	9,5	5,0	47	38
Europos cheminių medžiagų agentūra ⁽³⁾	Helsinkis	2008	66,4	—	220	—
Vykdomosios įstaigos						
Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga	Briuselis	2006	11,5	6,9	36	35
Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga	Briuselis	2006	38,2	36,0	92	83
Sveikatos ir vartotojų reikalų vykdomoji agentūra ⁽⁴⁾	Liuksemburgas	2007	4,4	4,1	42	28
Transeuropinio transporto tinklo vykdomoji įstaiga ⁽³⁾	Briuselis	2008	5,2	—	32	2
Iš viso			1 488,5	1 243,5	4 155,5	3 626,5

⁽¹⁾ Mokėjimų asignavimai.⁽²⁾ Laikinoji būstinė.⁽³⁾ Agentūros, kurios 2008 m. tapo finansiškai savarankiškos.⁽⁴⁾ Iki 2008 m. gegužės mėn. vadinta Visuomenės sveikatos programos vykdomąja agentūra.

11.3 lentelė — Europos mokyklos – Pagrindiniai duomenys

Europos mokykla	Šalis	Biudžetas ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (milijonais eurų)		Iš Komisijos gauta dotacija ⁽²⁾ (milijonais eurų)		Mokyklos populiacija ⁽³⁾	
		2008	2007	2008	2007	2008	2007
Biuras	Belgija	9,2	9,3	7,0	7,5	—	—
Liuksemburgo I	Liuksemburgas	37,4	35,1	22,8	21,1	3 437	3 376
Liuksemburgo II	Liuksemburgas	7,0	7,0	3,4	2,9	888	897
Briuselio I (Uccle)	Belgija	32,1	30,4	22,7	21,0	3 057	3 045
Briuselio II (Woluwe)	Belgija	31,5	29,3	21,5	19,2	2 904	2 893
Briuselio III (Ixelles)	Belgija	29,1	26,2	19,8	16,7	2 649	2 621
Bruselio IV	Belgija	5,5	2,4	3,4	1,8	438	172
Molas	Belgija	11,3	11,2	6,0	6,0	718	657
Varesė	Italija	18,7	17,9	9,3	8,8	1 341	1 317
Karlsruhė	Vokietija	12,9	11,9	2,4	3,5	979	1 001
Miunchenas	Vokietija	19,5	18,9	0,6	0,4	1 756	1 666
Frankfurtas	Vokietija	10,6	10,3	3,9	3,8	1 053	978
Alikantė	Ispanija	11,9	11,3	5,2	4,2	1 029	1 017
Bergenai	Nyderlandai	9,8	9,8	5,1	4,6	565	554
Kulhamas	Jungtinė Karalystė	11,4	11,1	5,7	5,9	835	827
Iš viso		258,0	242,1	138,9	127,4	21 649	21 021

(¹) Visos pajamos ir išlaidos, kaip numatyta kiekvienos Europos mokyklos ir Biuro biudžete, įskaitant visus pirminiams patvirtintiems biudžetams atliktus pakeitimus.

(²) Šaltinis: Europos mokyklos, 2008 m. galutinės finansinės ataskaitos.

(³) Šaltinis: 2008 m. generalinio sekretoriaus Europos mokyklų valdytojų tarybai skirta metinė ataskaita.

Pastaba. Galutinės sumos gali skirtis dėl apvalinimo.

11.1 PRIEDAS
TESTŲ REZULTATAI

1 DALIS: PAGRINDINIAI IMTIES OPERACIJŲ TESTAVIMO POŽYMIAI

1.1. — Imties dydis

Metai	Testuotų operacijų skaičius
2008	57
2007	56

1.2. — Imties struktūra

Procentinė dalis testuotų operacijų, kurios buvo:	2008				2007
	Su institucijų darbuotojais susijusios išlaidos	Išlaidos pastatams	Kitos išlaidos	Iš viso	
Galutiniai/tarpiniai mokėjimai	55	19	26	100	100
Avansinės lėšos	0	0	0	0	0
Iš viso	55	19	26	100	100

2 DALIS: BENDRAS PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SISTEMŲ IVERTINIMAS

2.1. — Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2008	2007

Paaiškinimas:

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
	Nėra duomenų: netaikoma arba neįvertinta

ATSIŽVELGIMAS Į PAGRINDINES PATIKINIMO PAREIŠKIME PATEIKTAS PASTABAS

Audito Rūmų pastaba	Vykdėti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Institucijos atsakymas
Atlyginimų skaičiavimui taikomas multiplikatoriaus koeficientas			
<p>2007 finansinių metų metinė ataskaitos 11.7–11.11 dalys:</p> <p>Parlamentas bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas su multiplikatoriaus koeficientu susijusias Tarybos nuostatų sąlygas taiko kitaip nei kitos institucijos. Todėl jų darbuotojai gavo finansinę naudą, kurios neturėjo kitos institucijos, ir buvo patirtos didesnės išlaidos.</p>	<p>Parlamentas bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir toliau taiko šią praktiką, laukdami Teisingumo Teismo galutinių sprendimų dėl atitinkamose institucijų iškeltų bylų.</p>	<p>Audito Rūmai atliks Teisingumo Teismo sprendimo taikymo priežiūrą.</p>	<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p><i>Europos Parlamentas visiškai pritaria atsargiam Tarybos požiūriui ir rengiasi toliau nagrinėti pagrindinius šio klausimo aspektus.</i></p>
Apgyvandinimo išlaidų, patirtų komandiruotės metu, kompensavimas			
<p>2004–2007 finansinių metų metinės ataskaitos, naujausias 2007 m. ataskaitos 11.2 priedas:</p> <p>Iš dalies pakeistuose 2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojusiuose Tarybos nuostatuose teigiama, kad komandiruotės metu patirtos apgyvendinimo išlaidos kompensuojamos iki maksimalios kiekvienai šaliai nustatytos sumos, pateikus patvirtinamuosius dokumentus (Tarybos nuostatų VII priedo 13 straipsnis). Priešingai šiai taisyklei, visos institucijos, išskyrus Teisingumo Teismą, Audito Rūmus ir Ombudsmeną, savo vidaus taisyklėse numatė vienodo dydžio sumas, siekiančios nuo 30 % iki 60 % maksimalios leistinos sumos, išmokėjimą darbuotojams, kurie nepateikia jokių patirtas apgyvendinimo išlaidas pagrindžiančių įrodymų.</p>	<p>Parlamento Biuras patvirtino, kad jis palaiko esamos fiksuoto dydžio kompensacijų sistemos taikymą, tačiau sutiko ją keisti. Tokiu būdu Parlamentas ir toliau fiksuoto dydžio kompensacijomis atlygina apgyvendinimo išlaidas, susijusias su prašymais apmokėti nakvynę Liuksemburge, Strasbūre ir Briuselyje.</p>	<p>Parlamentas turėtų užtikrinti, kad komandiruotės metu patirtos apgyvendinimo išlaidos būtų kompensuojamos pagal Tarybos nuostatus.</p>	<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p><i>Rengiant 2007 m. patikinimo pareiškimą Parlamentas nurodė, kad jis rengiasi iš naujo svarstyti kai kuriuos savo su misijomis susijusių taisyklių aspektus, kai bus paskelbta Parlamento vidaus audito ataskaita.</i></p> <p><i>Nors Parlamento biuras, atsižvelgdamas į ypatingus sunkumus, su kuriais susidūrė institucija (ankstesniuose atsakymuose į tai buvo atkreiptas Audito Rūmų dėmesys), dar kartą patvirtino savo paramą taikant vienodo dydžio tvarką, pastarosios taikymo būdas buvo iš dalies pakeistas.</i></p> <p><i>Atlikus atitinkamų vidaus taisyklių pakeitimus, nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. vienodo dydžio pagrindu gali būti atlyginama tik už tinkamai patvirtintu nakties darbo metu atliktą darbą.</i></p> <p><i>Be to, 2009 m. pavasarį parengtos naujos įgyvendinimo ir vidaus taisyklės siekiant suteikti daugiau aiškumo šiuo klausimu.</i></p> <p><i>Šis taisyklių paketas turėtų būti pradėtas taikyti 2009 m. rugsėjo mėn. pradžioje.</i></p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Institucijos atsakymas
			<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p>Pagaliau rengiant 2010 m. biudžetą, pakeistas 3000 straipsnio „Personalo komandiruočių išlaidos“ paaiškinimų tekstas. Biudžeto 3000 punktas ateietyje bus vadinamas „Personalo komandiruočių ir tarnybinių kelionių tarp trijų darbo vietų išlaidos“, o pastabose aiškiai nurodoma, kad asignavimai skiriami siekiant padengti institucijų darbuotojų, komandiruočių nacionalinių ekspertų ar stažuotojų tarnybinių kelionių iš darbo vietos į vieną iš trijų Europos Parlamento darbo vietų (Brukselis, Liuksemburgas ir Strasbūras) ir atgal bei komandiruočių į visas kitas darbo vietas negu šios trys darbo vietos išlaidas, taigi, nustatomas biudžeto pagrindas Parlamento taisyklėms, taikomoms kelionių tarp trijų darbo vietų atveju.</p> <p>Galiausiai Parlamentas ketina pasiūlyti su tuo susijusių Pareigūnų tarnybos nuostatų pakeitimų, siekdamas užtikrinti, kad ypatingos tarnybinės kelionės į tris darbo vietas būtų tinkamai atskirtos nuo paprastų komandiruočių.</p>

Europos Parlamento narių padėjėjams skirtos išmokos

<p>2006 finansinių metų metinės ataskaitos 10.10–10.12 dalys ir 2007 m. ataskaitos 11.2 priedas:</p> <p>2006 m. metinėje ataskaitoje Audito Rūmai nurodė, jog nepakako dokumentų, rodančių, kad Europos Parlamento nariai iš tikrųjų užsakė ar pasinaudojo vieno ar kelių padėjėjų paslaugomis ir kad pareigos ar paslaugos, minėtos Europos Parlamento narių pasirašytose sutartyse, iš tikrųjų buvo įvykdytos ar suteiktos. Biuras turėtų imtis veiksmų, siekdamas gauti dokumentus, kurie yra būtini įrodant, jog išlaidos buvo pagrįstos.</p>	<p>Nuo naujos 2009 m. Parlamento kadencijos pradžios pagalbą Parlamento nariams teiks jų pasirinkti ir Parlamento įdarbinti akredituoti padėjėjai ir narių įdarbinti vietiniai darbuotojai.</p> <p>Tarybos reglamentu (EB) Nr. 160/2009 (OL L 55, 2009 2 27, p. 1) buvo pakeistos kitų Europos Bendrijų tarnautojų įdarbinimo sąlygos ir sukurta akredituotų Parlamento narių padėjėjų kategorija. Jie bus įdarbinami prasidėjus naujai Europos Parlamento kadencijai. Juos atrinks Parlamento nariai, jų atlyginimai bus mokami pagal standartinės darbo užmokesčio lenteles. Jie dirbs Parlamento biuruose ir teiks pagalbą konkreitiems Parlamento nariams.</p>	<p>Audito Rūmai atliks Parlamento vykdomo su 2004–2007 finansiniais metais susijusių Parlamento narių išlaidų ataskaitų nagrinėjimo priežiūrą.</p> <p>Parlamentas turėtų patvirtinti visas 2008 finansinių metų išlaidų ataskaitas, taip pat atlikti sąskaitų faktūrų originalų patikras.</p>	<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p>Europos Parlamento narių padėjėjų 2004–2006 m. išlaidų apmokėjimo įforminimas visiškai baigtas. Turint mintyje 2005 ir 2007 m., kiekvienais iš šių metų yra po vieną nebaigtą bylą už maždaug 10 000 eurų sumą (mažiau negu 0,1 % visos išlaidų sumos). Atsižvelgiant į 2005 m. bylos nesumokėtas išlaidas, Europos Parlamento tarnybos laukia kompensacijos, kurią iš esmės turi sumokėti Belgijos socialinės apsaugos administracija. Dėl 2007 m. bylos bylinėjamas ir šiuo metu ši klausimą sprendžia Teisės tarnyba.</p>
---	--	---	---

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Institucijos atsakymas
<p>Pagal 2006 m. gruodžio mėn. pakeistas Biuro taisykles, Parlamento nariai nebeturi pateikti sąskaitų faktūrų ir mokėjimų pažymų, kurias išduoda mokėjimo tarpininkai ar paslaugų teikėjai, bet privalo jas laikyti patys. Vietoj to Parlamento nariai privalo pateikti mokėjimo tarpininkų ir paslaugų teikėjų išduodamų išlaidų ataskaitų ir išsiųstų sąskaitų faktūrų ataskaitų kopijas. Šios naujos taisyklės taikomos laikotarpiams nuo 2004 m. liepos mėn.</p> <p>2007 metinėje ataskaitoje buvo pateikta rekomendacija toliau gerinti Parlamento padėjėjų išmokų kontrolę, įskaitant atsitiktinių Parlamento narių turimų sąskaitų faktūrų patikrų atlikimą.</p>	<p>2008 m. liepos 7 d. Biuras patvirtino Parlamento narių vykdomo vietinių padėjėjų įdarbinimo naujai kadencijai sąlygas. Pagal jas Parlamento nariai privalo naudotis mokėjimo tarpininkų paslaugomis, nebemokamos išmokos Parlamento narių šeimoms, mokėjimo tarpininkų reikalaujama metines išlaidų ataskaitų kopijas pateikti iki kitų metų kovo 30 d.</p> <p>Parlamento administracija gavo daugiau nei 98 % 2004 ir 2005 m. išlaidų ataskaitų ir išsiųstų sąskaitų faktūrų; daugiau nei 99 % jų 2006 ir 2007 m., ir 87 % jų 2008 m. Parlamento tarnybos užbaiginėja 2008 m. išlaidų ataskaitų rinkimą.</p> <p>2008 m. Parlamentas atliko atsitiktines su 2007 m. mokėjimais susijusių iš narių gautų ataskaitų ir Parlamento tarnybų taikytų vidaus procedūrų ex post patikras, kad šias ataskaitas galėtų tinkamai įvertinti. Tik keliais atvejais šių patikrų metu buvo nagrinėjamos Parlamento narių turimos suvestines ataskaitas pagrindžiančios sąskaitos faktūros.</p>		<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p><i>Kiekvienu abejotinu atveju, kai trūko informacijos, tarnybos reikalavo, kad EP nariai pateiktų tinkamą paaiškinimą, įskaitant sąskaitas ir sąskaitas faktūras. Jeigu buvo pastebėta formalių klaidų, nustatytas netinkamas išmokų panaudojimas arba jeigu buvo abejonių, EP narių buvo prašoma atlyginti išlaidas. Ypatingais atvejais klausimas buvo perduodamas Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF).</i></p> <p><i>Kalbant apie 2008 finansinius metus, pasakytina, kad Parlamentas nusprendė, jog tinkama išlaikyti tikrinimo sistemą, kurią taikant 2004–2007 m. buvo pasiekta labai gerų rezultatų. Beje, kuriant naują Europos Parlamento narių padėjėjų sistemą reikia panaudoti visus turimus išteklius, todėl būtų netinkama arba net žalinga 2008 m. pakeisti tikrinimo tvarką.</i></p> <p><i>Iš tiesų, 2009 m. liepos 14 d. prasidėjus naujai Parlamento kadencijai, Parlamento narių padėjėjų išmokų sistema buvo iš naujo svarstoma siekiant įtraukti dvi naujas padėjėjų kategorijas. Pagal naujas taisykles akredituotiems padėjėjams, t. y. dirbantiems Parlamento patalpose, bus suteiktas kitų institucijos tarnautojų statusas. Jie bus įdarbinami pagal su Parlamentu sudarytas sutartis ir jiems bus taikoma ta pati mokėjimo tvarka, kurios laikomasi kitų institucijos darbuotojų atžvilgiu. Taigi nereiks pildyti įforminimo dokumentų. Padėjėjai, dirbantys valstybėje narėje, kurioje narys išrinktas, su Europos Parlamento nariu ir toliau sudarys privatinės teisės sutartis, kurioms bus taikomi galiojantys nacionaliniai teisės aktai. Tačiau pagal naujas taisykles numatoma, kad nuo šiol visas sutartis privalomai tvarkys tinkamai įgaliotas mokėjimų tarpininkas. Be to, savarankiškai dirbantiems paslaugų teikėjams nuo šio bus mokama tik tuo atveju, jeigu prieš pateikiant visas sąskaitas faktūras arba mokėjimų pažymą Parlamento tarnyboms apmokėti, kaip atitinkančias galiojančius nacionalinius teisės aktus jas patvirtins mokėjimų tarpininkas. Taigi tikimasi, kad taikant naują teisinę sistemą bus užtikrinama, jog bus tinkamai laikomasi atitinkamų taisyklių ir principų, taip pat nauja sistema daugeliu atžvilgiu bus veiksmingesnė negu ex post kontrolės tvarka, kurią taikant iš esmės apsiribojama atsitiktine atvejų atranka. Bendrai taikant naują tvarką, taip pat pagal griežtesnius reikalavimus mokėjimo ciklo pradžioje sudaromos sąlygos geriausiu būdu užtikrinti Parlamento narių padėjėjų išmokų skaidrumą, teisėtumą ir patikimą finansų valdymą.</i></p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Institucijos atsakymas
			<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p><i>Naujai parengtai sistemai turėtų būti ypač pritariama, nes ji – svarbus žingsnis norint toliau kurti ir tobulinti apsaugos priemones vietoje ir siekti minėtųjų tikslų, taip pat vengti pernelyg daug popierizmo ir biurokratijos.</i></p>
Papildomų pensijų schema Europos Parlamento nariams			
<p>2006 finansinių metų metinės ataskaitos 10.2 lentelė ir 2007 metų ataskaitos 11.2 priedas:</p> <p>Schemoje reikėtų nustatyti aiškias taisykles, kurios apibrėžtų Europos Parlamento ir schemas dalyvių prievolės ir atsakomybę deficito atveju.</p>	<p>2008 m. gruodžio 31 d. fondų aktuarinis deficitas sudarė 121 844 000 eurų. Tą pačią dieną fondai likusių schemas nariams mokėtiną sumą įvertino 276 984 000 eurų.</p> <p>2009 m. kovo mėn. Parlamento teisės skyrius paskelbė nuomonę apie naujų įstatų Parlamento nariams taikymą, kur nurodyta, kad Parlamentas privalo užtikrinti įgytas teises į pensiją.</p> <p>Tokiu būdu 2009 m. balandžio 1 d. posėdyje Biuras priėmė šiuos sprendimus:</p> <p>a) Pensinį amžių padidinti nuo 60 iki 63 metų, atsižvelgiant į kai kurias pereinamojo laikotarpio priemones.</p> <p>b) Panaikinti galimybę gauti sumažintą pensiją nuo 50 metų.</p> <p>c) Panaikinti galimybę gauti 25 % teisių į pensiją vertės vienkartinę išmoką.</p>	<p>Atsižvelgiant į Audito Rūmų nuomonėje Nr. 5/99 (1.23 dalyje) pateiktas rekomendacijas, Parlamento įsipareigojimai atsispindėjo 2008 12 31 finansinėje atskaitomybėje.</p> <p>Turėtų būti atliktas naujas aktuarinis tyrimas, siekiant įvertinti Biuro priimtų sprendimų dėl schemas nariams taikomų priemonių poveikį.</p> <p>Parlamentas turėtų patikslinti savo funkciją, susijusią su fondo turto valdymu ir priežiūra.</p>	<p>Europos Parlamento atsakymai</p> <p><i>Parlamento atsakomybė nurodoma 2008 m. gruodžio 31 d. finansinėse ataskaitose.</i></p> <p><i>Parlamentas paves atlikti naują nepriklausomą statistinį tyrimą siekiant įvertinti Biuro 2009 m. balandžio 1 d. posėdyje priimto sprendimo poveikį ir išgaliojusio Parlamento narių statuto reikšmę. Šis tyrimas ypač padės įvertinti Parlamento įsipareigojimus, kurie turi būti matomi metiniame balanse.</i></p> <p><i>Europos Parlamento vaidmenį valdant ir prižiūrint fondo turimą lemia galiojantis teisinis pagrindas, pagal kurį valdomi nepriklausomi fondo organai. Be to, reikia pabrėžti, kad kai kuriems fondo nariams Teisingumo Teisme pateikus ieškinį, klausimas yra sub judice. Todėl netinkama imtis veiksmų šioje srityje, kol nėra Teismo sprendimo.</i></p> <p><i>Vis dėlto Europos Parlamento Pirmininkas savo 2009 m. gegužės 4 d. laiške oficialiai paragino fondo pirmininką užtikrinti išmintingą investicijų strategiją, kad būtų apsaugoti Parlamento interesai.</i></p>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Institucijos atsakymas
Komisijos tolesni veiksmai dėl šeimos pašalpų mokėjimo			
<p>2005 finansinių metų metinės ataskaitos 10.12 dalis, 2006 m. ataskaitos 10.2 lentelė ir 2007 m. ataskaitos 11.2 priedas:</p> <p>Darbuotojų, kurie gauna šeimos pašalpą ir neturi išlaikomų vaikų, ne visuomet prašoma papildyti informaciją naujausiais duomenimis. Nebuvo įrodymų, patvirtinančių, kad 676 iš 1 605 Briuselyje įsikūrusių susijusių Komisijos darbuotojų buvo prašoma patvirtinti ar atnaujinti savo pirmines deklaracijas.</p> <p>Taip pat nebuvo atlikta pakankamai patikrų tais atvejais, kuomet galėjo būti gautos išlaikomo vaiko valstybines pašalpos, kurios pagal Tarnybos nuostatus turi būti išskaičiuotos iš išmokų, sumos.</p>	<p>Nuo 2008 m. rugsėjo mėn. visu etatu dirbantis administracinis kanceliarijos darbuotojas tikrina vaikų neturinčių darbuotojų teises į šeimos pašalpą. Tokiu būdu 2008 m. buvo susigražinta 88 000 eurų. Tačiau vis dar nebuvo įrodymų, kad atitinkami 926 iš 2 001 Briuselyje dirbančio Komisijos pareigūno 2008 m. buvo paprašyta patvirtinti arba atnaujinti informaciją apie savo pradinę situaciją.</p> <p>2008 m. išlaikomo vaiko valstybinių pašalpų gavimo patikros ir toliau buvo nepakankamos.</p>	<p>Komisija ir toliau turėtų atlikti šias patikras.</p> <p>Komisija turi imtis papildomų veiksmų panašių atvejų nagrinėjimui.</p>	<p>Komisijos atsakymai</p> <p><i>Remdamasi rizikos analize, PMO šiuo metu rengia našios (ekonomiškos, veiksmingos ir efektyvios) visų išmokų, skiriamų pradendant eiti pareigas, ir visų šeimos pašalpų ex ante ir ex post kontrolės strategiją.</i></p> <p><i>I ją bus įtraukta iš kitų šaltinių gaunamų šeimos pašalpų kontrolės strategija.</i></p> <p><i>Tebevyksta namų ūkio pašalpų, skiriamų darbuotojams, turintiems sutuoktinius, tačiau neturintiems vaikų, patikros.</i></p>
Atlyginimo mokėjimai (PMO)			
<p>2007 finansinių metų metinės ataskaitos 11.17 dalis:</p> <p>PMO atliktos ex post patikros parodė, kad dėl rinkmenos apdorojimo klaidos 2007 m. sausio mėn. 118 laikinų darbuotojų buvo sumokėta 365 000 eurų suma, nors jie nebedirbo Komisijoje. Klaida nebuvo aptikta ex ante patikrų metu prieš paskutinį atlyginimų perskaičiavimą. 2008 m. vis dar buvo atliekami susigražinimai.</p>	<p>Dauguma atvejų Komisija susigražino netinkamai išmokėtas sumas.</p>	<p>Komisija turėtų vykdyti efektyvesnes ex ante patikras, siekiant išvengti rizikos, kad institucijoje nebedirbančiam personalui bus išmokėtos nepagrįstos išmokos.</p>	<p>Komisijos atsakymai</p> <p><i>Ši mokėjimo klaida atsirado dėl klaidingo pataisymo įvedant duomenis algalapių tvarkymo sistemoje (naujoji algalapių tvarkymo sistema; NAP), padarytos gruodžio 29 d., mokėjimo sumos galutinio skaičiavimo dieną, kai pakeistų duomenų ex ante kontrolė jau buvo atlikta. Po šio incidento PMO išleido keletą priminimų už NAP duomenų vedimą atsakingiems darbuotojams dėl sutartų procedūrų laikymosi, siekiant išvengti netinkamo sumų išmokėjimo.</i></p>

I PRIEDAS

Finansinė informacija apie bendrąjį biudžetą

TURINYS

PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE BIUDŽETĄ

1. Biudžeto sudėtis
2. Teisinis pagrindas
3. Sutartyse ir Finansiniame reglamente nustatyti biudžeto principai
4. Biudžeto turinys ir struktūra
5. Biudžeto finansavimas (biudžeto pajamos)
6. Biudžeto asignavimų tipai
7. Biudžeto vykdymas
 - 7.1. Atsakomybė už vykdymą
 - 7.2. Pajamų vykdymas
 - 7.3. Išlaidų vykdymas
 - 7.4. Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos ir finansinių metų likučio apskaičiavimas
8. Sąskaitų pateikimas
9. Išorės auditas
10. Biudžeto įvykdymo tvirtinimas ir tolesnės priemonės

PAAIŠKINIMAI

Finansinių duomenų šaltiniai

Piniginis vienetas

Santrumpos ir simboliai

DIAGRAMOS

PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE BIUDŽETĄ

1. BIUDŽETO SUDĖTIS

Biudžetą sudaro Europos bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos (Euratom) išlaidos. Jį taip pat sudaro bendradarbiavimo teisingumo ir vidaus reikalų srityse bei bendros užsienio ir saugumo politikos administracinės išlaidos, ir visos kitos išlaidos, kurios, Tarybos nuomone, turėtų būti padengtos iš biudžeto, kad būtų galima vykdyti šias politikas.

2. TEISINIS PAGRINDAS

Biudžetas vykdomas vadovaujantis finansinėmis Romos sutarčių ⁽¹⁾ ⁽²⁾ nuostatomis (EB sutarties 268–280 straipsniai ir Euratomo sutarties 171–183 straipsniai) bei finansiniais reglamentais ⁽³⁾.

3. SUTARTYSE IR FINANSINIAME REGLAMENTE NUSTATYTI BIUDŽETO PRINCIPAI

Visos Bendrijos pajamos ir išlaidos turi būti įtrauktos į vieną biudžetą (vieningumas ir tikslumas). Biudžetas sudaromas kasmet tik vieneriems finansiniams metams (metinis periodiškumas). Jo išlaidos negali viršyti pajamų (subalansuotumas). Sąskaitos parengiamos, vykdomos ir pateikiamos eurais (apskaitos vienetas). Pajamos turi būti skirtos visoms išlaidoms finansuoti neišskiriant tam tikrų išlaidų punktų ir, kaip ir visos išlaidos, turi būti įtrauktos į biudžetą, vėliau į finansinę atskaitomybę, be jokių pataisymų (universalumas). Asignavimai klasifikuojami pagal antraštines dalis ir skyrius; skyrius sudaro straipsniai ir punktai (specifikacija). Biudžeto asignavimai naudojami vadovaujantis ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo principais (patikimas finansų valdymas). Biudžetas parengiamas ir vykdomas, o sąskaitos pateikiamos laikantis skaidrumo principo (skaidrumas). Tačiau yra keletas nedidelių šių pagrindinių principų išimčių.

4. BIUDŽETO TURINYS IR STRUKTŪRA

Biudžetą sudaro „suvestinė pajamų ir išlaidų ataskaita“ bei „pajamų ir išlaidų ataskaitų“ skirsniai kiekvienai institucijai. Yra devyni skirsniai: I skirsnis – Parlamentas, II skirsnis – Taryba, III skirsnis – Komisija, IV skirsnis – Teisingumo Teismas, V skirsnis – Audito Rūmai, VI skirsnis – Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, VII skirsnis – Regionų komitetas, VIII skirsnis – Europos ombudsmenas ir IX skirsnis – Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas.

Kiekviename skirsnyje pajamos ir išlaidos klasifikuojamos biudžeto eilutėse (pagal antraštines dalis, skyrius, straipsnius ir, tam tikrais atvejais, punktus) pagal jų tipą ar paskirtį.

5. BIUDŽETO FINANSAVIMAS (BIUDŽETO PAJAMOS)

Iš esmės biudžetas finansuojamas iš Bendrijų nuosavų išteklių: BNPj nuosavų išteklių, PVM nuosavų išteklių, muitų mokesčių, žemės ūkio mokesčių, cukraus ir izogliukozės mokesčių ⁽⁴⁾.

Be nuosavų išteklių yra kitų pajamų (žr. **I diagramą**).

6. BIUDŽETO ASIGNAVIMŲ TIPAI

Numatyti išlaidoms padengti biudžete išskiriami šie biudžeto asignavimų tipai:

a) diferencijuoti asignavimai (DA) skirti finansuoti daugiamečius veiksmus tam tikrose biudžeto srityse. Juos sudaro išpareigojimų asignavimai (IA) ir mokėjimų asignavimai (MA):

— išpareigojimų asignavimai leidžia vieneriais finansiniais metais prisiimti teisinius išpareigojimus veiksams, vykdomiems kelerius finansinius metus,

⁽¹⁾ Romos sutartis (1957 m. kovo 25 d.); Europos ekonominės bendrijos (EEB) steigimo sutartis.

⁽²⁾ Romos sutartis (1957 m. kovo 25 d.); Europos atominės energijos bendrijos (Euratom) steigimo sutartis.

⁽³⁾ Iš esmės 2002 m. birželio 25 d. Finansinis reglamentas (OL L 248, 2002 9 16).

⁽⁴⁾ Pagrindiniai su nuosavais ištekliais susiję teisės aktai: 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimas 2007/436/EB, Euratomas (OL L 163, 2007 6 23); 2000 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendimas 2000/597/EB, Euratomas (OL L 253, 2000 10 7); 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 (OL L 130, 2000 5 31); 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 (OL L 155, 1989 6 7); 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11); 1989 m. vasario 13 d. Tarybos direktyva 89/130/EEB, Euratomas dėl bendrojo nacionalinio produkto rinkos kainomis įvertinimo suderinimo (OL L 49, 1989 2 21), 2003 m. liepos 15 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 dėl bendrijų nacionalinių pajamų rinkos kainomis suderinimo (OL L 181, 2003 7 19).

— mokėjimų asignavimais finansuojamos išlaidos, susijusios su einamiesiems arba ankstesniesiems finansiniams metams prisiimtais įsipareigojimais;

b) nediferencijuoti asignavimai (NDA) užtikrina išlaidų, susijusių su kiekvienų finansinių metų metiniais veiksmis, įsipareigojimus ir mokėjimus.

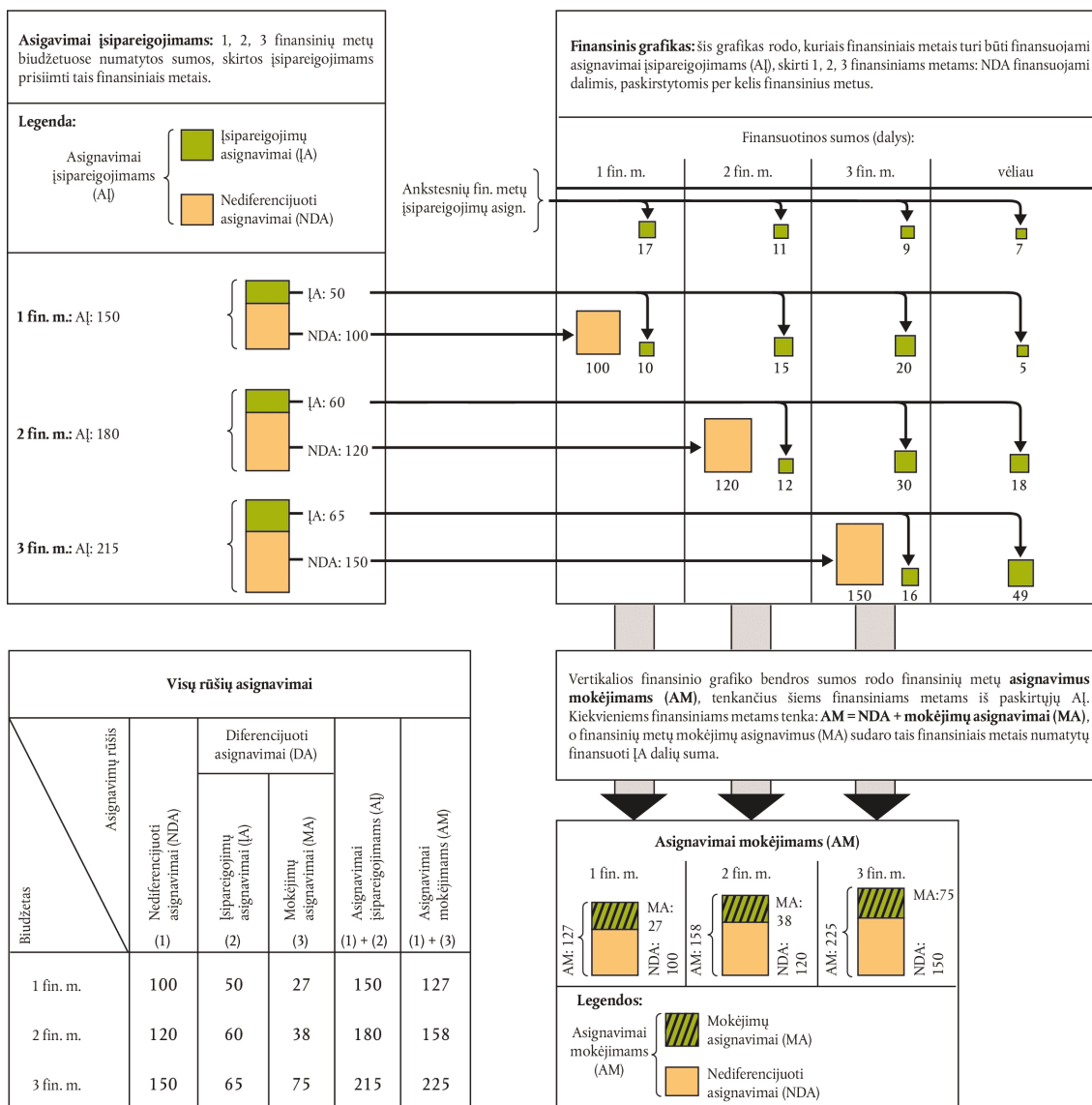
Tokiu būdu svarbu nustatyti dvi kiekvienų finansinių metų bendras sumas:

a) bendroji asignavimų įsipareigojimams (AI) suma ⁽⁵⁾ = nediferencijuoti asignavimai (NDA) + įsipareigojimų asignavimai (IA) ⁽⁵⁾;

b) bendroji asignavimų mokėjimams (AM) suma ⁽⁵⁾ = nediferencijuoti asignavimai (NDA) + mokėjimų asignavimai (MA) ⁽⁵⁾.

Biudžeto pajamos yra skirtos padengti visus asignavimus mokėjimams. Įsipareigojimų asignavimų nebūtina padengti pajamomis.

Toliau pateikta schema (su fiktyviomis sumomis), kurioje parodytas šių rūšių asignavimų poveikis kiekvieniems finansiniams metams.

⁽⁵⁾ Svarbu skirti „asignavimų įsipareigojimams“ ir „įsipareigojimų asignavimų“ bei „asignavimų mokėjimams“ ir „mokėjimų asignavimų“ sąvokas. Sąvokos „įsipareigojimų asignavimai“ ir „mokėjimų asignavimai“ yra vartojamos tik diferencijuotų asignavimų kontekste.

7. BIUDŽETO VYKDYMAS

7.1. Atsakomybė už vykdymą

Komisija vykdo biudžetą, vadovaudamasi Finansiniu reglamentu, savo pačios atsakomybe ir neviršydamas paskirtųjų asignavimų; ji taip pat suteikia kitoms institucijoms įgaliojimus vykdyti su jomis susijusius biudžeto skirsnius ⁽⁶⁾. Finansiniame reglamente nustatytos biudžeto vykdymo procedūros, bei institucijų įgaliojimus suteikiančių pareigūnų, apskaitos pareigūnų, avansų sąskaitų valdytojų ir vidaus auditorių pareigos. Dviejose pagrindinėse išlaidų srityse (EŽŪGF ir sanglaudos) Bendrijos lėšos valdomos bendrai su valstybėmis narėmis.

7.2. Pajamų vykdymas

Numatytosios pajamos įskaitomos į biudžetą, atsižvelgiant į pataisas, išplaukiančias iš taisomųjų biudžetų.

Biudžeto pajamų vykdymą sudaro gautinų sumų nustatymas ir Bendrijoms grąžintinų sumų (nuosavų išteklių ir kitų pajamų) susigrąžinimas. Jį reglamentuoja tam tikros specialios nuostatos ⁽⁷⁾. Faktinės finansinių metų pajamos yra apibrėžiamos kaip bendra suma lėšų, surenkamų pagal einamųjų finansinių metų gautinas sumas, ir išieškojimų, atliktų pagal ankstesniųjų finansinių metų neišieškotas gautinas sumas.

7.3. Išlaidų vykdymas

Sąmatinės išlaidos yra įskaitomos į biudžetą.

Biudžeto išlaidų vykdymas, t. y. asignavimų kaita ir panaudojimas, gali būti taip apibendrintas:

a) asignavimai įsipareigojimams:

- i) *asignavimų kaita*: bendrą finansinių metų asignavimų įsipareigojimams sumą sudaro: pradinis biudžetas (NDA ir ĮA) + taisomieji biudžetai + paskirtosios pajamos + pervedimai + iš ankstesnių finansinių metų perkelti įsipareigojimų asignavimai + neautomatiški, dar nepaskirti perkėlimai iš ankstesnių finansinių metų + iš ankstesnių finansinių metų likę ir vėl paskirti įsipareigojimų asignavimai;
- ii) *asignavimų panaudojimas*: per finansinius metus galutinius asignavimus įsipareigojimams galima naudoti įsipareigojimams prisiimti (panaudoti asignavimai įsipareigojimams = prisiimtų įsipareigojimų suma);
- iii) *asignavimų perkėlimas iš vieno finansinių metų į kitus*: nepanaudoti finansinių metų asignavimai gali būti perkelti į kitus finansinius metus atitinkamos institucijos sprendimu. Asignavimai, gaunami kaip paskirtosios pajamos, perkeltiami automatiškai;
- iv) *asignavimų anuliavimas*: likutis yra anuliuojamas;

b) asignavimai mokėjimams:

- i) *asignavimų kaita*: bendrą finansinių metų asignavimų mokėjimams sumą sudaro: pradinis biudžetas (NDA ir MA) + taisomieji biudžetai + paskirtosios pajamos + pervedimai + asignavimai, atkelti iš ankstesnių finansinių metų kaip automatiški arba kaip neautomatiški perkėlimai;
- ii) *finansinių metų asignavimų panaudojimas*: finansinių metų asignavimai mokėjimams yra skirti mokėjimams atlikti tais finansiniais metais. Jiems nepriklauso asignavimai, perkelti iš ankstesnių finansinių metų (panaudoti asignavimai mokėjimams = mokėjimų, įvykdytų pagal tų finansinių metų asignavimus, suma);
- iii) *finansinių metų asignavimų perkėlimas į kitus finansinius metus*: nepanaudoti finansinių metų asignavimai gali būti perkelti į sekančius finansinius metus pačios institucijos sprendimu. Asignavimai, gaunami kaip paskirtosios pajamos, perkeltiami automatiškai;

⁽⁶⁾ Žr. EB sutarties 274 straipsnį, Euratomo sutarties 179 straipsnį ir Finansinio reglamento 50 straipsnį.

⁽⁷⁾ Žr. Finansinio reglamento 69–74 straipsnius ir 2000 m. gegužės 22 d. Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000.

- iv) *asignavimų anuliavimas*: likutis yra anuliuojamas;
- v) *bendra per finansinius metus įvykdytų mokėjimų suma*: mokėjimai pagal finansinių metų asignavimus mokėjimams + mokėjimai pagal asignavimus mokėjimams, atkelti iš praeitų finansinių metų;
- vi) *tikrosios vienerių finansinių metų išlaidos*: išlaidos konsoliduotose biudžeto vykdymo ataskaitose (žr. 7.4 dalį) = mokėjimai pagal finansinių metų asignavimus mokėjimams + finansinių metų asignavimai mokėjimams, perkelti į sekančius finansinius metus.

7.4. Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos ir finansinių metų likučio apskaičiavimas

Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos parengiamos kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Jose yra apskaičiuotas finansinių metų likutis, kuris įskaitomas į sekančių finansinių metų biudžetą, naudojantis taisomuoju biudžetu.

8. SĄSKAITŲ PATEIKIMAS

Atitinkamų finansinių metų sąskaitos pateikiamos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams; šios sąskaitos apima finansinę atskaitomybę ir biudžeto vykdymo ataskaitas, pateikiamas kartu su biudžeto ir finansų valdymo ataskaita. Negalutinės sąskaitos pateikiamos ne vėliau kaip iki kitų finansinių metų kovo 31 d., galutinės sąskaitos – iki tų pačių metų liepos 31 d.

9. IŠORĖS AUDITAS

Nuo 1977 m. biudžeto išorės auditą atlieka Europos Bendrijų Audito Rūmai⁽⁸⁾. Audito Rūmai tikrina visų biudžeto pajamų ir išlaidų sąskaitas. Jie pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl sąskaitų patikimumo ir dėl jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Jie taip pat tikrina, ar pajamos ir išlaidos buvo teisėtos ir tvarkingos, ir įsitikina, ar lėšos buvo patikimai valdomos. Auditai gali būti atlikti prieš uždarant aptariamų finansinių metų sąskaitas; jie atliekami remiantis dokumentais ir, jei reikia, vietoje – Europos Bendrijų institucijose, valstybėse narėse ir trečiojoje šalyse. Audito Rūmai parengia kiekvienų finansinių metų metinę ataskaitą ir taip pat gali bet kuriuo metu pateikti savo pastabas dėl konkrečių klausimų ir, bet kuriai Europos Bendrijų institucijai prašant, pareikšti nuomones.

10. BIUDŽETO ĮVYKDYMO TVIRTINIMAS IR TOLESNĖS PRIEMONĖS

Nuo 1977 m. yra taikomos tokios nuostatos⁽⁹⁾: iki antrųjų metų, einančių po aptariamų finansinių metų, balandžio 30 d. Parlamentas, Tarybai rekomenduojant, patvirtina, kad Komisija įvykdė biudžetą. Tuo tikslu Taryba ir Parlamentas patikrina Komisijos pateiktas sąskaitas, taip pat išnagrinėja Audito Rūmų metinę ataskaitą ir specialiąsias ataskaitas. Institucijos turi imtis visų reikiamų priemonių, kad būtų atsižvelgta į sprendimuose dėl biudžeto įvykdymo pareikštas pastabas, ir atsiskaityti už taikytas priemones.

⁽⁸⁾ Žr. EB sutarties 246, 247 ir 248, Euratomo sutarties 160a, 160b ir 160c ir Finansinio reglamento 139–147 straipsnius.

⁽⁹⁾ Žr. EB sutarties 276 ir Euratomo sutarties 180b straipsnius.

PAAIŠKINIMAI

FINANSINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI

Šiame priede pateikiami finansiniai duomenys yra paimti iš Europos Bendrijų metinių finansinių ataskaitų ir kitų įvairių Komisijos pateiktų finansinių dokumentų. Geografinis paskirstymas nustatytas pagal Komisijos informacinės apskaitos sistemos (ABAC) šalių kodus. Komisija pabrėžia, jog visi duomenys, kuriuos pateikė valstybė narė, tiek duomenys apie pajamas, tiek apie išlaidas, yra aritmetinių operacijų rezultatas, kuriuo nepakankamai perteikiama informacija apie naudą, kurią kiekviena valstybė narė gauna iš Europos Sąjungos. Todėl šie duomenys turėtų būti interpretuojami apdairiai.

PINIGINIS VIENETAS

Visi finansiniai duomenys pateikiami milijonais eurų. Bendrosios sumos yra suapvalintos konkrečių verčių sumos, kurios nebūtinai atitinka suapvalinamų verčių sumą.

SANTRUMPOS IR SIMBOLIAI

AĮ	Asignavimai įsipareigojimams
AM	Asignavimai mokėjimams
AT	Austrija
BE	Belgija
BG	Bulgarija
BNPj	Bendrosios nacionalinės pajamos
CY	Kipras
CZ	Čekija
D	Biudžeto antraštinė dalis
DA	Diferencijuoti asignavimai
DE	Vokietija
DIA	Diagrama-nuoroda kitose diagramose (pvz. III DIA)
DK	Danija
EAEB arba Euratomas	Europos atominės energijos bendrija
EC	Europos bendrija (Bendrijos)
EE	Estija
EEC	Europos ekonominė bendrija
EL	Graikija
ELPA	Europos laisvosios prekybos asociacija
ES	Ispanija
ES	Europos Sąjunga
ES 27	27 Europos Sąjungos valstybės narės
FI	Suomija
FNR	2002 m. birželio 25 d. finansinis reglamentas
FR	Prancūzija

HU	Vengrija
IE	Airija
IT	Italija
ĮA	Įsipareigojimų asignavimai
LT	Lietuva
LU	Liuksemburgas
LV	Latvija
MA	Mokėjimų asignavimai
MT	Malta
NDA	Nediferencijuoti asignavimai
NL	Nyderlandai
OL	<i>Europos Sąjungos oficialusis leidinys</i>
PL	Lenkija
PT	Portugalija
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
RO	Rumunija
SE	Švedija
SK	Slovakija
Skn.	Biudžeto skirsnis
SI	Slovėnija
UK	Jungtinė Karalystė
0,0	Duomenys tarp 0 ir 0,05
—	Nėra duomenų

DIAGRAMOS

2008 FINANSINIŲ METŲ BIUDŽETAS IR BIUDŽETO VYKDYMAS 2008 FINANSINIAIS METAIS

I DIA 2008 m. biudžetas – numatytos pajamos ir galutiniai asignavimai mokėjimams

II DIA 2008 m. biudžetas – asignavimai įsipareigojimams

III DIA 2008 m. esami asignavimai įsipareigojimams ir jų panaudojimas

IV DIA 2008 m. esami asignavimai mokėjimams ir jų panaudojimas

V DIA 2008 m. nuosavi ištekliai pagal valstybes nares

VI DIA 2008 m. kiekvienoje valstybėje narėje atlikti mokėjimai

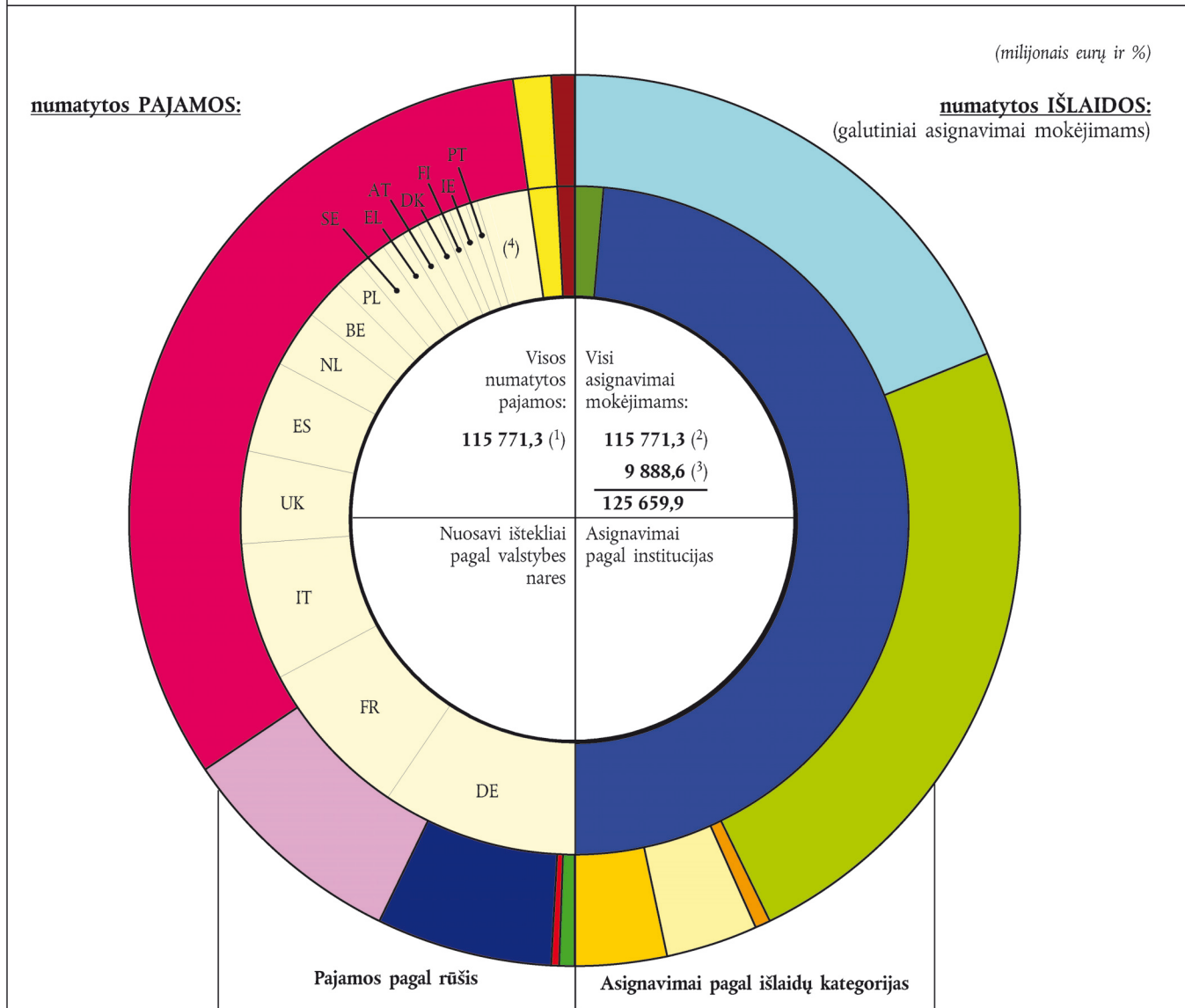
2008 FINANSINIŲ METŲ KONSOLIDUOTOS ATASKAITOS

VII DIA Konsoliduotas balansas

VIII DIA Konsoliduota ekonominių rezultatų ataskaita

I diagrama
2008 m. biudžetas – Numatytos pajamos ir galutiniai asignavimai mokėjimams

[dėl pajamų kriterijų, žr. 7.2 dalį „Pagrindinė informacija apie biudžetą“, dėl išlaidų kriterijų, žr. 7.3 dalį „Pagrindinė informacija apie bendrąjį biudžetą“, ir dėl detalesnės informacijos, žr. IV diagramos a stulpelį]

Pagrindinės pajamos:

■ Iš viso nuosavų išteklių (pagal valstybes nares)		
■ Žemės ūkio muitai	1 282,8	(1,1 %)
■ „Cukraus“ ir „izogliukozės“ mokesčiai	707,8	(0,6 %)
■ Muitai	14 945,7	(12,9 %)
■ PVM nuosavi ištekliai	19 139,5	(16,5 %)
■ BNPj nuosavi ištekliai	74 753,0	(64,6 %)
■ Kitos pajamos	3 288,0	(2,8 %)
■ Ankstesnių finansinių metų perteklius	1 654,6	(1,4 %)

Pagrindinės išlaidos

Finansinės programos išlaidų kategorijos

■ 1. Tvarus augimas	47 743,4	(38 %)
■ 2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	59 431,4	(47,3 %)
■ 3. Pilietiškumas, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 533,2	(1,2 %)
■ 4. ES – pasaulinė partnerė	8 251,6	(6,6 %)
■ 5. Administracija	8 493,7	(6,8 %)
■ 6. Kompensavimas	206,6	(0,2 %)
■ Asignavimai, skirti kitoms institucijoms	3 297,8	(2,6 %)
■ Asignavimai, skirti Komisijai,	122 362,1	(97,4 %)
iš kurių – asignavimai pagrindinei veiklai	117 166,2	(93,2 %)

⁽¹⁾ Po taisomųjų biudžetų.

⁽⁴⁾ CZ, HU, SK, SI, LU, LT, CY, LV, EE, MT pajamų įmokos kartu.

⁽²⁾ Po taisomųjų biudžetų ir pervedimų tarp biudžeto antraštinių dalių.

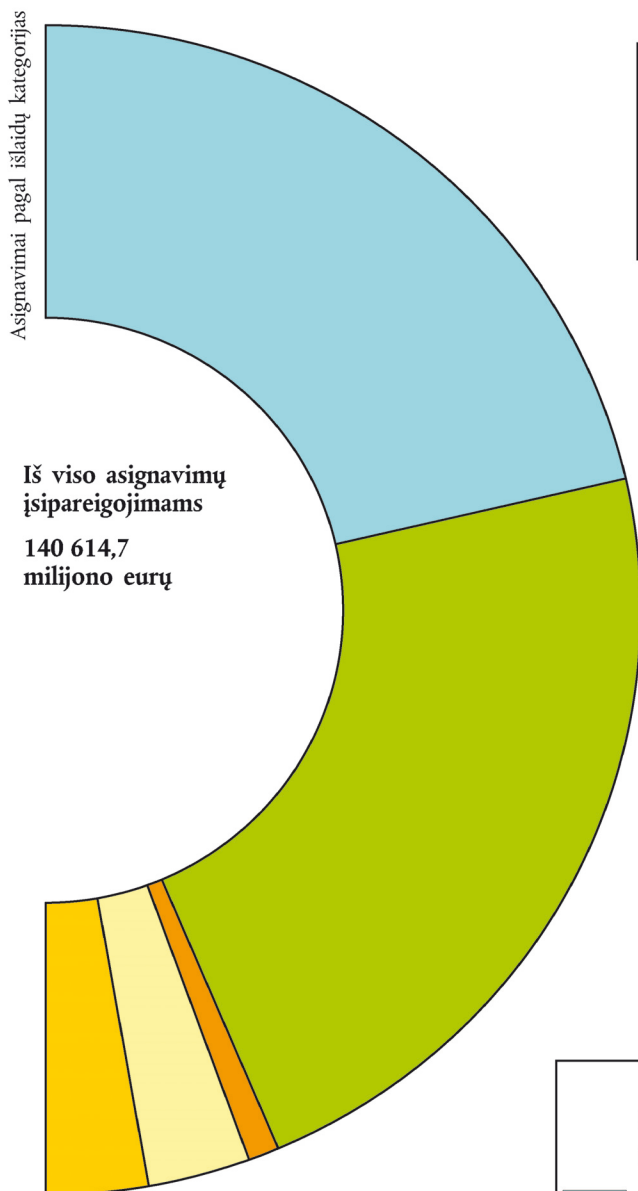
⁽³⁾ Paskirtosios pajamos, atkurtieji ir perkeltieji asignavimai.

II diagrama

2008 m. biudžetas – Asignavimai įsipareigojimams

[po taisomųjų biudžetų; dėl detalesnės informacijos, žr. III diagramos b stulpelį]

(milijonais eurų ir %)

Pastaba:

Visų asignavimų įsipareigojimams bendros sumos neatsveria 2008 m. pajamos, kadangi į įsipareigojimų asignavimus įeina sumos, kurias sudarys biudžeto pajamos iš vėlesnių metų.

Pagrindinės išlaidos**Finansinės programos išlaidų kategorijos**

	1. Tvarus augimas	59 879,3	(42,6 %)
	2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	63 037,9	(44,8 %)
	3. Pilietiškumas, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 722,2	(1,2 %)
	4. ES – pasaulinė partnerė	7 973,3	(5,7 %)
	5. Administracinės išlaidos	7 795,4	(5,5 %)
	6. Kompensavimas	206,6	(0,1 %)

III diagrama										
2008 m. esami asignavimai įsipareigojimams ir jų panaudojimas										
(milijonais eurų ir %)										
Skirsniai (skn.) ir antraštinės dalys (d.), atitinkantys 2008 m. biudžeto nomenklatūrą ir finansinės programos išlaidų kategorijas	Finansinė programa	Galutiniai įsipareigojimai		Asignavimų panaudojimas						
		Sumos (1)	Proc. (%)	Prisimti įsipareigojimai	Panaudojimo proc. dalys (%)	Perkėlimai į 2009 m. (2)	Proc. (%)	Anuliavimai	Proc. (%)	
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(b)	(d)	(d)/(b)	(e) = (b) - (c) - (d)	(e)/(b)	
Biudžeto nomenklatūra										
I	Parlamentas (I skn.)	1 556,2		1 472,3	94,6	41,6	2,7	42,2	2,7	
II	Taryba (II skn.)	743,3		693,8	93,3	34,6	4,6	15,0	2,0	
III	Komisija (III skn.) (3)	137 660,0		131 748,3	95,7	5 062,0	3,7	849,7	0,6	
III.1	Ekonomikos ir finansų reikalai (01 d.)	284,4		278,8	98,0	1,3	0,5	4,2	1,5	
III.2	Įmonės (02 d.)	659,5		620,4	94,1	31,1	4,7	7,9	1,2	
III.3	Konkurencija (03 d.)	95,8		93,7	97,8	1,5	1,6	0,6	0,6	
III.4	Užimtumas ir socialiniai reikalai (04 d.)	11 061,8		11 029,7	99,7	9,2	0,1	22,9	0,2	
III.5	Žemės ūkis ir kaimo plėtra (05 d.)	61 570,0		57 905,3	94,0	3 555,3	5,8	109,4	0,2	
III.6	Energetika ir transportas (06 d.)	2 894,0		2 830,2	97,8	54,7	1,9	9,2	0,3	
III.7	Aplinka (07 d.)	425,7		394,1	92,6	17,4	4,1	14,1	3,3	
III.8	Moksliniai tyrimai (08 d.)	4 646,8		4 355,4	93,7	286,7	6,2	4,7	0,1	
III.9	Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (09 d.)	1 634,7		1 568,6	96,0	62,4	3,8	3,7	0,2	
III.10	Tiesioginiai moksliniai tyrimai (10 d.)	708,2		403,2	56,9	298,7	42,2	6,2	0,9	
III.11	Žuvininkystė ir jūrinių žuvių reikalai (11 d.)	1 020,8		974,5	95,5	3,6	0,4	42,7	4,2	
III.12	Vidaus rinka (12 d.)	64,0		62,7	98,1	1,0	1,5	0,3	0,4	
III.13	Regioninė politika (13 d.)	37 335,2		37 291,1	99,9	24,9	0,1	19,3	0,1	
III.14	Mokesčiai ir muitų sąjunga (14 d.)	128,2		119,3	93,1	1,8	1,4	7,1	5,6	
III.15	Švietimas ir kultūra (15 d.)	1 547,9		1 432,1	92,5	108,9	7,0	6,9	0,4	
III.16	Komunikacija (16 d.)	210,9		206,6	98,0	1,3	0,6	3,0	1,4	
III.17	Sveikata ir vartotojų apsauga (17 d.)	703,2		690,2	98,2	7,9	1,1	5,1	0,7	
III.18	Laisvė, saugumas ir teisingumas (18 d.)	804,7		704,2	87,5	84,3	10,5	16,2	2,0	
III.19	Išorės santykiai (19 d.)	4 151,0		4 090,4	98,5	29,4	0,7	31,1	0,8	
III.20	Prekyba (20 d.)	79,9		75,8	94,9	1,1	1,4	3,0	3,7	
III.21	Vystymasis ir santykiai su AKR šalimis (21 d.)	1 759,1		1 402,8	79,7	352,6	20,0	3,6	0,2	
III.22	Plėtra (22 d.)	1 217,3		1 164,4	95,7	51,0	4,2	1,9	0,2	
III.23	Humanitarinė pagalba (23 d.)	958,5		955,8	99,7	2,1	0,2	0,7	0,1	
III.24	Kova su sukčiavimu (24 d.)	74,4		72,5	97,4	0,0	0,0	1,9	2,6	
III.25	Komisijos politikos kryptų koordinavimas ir teisinės konsultacijos (25 d.)	185,7		180,4	97,1	3,3	1,8	2,1	1,1	
III.26	Komisijos administravimas (26 d.)	1 051,1		987,6	94,0	42,5	4,0	21,1	2,0	
III.27	Biudžetas (27 d.)	274,7		265,5	96,6	1,4	0,5	7,9	2,9	
III.28	Auditas (28 d.)	10,7		10,2	95,4	0,3	2,6	0,2	2,0	
III.29	Statistika (29 d.)	135,1		124,9	92,5	2,6	1,9	7,6	5,6	
III.30	Pensijos (30 d.)	1 080,5		1 049,5	97,1	—	—	31,0	2,9	
III.31	Lingvistinės tarnybos (31 d.)	434,8		408,4	93,9	23,7	5,5	2,7	0,6	
III.40	Rezervai (40 d.)	451,6		—	—	—	—	451,6	100,0	
IV	Teisingumo Teismas (IV skn.)	296,6		291,3	98,2	1,6	0,6	3,7	1,2	
V	Audito Rūmai (V skn.)	133,3		120,8	90,7	0,3	0,2	12,1	9,1	
VI	Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (VI skn.)	118,3		113,2	95,6	0,3	0,2	4,9	4,1	
VII	Regionų komitetas (VII skn.)	93,1		80,8	86,8	10,8	11,6	1,5	1,6	
VIII	Europos ombudsmenas (VIII skn.)	8,5		7,8	91,5	—	—	0,7	8,5	
IX	Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (IX skn.)	5,3		4,6	86,1	—	—	0,7	13,9	
Iš viso asignavimų įsipareigojimams		132 797,0	140 614,7	105,9	134 532,9	95,7	5 151,2	3,7	930,6	0,7
Finansinė programa										
1	Tvarus augimas	57 653,0	59 879,3	58 514,2	97,7	820,5	1,4	544,6	0,9	
2	Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	59 193,0	63 037,9	59 306,6	94,1	3 571,3	5,7	159,9	0,3	
3	Pilietiškumas, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 362,0	1 722,2	1 565,5	90,9	133,3	7,7	23,5	1,4	
4	ES – pasaulinė partnerė	7 002,0	7 973,3	7 512,9	94,2	435,2	5,5	25,2	0,3	
5	Administracija	(4) 7 380,0	7 795,4	7 427,0	95,3	190,9	2,4	177,5	2,3	
6	Kompensavimas	207,0	206,6	206,6	100,0	—	—	—	—	
Iš viso asignavimų įsipareigojimams		132 797,0	140 614,7	105,9	134 532,9	95,7	5 151,2	3,7	930,6	0,7
Iš viso asignavimų mokėjimams		129 681,0	125 659,9	96,9	116 544,5	92,7	7 333,3	5,8	1 782,2	1,4

(1) Galutiniai biudžeto asignavimai, atsizvelgus į pervedimus tarp biudžeto eilučių, asignavimai, susiję su paskirtomis ar įsisavintomis pajamomis ir asignavimai, perkelti iš praeitų finansinių metų. Todėl kai kuriuose finansinių išlaidų perspektyvų kategorijose esantys asignavimai yra didesni už numatytą viršutinę ribą.

(2) Taip pat asignavimai, atitinkantys paskirtas ar įsisavintas pajamas.

(3) III skirsnyje (Komisija) antraštinės dalys (d.) atitinka institucijos nustatytą veiklą (politikos sritis), skirtą veikla pagrįsto biudžeto (ABB) vykdymui.

(4) 2006 m. tarpinstitucinio susitarimo priede nurodyta, kad šios išlaidų kategorijos viršutinė riba yra pateikta grynąja darbuotojų įnašų pensijų schemoje suma, 2007–2013 m. laikotarpiu maksimaliai sudarančia 500 milijonų eurų 2004 m. kainomis. 2008 m. šis sumažėjimas sudaro 77,3 milijono eurų.

IV diagrama							
2008 m. esami asignavimai mokėjimams ir jų panaudojimas							
(milijonais eurų ir %)							
Skirsniai (skn.) ir antraštinės dalys (d.), atitinkantys 2008 m. biudžeto nomenklatūrą ir finansinės programos išlaidų kategorijas	Galutiniai asignavimai (1)	Asignavimų panaudojimas					
		Mokėjimai, įvykdyti 2008 m.	Panaudojimo proc. (%)	Perkėlimai į 2009 m.	Proc. (%)	Anuliuojami	Proc. (%)
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) - (b) - (c)	(d)/(a)
Biudžeto nomenklatūra							
I Parlamentas (I skn.)	1 807,4	1 488,9	82,4	244,6	13,5	74,0	4,1
II Taryba (II skn.)	798,5	618,1	77,4	154,7	19,4	25,7	3,2
III Komisija (III skn.) (2)	122 362,1	113 827,9	93,0	6 880,1	5,6	1 654,1	1,4
III.1 Ekonomikos ir finansų reikalai (01 d.)	358,1	285,9	79,8	17,5	4,9	54,6	15,3
III.2 Įmonės (02 d.)	603,1	477,3	79,1	64,4	10,7	61,4	10,2
III.3 Konkurencija (03 d.)	103,6	87,4	84,4	14,4	13,9	1,7	1,6
III.4 Užimtumas ir socialiniai reikalai (04 d.)	9 414,9	9 092,0	96,6	25,6	0,3	297,3	3,2
III.5 Žemės ūkis ir kaimo plėtra (05 d.)	58 507,9	53 803,2	92,0	4 499,8	7,7	204,9	0,4
III.6 Energetika ir transportas (06 d.)	2 168,6	1 784,5	82,3	126,7	5,8	257,4	11,9
III.7 Aplinka (07 d.)	319,2	263,9	82,7	25,8	8,1	29,5	9,2
III.8 Moksliniai tyrimai (08 d.)	5 146,4	4 438,5	86,2	686,1	13,3	21,8	0,4
III.9 Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (09 d.)	1 889,7	1 708,4	90,4	170,7	9,0	10,6	0,6
III.10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai (10 d.)	671,7	389,4	58,0	269,0	40,1	13,2	2,0
III.11 Žuvininkystė ir jūrinių žuvių reikalai (11 d.)	931,5	878,9	94,3	8,3	0,9	44,4	4,8
III.12 Vidaus rinka (12 d.)	69,2	58,4	84,3	8,1	11,7	2,8	4,0
III.13 Regioninė politika (13 d.)	27 891,2	27 674,5	99,2	195,2	0,7	21,5	0,1
III.14 Mokesčiai ir muitų sąjunga (14 d.)	121,0	105,3	87,0	10,3	8,5	5,4	4,5
III.15 Švietimas ir kultūra (15 d.)	1 554,6	1 377,7	88,6	147,2	9,5	29,7	1,9
III.16 Komunikacija (16 d.)	223,8	186,3	83,2	18,5	8,3	19,1	8,5
III.17 Sveikata ir vartotojų apsauga (17 d.)	603,7	515,1	85,3	38,2	6,3	50,5	8,4
III.18 Laisvė, saugumas ir teisingumas (18 d.)	549,7	444,6	80,9	19,9	3,6	85,2	15,5
III.19 Išorės santykiai (19 d.)	3 603,8	3 449,1	95,7	71,8	2,0	82,9	2,3
III.20 Prekyba (20 d.)	85,2	75,3	88,3	7,2	8,4	2,8	3,2
III.21 Vystymasis ir santykiai su AKR šalimis (21 d.)	1 400,7	1 229,0	87,7	118,5	8,5	53,2	3,8
III.22 Plėtra (22 d.)	1 642,5	1 554,6	94,6	57,5	3,5	30,4	1,8
III.23 Humanitarinė pagalba (23 d.)	903,6	895,1	99,1	6,8	0,8	1,7	0,2
III.24 Kova su sukčiavimu (24 d.)	76,2	62,8	82,4	5,9	7,7	7,5	9,9
III.25 Komisijos politikos kryptų koordinavimas ir teisinės konsultacijos (25 d.)	200,9	176,9	88,0	21,0	10,4	3,0	1,5
III.26 Komisijos administravimas (26 d.)	1 181,6	970,9	82,2	171,1	14,5	39,6	3,4
III.27 Biudžetas (27 d.)	283,7	263,4	92,8	11,7	4,1	8,6	3,0
III.28 Auditas (28 d.)	11,5	10,3	89,3	0,9	8,0	0,3	2,8
III.29 Statistika (29 d.)	130,3	109,6	84,1	14,5	11,2	6,2	4,8
III.30 Pensijos (30 d.)	1 080,5	1 049,5	97,1	—	—	31,0	2,9
III.31 Lingvistinės tarnybos (31 d.)	462,3	410,3	88,7	47,4	10,2	4,6	1,0
III.40 Rezervai (40 d.)	171,2	—	—	—	—	171,2	100,0
IV Teisingumo Teismas (IV skn.)	309,6	288,5	93,2	16,3	5,3	4,8	1,6
V Audito Rūmai (V skn.)	142,1	116,5	81,9	12,6	8,9	13,0	9,2
VI Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (VI skn.)	125,6	114,0	90,7	5,9	4,7	5,7	4,6
VII Regionų komitetas (VII skn.)	99,2	78,7	79,3	17,6	17,8	2,9	2,9
VIII Europos ombudsmenas (VIII skn.)	9,1	7,7	84,6	0,6	6,7	0,8	8,7
IX Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (IX skn.)	6,3	4,3	68,1	0,9	14,3	1,1	17,6
Iš viso asignavimų mokėjimams	125 659,9	116 544,5	92,7	7 333,3	5,8	1 782,2	1,4
Finansinė programa							
1 Tvarus augimas	47 743,4	45 611,4	95,5	1 431,1	3,0	700,9	1,5
2 Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	59 431,4	54 812,7	92,2	4 361,1	7,3	257,7	0,4
3 Pilietiškumas, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 533,2	1 310,6	85,5	91,3	6,0	131,3	8,6
4 ES – pasaulinė partnerė	8 251,6	7 310,7	88,6	527,3	6,4	413,6	5,0
5 Administracija	8 493,7	7 292,5	85,9	922,5	10,9	278,8	3,3
6 Kompensavimas	206,6	206,6	100,0	—	—	—	—
Iš viso asignavimų mokėjimams	125 659,9	116 544,5	92,7	7 333,3	5,8	1 782,2	1,4

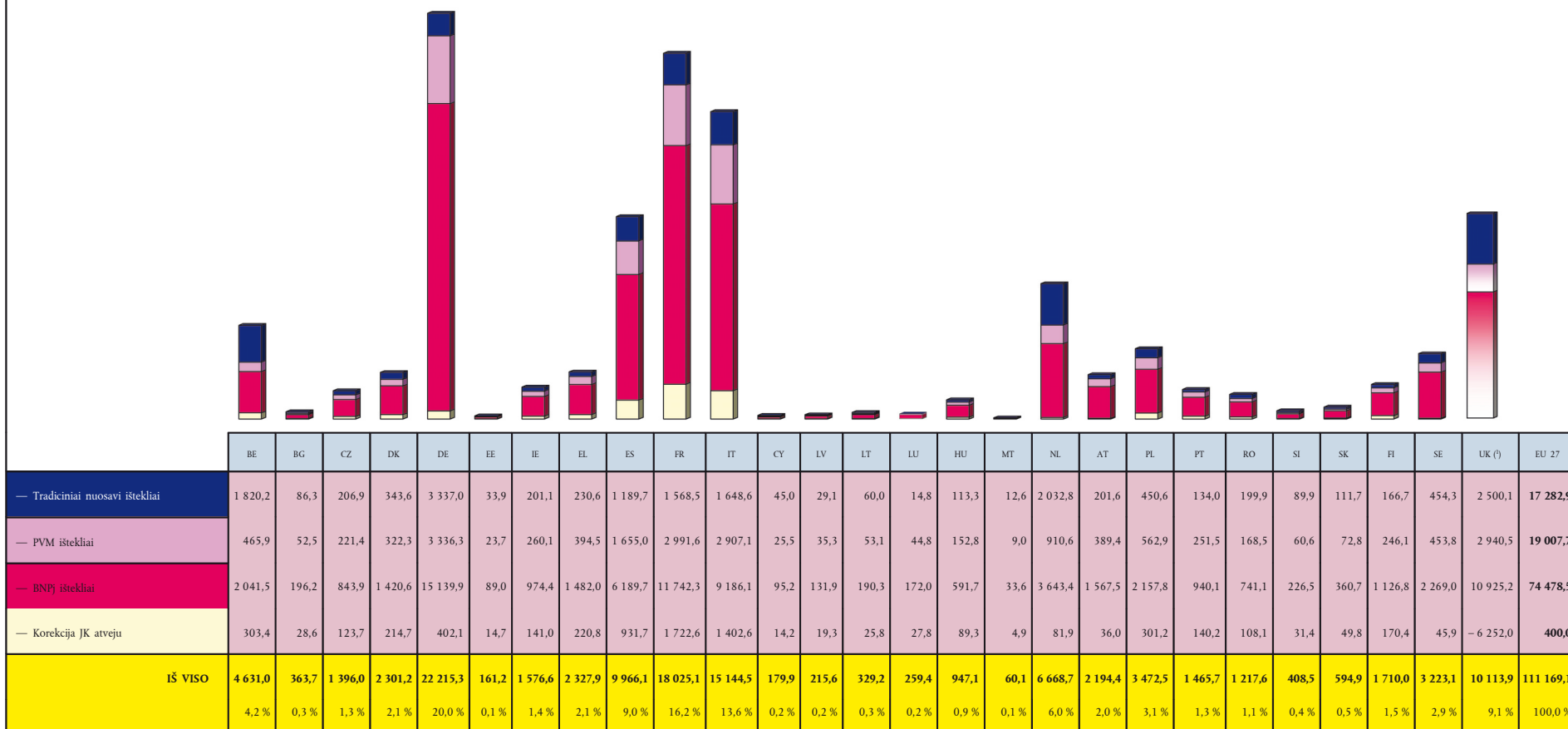
(1) Galutiniai biudžeto asignavimai, atsižvelgus į pervedimus tarp biudžeto eilučių, asignavimai susiję su paskirtomis ar įsisavintomis pajamomis ir asignavimai, perkelti iš praeitų finansinių metų.

(2) III skirsnyje (Komisija) antraštinės dalys (d.) atitinka institucijos nustatytą veiklą (politikos sritis), skirtą veikla pagrįsto biudžeto (ABB) vykdymui.

V diagrama
2008 m. nuosavi ištekliai pagal valstybes nares

Faktinės pajamos

(milijonais eurų ir %)

(*) Jungtinės Karalystės bendriesiems nuosaviems ištekliams (16 365,9 milijono eurų) taikoma (6 252 milijonų eurų) korekcija. Šios korekcijos finansavimo našta tenka kitoms valstybėms narėms. Ši korekcija yra išimtinai taikoma bendrųjų nuosavų išteklių PVM ir BNP) sudedamosioms dalims proporcingai jų dydžiui.

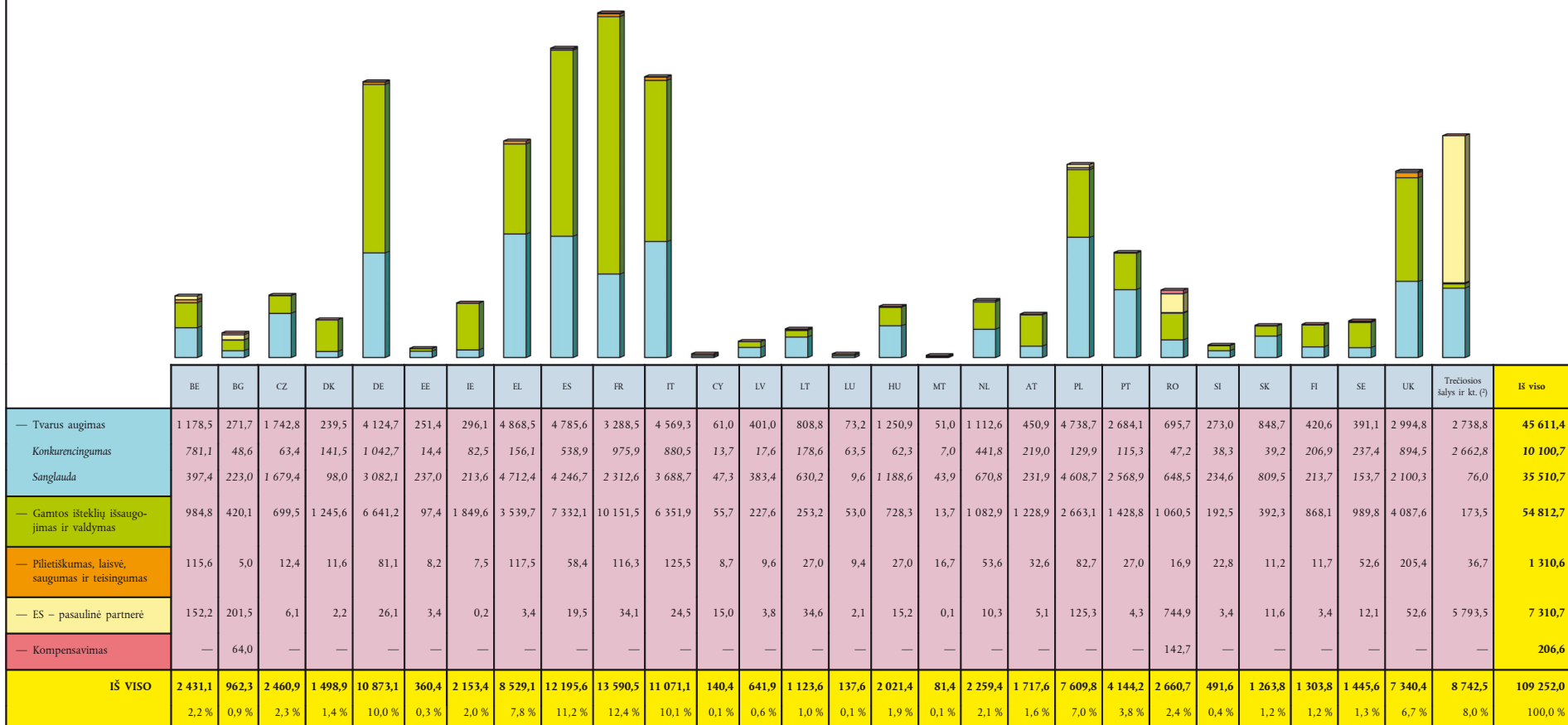
VI diagrama

2008 m. kiekvienoje valstybėje narėje atlikti mokėjimai ⁽¹⁾

Pastaba: 2008 m. atlikti mokėjimai = mokėjimai iš 2008 m. einamųjų asignavimų su iš 2007 m. perkeltais mokėjimais.

Finansinės programos išlaidų kategorijos

(milijonais eurų ir %)

⁽¹⁾ Geografinis suskirstymas yra ne pagal mokėjimus valstybėms narėms, bet pagal išlaidų priskyrimą atsižvelgiant į ABAC Komisijos kompiuterizuotos apskaitos sistemos duomenis.⁽²⁾ Sumas stulpelyje „Trečiosios šalys ir kt.“ sudaro išlaidas, susijusias su projektais, įgyvendintais už ES ribų ir prisidedant trečiosioms šalims. Taip pat čia įeina išlaidos, kurių negalima geografiškai priskirti.

VII diagrama		
Konsoliduotas balansas		
<i>(milijonais eurų)</i>		
	2008 12 31	2007 12 31
Ilgalaikis turtas:		
Nematerialus turtas	56	44
Nekilnojamas turtas, įranga ir įrengimai	4 881	4 523
Ilgalaikės investicijos	2 078	1 973
Paskolos	3 565	1 806
Ilgalaikis išankstinis finansavimas	29 023	14 015
Ilgalaikės gautinos sumos	45	127
	39 648	22 488
Trumpalaikis turtas:		
Atsargos	85	88
Trumpalaikės investicijos	1 553	1 420
Trumpalaikis išankstinis finansavimas	10 262	20 583
Trumpalaikės gautinos sumos	11 920	12 051
Grynieji pinigai ir jų ekvivalentai	23 724	18 756
	47 544	52 898
Iš viso turto	87 192	75 386
Ilgalaikiai įsipareigojimai:		
Išmokos darbuotojams	– 37 556	– 33 480
Ilgalaikiai atidėjimai	– 1 341	– 1 079
Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai	– 3 349	– 1 574
Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	– 2 226	– 1 989
	– 44 472	– 38 122
Trumpalaikiai įsipareigojimai:		
Trumpalaikiai atidėjimai	– 348	– 369
Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai	– 119	– 135
Mokėtinos sąskaitos	– 89 677	– 95 380
	– 90 144	– 95 884
Iš viso įsipareigojimų	– 134 616	– 134 006
Grynasis turtas	– 47 424	– 58 620
Rezervai	3 115	2 806
Iš valstybių narių reikalautinos sumos:		
<i>Išmokos darbuotojams</i>	– 37 556	– 33 480
<i>Kitos sumos</i>	– 12 983	– 27 946
Grynasis turtas	– 47 424	– 58 620

VIII diagrama		
Konsoliduota ekonominių rezultatų ataskaita		
<i>(milijonais eurų)</i>		
	2008 12 31	2007 12 31
Veiklos pajamos		
Pajamos iš nuosavų išteklių ir įnašų	112 713	112 084
Pajamos iš kitos veiklos	9 731	9 080
	122 444	121 164
Veiklos išlaidos		
Administracinės išlaidos	– 7 720	– 7 120
Veiklos išlaidos	– 97 214	– 104 682
	– 104 934	– 111 802
Perviršis iš pagrindinės veiklos	17 510	9 362
Finansinės pajamos	698	674
Finansinės išlaidos	– 467	– 354
Išmokų darbuotojams išsipareigojimų pokyčiai	– 5 009	– 2 207
Asocijuotosioms įstaigoms ir bendroms įmonėms tenkanti grynojo perviršio (deficito) dalis	– 46	– 13
Finansinių metų ekonominis rezultatas	12 686	7 462

II PRIEDAS

Specialiųjų ataskaitų, kurias Audito Rūmai priėmė po paskutiniosios metinės ataskaitos, sąrašas:

- Specialioji ataskaita Nr. 8/2008 – Ar kompleksinis paramos susiejimas yra veiksminga politika?
- Specialioji ataskaita Nr. 9/2008 – Baltarusijai, Moldavijai ir Ukrainai teikiamos ES paramos veiksmingumas laisvės, saugumo ir teisingumo srityje
- Specialioji ataskaita Nr. 10/2008 – EB vystymosi pagalba sveikatos paslaugoms Subsacharinėje Afrikoje
- Specialioji ataskaita Nr. 11/2008 – Grūdų viešojo saugojimo operacijoms skiriamos Europos Sąjungos paramos valdymas
- Specialioji ataskaita Nr. 12/2008 – 2000–2006 m. struktūrinės pasirengimo stojimui politikos instrumentas (ISPA)
- Specialioji ataskaita Nr. 1/2009 – Bankininkystės priemonės Viduržemio jūros regione pagal MEDA programą ir ankstesnius protokolus
- Specialioji ataskaita Nr. 2/2009 – Europos Sąjungos 2003–2007 m. visuomenės sveikatos programa: ar ši programa yra veiksminga priemonė sveikatai gerinti?
- Specialioji ataskaita Nr. 3/2009 – 1994–1999 m. ir 2000–2006 m. programavimo laikotarpių nuotekų valymui skirtų struktūrinių priemonių išlaidų veiksmingumas
- Specialioji ataskaita Nr. 4/2009 – Komisijos valdymas, susijęs su nevalstybinių subjektų dalyvavimu EB vystomojo bendradarbiavimo procese
- Specialioji ataskaita Nr. 5/2009 – Komisijos išdo valdymas
- Specialioji ataskaita Nr. 6/2009 – Europos Sąjungos pagalba maistu nepasiturintiems asmenims: tikslų, taikomų priemonių ir metodų įvertinimas
- Specialioji ataskaita Nr. 7/2009 – „Galileo“ programos kūrimo ir tinkamumo patvirtinimo etapo valdymas
- Specialioji ataskaita Nr. 8/2009 – Kompetencijos tinklai ir integruoti projektai Bendrijos mokslinių tyrimų politikoje: ar jais buvo pasiekti numatyti tikslai?
- Specialioji ataskaita Nr. 9/2009 – Europos personalo atrankos tarnybos vykdomos personalo atrankos veiklos efektyvumas ir veiksmingumas
- Specialioji ataskaita Nr. 10/2009 – Žemės ūkio produktams skirtos informavimo ir skatinimo priemonės
- Specialioji ataskaita Nr. 11/2009 – Komisijos vykdytas LIFE gamta projektų valdymas ir jų tvarumas
- Specialioji ataskaita Nr. 12/2009 – Vakarų Balkanams skirtų Komisijos projektų teisingumo ir vidaus reikalų srityje veiksmingumas
- Specialioji ataskaita Nr. 13/2009 – Įgyvendinimo užduočių pavidimas vykdomosioms įstaigoms: ar šis pasirinkimas sėkmingas?
- Specialioji ataskaita Nr. 14/2009 – Ar pieno ir pieno produktų valdymo priemonės padėjo pasiekti pagrindinius tikslus?

Šios ataskaitos pateiktos susipažinti arba parsisiųsti Europos Audito Rūmų interneto svetainėje:
www.eca.europa.eu

Popierinę kopiją arba CD-ROM formato kompaktinį diskelį galima gauti Europos Audito Rūmams atsiuntus
parašką:

**European Court of Auditors
Communication and Reports Unit
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG
Tel: + (352) 4398-1
e. paštas: euraud@eca.europa.eu**

arba užpildžius elektroninio užsakymo formą EU-Bookshop tinklalapyje.

**METINĖ IŠ SEPTINTOJO, AŠTUNTOJO,
DEVINTOJO IR DEŠIMTOJO EUROPOS
PLĖTROS FONDŲ (EPF) FINANSUOJAMOS
VEIKLOS ATASKAITA**

(2009/C 269/02)

Metinė iš septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos ataskaita

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	1–4
I skyrius – septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF įgyvendinimas	5–8
Finansinis įgyvendinimas	5–7
Komisijos metinė ataskaita dėl septintojo – dešimtojo Europos plėtros fondų finansų valdymo	8
II skyrius – Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	9–56
Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 2008 finansinių metų septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF)	I–XII
Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	9–49
Audito apimtis ir metodas	9–12
Finansinių ataskaitų patikimumas	13–15
Operacijų tvarkingumas	16–26
<i>EuropeAid</i> generalinio direktoriaus metinė veiklos ataskaita ir deklaracija	27–32
Sistemų veiksmingumas	33–49
Išvados ir rekomendacijos	50–56

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

1. Europos plėtros fondai (EPF) yra Bendrijos ir jos valstybių narių bei kai kurių Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno valstybių (AKR) tarptautinių sutarčių ar susitarimų⁽¹⁾ ir Tarybos sprendimų dėl užjūrio šalių ir teritorijų asociacijos rezultatas.

2. Komisija yra atsakinga už didžiosios EPF išlaidų dalies valdymą. Nuo 2003 m. balandžio 1 d. už EPF investicinių priemonių įgyvendinimą yra atsakingas tik Europos investicijų bankas (EIB). Šios priemonės nėra įtrauktos nei į Audito Rūmų patikinimo pareiškimą, nei į Europos Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą⁽²⁾ ⁽³⁾.

3. EPF struktūra yra pateikta **1 diagramoje**. EPF valdymas gali būti įvairaus pobūdžio: centralizuotas, bendras, decentralizuotas⁽⁴⁾. Centralizuoto valdymo atveju Komisija pati valdo sutarčių sudarymo procedūras ir mokėjimus galutiniams paramos gavėjams. Bendro valdymo atveju kai kurios vykdomo užduotys yra patikėtos tarptautinėms organizacijoms, įsitikinus, kad jos savo apskaitos, audito, kontrolės ir viešųjų pirkimų procedūrose taiko standartus, kurie suteikia tokias pat garantijas, kaip ir tarptautiniu mastu pripažinti standartai. Esant decentralizuotam valdymui kasdienį valdymą užtikrina kiekvienos paramą gaunančios šalies nacionalinis leidimas duodantis pareigūnas (NAO)⁽⁵⁾ ir Komisija (žr. **2 diagramą**). Jie:

- a) reguliariai tikrina, ar operacijos buvo tinkamai vykdomos;
- b) taiko atitinkamas priemones, siekiant išvengti pažeidimų bei rimto įstatymų ir reglamentų neatitikimo, ir, prireikus, teismines procedūras, susigražinant neteisingai išmokėtas lėšas.

⁽¹⁾ I Jaundės konvencija buvo pasirašyta 1964 m. Pats naujausias (Kotonu) susitarimas pasirašytas 2000 m. birželio 23 d. ir peržiūrėtas Liuksemburge 2005 m. birželio 25 d.

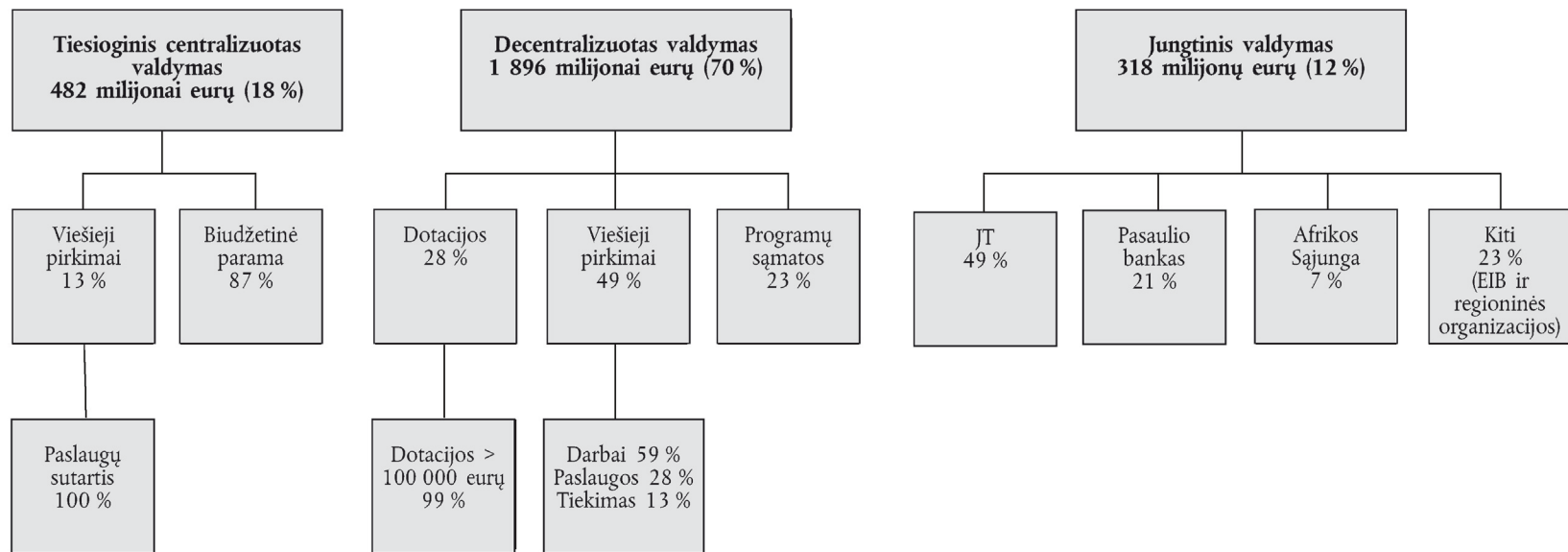
⁽²⁾ Žr. 2008 m. vasario 18 d. dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 118, 125 ir 134 straipsnius (OL L 78, 2008 3 19). Nuomonėje Nr. 9/2007 dėl šio reglamento pasiūlymo (OL C 23, 2008 1 28) Audito Rūmai pabrėžė, kad šios nuostatos sumažina Europos Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo įgaliojimus.

⁽³⁾ Audito Rūmai šių operacijų auditą atlieka pagal trišalio EIB, Komisijos ir Audito Rūmų susitarimo nuostatas (pirmiau minėto 2008 m. vasario 18 d. dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 134 straipsnis).

⁽⁴⁾ Dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 21–29 straipsniai.

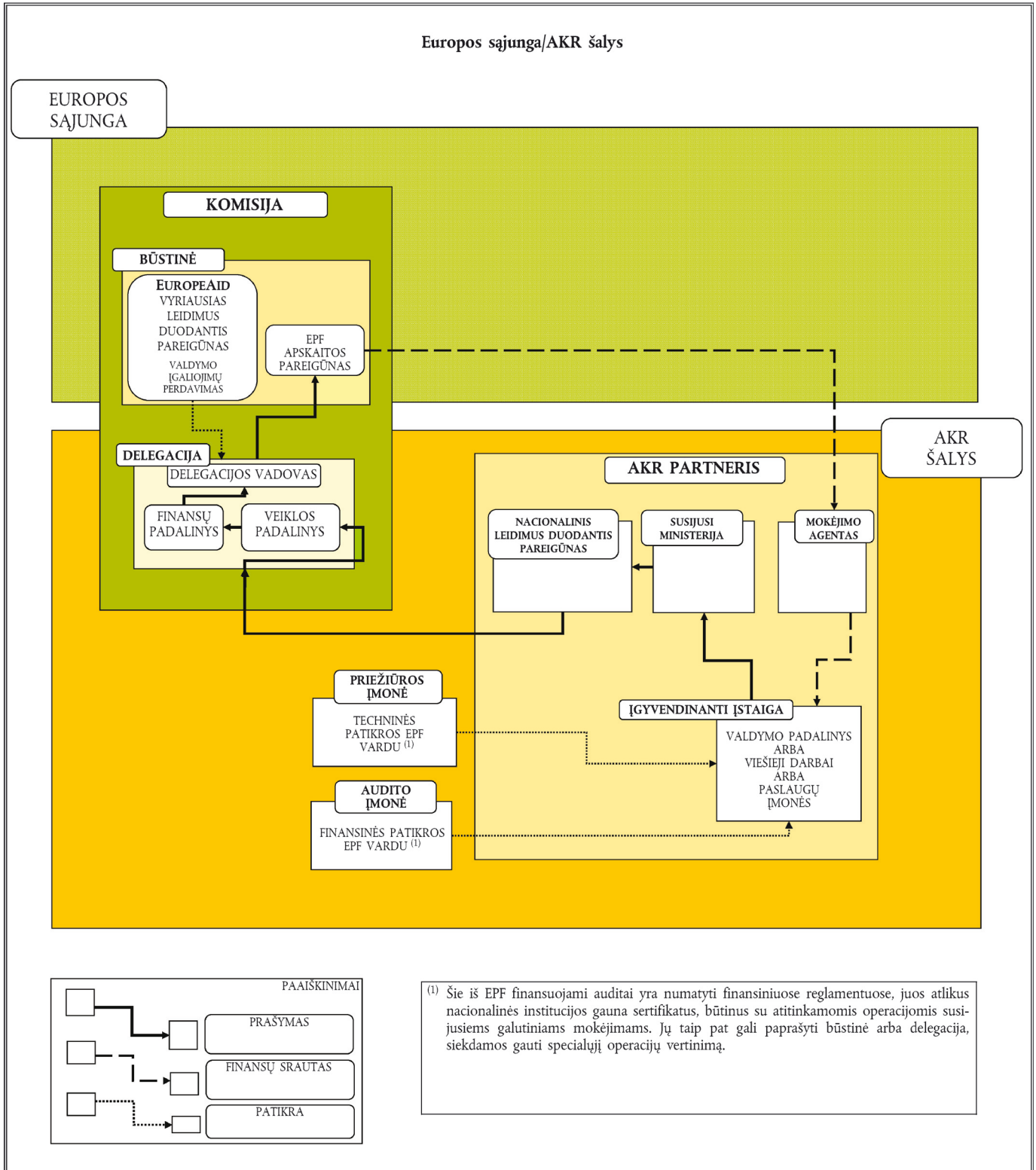
⁽⁵⁾ Kotonu susitarimas, IV priedas, 35 straipsnis.

1 diagrama — EPF struktūra (pagal sutarties vertę)

Šaltinis: AIDCO 2008 m. metinė veiklos ataskaita (5 priedas - Vidaus kontrolės modeliai).

2 diagrama — Decentralizuoto valdymo principas

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4. Komisijoje už beveik visų EPF programų valdymą yra atsakinga *EuropeAid* bendradarbiavimo tarnyba (toliau – *EuropeAid*), kuri taip pat atsako už iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto finansuojamos didžiosios išorės santykiams ir vystymui skirtų išlaidų valdymą⁽⁶⁾. Nedidelė EPF projektų dalis⁽⁷⁾ apima humanitarinės pagalbos sritį. Už jos valdymą yra atsakingas Humanitarinės pagalbos generalinis direktoratas (DG ECHO).

I SKYRIUS — SEPTINTOJO, AŠTUNTOJO, DEVINTOJO IR DEŠIMTOJO EPF ĮGYVENDINIMAS

Finansinis įgyvendinimas

5. 2008 m. septintasis, aštuntasis, devintasis ir dešimtas EPF buvo įgyvendinti vienu metu. EPF leidimus duodantis pareigūnas septintąjį EPF uždarė 2008 m. rugpjūčio 31 d.⁽⁸⁾ Jo uždarymo metu buvo išmokėta 10 381 milijonas eurų (98,3 % (10 559 milijonai eurų sumos buvo skirti pagalbos priemonėms)). 178 milijonų eurų likutis buvo perkeltas į devintąjį EPF.

6. 2008–2013 m. laikotarpį apimantis dešimtas EPF, iš kurio numatyta teikti 22 682 milijonų eurų Bendrijos pagalbą įsigaliojo 2008 m. liepos 1 d. 21 966 milijonai eurų šios sumos skiriama AKR šalims, o 286 milijonai eurų – UŠT šalims. Į šias sumas yra įtrauktos 1 500 milijonų eurų ir 30 milijonų eurų sumos, atitinkamai skirtos AKR šalių ir UŠT investicinėms priemonėms, už kurių valdymą yra atsakingas EIB. Taip pat 430 milijonų eurų numatyta Komisijos išlaidoms, susijusioms su EPF planavimu ir įgyvendinimu.

7. **I lentelėje** pateikiamas visų Komisijos valdomų EPF lėšų panaudojimas ir finansinis įgyvendinimas. **I** ir **II diagramose** pateikiamos visos lėšos ir sprendimai pagal intervencijos sektorių. 2008 m. Komisijos finansinio įgyvendinimo prognozės dėl bendrų išsipareigojimų, individualių išsipareigojimų bei mokėjimų buvo viršytos ir pasiekė rekordinį bendrų išsipareigojimų (4 723 milijonai eurų), individualių išsipareigojimų (2 649 milijonai eurų) ir grynųjų mokėjimų (3 143 milijonai eurų) lygį. Tai iš dalies galima paaiškinti tuo, kad dešimtojo EDF įgyvendinimo pradžia buvo staigi, žymiai padaugėjo biudžetinės paramos operacijų ir bendrieji išsipareigojimai bei mokėjimai atitinkamai pasiekė 2 583 milijonų eurų ir 606 milijonų eurų sumas. Neįvykdyti mokėjimai padidėjo 15 %. Tai yra priimtina atsižvelgiant į tai, kad finansiniais metais buvo pasiektas rekordinis išsipareigojimų lygis. Tuo pat metu senų ir neveikiančių neįvykdytų mokėjimų lygis sumažėjo 33 %.

5. *Siekdama patikimo EPF finansų valdymo, Komisija tęsė pastangas užbaigti senus projektus, todėl 7-asis EPF, kaip planuota, buvo uždarytas 2008 m. rugpjūčio 31 d.*

7. *Šiais metais Komisija vėl pasiekė itin gerų rezultatų, susijusių su išsipareigojimais ir mokėjimais bei mokėtinų sumų tvarkymu. Tai įrodo, kad pastarųjų metų pastangos pagreitinti programų įgyvendinimą davė vaisių.*

⁽⁶⁾ Žr. Audito Rūmų 2008 finansinių metų metinės biudžeto vykdymo ataskaitos 8 skyrių.

⁽⁷⁾ Sudaranti 0,6 % 2008 m. mokėjimų.

⁽⁸⁾ 2008 8 29 Komisijos sprendimas PE/2008/4803.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

**Komisijos metinė ataskaita dėl septintojo – dešimtojo
Europos plėtros fondų finansų valdymo**

8. Dešimtajam EPF taikomame finansiniame reglamente ⁽⁹⁾ reikalaujama, kad Komisija kasmet praneštų apie EPF finansų valdymą. Audito Rūmai mano, kad finansų valdymo ataskaitoje pateikiamas tikslus finansiniais metais Komisijos pasiektų tikslų aprašymas (visų pirma finansinio įgyvendinimo ir su kontrole susijusios veiklos srityje), finansinė būklė ir reikšmingi 2008 m. veiklai įtakos turėję įvykiai.

⁽⁹⁾ 118 ir 124 straipsniai.

1 lentelė — Visų EPF lėšų panaudojimas 2008 m. gruodžio 31 d.

(milijonais eurų)

	Būklė 2007 m. pabaigoje		Biudžeto vykdymas 2008 finansiniais metais					Būklė 2008 m. pabaigoje					
	Visa suma	Ivykdymas (%)	7-asis EPF	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	Visa suma	7-asis EPF Uždarytas	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	Visa suma (%)	Ivykdymas (%)
A — LĖŠOS ⁽¹⁾	37 328,7		- 765,0	- 53,4	725,4	21 260,1	21 167,1	0,0	10 785,9	16 631,8	21 260,1	48 677,7	
B — PANAUDOJIMAS													
1. Finansiniai įsipareigojimai	37 279,4	99,9 %	- 765,0	- 53,4	774,7	4 766,4	4 722,7	0,0	10 785,8	16 631,8	4 766,4	32 184,1	66,1 %
2. Individualūs teisiniai įsipareigojimai	32 046,0	85,8 %	- 699,2	54,6	3 163,2	130,4	2 649,1	0,0	10 539,2	14 207,4	130,4	2 649,1	51,1 %
3. Mokėjimai	26 700,0	71,5 %	- 522,8	323,1	3 253,0	89,8	3 143,1	0,0	9 928,6	10 006,7	89,8	20 025,1	41,1 %
C — Neįvykdyti mokėjimai (B1–B3)	10 579,4	28,3 %						0,0	857,3	6 625,1	4 676,6	12 159,0	25,0 %
D — Turimas likutis (A–B1)	49,3	0,1 %						0,0	0,0	0,0	16 493,7	16 493,7	33,9 %

⁽¹⁾ Pradiniai 7-ojo, 8-ojo, 9-ojo ir 10-ojo EPF asignavimai, palūkanos, įvairios lėšos ir pervedimai iš ankstesnių EPF.

⁽²⁾ Lėšos procentais.

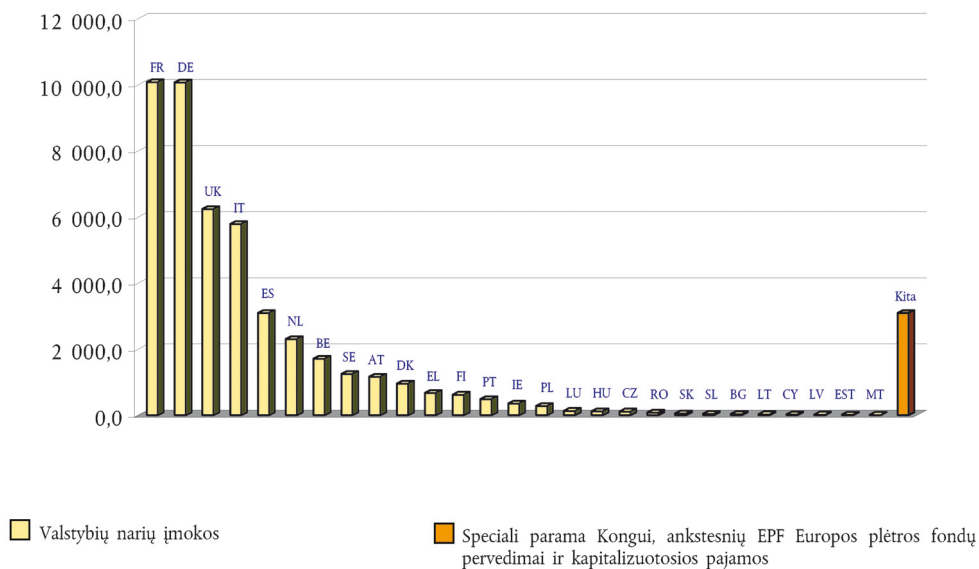
⁽³⁾ Į šiuos skaičius neįtraukta tais metais uždaryto 7-ojo EPF 9 818 milijonų eurų suma.

Šaltinis: Audito Rūmai, pagal EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitas ir 2008 m. gruodžio 31 d. finansines ataskaitas.

2008 m. gruodžio 31 d. konsoliduotų 8-ojo,
9-ojo ir 10-ojo EPF

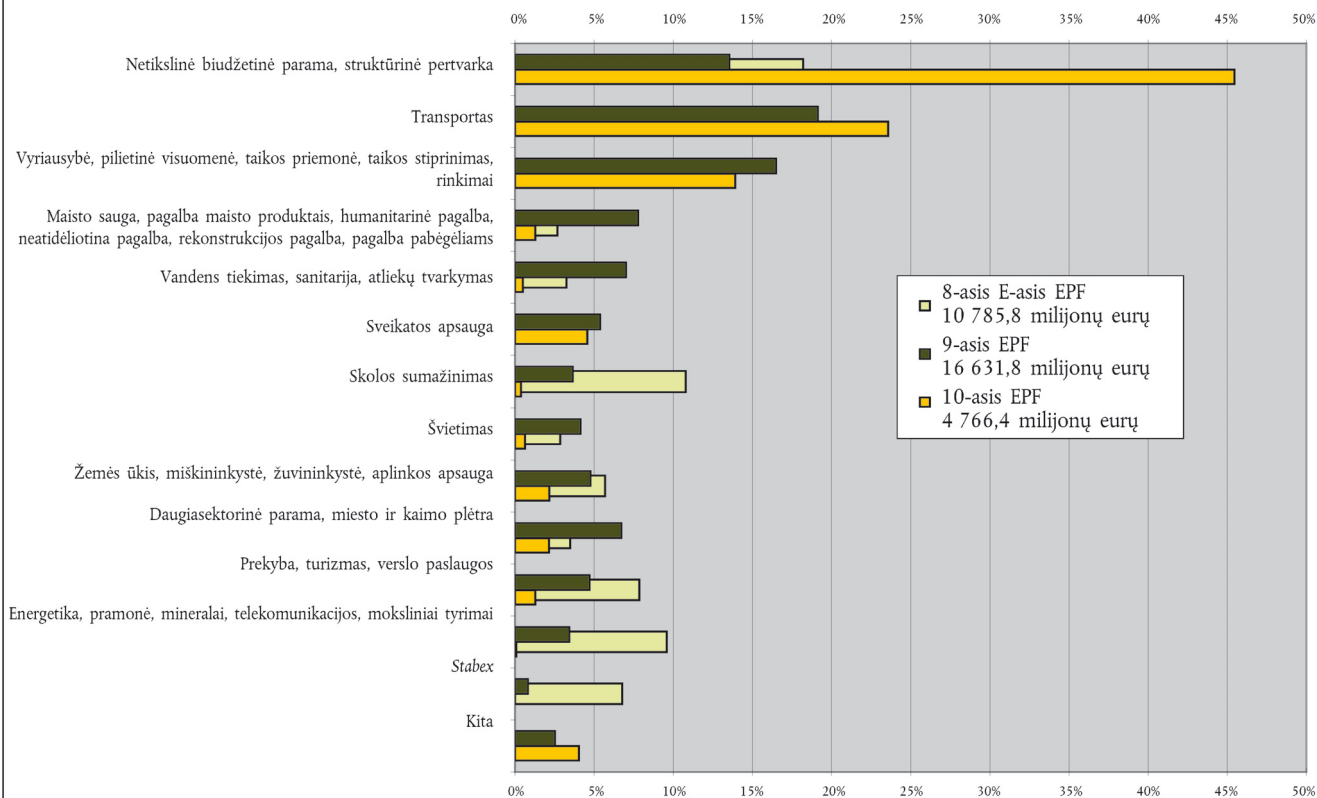
I diagrama. Lėšos

Iš viso = 48 677,73 milijonų eurų

II diagrama. Sprendimai

Iš viso = 32 184,06 milijono eurų ⁽¹⁾

Šaltinis: Audito Rūmai, pagal duomenis apskaitos sistemoje.

⁽¹⁾ Lėšų (48 677,73 milijonų eurų) ir sprendimų (32 184,06 milijono eurų) skirtumas yra lygus turimam skirtinam likučiui (16 493,67 milijonų eurų).

II SKYRIUS. AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS DĖL EPF

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 2008 finansinių metų septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF)

I. Atsižvelgdami į Sutarties 248 straipsnio nuostatas Audito Rūmai išnagrinėjo:

- a) 2008 finansinių metų septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų galutines metines finansines ataskaitas, kurios apima konsoliduotą finansinę atskaitomybę⁽¹⁰⁾ bei konsoliduotą septintojo, aštuntojo ir devintojo EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitą;
- b) atsižvelgiant į EPF teisinę sistemą, EPF lėšų dalies, kurios finansinį valdymą užtikrina Komisija, operacijų teisėtumą ir tvarkingumą⁽¹¹⁾.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal septintajam, aštuntajam, devintajam ir dešimtajam EPF taikomus finansinius reglamentus vadovybė⁽¹²⁾ yra atsakinga už galutinių EPF metinių finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą bei operacijų teisėtumą ir tvarkingumą:

- a) Su galutinėmis EPF metinėmis finansinėmis ataskaitomis susijusi vadovybės atsakomybė apima tinkamos vidaus kontrolės nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir teisingai pateikti finansinę atskaitomybę, kurioje nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių netikslumų, tinkamų apskaitos politikų pasirinkimą ir taikymą, atsižvelgiant į EPF apskaitos pareigūno⁽¹³⁾ patvirtintas apskaitos taisykles, ir apskaitinių įvertinimų atlikimą pagal atitinkamas aplinkybes. Galutines EPF metines finansines ataskaitas patvirtina Komisija.
- b) Tai, kaip vadovybė vykdo su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susijusius išpareigojimus, priklauso nuo EPF įgyvendinimo metodo. Tiesioginio centralizuoto valdymo atveju vykdymo užduotis atlieka Komisijos tarnybos. Decentralizuoto valdymo atveju vykdymo užduotys yra perduodamos trečiosioms šalims, o netiesioginio centralizuoto valdymo – kitoms įstaigoms. Jungtinio valdymo atveju vykdymo užduotis pasidalija Komisija ir tarptautinės organizacijos. Vykdymo užduotys turi atitikti patikimo finansų valdymo principą, todėl reikalaujama, kad būtų nustatoma, vykdoma ir palaikoma veiksminga ir efektyvi vidaus kontrolė, apimanti pakankamą priežiūrą ir tinkamas priemones, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo bei, prireikus, teismines procedūras, susigrąžinant neteisingai išmokėtas ar panaudotas lėšas. Nepriklausomai nuo vykdymo pobūdžio, Komisija yra paskutinė institucija, kuri atsako už EPF fondų finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

⁽¹⁰⁾ Konsoliduotą finansinę atskaitomybę sudaro balansas, ekonominio rezultato ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir EPF gautinų sumų lentelė. Į šį patikinimo pareiškimą nėra įtraukta EIB pateikta informacija ir finansinė atskaitomybė (žr. 11 išnašą).

⁽¹¹⁾ Atsižvelgiant į devintajam EPF taikomo finansinio reglamento 1 straipsnį ir 103 straipsnio 3 dalį bei į dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 2, 3, 4 straipsnius ir 125 straipsnio 3 dalį, patikinimo pareiškimas nėra pateikiamas devintojo ir dešimtojo EPF lėšų daliai, kurios valdo ir už kurias atsakingas yra EIB.

⁽¹²⁾ Komisijos lygmenyje vadovybė yra institucijos nariai, įgalioti ar perigalioti leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnas ir finansų, audito ar kontrolės padalinių vadovai. Valstybių naudos gavėjų lygmenyje vadovybė yra nacionaliniai leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnai, mokėjimo agentūrų bei įgyvendinančių organizacijų vadovai.

⁽¹³⁾ EPF apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės yra pagrįstos Tarptautinės apskaitininkų federacijos paskelbtais Tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS) arba, kai jų negalima pritaikyti, – Tarptautinės apskaitos standartų valdybos parengtais Tarptautiniais apskaitos standartais (TAS), arba Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS). Vadovaujantis Finansiniu reglamentu, 2008 finansinių metų „konsoliduota finansinė atskaitomybė“ yra parengta pagal EPF apskaitos pareigūno patvirtintas šias apskaitos taisykles, kuriose kaupimu grindžiamos apskaitos principai yra pritaikyti specifiniam Bendrijos kontekstui, o „konsoliduotos EPF įvykdymo ataskaitos“ ir toliau iš esmės yra rengiamos remiantis grynųjų pinigų judėjimu.

Auditoriaus atsakomybė

III. Audito Rūmai, atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai auditą atliko remdamiesi IFAC ir INTOSAI tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą tokiu būdu, kad būtų gautas pakankamas patikinimas, jog galutinėse EPF metinėse finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų netikslumų, o operacijos iš esmės yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Atsižvelgiant į III dalyje aprašytą kontekstą, auditas turi būti atliekamas taikant procedūras, skirtas gauti audito įrodymus apie sumas ir informaciją galutinėse konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Auditorius procedūras pasirenka savo nuožiūra, be kita ko atlikdamas galutinių konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų netikslumų ir operacijų reikšmingo neatitikimo EPF teisinės sistemos reikalavimams, dėl sukčiavimo ar klaidų, rizikos įvertinimą. Atlikdamas šiuos rizikos įvertinimus, auditorius tikrina su galutinių konsoliduotų finansinių ataskaitų rengimu ir tinkamumu jų pateikimu susijusią vidaus kontrolės sistemą bei įdiegtas priežiūros ir kontrolės sistemas, skirtas užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, siekiant pagal atitinkamas aplinkybes nustatyti audito procedūras. Šiame kontekste audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos politikų tinkamumas ir atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas. Taip pat įvertinamas bendras galutinių konsoliduotų finansinių ataskaitų ir metinių veiklos ataskaitų pateikimas.

V. Audito Rūmai negavo visos reikalingos informacijos ir dokumentų, susijusių su 10 imties mokėjimų tarptautinėms organizacijoms. Todėl Audito Rūmai negali pateikti nuomonės apie išlaidų, sudarančių 190 milijonų eurų sumą arba 6,7 % metinių išlaidų, tvarkingumą.

VI. Atkreipdami dėmesį į V dalyje pateiktą pastabą, Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad jie galėtų pateikti savo patikinimo pareiškimą.

Nuomonė apie finansinių ataskaitų patikimumą

VII. Audito Rūmų nuomone, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles, 2008 finansinių metų septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF galutinės metinės finansinės ataskaitos visais reikšmingais aspektais patikimai atspindi EPF finansinę būklę 2008 m. gruodžio 31 d. bei tą dieną pasibaigusį finansinių metų operacijų rezultatus ir pinigų srautus.

VIII. Neprieštaraudami VI dalyje išreikštai nuomonei, Audito Rūmai atkreipia dėmesį į tai, kad turėtų išlaidų atidėjimams taikytas vertinimo metodas netinka kai kurioms sutarčių rūšims, ir į tai, kad Komisija nusprendė nuo 2009 finansinių metų šį metodą patobulinti.

Nuomonė apie finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą

IX. Audito Rūmai mano, kad 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį finansinių metų septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF pajamose ir išpareigojimuose nebuvo reikšmingų klaidų.

X. Neprieštaraudami IX dalyje išreikštai nuomonei, Audito Rūmai atkreipia dėmesį į poveikį biudžetinės paramos išpareigojimams turėjusių kiekybiškai neįvertinamų klaidų reikšmingą lygį. Į šias klaidas nebuvo atsižvelgta atliekant bendrą klaidų įvertinimą.

XI. Audito Rūmai mano, kad 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF mokėjimuose buvo reikšmingų klaidų.

XII. Audito Rūmai pažymi reikšmingus Komisijos atliktus patobulinimus priežiūros ir kontrolės sistemose, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad būtina ir toliau dėti pastangas tikslinant išvadas dėl įvairių kontrolės priemonių rezultatų įtakos generalinio direktoriaus patikinimui bei tobulinant kai kurių sistemų koncepciją ir (arba) įgyvendinimą. Audito Rūmai taip pat atkreipia dėmesį į būtinybę Komisijai ir toliau dėti pastangas grindžiant savo sprendimus dėl biudžetinės paramos tinkamumo. Ji formalizuotu ir struktūrizuotu būdu turi parodyti, kad paramą gaunančios šalys turi tinkamą reformų programą.

2009 m. rugsėjo 16 ir 17 d.

Pirmininkas

Vitor Manuel da Silva Caldeira

Europos Audito Rūmai
12, rue Alcide De Gasperi, L-1615 Luxembourg

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija***Audito apimtis ir metodas***

9. Patikinimo pareiškimo VII ir VIII dalyse pateiktos pastabos dėl EPF ataskaitų patikimumo yra pagrįstos konsoliduotos finansinės atskaitomybės⁽¹⁴⁾ ir konsoliduotos septintojo, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitos⁽¹⁵⁾ auditu. Auditą sudarė atitinkamos audito procedūros, kuriomis, atliekant testus, buvo siekiama patikrinti su sumomis ir informacija susijusius audito įrodymus. Taip pat buvo vertinami taikyti apskaitos principai, svarbios vadovų parengtos sąmatos ir bendras konsoliduotų ataskaitų pateikimas.

10. Patikinimo pareiškimo IX ir XII dalyse pateiktos pastabos dėl operacijų tvarkingumo⁽¹⁶⁾ yra pagrįstos:

- a) 225 operacijų, apimančių 45 finansinius ir individualius teisinius įsipareigojimus ir 180 mokėjimų, kuriuos atliko *EuropeAid* centrinės tarnybos ir delegacijos, įskaitant 40 avansinių mokėjimų, reprezentatyvios statistinės imties savarankiškais testais. Jei buvo būtina, įgyvendinančios organizacijos ir galutiniai paramos gavėjai buvo aplankyti vietoje, siekiant patikrinti finansinėse ar išlaidų ataskaitose deklaruotus mokėjimus;
- b) priežiūros ir kontrolės sistemų *EuropeAid* centrinėse tarnybose ir delegacijose veiksmingumo vertinimu, įskaitant tolesnes priemones, atsižvelgiant į ankstesnes pagrindines patikinimo pareiškime pateiktas pastabas (žr. **2 priedą**):
 - i) leidimus duodančių pareigūnų atliekamomis sutarčių ir mokėjimų *ex ante* patikromis;
 - ii) įgyvendinančių organizacijų priežiūra;
 - iii) išorės auditais;
 - iv) *EuropeAid* centrinių tarnybų priežiūra;
 - v) vidaus auditu;
- c) *EuropeAid* generalinio direktoriaus metinės veiklos ataskaitos ir deklaracijos įvertinimu.

⁽¹⁴⁾ Žr. 2008 m. vasario 18 d. dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 122 straipsnį: finansinę atskaitomybę sudaro balansas, ekonominio rezultato ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir EPF gautinų sumų lentelė.

⁽¹⁵⁾ Žr. 2008 m. vasario 18 d. dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 123 straipsnį: finansinio įgyvendinimo ataskaitas sudaro asignavimus, įsipareigojimus ir mokėjimus apibūdinančios lentelės.

⁽¹⁶⁾ Dėl paprastumo visame ataskaitos tekste kalbant apie operacijų teisėtumą ir tvarkingumą vartojama sąvoka „operacijų tvarkingumas“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

11. Siekiant atlikti išsamų operacijų auditą, buvo apsilankyta penkiose šalyse: Angoloje, Kongo Respublikoje, Malavyje, Mozambike ir Mauritanijoje.

12. Audito Rūmai taip pat atliko taikomų procedūrų, susijusių su pateiktų susigrąžinimo pavedimų apskaita ir priežiūra, peržiūrą.

Finansinių ataskaitų patikimumas

13. 2008 m. metinės finansinės ataskaitos buvo ketvirtą kartą parengtos pagal kaupimo principu vykdomos apskaitos taisyklės. Ankstesnėse metinėse ataskaitose Audito Rūmai buvo nurodę, kad EPF apskaitos sistema neturi visų būtinų ypatybių, kad būtų efektyviai ir rezultatyviai pranešama kaupimo principu pagrįsta ekonominė informacija. Kadangi atliekama daug rankinių operacijų, kuriomis grynųjų pinigų apskaitos duomenys keičiami į kaupimo principu pagrįstas metines finansines ataskaitas, padidėja apskaitos klaidų rizika. Tačiau nepaisant šios rizikos Audito Rūmai audito metu nustatė, kad metinėse finansinėse ataskaitose nebuvo reikšmingų klaidų.

14. Nuo 2009 m. vasario mėn. pradėjo veikti nauja kaupimo principu vykdomos apskaitos sistema ABAC FED. Į naują sistemą buvo perkelti visi EPF veiklos, finansiniai ir apskaitos duomenys. Tai turėtų dar labiau sustiprinti EPF apskaitos aplinką.

15. Metinėse finansinėse ataskaitose pateikiamas 2 113 milijonų eurų atidėjimas išlaidoms, kurios atsirado ataskaitiniu laikotarpiu, bet už kurias metų pabaigoje nebuvo gautos sąskaitos faktūros. Šis atidėjimas yra apskaičiuotas remiantis tam tikromis prielaidomis, visų pirma su sutartimis susijusių išlaidų linijiškumu. Komisija savo atsakyme į Audito Rūmų 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl EPF⁽¹⁷⁾, pateiktas pastabas buvo nurodžiusi, kad ji atliko tyrimą, kurio metu paaiškėjo, jog ši prielaida netinka tam tikroms sutarčių rūšims. Kaip nurodyta prie metinių finansinių ataskaitų pridedamame aiškinamajame rašte, Komisija nusprendė nuo 2009 finansinių metų patobulinti savo metodą.

Operacijų tvarkingumas

16. Pagrindiniai imties savarankiškų testų požymiai ir rezultatai pateikti **1 priede**.

Pajamos

17. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad pajamų operacijose nebuvo reikšmingų klaidų.

Projektų įsipareigojimai

18. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad projektų įsipareigojimuose nebuvo reikšmingų klaidų.

13. 2009 m. įdiegus naują apskaitos sistemą, pašalinti buvę trūkumai. Naujoji sistema turi visas būtinas ypatybes, kad būtų veiksmingai ir efektyviai rengiamos kaupimo principu pagrįstos ataskaitos. Kaip ir ankstesniais metais, 2008 finansiniais metais rankinis duomenų tvarkymas buvo griežtai kontroliuojamas, siekiant sumažinti riziką.

15. Buvo atliktas tyrimas siekiant patikrinti metodo, taikomo vertinant atidėjinius gautinoms sąskaitoms faktūroms, pagrįstumą. Padaryta išvada, kad dažniausiai šis metodas buvo pagrįstas. Atsižvelgdama į tyrimo išvadą, Komisija patobulins šį metodą iki 2009 finansinių metų pabaigos.

⁽¹⁷⁾ 17 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Biudžetinės paramos įsipareigojimai

19. Audito Rūmams atlikus biudžetinės paramos įsipareigojimų auditą buvo nustatyta daug kiekybiškai neįvertinamų klaidų. Palyginus su praėjusiais metais, Audito Rūmai nustatė, kad Komisijos rengiami atitikties Kotonu susitarimo reikalavimams įvertinimai gerėja; faktų pateikimas yra labiau struktūruotas ir formalizuotas, visų pirma su Tūkstantmečio vystymosi tikslais (Millennium Development Goals – MDG) susijusių sutarčių atveju. Tačiau Audito Rūmai nustatė dar daug dažnų atvejų, kai Komisija struktūruotu ir formalizuotu būdu nenurodė, kad viešųjų lėšų valdymas buvo pakankamai skaidrus, patikimas ir veiksmingas (žr. 44–46 dalis).

Projektų mokėjimai

20. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad išankstiniuose mokėjimuose nebuvo reikšmingų klaidų.

21. Nepaisant Komisijos intervencijos siekiant palengvinti atliktino audito darbą, Audito Rūmai negavo visos būtinos informacijos ir dokumentų, susijusių su tarptautinių organizacijų valdomomis 10 operacijų⁽¹⁸⁾. Todėl jie negali pateikti nuomonės apie šių operacijų tvarkingumą. Audito Rūmai pažymi, kad Komisijos įgaliotas tikrintojas, turėjęs atlikti patikrinimą vienoje šių organizacijų⁽¹⁹⁾, pranešė apie panašią problemą.

22. Audito Rūmų audito metu nustatytas [reikšmingas] klaidų, turėjusių įtakos audituotų mokėjimų sumai, lygis⁽²⁰⁾. Klaidų dažnumas, rūšys ir kiekybiškai įvertinamų klaidų poveikis pateikti **1 priede (1 dalis 1.3 ir 1.4)**.

23. Pagrindinės nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų rūšys yra:

- a) tinkamumo : išlaidos patirtos ne įgyvendinimo laikotarpiu, viršijančios leistiną biudžetą ar susijusios su netinkamais elementais;
- b) tikrumo: nėra sąskaitų faktūrų ar kitų patvirtinančių dokumentų;
- c) tikslumo: skaičiavimo klaidos.

19. Komisija džiaugiasi, kad Audito Rūmai pripažino, kad jos nuolatinės ir nenutrūkstamos pastangos pagerinti tinkamumo gauti biudžetinę paramą atitikties Kotonu susitarimo reikalavimams (susitarimo 61 straipsnis) vertinimų aiškumą ir struktūrą duoda pastebimų rezultatų. Komisija pagrindinį dėmesį skiria tam, kad šis tobulinimo procesas būtų tęsiamas, siekdama iš savo rengiamų įvertinimų pašalinti bet kokius dviprasmiškumo atvejus. To bus siekiama toliau tobulinant biudžetinės paramos gaires, rengiant mokymus bei didinant suvokimą, kad tinkamumą svarbu įrodyti struktūriškai ir formaliai.

Siekdama toliau tobulinti paramos gavėjų viešųjų finansų valdymo reformos programų patikimumo analizę, Komisija kuria delegacijoms skirtą vertinimo metodiką.

21. Komisija visiškai pritaria Audito Rūmų prašymams suteikti informacijos. Ji pripažįsta, kad, nepaisant Komisijos įsikišimo, iš dviejų organizacijų, susijusių su penkiomis operacijomis, prašomi dokumentai buvo gauti per vėlai. Tačiau šios organizacijos vis labiau nori bendradarbiauti. Dabar Komisija nuolat primena šioms organizacijoms, kaip svarbu yra laiku suteikti prašomą informaciją atsižvelgiant į trumpus Audito Rūmų darbo terminus.

22. Komisija įdiegė kontrolės sistemą, paremtą išorės auditorių ir priežiūros pareigūnų darbu bei vidaus patikromis, kurias atliekant prieš išmokant lėšas išvengiama arba aptinkama ir ištaisoma daug klaidų. Tačiau reikia pripažinti, kad kai kurios delegacijos turi dirbti ypač sunkiomis aplinkybėmis, kaip, pavyzdžiui, Angoloje, kur Audito Rūmai taip pat atliko auditą. Komisija toliau gerina savo kontrolės sistemą, siekdama tinkamo sąnaudų ir efektyvumo santykio, kuris užtikrintų pagrįstą patikrinimą.

⁽¹⁸⁾ Afrikos Sąjunga, Pasaulio bankas, Pasaulinė sveikatos organizacija.

⁽¹⁹⁾ Pasaulinė sveikatos organizacija.

⁽²⁰⁾ Audito Rūmai taiko 2 % reikšmingumo ribą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

24. Nustatytos kiekybiškai neįvertinamos klaidos iš esmės susijusios su teisiškai nustatytais banko garantijomis, naudojama sutarties rūšimi, EPF finansinės paramos matomumu, išankstiniu viešųjų pirkimų dokumentų patvirtinimu ir finansinių ataskaitų pateikimo sutarčių terminais.

25. Didžiąją klaidų dalį turėjo aptikti ir ištaisyti vietiniai priežiūros pareigūnai ar leidimus duodantys pareigūnai prieš leidimą atlikti mokėjimus (žr. 33 ir 34 dalis). Didžioji dalis atvejų, kai trūko patvirtinamųjų dokumentų, yra susiję su senų septintojo EPF projektų Angoloje užbaigimu. Šie projektai buvo vykdomi ginkluoto konflikto ir politinių neramumų metu. Dėl šios sudėtingos padėties ir dėl to, kad po projektų užbaigimo praėjo daug laiko, delegacijai, kuri, be kita ko, nebuvo atsakinga už šių projektų valdymą, buvo ypač sunku gauti visus būtinus patvirtinamuosius dokumentus.

Biudžetinės paramos mokėjimai

26. Audito Rūmams atlikus biudžetinės paramos mokėjimų auditą nustatyta daug kiekybiškai neįvertinamų klaidų. Paminėtini šie atvejai: trūko įrodymų, kad užsienio valiutos pervedimų apskaita buvo vykdoma pagal galiojančias nuostatas; Komisijai atliekant sąlygų laikymosi įvertinimą buvo remtasi pasenusiais duomenimis arba ji visai nebuvo atlikta; nepakankama veiksmų, trukdančių įgyvendinti viešųjų finansų valdymo reformos programą, analizė bei neteisingo referencinio laikotarpio naudojimas atliekant rodiklių pasiekimo įvertinimą (žr. 44–46 dalis).

EuropeAid generalinio direktoriaus metinė veiklos ataskaita ir deklaracija

27. Nagrinėdami 2008 finansinių metų EuropeAid generalinio direktoriaus metinę veiklos ataskaitą ir deklaraciją Audito Rūmai vertino, ar ji teisingai (t. y. be reikšmingų iškreipimų) atspindi esamų procedūrų veiksmingumą. Visų pirma buvo siekiama nustatyti, ar priežiūros ir kontrolės sistemos padeda gauti pakankamą patikinimą dėl operacijų tvarkingumo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

24. Atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendacijas, Komisija ėmėsi priemonių banko garantijų patikrinimams sugriežtinti, o šiuo metu jau baigiami rengti nauji nurodymai dėl finansinės paramos matomumo. Kiti Audito Rūmų iškelti klausimai yra labai susiję su projektų įgyvendinimu, vadinasi, ir su juos įgyvendinant atsirandančiais suvaržymais.

25. Šalyse, kuriose ypatingai sunkios sąlygos, pvz., karas, riaušės ir pan., kaip buvo Angoloje, su bendradarbiavimo valdymu yra susijusi specifinė rizika. Trūkstant dokumentų problemos mastas, kurį Audito Rūmai pastebėjo Angoloje, jokia būdu neturi būti vertinamas kaip įprastas dalykas valdant bendradarbiavimą su AKR šalimis, ir tai įrodo puikūs rezultatai kitose audituotose įstaigose.

26. Komisija pažymi, kad daugeliu atvejų šios kiekybiškai neįvertinamos klaidos atsirado dėl to, kad finansavimo susitarimams, kurie buvo sudaryti iki naujausių gairių priėmimo 2007 m., trūko aiškumo. Naujesnių finansavimo susitarimų, sudarytų vadovaujantis 2007 m. gairėmis, struktūra aiškesnė. Numatoma, kad vykdam mokėjimus pagal šiuos naujesnius susitarimus įvertinimai bus aiškesni ir bus gerokai mažiau klaidų. Be to, Komisija stengiasi, kad jos tarnybos gerai suvoktų, kad vertinant biudžetinės paramos mokėjimus reikalingas geresnės struktūros ir formos metodas.

Be to, 2009 m. vasario mėn., siekdama, kad patvirtinimo procese finansiniam patikrinimui būtų skirtas svarbesnis vaidmuo, Komisija peržiūrėjo biudžetinės paramos mokėjimų finansines grandines. Tikimasi, kad tai padidins mokėjimų įvertinimų tikslumą ir pagerins atitiktį finansavimo susitarimuose nustatytoms sąlygoms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

28. Kaip nurodyta 4 dalyje, *EuropeAid* yra atsakinga už iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto ir EPF finansuojamų didžiosios išorės pagalbos priemonių ⁽²¹⁾ dalies įgyvendinimą. Metinėje veiklos ataskaitoje ir deklaracijoje neatskiriama iš bendrojo biudžeto ir EPF finansuojamos operacijos, kurios yra susijusios su ta pačia būdinga rizika ir didžia dalimi reglamentuojamos panašiomis įgyvendinimo nuostatomis. Tokiu būdu, jei nenumatyta kitaip, Audito Rūmų pastabos apie metinę veiklos ataskaitą ir deklaraciją bei priežiūros ir kontrolės sistemas apima visas *EuropeAid* kompetencijos sritis.

29. Metinė veiklos ataskaita atitiko Audito Rūmų nustatytus faktus dėl įdiegtų priežiūros ir kontrolės sistemų įgyvendinimo ir rezultatų. Lyginant su ankstesniais metais Audito Rūmai pažymi, kad metinės veiklos ataskaitos kokybė žymiai pagerėjo: geresnė jos struktūra, ji aiškesnė ir informatyvesnė, visų pirma dėl to, kad dažniau naudojami kiekybiniai rodikliai. Tačiau vis dar trūksta tikslesnių išvadų, kaip įvairių patikrų rezultatais prisidedama prie generalinio direktoriaus patikinimo. Likusių klaidų, atlikus visas *ex ante* ir *ex post* patikras, finansinio poveikio įvertinimo pagrindinis rodiklis generaliniam direktoriui taip pat suteiktų tvirtesnį pagrindą nustatyti, ar jis vis dar yra žemiau nustatytų reikšmingumo kriterijų lygio.

30. Metinėje veiklos ataskaitoje nurodytas reikšmingas personalo stygius ⁽²²⁾. Teigiama, kad dėl didelio *EuropeAid* centrinių tarnybų trumpai įdarbinamų darbuotojų skaičiaus ir su tuo susijusios personalo kaitos prarandama institucijos atmintis, o tai turi neigiamos įtakos veiklos valdymo tęstnumui ir matomumui bei efektyviam išteklių panaudojimui. Delegacijose laisvų darbo vietų skaičius yra pavojingai didelis ir vis didėja.

29. Komisija pripažįsta, kad, tęsiant pastangas gerinti bendrą vidaus kontrolės sistemą, reikia toliau tobulinti išorės pagalbos kontrolės sistemų sandarą ir tai, kaip jomis prisidedama prie generalinio direktoriaus patikinimo pareiškimo. Turėdamas tai omenyje ir atsižvelgdamas į Komisijos darbą, susijusį su toleruotina rizika, *EuropeAid* 2010 m. pradės savo kontrolės strategijos peržiūrą.

30. Personalo kaitos problema yra susijusi su tuo, kad Briuselyje sutartininkai gali dirbti ilgiausiai tris metus. Norėdamas sumažinti institucijos sukauptos patirties praradimo dėl personalo kaitos riziką, *EuropeAid* įdiegė nemažai priemonių: informavimą, privalomus perdavimo raštus remiantis vidaus kontrolės standartais, sistemingą delegacijos pareigūnų vykdomą sutartininkų darbo priežiūrą.

⁽²¹⁾ Išskyrus pasirengimo stojimui pagalbą, pagalbą Vakarų Balkanams, humanitarinę pagalbą, makrofinansinę pagalbą, bendrą užsienio ir saugumo politiką bei Greitojo reagavimo mechanizmą.

⁽²²⁾ 43 puslapis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

31. 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl EPF Audito Rūmai rekomendavo atlikti peržiūrą ir įvertinti, ar *EuropeAid* centrinės tarnybos ir delegacijos turi tinkamo lygio ir tipo žmogiškųjų išteklių, leidžiančių užtikrinti kontrolės kokybę⁽²³⁾. Taip pat buvo rekomenduojama tobulinti žmogiškųjų išteklių politiką, atsižvelgiant į įgūdžių ir žinių, reikalingų biudžetinės paramos valdymui, analizę, kadangi šios paramos svarba nuolat didėja⁽²⁴⁾.

32. *EuropeAid* generalinis direktorius pareiškė gavęs pakankamą patikinimą, jog įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrino operacijų tvarkingumą, nors Audito Rūmų audito metu buvo nustatytas reikšmingas klaidų lygis. Audito Rūmai nustatė, kad nepaisant ir toliau daromos reikšmingos pažangos, kai kurių naujų priemonių poveikis 2008 m. vis dar nebuvo iki galo matomas ir galima būtų pagerinti kai kurių patikrų organizavimą ar įgyvendinimą (žr. 33–43 dalis). Atsižvelgimo į Audito Rūmų patikinimo pareiškime pateiktas pastabas rezultatų santrauka pateikiama **2 priede**.

Sistemų veiksmingumas

Leidimus duodančių pareigūnų atliekamos *ex ante* patikros

33. Audito Rūmai nustatė, kad *ex ante* patikros yra iš dalies veiksmingos aptinkant ir ištaisant klaidas, visų pirma susijusias su deklaruotų sumų skaičiavimu, reikalaujamų patvirtinamųjų dokumentų buvimu ir viešųjų pirkimų taisyklių laikymusi. Kaip nurodyta 25 dalyje, Angoloje nustatytos klaidos yra susijusios su ypatingomis aplinkybėmis ir nekelia abejonių dėl delegacijos *ex ante* patikrų sistemos.

⁽²³⁾ 55 dalies b punktas.

⁽²⁴⁾ 56 dalies f punktas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

31. Atsižvelgdamas į tai, kad Komisijoje pareigybių skaičiaus didinti iki 2013 m. nenumatoma, *EuropeAid* personalo reikalus sprendžia vadovaudamasis trimis aspektais:

Išsamus poreikių vertinimas, pagrįstas kasmetiniais darbo krūvio vertinimais delegacijų veiklos ir finansų bei sutarčių ir audito padalinuose. Poreikius atitinkančią kvalifikaciją ir įgūdžius turinčio personalo atranka ir įdarbinimas; atrankos komisijose atstovaujama visoms susijusioms geografinėms ir teminėms tarnyboms; plati mokymo programa, tenkinanti dabartinius išorės pagalbos valdymo poreikius delegacijose ir būstinėse.

Kandidatai į pareigybes, susijusias su biudžetine parama, testuojami ir atrinkami pagal įrodytas biudžetinės paramos srities žinias ir įgūdžius. Vietoje rengiamų biudžetinės paramos srities mokymų padaugėjo nuo 7 kursų 2006 m. iki 14 kursų 2007 m. ir 24 kursų 2008 m. Tai papildė būstinėse rengiamus mokymus, kuriuose vidutiniškai 40 % dalyvių sudaro delegacijų darbuotojai. Biudžetinės paramos specialistams taip pat organizuojami kasmetiniai regioniniai seminarai.

32. *EuropeAid* sukūrė visą jo daugiamečių projektų įgyvendinimo ciklą apimančias kontrolės priemones, kad vykdydamas įprastą kontrolę galėtų išvengti arba aptikti ir ištaisyti daugumą finansinių klaidų. Komisijos *ex post* patikromis patvirtinama, kad likutinių klaidų lygis yra labai nedidelis (o atliekant šias patikras jis dar labiau sumažinamas), ir šia informacija remiamasi rengiant *EuropeAid* generalinio direktoriaus patikinimo pareiškimą.

Vis dėlto Komisija mano, kad naujausių bendros kontrolės sistemų sandaros patobulinimų rezultatai 2008 m. dar nebuvo visiškai matomi ir kad juos dar būtų galima pagerinti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Igyvendinančių organizacijų priežiūra

34. Kaip ir ankstesniais metais reikšmingi trūkumai buvo nustatyti įgyvendinančių organizacijų, priežiūros pareigūnų ir nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų finansinėse procedūrose ir kontrolės priemonėse:

- a) pagrindinis trūkumas įgyvendinančiose organizacijose buvo netinkamos su patvirtinamaisiais dokumentais ir archyvavimu susijusios procedūros bei apskaitos sistemos, negalintios užtikrinti tinkamo išlaidų įrašymo ir pateikimo;
- b) tam tikrais atvejais buvo netinkama priežiūros pareigūnų atliktų darbų sutarčių patikrų kokybė;
- c) dėl gebėjimų ar atsakomybės stygiaus daugelyje nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų tarnybų patikros yra menkai dokumentuotos ir neveiksmingos.

35. Iš esmės delegacijos buvo informuotos apie šiuos trūkumus ir į šias patikras atsižvelgė tik iš dalies. Jos taip pat taikė atitinkamas priemones nustatytiems trūkumams ištaisyti, visų pirma reikalaujamos privalomų auditų ir išlaidų patikrinimo prieš finansinį projektų užbaigimą, įgaliodamos atlikti techninius vykdomų darbų sutarčių auditus ir teikdamos techninę pagalbą, siekiant sustiprinti daugelio nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų tarnybų gebėjimus. Be to, 2008 m. *EuropeAid* inicijavo darbus, kuriais siekiama parengti geresnes gaires ir komunikacijos priemones, kad būtų ištaisyti galutinių paramos gavėjų ir įgyvendinančių organizacijų lygmenyje nustatyti nuolat pasikartojantys trūkumai.

34. Parama organizacijoms, atsakingoms už EPF finansuojamų projektų įgyvendinimą, jau nemaža: teikiamos oficialios gairės, gerai tvarkoma *EuropeAid* finansų ir sutarčių interneto svetainė, rengiami mokymai vietoje, o delegacijų finansų ir sutarčių padalinių darbuotojai vietoje teikia konsultacijas. 2008 m. AKR regione buvo surengti 150 dienų trukmės finansų ir sutarčių srities mokymai bei surengta 20 audito mokymų vietoje, kuriuose 94 % dalyvių sudarė nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų tarnybų darbuotojai bei už techninius klausimus atsakingų ministerijų ir projektų darbuotojai.

- a) Komisija yra sukūrusi įvairių informacinių ir valdymo priemonių, skirtų daugiausia techniniams asistentams (specialus vadovas) ir nevyriausybiniams organizacijoms (2009 m. kovo 23–24 d. šiais klausimais buvo surengtas seminaras su įmonių grupe „Concorde“). Ji toliau dirba šia linkme ir artimiausiu metu ketina parengti finansų valdymo priemonių rinkinį, skirtą paramą gaunantioms organizacijoms.
- b) Komisija nustatė specifines techninio infrastruktūros audito technines užduotis, kuriomis delegacijos gali naudotis nuo 2009 m.
- c) 2009 m., siekiant užtikrinti nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų tarnybų mokymų tęstinumą, pasirašyta nauja mokymų sutartis. Be to, siekiant tobulinti nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų tarnybų gebėjimus, parengta daugybė programų.

35. Komisija džiaugiasi Audito Rūmų atliktu priemonių, kurių delegacijos ėmėsi siekdamos ištaisyti nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų tarnybose aptiktus trūkumus, ir paramos gavėjams bei įgyvendinančioms organizacijoms teikiamos pagalbos įvertinimu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Išorės auditai

36. Projektų finansiniai ir sistemų auditai prieš galutinius mokėjimus yra pagrindinis *EuropeAid* priežiūros ir kontrolės sistemų elementas⁽²⁵⁾. Nors 2008 m. jie buvo atliekami ne visuomet, kadangi tai buvo pirmieji jų įgyvendinimo metai, naujų standartizuotų techninių užduočių naudojimas maždaug dviejų trečdalių pradėtų vykdyti auditų atveju ir audito valdymo informacijos sistemos (CRIS Audit) įdiegimas yra svarbus žingsnis į priekį, užtikrinant nuoseklesnes auditorių ataskaitas ir tinkamesnę audito veiklos priežiūrą bei audito rezultatų analizę⁽²⁶⁾.

37. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad delegacijos, rengdamos savo 2008 m. metinį audito planą, ne visuomet laikėsi *EuropeAid* veiklos gairių ir nebuvo visiškai aišku, kaip buvo atrenkami rizika grindžiami auditai ir kaip tuo buvo prisidedama prie generalinio direktoriaus patikinimo. Tuo tarpu *EuropeAid* gerai žino, kad yra būtina atlikti su šiais aspektais susijusius patobulinimus. Savo 2008 m. metiniame valdymo plane ji prioritetą skyrė 6-ajam vidaus kontrolės standartui "Rizikos valdymas", bei, siekiant užtikrinti veiksmingesnį šio standarto įgyvendinimą, buvo patvirtintos kelios priemonės, visų pirma personalo mokymai.

38. Metinių audito planų įgyvendinimo lygis buvo žemas: 56 % 2008 m. metiniame audito plane numatytų auditų buvo pradėti vykdyti tais metais, kiti buvo atidėti, kai kuriais atvejais, atšaukti, o 67 % 2007 m. metiniame audito plane numatytų auditų buvo baigti 2008 m. pabaigoje. Šiuos trūkumus iš dalies sąlygojo netinkamas metinio audito plano planavimas, audito proceso trukmė ir riboti delegacijų gebėjimai rengti auditus ir vykdyti jų priežiūrą.

39. Nepaisant pakartotinių *EuropeAid* centrinių tarnybų priminimų, daugelis delegacijų laiku neįrašė visų duomenų į CRIS Audit sistemą, o tai daro neigiamą įtaką šios IT sistemos naudingumui. Šis trūkumas nagrinėjamas audito užduočių vadovams skirtose 2008 m. lapkričio mėn. *EuropeAid* gairėse.

36. *Platus standartizuotų techninių užduočių ir sistemos „CRIS Audit“ taikymas padės gerinti audito kokybės nuoseklumą ir audito rezultatų konsolidavimą.*

37. *Kad delegacijos nuosekliau prisidėtų rengiant metinį audito planą, rengiant 2010 m. metinį audito planą, jau bus privaloma taikyti suderintą formą. Atliekant rizikos analizę numatomas tam tikras lankstumas, nes tai yra būtina, atsižvelgiant į sudėtingas ir nuolat kintančias išorės pagalbos teikimo aplinkybes. Tačiau pagrindinių metodikoje nurodytų principų turės būti laikomasi. Komisija mano, kad šie pakeitimai padidins metinio audito plano skaidrumą ir nuoseklumą.*

38. *Komisija norėtų atkreipti dėmesį į nuolatinę pažangą įgyvendinant metinius audito planus. Antai 2008 m. buvo užbaigti 455 auditai, tai yra 35 % daugiau nei 2007 m. (337 auditai).*

Nuo 2008 m. birželio mėn. metinio audito plano vykdymą nuolat stebi EuropeAid vadovybė.

EuropeAid centrinės tarnybos ir toliau teiks pagalbą delegacijoms, siekdamas pagerinti jų audito planavimą. Rengiant 2009 m. metinį audito planą, delegacijos buvo paragintos atkreipti ypatingą dėmesį į turimus išteklius.

39. *2008–tieji buvo pirmieji metai, kai buvo privaloma naudotis sistema „CRIS Audit“. Apskritai sistema „CRIS Audit“ buvo naudojama teisingai. Vis dėlto Komisija pripažįsta, kad reikia pasirūpinti, kad dokumentai į sistemą „CRIS Audit“ būtų nusiunčiami laiku.*

⁽²⁵⁾ Šie auditai apima su patikrinimu ir kitomis užduočių rūšimis susijusius auditus, pavyzdžiui, atitikties auditus („ketvirtojo ramsčio“), susijusius tarptautinių organizacijų apskaita, vidaus kontrole, auditu ir viešųjų pirkimų procedūromis, lyginant su tarptautiniu mastu pripažintais standartais ir vėlesniais patikrinimais vietoje.

⁽²⁶⁾ Neseni patobulinimai, kurie įsigalios 2009 m., yra susiję su iš dalies pakeistu metinio audito plano planavimo procesu ir 2008 m. lapkričio mėn. paskelbtomis audito užduoties vadovų gairėmis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

EuropeAid centrinių tarnybų vykdoma priežiūra

40. *EuropeAid* centrinių tarnybų inicijuotiems auditams pagal bendrąją sutartį taikoma kokybės kontrolės procedūra. *EuropeAid* taip pat nagrinėja šių auditų rezultatus bei, kaip nurodyta 35 dalyje, vykdo pasikartojančių jų metu nustatytų faktų priežiūrą galutinių paramos gavėjų ir įgyvendinančių partnerių lygmenyje. Ji taip pat atliko delegacijų inicijuotų auditų imties kokybės patikrinimą. Vis dar nėra atlikta jokia bendra delegacijų inicijuotų auditų metu nustatytų faktų ir rekomendacijų analizė.

41. *CRIS Audit* įdiegimas yra sveikintinas veiksnys. Vis dar reikia nedidelių patobulinimų, kad būtų galima atlikti su išlaidomis susijusių auditų taikymo srities įvertinimą ir efektyviau šia sistema pasinaudoti lyginant, analizuojant ir vertinant audito metu nustatytus faktus ir rekomendacijas.

42. 2008 m. *EuropeAid* centrinės tarnybos atliko aštuonis priežiūros patikrinimus. Jie buvo gerai parengti ir buvo nustatytos tinkamos rekomendacijos, kaip pagerinti tikrintų delegacijų vidaus kontrolę.

43. Kaip nurodyta Audito Rūmų 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl EPF⁽²⁷⁾, *EuropeAid* operacijų *ex post* kontrolės sistema yra veiksmingas mechanizmas, kurį taikant nustatomos operacijoms įtakos turinčios atitikties klaidos, tačiau mažiau svarbus nustatant klaidas, turinčias įtakos mokėjimų sumai. Audito Rūmai pažymėjo, kad EPF operacijų atvejų atsakingas direktoratas 2008 m. išplėtė šios kontrolės apimtį: jis atliko deklaruotus išlaidas patvirtinamųjų dokumentų imties ir kainų keitimo skaičiavimo tikslumo sistemingas patikras. Be to, jis pradėjo du kartus per metus vykdyti delegacijų veiksmų, atsižvelgiant į šių patikrinimų metu nustatytus faktus, priežiūrą. Taikant šį metodą turėtų padidėti operacijų *ex post* kontrolės svarba ir pagerėti jų veiksmingumas tiek nagrinėjant operacijų tvarkingumą, tiek vertinant leidimus duodančių pareigūnų atliktų *ex ante* patikrų kokybės įvertinimą.

40. Nuo 2009 m. *EuropeAid* centrinės tarnybos kokybės kontrolės procedūras ypač atidžiai taikys ne pagal bendrąją sutartį samdomų rangovų audito ataskaitoms. Be to, į sistemą „*CRIS Audit*“ įdiegus naujų patobulinimų, bus lengviau analizuoti ne pagal bendrąją sutartį dirbančių auditorių nustatytus faktus.

41. „*CRIS Audit*“ funkcionalumas nuolat gerinamas, siekiant optimaliai išnaudoti duomenų bazę.

43. Kalbant apie operacijų *ex post* kontrolę, *EuropeAid* šiuo metu atlieka vertinimą, ar už AKR šalis atsakingas direktoratas patikras galėtų atlikti ir kituose veiklos regionuose. Tačiau tai priklausys nuo prioritetų paskirstymo ir išteklių apribojimų.

(27) 46 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Biudžetinė parama

44. Kotonu susitarime nurodyta, kad biudžetinė parama gali būti teikiama tuomet, kai viešųjų išlaidų valdymas yra pakankamai skaidrus, patikimas ir veiksmingas ⁽²⁸⁾. Komisija šią sąlygą traktuoja dinamiškai ⁽²⁹⁾. Ji mano, kad viešųjų finansų valdymą veikiantys trūkumai sprendimo dėl finansavimo priėmimo metu netrukdo pradėti vykdyti biudžetinės paramos programą, jei manoma, kad yra išsipareigojimas pradėti įgyvendinti reformas ir kad planuojamos reformos yra patenkinamos. Europos Parlamentas suabejojo Komisijos vadinamąja biudžetinei paramai gauti taikomų tinkamumo finansuoti kriterijų dinamine interpretacija ir manė, kad ši parama turėtų būti skiriama tik toms šalims, kurios jau atitinka minimalius patikimo viešųjų finansų valdymo standartus ⁽³⁰⁾.

45. Savo 2006 ⁽³¹⁾ ir 2007 ⁽³²⁾ finansinių metų metinėse ataskaitose dėl EPF Audito Rūmai rekomendacijose nurodė, kad Kotonu susitarimo laikymasis turėtų būti įvertintas atsižvelgiant į bazinius reikalavimus. Komisija su šia rekomendacija nesutiko, kadangi mano, jog vienodas bendrų minimalių standartų taikymas visose šalyse yra netinkamas. Europos Parlamentas savo 2007 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo ataskaitoje ⁽³³⁾ nurodė, kad taikant šį metodą Komisijai suteikiama didelė veiksmų laisvė, kurią turėtų atsverti tokio paties aukšto lygio skaidumas. Audito Rūmai savo specialiojoje ataskaitoje Nr. 2/2005 dėl EPF biudžetinės paramos AKR šalims ⁽³⁴⁾ nurodė, jog yra būtina, kad atitikties Kotonu susitarimo reikalavimams vertinimas būtų pateikiamas formalesniu ir geriau struktūruotu būdu.

44. Reaguodama į Audito Rūmų ir Europos Parlamento nuomones, Komisija išsamiai pagrindė savo tinkamumo gauti biudžetinę paramą vertinimo metodą. Antai, 2009 m. sausio 9 d. Komisijos nario L. Michel rašte Audito Rūmams su kopija Europos Parlamentui išsamiai pagrįsta Komisijos pozicija. Pabrėžta, kad Komisijos metodas atitinka kitų pagrindinių paramos teikėjų (pvz. Tarptautinio valiutos fondo ir Pasaulio Banko) metodus. Tuo pat metu pažymima, kad minimaliais standartais pagrįstas metodas nederėtų su EBPO viešųjų finansų valdymo reformos gairėmis ar Paryžiaus ir Akros principais dėl pagalbos efektyvumo.

45. Komisija supranta ir pripažįsta, kad reikia dar daugiau skaidrumo skiriant biudžetinę paramą. Atsižvelgdama į tai, Komisija siūlo ateityje nuodugniau nagrinėti su biudžetine parama susijusius klausimus metinėse Europos bendrijos vystymosi ir išorės pagalbos politikos bei jos įgyvendinimo ataskaitose.

Komisija pripažįsta, kad esamą sistemą galima pagerinti pritaikius geresnės struktūros ir formos tinkamumo gauti biudžetinę paramą atitikties Kotonu susitarimo reikalavimams vertinimo metodą. Todėl, siekdama pagrįsti savo metodą, Komisija toliau tobulina biudžetinės paramos gaires.

⁽²⁸⁾ 61 straipsnio 2 dalies a punktas.

⁽²⁹⁾ Žr. specialiosios ataskaitos Nr. 2/2005 dėl EPF biudžetinės paramos AKR šalims 28 ir 29 dalis (OL C 249, 2005 10 7).

⁽³⁰⁾ 2008 m. balandžio 22 d. Europos Parlamento rezoliucija su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl šeštojo, septintojo, aštuntojo ir devintojo Europos plėtros fondų 2006 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį, 32 dalis (OL L 88, 2009 3 31).

⁽³¹⁾ 55 dalis (OL C 259, 2007 10 31).

⁽³²⁾ 56 dalies a punktas (OL C 286, 2008 11 10).

⁽³³⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento rezoliucija su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl septintojo, aštuntojo ir devintojo Europos plėtros fondų 2007 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo, 46 ir 47 dalys.

⁽³⁴⁾ 85 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

46. Audito Rūmų 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl EPF ⁽³⁵⁾ nurodyta, kad iš devintojo EPF finansuojami biudžetinės paramos programų finansavimo susitarimai dažnai yra neišsamūs ar neaiškūs, todėl nėra aiškios sistemos, pagal kurią būtų galima atlikti tokių struktūruotą ir formalizuotą įvertinimą. 2008 m. Audito Rūmai pažymėjo reikšmingą iš dešimtojo EPF finansuojamų biudžetinės paramos programų finansavimo susitarimų pagerėjimą. Kai kuriais atvejais vis dar būtų galima tobulinti paramą gaunančių šalių vykdytinų prioritetinių viešųjų finansų valdymo priemonių nustatymą bei informacijos šaltinius, siekiant patikrinti nustatytų sąlygų laikymąsi.

Vidaus auditas

47. Vidaus audito skyrius (IAC) savo veiklą vykdė veiksmingai, atsižvelgdamas į pagrindinį tikslą generaliniam direktoriui teikti patikinimą dėl *EuropeAid* rizikos valdymo, kontrolės ir vidaus valdymo procesų veiksmingumo ir efektyvumo. IAC nuomone 2008 m. atliktų darbų rezultatai rodo, kad nėra jokių svarbių sisteminių trūkumų, kurie galėtų neigiamai paveikti visos vidaus kontrolės sistemos funkcionavimą. Audito Rūmai atkreipia dėmesį į tai, kad IAC atlikus auditą nebuvo galima visiškai užtikrinti CRIS-EPF sistemos gebėjimų nuo 2009 m. sausio mėn. teikti patikinimą ir tikslią veiklos informaciją.

48. Komisijos vidaus audito tarnyba (IAS) kartu su IAC atliko už AKR šalis atsakingo direktorato finansų valdymo procedūrų auditą, susijusį su dekoncentruotomis delegacijomis, ir dar vieną susigrąžinimų auditą ⁽³⁶⁾. Šių auditų metu nustatyti faktai atitinka Audito Rūmų nustatytus faktus dėl banko garantijų valdymo (žr. 24 dalį), naudojimosi CRIS *Audit* sistema (žr. 39 dalį) ir delegacijų inicijuotų auditų centralizuotos priežiūros (žr. 40 dalį).

49. IAS atliko pakartotinį auditą, susijusį su FAFA įgyvendinimu ⁽³⁷⁾. Ji padarė išvadą, kad turėtų būti sustiprinta kontrolės aplinka partnerių ir projektų lygmenyje, visų pirma patobulinus koordinavimą ir sutarimą su JT institucijomis tikrinimo ir užtikrinimo srityje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

46. Komisija *džiaugiasi, kad Audito Rūmai pripažino, kad naujausi finansavimo susitarimai tapo aiškesni. Komisija taip pat pripažįsta, kad esamą sistemą galima dar labiau pagerinti ir todėl, siekdama spręsti Audito Rūmų iškeltus klausimus dėl aiškių viešųjų finansų valdymo srities reformos lūkesčių nustatymo ir pažangos priežiūros šiose srityse, toliau tobulina savo gaires.*

47. *Kai Vidaus audito skyrius atliko auditą, naujoji sistema CRIS dar tik buvo kuriama. Tačiau buvo imtasi visų būtinų priemonių, kad sistema pradėtų veikti 2009 m. pradžioje. Perėjimas prie naujosios sistemos CRIS / ABAC buvo įgyvendintas pagal tvarkaraštį, ir operacijos pradėtos kaip įprasta 2009 m. pradžioje.*

49. *Ataskaitoje pripažinta, kad padaryta pažanga įgyvendinant daugumą rekomendacijų. Tikrinimo klausimas buvo aptartas per 6-ąją finansinio ir administracinio pagrindų susitarimo (FAFA) grupės posėdį Briuselyje (2009 m. balandžio mėn.). Komisija nuosekliai naudoja audito technines užduotis per JT partnerių patikrinimo misijas.*

⁽³⁵⁾ 27 dalis.

⁽³⁶⁾ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai: metinė ataskaita biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai dėl 2008 m. atliktų vidaus auditų (COM(2009) 419 galutinis, 2009 8 5)

⁽³⁷⁾ Bendrasis finansinis ir administracinis susitarimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Išvados ir rekomendacijos

50. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus Audito Rūmai daro išvadą, kad 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EPF finansinėse ataskaitose visais reikšmingais aspektais yra teisingai pateikti EPF finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų rezultatai ir pinigų srautai, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir leidimus duodančio pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles. Audito Rūmai atkreipia dėmesį į 15 dalyje pateiktą pastabą dėl su turėtomis išlaidomis susijusio atidėjimų.

51. Atsižvelgiant į 21 dalyje nurodytas aplinkybes Audito Rūmai negalėjo išsamiai patikrinti kelioms tarptautinėms organizacijoms skirtų imčiai atrinktų 10 mokėjimų. Todėl jie negali pateikti nuomonės apie šių išlaidų, sudarančių 190 milijonų eurų sumą, t. y. 6,7 % metinių išlaidų, tvarkingumą.

52. Atsižvelgdami į pirmesnėje dalyje pateikiamą pastabą ir remiantis savo audito rezultatais Audito Rūmai daro išvadą, kad 2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais:

a) EPF pajamose ir įsipareigojimuose nebuvo reikšmingų klaidų;

b) EPF mokėjimuose buvo nustatytos reikšmingos klaidos. Labiausiai tikėtinas klaidų lygis sudaro 2 %–5 %.

53. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus Audito Rūmai daro išvadą, kad *EuropeAid* priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą. **1 priedo 2 dalyje** pateikiama Audito Rūmų atlikto *EuropeAid* priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimo apžvalga ⁽³⁸⁾.

52.

b) Komisija norėtų atkreipti dėmesį, kad bendras klaidų lygis buvo stipriai paveiktas dėl vienos delegacijos, turėjusios dirbti pokonfliktinėje aplinkoje.

⁽³⁸⁾ Dėl DG ECHO priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimo žr. Audito Rūmų 2008 finansinių metų metinės biudžeto vykdymo ataskaitos 8 skyrių „Išorės pagalba“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

54. 2008 m. *EuropeAid* ir toliau reikšmingai tobulino savo priežiūros ir kontrolės sistemas. Ji pradėjo naudotis naujomis auditų specifikacijomis ir įdiegė valdymo informacijos sistemą *CRIS Audit*, kurią pasitelkusi *EuropeAid* galėtų geriau vykdyti savo auditų planavimą ir priežiūrą, geriau atsižvelgti į audito metu nustatytus faktus ir rekomendacijas bei atlikti jų analizę. Metinė veiklos ataskaita yra geriau struktūruota, aiškesnė ir informatyvesnė, visų pirma dėl geresnio kiekybinių rodiklių taikymo. Dar aiškesnės galėtų būti išvados susijusios su tuo, kaip įvairių kontrolės priemonių rezultatai prisideda prie generalinio direktoriaus patikinimo. Taip pat būtų naudinga nustatyti pagrindinį rodiklį, kuriuo galima būtų vertinti likusių klaidų poveikį po to, kai buvo atliktos visos *ex ante* ir *ex post* patikros.

55. *EuropeAid* nustatė išsamią kontrolės strategiją bei toliau turėtų dėti pastangas, siekdama užtikrinti veiksmingesnį ir efektyvesnį kontrolės priemonių įgyvendinimą. Tokiu būdu reikėtų atsižvelgti į šias rekomendacijas:

- a) turėtų būti patobulintos *ex ante* patikros, labiau atkreipiant dėmesį į pagrindines rizikos sritis;
- b) metiniai audito planai turėtų būti rengiami remiantis labiau struktūruota rizikos analize ir tikroviškesniu tam skirtų išteklių įvertinimu;
- c) visus metus turi būti atidžiai prižiūrimas metinių audito planų vykdymas, kad būtų galima nustatyti reikšmingus nukrypimus ir laiku pradėti taikyti taisomąsias priemones;
- d) turėtų būti tobulinamas *CRIS Audit* funkcionalumas, kad būtų galima vykdyti efektyvesnę ir veiksmingesnę audito veiklos priežiūrą, geriau atsižvelgti į audito metu nustatytus faktus ir rekomendacijas bei atlikti jų analizę;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

54. Komisija pripažįsta, kad, tęsiant pastangas gerinti bendrą vidaus kontrolės sistemą, reikia toliau dirbti tobulinant išorės pagalbos kontrolės sistemų sandarą ir tai, kaip jomis prisidedama prie generalinio direktoriaus patikinimo pareiškimo. Turėdamas tai omenyje ir atsižvelgdamas į Komisijos darbą, susijusį su toleruotina rizika, *EuropeAid* 2010 m. pradės savo kontrolės strategijos peržiūrą.

55.

- a) Prieš leidžiant atlikti kiekvieną operaciją atliekamos *ex ante* patikros yra svarbiausias tvarkingumo patikinimo mechanizmas. *Ex ante* patikros yra svarbios, nes leidžia išvengti klaidų ir poreikio taikyti *ex post* taisomąsias priemones. Patikrų metu atsižvelgiama į rizikos lygį. *EuropeAid*, siekdamas geriau atsižvelgti į pasikartojančią riziką, įgyvendino nemažai priemonių, visų pirma susijusių su mokymais.
- b) Rengiant metinį audito planą atliktinoje rizikos analizėje numatomas tam tikro laipsnio lankstumas, nes jis būtinas, atsižvelgiant į sudėtingas ir nuolat kintančias išorės pagalbos teikimo aplinkybes. Tačiau pagrindinių metodikoje nurodytų principų turės būti laikomasi.

Rengiant 2009 m. metinį audito planą, delegacijos buvo paragintos atkreipti ypatingą dėmesį į turimus išteklius.

- c) Nuo 2008 m. birželio mėn. nuolat prižiūrimas metinio audito plano vykdymas, o su jo rezultatais supažindinama per vadovybės susirinkimus. Jo įgyvendinimo veiksmų suskirstymas pagal geografines zonas ir būstines / delegacijas leidžia imtis atitinkamų taisomųjų veiksmų.
- d) Sistema „*CRIS Audit*“ yra reguliariai tobulinama. Pavyzdžiui, nuo 2009 m. pradžios kiekvienam auditui, kurio duomenys įtraukiami į sistemą *CRIS*, automatiškai priskiriamas „*CRIS Audit*“ numeris, ir taip užbaigiama jo registracija sistemoje „*CRIS Audit*“. Artimiausiais mėnesiais numatoma įdiegti daugiau patobulinimų, pvz., tikslesnę audito metu nustatytų faktų ir nefinansuotinių išlaidų registraciją.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- e) *EuropeAid* turėtų užtikrinti, kad delegacijos duomenis į CRIS Audit sistemą įrašytų nuosekliai ir laiku;
- f) atsižvelgiant į už AKR šalis atsakingo direktorato patvirtinto metodo rezultatus *EuropeAid* turėtų atlikti operacijų *ex post* kontrolės sistemos peržiūrą, kad būtų įvertintas šios kontrolės apimties išplėtimo poreikis ir galimybės.

56. Dėl biudžetinės paramos Audito Rūmai rekomenduoja, kad *EuropeAid*:

- a) ir toliau dėtų pastangas grindžiant savo sprendimus dėl biudžetinės paramos tinkamumo formalizuotu ir struktūrizuotu būdu nurodydama, kad paramą gaunanti šalis turi tinkamą reformų programą, padėsiančią numatytu laiku ištaisyti visus reikšmingus trūkumus, ir kad ji įsipareigoja ją įgyvendinti;
- b) užtikrintų, kad visuose būsimuose finansavimo susitarimuose būtų pateikti tikslūs ir aiškūs argumentai, siekiant įvertinti mokėjimo sąlygų laikymąsi.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- e) 2008 m. pradžioje generalinis direktorius visoms susijusioms tarnyboms (būstinėms ir delegacijoms) nusiuntė nurodymus įvesti visų auditų duomenis į sistemą „CRIS Audit“. 2009 m. šio įsipareigojimo vykdymas buvo prižiūrimas, ir už tai atsakingi padaliniai reguliariai apie jį priminė audito grupių vadovams.
- f) Kalbant apie operacijų *ex post* kontrolę, *EuropeAid* šiuo metu atlieka vertinimą, ar už AKR šalis atsakingas direktoratas patikras galėtų atlikti ir kituose direktoratuose. Tačiau tai priklausys nuo prioritetų paskirstymo ir išteklių apribojimų.

56.

- a) Komisija sutinka ir toliau peržiūri savo gaires, siekdama spręsti šį klausimą. Numatoma, kad šis darbas bus baigtas iki 2009 m. pabaigos. Komisija taip pat ketina toliau didinti biudžetinės paramos skaidrumą, gerindama savo atskaitomybę.
- b) Siekdama spręsti šį klausimą, Komisija toliau peržiūri savo gaires. Numatoma, kad šis darbas bus baigtas iki 2009 m. pabaigos.

I PRIEDAS

1 DALIS. PAGRINDINĖS IMTIMI PAGRĮSTO OPERACIJŲ TESTAVIMO YPATYBĖS

1.1. — Imties dydis

Metai	Testuotų įsipareigojimų skaičius	Testuotų mokėjimų operacijų skaičius
2008	45	170
2007	60	148

1.2. — Imties struktūra

Procentinė dalis testuotų operacijų, kurios buvo	2008			2007
	Projektai	Biudžetinė parama	IŠ VISO	
Įsipareigojimai				
Bendro pobūdžio įsipareigojimai	33 %	22 %	56 %	50 %
Individualūs teisiniai įsipareigojimai	44 %	0 %	44 %	50 %
Iš viso	78 %	22 %	100 %	100 %
Mokėjimai				
Avansai	24 %	0 %	24 %	0 %
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	65 %	12 %	76 %	100 %
Iš viso	88 %	12 %	100 %	100 %

1.3. — Klaidų dažnis tarpinių/galutinių mokėjimų imtyje ir jų įvertintas poveikis

Klaidos	2008			2007
	Projektai	Biudžetinė parama	IŠ VISO	
Klaidų dažnis:	25 % {27}	40 % {8}	27 % {35}	37 % {55}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų dažnis:	38 % {15}	9 % {1}	31 % {16}	53 % {31}
Kiekybiškai įvertinamų klaidų poveikis: Labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalas (*)	2 %–5 %	Mažiau nei 2 %	2 %–5 %	2 %–5 %

(*) Audito Rūmai skiria tris labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalus: mažiau nei 2 %, 2 %–5 %, daugiau nei 5 %.
{ } skliaustuose pateikti skaičiai yra absoliutūs skaičiai.

1.4. — Klaidų tipai tarpinių/galutinių mokėjimų imtyje

Klaidų testuotose operacijose procentinė dalis pagal jų tipus	2008			2007
	Projektai	Biudžetinė parama	IŠ VISO	
Kiekybiškai įvertinamos klaidos				
Tinkamumas finansuoti	47 %	0 %	44 %	68 %
Tikrumas	47 %	0 %	44 %	23 %
Tikslumas	7 %	100 %	13 %	10 %
Iš viso	100 %	100 %	100 %	100 %
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos				
Finansinį poveikį galinčios turėti kiekybiškai neįvertinamos klaidos	20 %	60 %	31 %	79 %
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos, kurių finansinio poveikio neįmanoma kiekybiškai nustatyti	32 %	40 %	34 %	0 %
Finansinio poveikio neturinčios kiekybiškai neįvertinamos klaidos	48 %	0 %	34 %	21 %
Iš viso	100 %	100 %	100 %	100 %

2 DALIS. PASIRINKTŲ PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS SISTEMŲ ĮVERTINIMAS.

Sistema	Ex ante patikros	Išorės auditas		Priežiūra					Vidaus auditas	Bendras įvertinimas
		Kokybė	Kiekis/audito plano įgyvendinimas	Priežiūros vizitai		Ex post patikros	Auditas			
				Kokybė	Kiekis		Su įvairiais audito metu nustatytais faktais susijusios tolesnės priemonės	Centrinių tarnybų vykdoma delegacijų pavestų atlikti auditų bendra priežiūra		
EuropeAid centrinės tarnybos										
Delegacijos				n.d.	n.d.	n.d.		n.d.		

Paaiškinimai:

	Patenkinama
	Iš dalies patenkinama
	Nepatenkinama
n.d.	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

ATSIŽVELGIMAS Į PAGRINDINES PATIKINIMO PAREIŠKIME PATEIKTAS PASTABAS

	Audito Rūmų pastabos	Audito Rūmų analizė	Audito Rūmų rekomendacijos	Komisijos atsakymas
1.	<p>Į <i>EuropeAid</i> kontrolės strategiją turėtų būti įtraukti generalinio direktoriaus teikiamo patikinimo lygį pagrindžiantys pagrindiniai rodikliai, kai kurių patikrų taikymo sritis, <i>ex ante</i> ir <i>ex post</i> patikrų koordinavimas bei būtini žmogiškieji ištekliai. (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies a punktas)</p>	<p>2008 m. <i>EuropeAid</i> ir toliau reikšmingai tobulino savo priežiūros ir kontrolės sistemas. Ji pradėjo naudotis naujomis auditų techninėmis specifikacijomis ir įdiegė valdymo informacijos sistemą <i>CRIS Audit</i>, kurią pasitelkusi <i>EuropeAid</i> galėtų geriau vykdyti savo auditų planavimą ir priežiūrą, geriau atsižvelgti į audito metu nustatytus faktus ir rekomendacijas bei atlikti jų analizę. Metinė veiklos ataskaita yra geriau struktūruota, aiškesnė ir informatyvesnė, visų pirma dėl geresnio kiekybinių rodiklių taikymo. (2008 finansinių metų metinė ataskaita, 54 dalis)</p> <p><i>EuropeAid</i> nustatė išsamią kontrolės strategiją bei toliau turėtų deda pastangas, siekdama užtikrinti veiksmingesnį ir efektyvesnį kontrolės priemonių įgyvendinimą. (2008 finansinių metų metinė ataskaita, 55 dalis)</p>	<p>Dar aiškesnės galėtų būti išvados susijusios su tuo, kaip įvairių kontrolės priemonių rezultatai prisideda prie generalinio direktoriaus patikinimo. Taip pat būtų naudinga nustatyti pagrindinį rodiklį, kuriuo galima būtų vertinti likusių klaidų poveikį po to, kai buvo atliktos visos <i>ex ante</i> ir <i>ex post</i> patikros. (2008 finansinių metų metinė ataskaita, 54 dalis)</p>	<p><i>Komisija pripažįsta, kad, tęsiant pastangas gerinti bendrą vidaus kontrolės sistemą, reikia toliau tobulinti išorės pagalbos kontrolės sistemų sandarą ir tai, kaip jomis prisidedama prie generalinio direktoriaus patikinimo pareiškimo. Turėdamas tai omenyje ir atsižvelgdamas į Komisijos darbą, susijusį su toleruotina rizika, EuropeAid 2010 m. pradės savo kontrolės strategijos peržiūrą.</i></p>
2.	<p>Turėtų būti atlikta peržiūra, kad būtų įvertinta, ar <i>EuropeAid</i> centrinės tarnybos ir delegacijos turi tinkamo lygio ir tipo žmogiškųjų išteklių, siekiant užtikrinti kontrolės kokybę. (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies b punktas)</p>	<p>Metinėje veiklos ataskaitoje nurodytas reikšmingas personalo stygius. Teigiama, kad dėl didelio <i>EuropeAid</i> centrinių tarnybų trumpai įdarbinamų darbuotojų skaičiaus ir su tuo susijusios personalo kaitos prarandama institucijos atmintis, o tai turi neigiamos įtakos veiklos valdymo tęstinumui ir matomumui bei efektyviam išteklių panaudojimui. Delegacijose laisvų darbo vietų skaičius yra pavojingai didelis ir vis didėja. (2008 finansinių metų metinė ataskaita, 30 dalis)</p> <p>Atsižvelgdamas į tai, kad Komisijoje pareigybių skaičiaus didinti iki 2013 m. nenumatoma, <i>EuropeAid</i> personalo reikalus sprendžia vadovaudamasis trimis aspektais:</p>	<p>Buvo vykdyti pakankami veiksmai, atsižvelgiant į nulinį augimą.</p>	

	Audito Rūmų pastabos	Audito Rūmų analizė	Audito Rūmų rekomendacijos	Komisijos atsakymas
		<p>Išsamus poreikių vertinimas, pagrįstas kasmetiniais darbo krūvio vertinimais delegacijų veiklos ir finansų bei sutarčių ir audito padaliniuose. Poreikius atitinkančią kvalifikaciją ir įgūdžius turinčio personalo atranka ir įdarbinimas; atrankos komisijose atstovaujama visoms susijusioms geografinėms ir teminėms tarnyboms; plati mokymo programa, tenkinanti dabartinius išorės pagalbos valdymo poreikius delegacijose ir būstinėse.</p> <p>(Komisijos atsakymas dėl 2008 finansinių metų metinės ataskaitos 31 dalies)</p>		
3.	<p>Turėtų būti labiau sustiprintas įgyvendinančių organizacijų valdymas. Tam būtinas intensyvesnis delegacijų darbuotojų vietoje dalyvavimas, kad būtų sustiprintos apskaitos sistemos ir mokymai, visų pirma projektų įgyvendinimo pagal programų sąmatas atveju.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies c punktas)</p>	<p>Iš esmės delegacijos buvo informuotos apie šiuos trūkumus ir į šias patikras atsižvelgė tik iš dalies. Jos taip pat taikė atitinkamas priemones nustatytiems trūkumams ištaisyti, visų pirma reikalaujamos privalomų auditų ir išlaidų patikrinimo prieš finansinį projektų užbaigimą, įgaliodamos atlikti techninius vykdomų darbų sutarčių auditus ir teikdamos techninę pagalbą, siekiant sustiprinti daugelio nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų tarnybų gebėjimus. Be to, 2008 m. <i>EuropeAid</i> inicijavo darbus, kuriais siekiama parengti geresnes gaires ir komunikacijos priemones, kad būtų ištaisyti galutinių paramos gavėjų ir įgyvendinančių organizacijų lygmenyje nustatyti nuolat pasikartojantys trūkumai.</p> <p>(2008 finansinių metų metinė ataskaita, 35 dalis)</p>	<p>Buvo vykdyti pakankami veiksmai.</p>	
4.	<p>Delegacijų atliekamų patikrų prieš mokėjimų tvirtinimą atveju turėtų būti atidžiau nagrinėjamos mokėjimų paraiškos, ypač atkreipiant dėmesį į išlaidų realumą, apmokėjimo tinkamumą ir tikslumą. Turėtų būti geriau prižiūrima priežiūros pareigūnų ir auditorių darbo kokybė</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies d punktas)</p>	<p>Audito Rūmai nustatė, kad <i>ex ante</i> patikros yra iš dalies veiksmingos aptinkant ir ištaisant klaidas, visų pirma susijusias su deklaruotų sumų skaičiavimu, reikalaujamų patvirtinamųjų dokumentų buvimu ir atitiktimi viešųjų pirkimų taisyklėms. Kaip nurodyta 25 dalyje Angoloje nustatytos klaidos yra susijusios su ypatingomis aplinkybėmis ir nekelia abejonių dėl delegacijos <i>ex ante</i> patikrų sistemų.</p> <p>(2008 finansinių metų metinė ataskaita, 33 dalis)</p>	<p>Turėtų būti patobulintos <i>ex ante</i> patikros, labiau atkreipiant dėmesį į pagrindines rizikos sritis.</p> <p>(2008 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies a punktas)</p>	<p>Kiekvienos operacijos <i>ex ante</i> patikros prieš suteikiant jai leidimą yra svarbiausias teisėtumo ir tvarkingumo patikrinimo mechanizmas. <i>Ex ante</i> patikros yra svarbios, nes leidžia išvengti klaidų ir poreikio taikyti <i>ex post</i> taisomąsias priemones. Patikrų metu atsižvelgiama į rizikos lygį.</p> <p>Komisija nustatė konkrečias techninio infrastruktūros audito technines užduotis, kuriomis delegacijos gali naudotis nuo 2009 m.</p> <p>Be to, <i>EuropeAid</i> centrinės tarnybos vykdo audito ataskaitų kokybės patikrinimus.</p>

	Audito Rūmų pastabos	Audito Rūmų analizė	Audito Rūmų rekomendacijos	Komisijos atsakymas
5.	<p>Įdiegta CRIS audit sistema turėtų padėti vykdyti geresnę audito taikymo srities ir rezultatų priežiūrą. Kokybinė informacija, t. y. parengtos rekomendacijos ir patobulinimai, kuriuos reikėtų atlikti atsižvelgiant į nustatytus faktus, yra ypač svarbi užtikrinant užsakytų auditų galutinių tikslų laikymąsi.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies e punktas)</p>	<p>Projektų finansiniai ir sistemų auditai prieš galutinius mokėjimus yra pagrindinis EuropeAid priežiūros ir kontrolės sistemų elementas. Nors 2008 m. jie buvo atliekami ne visuomet, kadangi tai buvo pirmieji įgyvendinimo metai, naujų standartizuotų techninių užduočių naudojimas maždaug dviejų trečdalių pradėtų vykdyti auditų atveju ir audito valdymo informacijos sistemos (CRIS Audit) įdiegimas yra svarbus žingsnis į priekį, užtikrinant nuoseklesnes auditorių ataskaitas ir tinkamesnę audito veiklos priežiūrą bei audito rezultatų analizę.</p> <p>(2008 finansinių metų metinė ataskaita, 36 dalis)</p>	<p>Turėtų būti tobulinamas CRIS Audit funkcionalumas, kad būtų galima vykdyti efektyvesnę ir veiksmingesnę audito veiklos priežiūrą, geriau atsižvelgti į audito metu nustatytus faktus ir rekomendacijas bei atlikti jų analizę.</p> <p>(2008 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies d punktas)</p>	<p>Sistema „CRIS Audit“ yra nuolat tobulinama, ir nuo 2009 m. joje veikia naujos funkcijos („CRIS Audit“ sutarčiai priskiriamas sistemos „CRIS Audit“ numeris). Artimiausiais mėnesiais numatoma įdiegti daugiau patobulinimų, pvz., tikslesnę audito metu nustatytų faktų ir nefinansuotinių išlaidų registraciją.</p>
6.	<p>Atliekant operacijų ex post patikras reikėtų daug išsamiau išnagrinėti patvirtinančius dokumentus, siekiant užtikrinti, kad operacijose nėra tinkamumo finansuoti ir su tikrove susijusių klaidų, bei patikrinti, ar prieš mokėjimo patvirtinimą atliktos patikros buvo tinkamos</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies f punktas)</p>	<p>EuropeAid operacijų ex post kontrolės sistema yra veiksmingas mechanizmas, kurį taikant nustatomos operacijoms įtakos turinčios atitikties klaidos, tačiau mažiau svarbus nustatant klaidas, turinčias įtakos mokėjimų sumai. Audito Rūmai pažymėjo, kad EPF operacijų atveju už AKR šalis atsakingas direktoratas 2008 m. išplėtė šios kontrolės apimtį: jis atliko deklaruotas išlaidas pagrindžiančių dokumentų imties ir kainų keitimo skaičiavimo tikslumo sistemingas patikras. Be to, jis pradėjo du kartus per metus vykdyti delegacijų veiksmų, atsižvelgiant į šių patikrinimų metu nustatytus faktus, priežiūrą. Taikant šį metodą turėtų padidėti operacijų ex post kontrolės svarba ir pagerėti jų veiksmingumas tiek nagrinėjant operacijų tvarkingumą, tiek vertinant leidimus duodančių pareigūnų atliktų ex ante patikrų kokybę įvertinimą.</p> <p>(2008 finansinių metų metinė ataskaita, 43 dalis)</p>	<p>Atsižvelgiant į už AKR šalis atsakingo direktorato patvirtinto metodo rezultatus EuropeAid turėtų atlikti operacijų ex post kontrolės sistemos peržiūrą, kad būtų įvertintas šios kontrolės apimties išplėtimo poreikis ir galimybės.</p> <p>(2008 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies f punktas)</p>	<p>Kalbant apie operacijų ex post kontrolę, EuropeAid šiuo metu atlieka vertinimą, ar už AKR šalis atsakingas direktoratas patikras galėtų atlikti ir kituose regionuose. Tačiau tai priklausys nuo prioritetų paskirstymo ir išteklių apribojimų.</p>

	Audito Rūmų pastabos	Audito Rūmų analizė	Audito Rūmų rekomendacijos	Komisijos atsakymas
7.	<p>Turėtų būti užbaigta rengti standartizuota priežiūros vizitų metodika ir padidintas šių vizitų skaičius. Pagal naująją metodiką ir toliau dėmesys turėtų būti atkreipiamas į priežiūros ir kontrolės sistemų sąrangos ir funkcionavimo nagrinėjimą.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies g punktas)</p>	<p>2008 m. <i>EuropeAid</i> centrinės tarnybos atliko aštuonis priežiūros patikrinimus. Jie buvo gerai parengti ir buvo nustatytos tinkamos rekomendacijos, kaip pagerinti tikrintų delegacijų vidaus kontrolę.</p> <p>(2008 finansinių metų metinė ataskaita, 42 dalis)</p>	<p>Buvo vykdyti pakankami veiksmai.</p>	
8.	<p>Kotonu susitarimo laikymasis turėtų būti įvertintas atsižvelgiant į bazinius reikalavimus, t. y. į laiku paskelbtų ir audituotų ataskaitų pateikimą.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies a punktas)</p> <p>Prieš biudžetinės paramos programos vykdymą <i>EuropeAid</i> turėtų įsitikinti, kad buvo atliktas tikslus ir išsamus viešųjų finansų valdymo įvertinimas ir kad paramą gaunanti šalis turi patikimą reformų programą, padėsiančią numatytu laiku pašalinti visus rimtus trūkumus</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies d punktas)</p>	<p>Savo 2006 ir 2007 finansinių metų metinėse ataskaitose dėl EPF Audito Rūmai savo rekomendacijose nurodė, kad Kotonu susitarimo laikymasis turėtų būti įvertintas atsižvelgiant į bazinius reikalavimus. Komisija su šia rekomendacija nesutiko, kadangi mano, jog vienodas bendrų minimalių standartų taikymas visose šalyse yra netinkamas. Europos Parlamentas savo 2007 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo ataskaitoje nurodė, kad taikant šį metodą Komisijai suteikiama didelė veiksmų laisvė, kurią turėtų atsverti tokio paties aukšto lygio skaidumas. Audito Rūmai savo specialiojoje ataskaitoje Nr. 2/2005 dėl EPF biudžetinės paramos AKR šalims nurodė, jog yra būtina, kad atitikties Kotonu susitarimo reikalavimams vertinimas būtų pateikiamas formalesniu ir geriau struktūruotu būdu.</p> <p>(2008 finansinių metų metinė ataskaita, 45 dalis)</p>	<p><i>EuropeAid</i> turėtų ir toliau dėti pastangas grindžiant savo sprendimus dėl biudžetinės paramos tinkamumo formaliai ir struktūruotai nurodant, kad paramą gaunanti šalis turi tinkamą reformų programą, padėsiančią numatytu laiku ištaisyti visus reikšmingus trūkumus, ir kad ji įsipareigoja ją įgyvendinti.</p> <p>(2008 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies a punktas)</p>	<p>Komisija sutinka ir, siekdama spręsti šį klausimą, toliau peržiūri savo gaires. Numatoma, kad šis darbas bus baigtas iki 2009 m. pabaigos.</p>
9.	<p>Naudojami veiklos rezultatų rodikliai turėtų padėti aiškiai nustatyti pažangą viešųjų finansų valdymo srityje. To galima būtų pasiekti sustiprinant rodiklius, kuriais būtų matuojama rezultatų pažanga laike. Jie turėtų būti derinami su pavieniais atvejais susijusiais pažangos rodikliais</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies b punktas)</p>	<p>Audito Rūmai atsižvelgs į šias pastabas atlikdami su DAS nesusijusius auditus</p>		

	Audito Rūmų pastabos	Audito Rūmų analizė	Audito Rūmų rekomendacijos	Komisijos atsakymas
10.	<p>Siekdama pateikti tiksliai išvadą, Komisija turėtų užtikrinti, kad sprendimams dėl išmokų naudoti duomenys būtų pagrįsti labiau praeities įvykių vertinimu, o ne spėjimais.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies c punktas)</p>	<p>Audito Rūmai atsižvelgs į šias pastabas atlikdami su DAS nesusijusius auditus</p>		
11.	<p>Turėtų būti patobulinta finansavimo susitarimų kokybė, visais atvejais įtraukiant bendrąsias sąlygas, nedviprasmiškas nuostatas ir aiškius reikalavimus stiprinant viešųjų finansų valdymą.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies e punktas)</p>	<p>Audito Rūmų 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl EPF nurodyta, kad iš devintojo EPF finansuojami biudžetinės paramos programų finansavimo susitarimai dažnai yra neišsamūs ar neaiškūs, todėl nėra aiškios sistemos, pagal kurią būtų galima atlikti tokių struktūruotą ir formalų įvertinimą. 2008 m. Audito Rūmai pažymėjo reikšmingą iš dešimtojo EPF finansuojamų biudžetinės paramos programų finansavimo susitarimų pagerėjimą. Kai kuriais atvejais vis dar būtų galima tobulinti paramą gaunančių šalių vykdytinų viešųjų finansų valdymo prioritetinių priemonių nustatymą bei informacijos šaltinius, siekiant patikrinti nustatytų sąlygų laikymąsi.</p> <p>(2008 finansinių metų metinė ataskaita, 46 dalis)</p>	<p>EuropeAid turėtų užtikrinti, kad visuose būsimuose finansavimo susitarimuose būtų pateikti tikslūs ir aiškūs argumentai, siekiant įvertinti mokėjimo sąlygų laikymąsi.</p> <p>(2008 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies b punktas)</p>	<p>Komisija džiaugiasi, kad Audito Rūmai pripažino, kad jos nenutrūkstamos pastangos pagerinti tinkamumo gauti biudžetinę paramą vertinimų aiškumą ir struktūrą duoda pastebimų rezultatų. Pagrindinį dėmesį skiriame tam, kad šis tobulinimo procesas būtų tęsiamas toliau, kad iš mūsų rengiamų įvertinimų pašalintume bet kokius dviprasmiškumo atvejus. To bus siekiama toliau tobulinant biudžetinės paramos gaires, rengiant mokymus bei didinant suvokimą, kad tinkamumą svarbu įrodyti struktūriškai ir formaliai.</p>
12.	<p>Turėtų būti tobulinama žmogiškųjų išteklių politika, atsižvelgiant į įgūdžių ir žinių, reikalingų biudžetinės paramos valdymui, analizę, kadangi šios paramos svarba nuolat didėja.</p> <p>(2007 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies f punktas)</p>	<p>Kandidatai į pareigybes, susijusias su biudžetine parama, testuojami ir atrenkami pagal įrodytas biudžetinės paramos srities žinias ir įgūdžius. Vietoje rengiamų biudžetinės paramos srities mokymų padaugėjo nuo 7 kursų 2006 m. iki 14 kursų 2007 m. ir 24 kursų 2008 m. Tai papildė būstinėse rengiamus mokymus, kuriuose vidutiniškai 40 % dalyvių sudaro delegacijų darbuotojai. Biudžetinės paramos specialistams taip pat organizuojami kasmetiniai regioniniai seminarai.</p> <p>(Komisijos atsakymas dėl 2008 finansinių metų metinės ataskaitos 31 dalies)</p>	<p>Buvo vykdyti pakankami veiksmai.</p>	

2009 m. prenumeratos kainos (be PVM, įskaitant paprastosios siuntos išlaidas)

<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 000 EUR per metus (*)
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	100 EUR per mėnesį (*)
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, spausdintinė versija ir metinis kompaktinis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 200 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	700 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	70 EUR per mėnesį
<i>ES oficialusis leidinys</i> , C serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	400 EUR per metus
<i>ES oficialusis leidinys</i> , C serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	40 EUR per mėnesį
<i>ES oficialusis leidinys</i> , L ir C serijos, mėnesinis kaupiamasis kompaktinis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	500 EUR per metus
Oficialiojo leidinio priedas, S serija (Konkursai ir viešieji pirkimai), kompaktinis diskas, leidžiamas du kartus per savaitę	daugiakalbis: 23 oficialiosiomis ES kalbomis	360 EUR per metus (30 EUR per mėnesį)
<i>ES oficialusis leidinys</i> , C serija. Konkursai	konkursų kalbomis	50 EUR per metus

(*) Egzempliorių kainos: iki 32 puslapių: 6 EUR,
33–64 puslapiai: 12 EUR,
daugiau nei 64 puslapiai: kaina nustatoma kiekvienu atveju.

Europos Sąjungos oficialųjį leidinį, leidžiamą oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis, galima prenumeruoti bet kuria iš 22 kalbų. Jį sudaro L (teisės aktai) ir C (informacija ir pranešimai) serijos.

Kiekviena kalba leidžiamas leidinys prenumeruojamas atskirai.

Oficialieji leidiniai airių kalba parduodami atskirai, remiantis 2005 m. birželio 18 d. Oficialiajame leidinyje L 156 paskelbtu Tarybos reglamentu (EB) Nr. 920/2005, nurodančiu, kad Europos Sąjungos institucijos laikinai neįpareigojamos rengti ir skelbti visų aktų airių kalba.

Oficialiojo leidinio priedas (S serija. Konkursai ir viešieji pirkimai) skelbiamas viename daugiakalbiame kompaktiniame diske visomis 23 oficialiosiomis kalbomis.

Pateikę paprastą prašymą *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* prenumeratoriai gali gauti įvairius Oficialiojo leidinio priedus. Apie priedų išleidimą prenumeratoriai informuojami pranešime skaitytojui, kuris skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Pardavimas ir prenumerata

Leidinių biuro leidžiamų mokamų leidinių galima įsigyti mūsų pardavimo biuruose. Pardavimo biurų sąrašą galima rasti internete adresu

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) – tai tiesioginė ir nemokama prieiga prie Europos Sąjungos teisės aktų. Šiame tinklalapyje galima skaityti *Europos Sąjungos oficialųjį leidinį*, susipažinti su sutartimis, teisės aktais, precedentine teise bei parengiamaisiais teisės aktais.

Išsamesnės informacijos apie Europos Sąjungą rasite <http://europa.eu>

